

దక్కన్

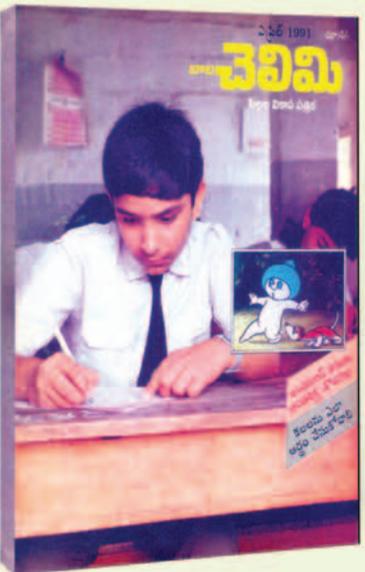
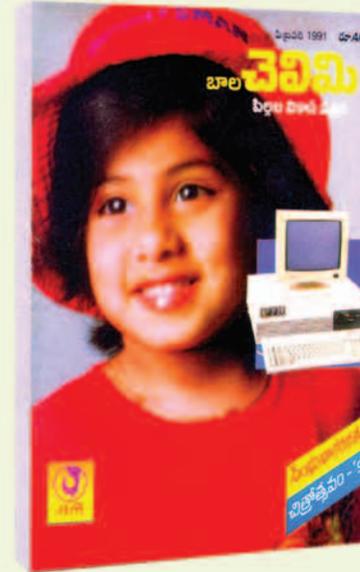
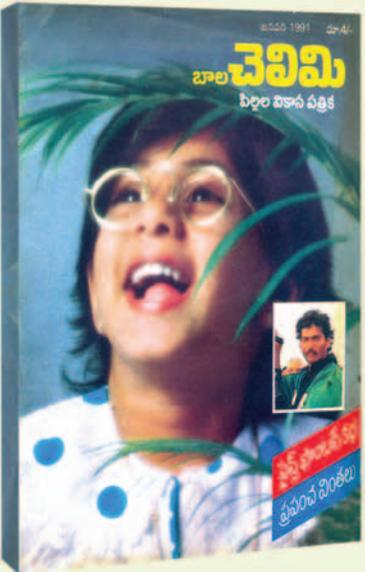
సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక

కల్యాణ్

- ✿ మన రాష్ట్రం-మన పరిశ్రమలు
- ✿ తరాలు మారినా తరగని వెలుగే ఘోటోగ్రఫీ
- ✿ కాలం చెల్లిన నెగిటివిజం
- ✿ హైదరాబాద్ నాటక తొలి వెలుగులు

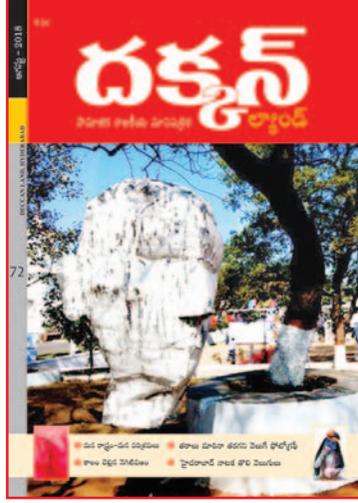

మీ గడవలోకి అడుగిడనున్న బాలచెలిమి

బిల్టన్ ఎడ్యుకేషనల్ అకాడమీ అధ్యర్థంలో మణికొండ వేదకుమార్ సంపాదకత్వంలో 1990 మరియు 1991 సంవత్సరములలో వెలువడిన పత్రికకు మంచి ఆదరణ పొందిన 'బాలచెలిమి' పిల్లల వికాస పత్రికను పునరుద్ధరించామని తెలియజేయడానికి సంతోషిస్తున్నాం. బాలలలో సృజనాత్మకతను పెంచి విజ్ఞాన వినోదాలను అందించాలన్న లక్ష్యంతో త్వరలోనే 'బాలచెలిమి' మీ ముందుకు రాబోతున్నది. 'బాలచెలిమి'కి రచయితల నుండి బాలల రచనలను ఆహ్వానిస్తున్నాం.

మీ రచనలను పంపవలసిన మా చిరునామా:
 ఎడిటర్, 'బాలచెలిమి',
 చంద్రం, 3-6-712/2, స్ట్రీట్ నెం.12, హిమాయత్ నగర్,
 హైదరాబాద్-500029, తెలంగాణ.
 Mobile : 9030626288
 Email : desk.chelimi@gmail.com
 Website : www.balachelimi.com

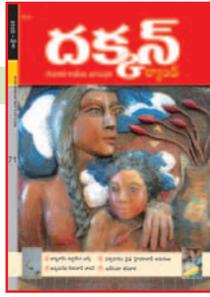

ఆనందానుభూతి

సామాజిక స్పృహను పెంచే చిత్రాలతో తనదైన ప్రత్యేక ముద్రను వేసిన చిత్రకారిణి డా. అవనిరావు గండ్ర. జన జీవన దృశ్యాలను, మానవీయతను కదిలించే అంశాలను చిత్రించి ఆవైపు ఆలోచింపజేసిన చిత్ర కళాజీవి. సంఘటనకు, దృశ్యానికి, సన్నివేశానికి అనుగుణంగా అద్వితీయ చిత్రాలను వేసి ఎన్నో ఎగ్జిబిషన్లలో వాటిని ప్రదర్శించి తన ప్రావీణ్యతను ఆమె చాటిచెప్పారు. చిత్రకారిణిగానే కాకుండా ఆలోచింపజేసే ఎన్నో రచనలు చేసి రచయితగా కూడా రాణిస్తున్నారు. వర్తమాన ఘటనలు, అంశాలపై ఎప్పటికప్పుడు స్పందిస్తూ చిత్రాలను వేస్తూ అనేకానేక చిత్ర కళాఖండాలను రూపొందిస్తూ చిత్రకళాభిమానులకు ఆనందానుభూతిని, ఆలోచనా శీలతను పెంపొందింప జేస్తున్న చిత్రకళాతపస్విని.

"CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
 Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
 E-mail: desk.deccan@gmail.com website : www.deccanland.com

విశ్వనగరంవైపు హైదరాబాదు

నవాబోంకా షహర్ గా పేరు పొందిన హైదరాబాదు విశ్వనగరంగా ఎదిగేందుకు శరవేగంగా అడుగులు వేస్తున్న క్రమాన్ని వివరిస్తూ జూలై సంచికలో ప్రచురించిన వ్యాసం ఎంతో ఉపయోగకరంగా ఉంది. నగరాభివృద్ధికి తోడ్పడే కీలక అంశాలను, ప్రత్యేక ప్రణాళికలను వివరించిన తీరు ఎంతో బాగుంది. హైదరాబాదు నగర పర్యాటక ప్రాధాన్యతను కాకుండా పరిరక్షణ అవసరాన్ని ఈ వ్యాసం విపులీకరించింది.

- సమీర్, నాగోల్

ప్రాఫెసర్ కేశవరావు జాదవ్

తెలంగాణ తొలితరం ఉద్యమ నేత ప్రొ||కేశవరావు జాదవ్ పై అశ్రు నివాళి వ్యాసం, హైదరాబాద్ షాన్ పేరిట దక్కన్ లో నిర్వహించిన ప్రత్యేక ఇంటర్వ్యూ ద్వారా ఆయనకు సంబంధించిన అనేక విషయాలను తెలుసుకున్నాం. తెలంగాణ ఉద్యమ ఘట్టానికి ప్రత్యక్ష సాక్షి నవతరానికి దిక్సూచి అయిన కేశవరావు జాదవ్ జ్ఞాపకాల మాలిక మీరందించిన ఈ రెండు ప్రచురణాంశాలు దాచుకోదగినవి.

- కె.కృష్ణయ్య, సంగారెడ్డి

ఈసీఐఎల్ పై విలువైన సమాచారం

ఎలక్ట్రానిక్స్ లో స్వయం సమృద్ధిని సాధించి దేశీయ అవసరాలను తీర్చే లక్ష్యంతో ఏర్పడిన ప్రతిష్టాత్మక సంస్థ ఈసీఐఎల్ గురించిన వివరణాత్మక వ్యాసం విజ్ఞానదాయకంగా సాగింది. ఈసీఐఎల్ పరిశోధకులు సృష్టించిన అద్భుతాలను, అక్కడి సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని తెలుసుకునేందుకు ఈ వ్యాసం ఎంతో తోడ్పడుతుంది.

-చక్రధర్ స్వామి, హన్మకొండ

ఆన్లైన్ ద్వారా దక్కన్ ల్యాండ్ చందా చెల్లింపు

దక్కన్ ల్యాండ్ బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు

Name : DECCAN LAND,
Kotak Account No: 7111218829
Bank: KOTAK MAHINDRA BANK
IFSC Code:KKBK0000555
Branch Code : 000555,
MICR Code : 500485007

త్వరలో మీ ముందుకు 'బాలచెలిమి'

చిల్డ్రెన్ ఎడ్యుకేషన్ అకాడమీ ఆధ్వర్యంలో మణికోండ వేదకుమార్ సంపాదకత్వంలో గతంలో వెలువడిన 'బాల చెలిమి' పిల్లల మాస పత్రికను తిరిగి పునరుద్ధరిస్తున్నామని తెలియ జేయడానికి సంతోషిస్తున్నాం. బాలలలో సృజనాత్మకతను పెంచి విజ్ఞాన, వినోదాలను అందించాలన్న లక్ష్యంతో ముందుకు సాగే 'బాల చెలిమి'ని త్వరలో మీ ముందుకు తెచ్చేందుకు కృషి చేస్తున్నాం. సంపాదకులు మణికోండ వేదకుమార్ నిర్వహణలో ఇందుకోసం జరిగిన బాలచెలిమి సమావేశంలో ప్రసిద్ధ రచయితలు వి.ఆర్.శర్మ, డా. పత్తిపాక మోహన్, డా.ఎస్.రఘు, డా. సంపత్, డా.సిరి, గాలి ఉదయ్ కుమార్, తిరునగరి శ్రీనివాస్ పాల్గొని తమ సూచనలు అందించారు. రచయితల నుండి బాలల కథలు, గేయాలు, కవితలు, స్కెచ్లు, వ్యాసాలు, పొడుపుకథలు, సామెతలు, జాతీయాలు బాలచెలిమిలో ప్రచురణ కోసం ఆహ్వానిస్తున్నాం. బాలచెలిమిని www.balachelimi.com వెబ్ సైట్ లో కూడా చూడవచ్చు.

-చిల్డ్రెన్ ఎడ్యుకేషన్ అకాడమీ

మీ రచనలు మాకు పంపవలసిన చిరునామా: ఎడిటర్, "బాలచెలిమి", చంద్రం, 3-6-712/2, స్ట్రీట్ నెం:12, హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్-500029, తెలంగాణ.

మొబైల్: 9030626288

ఇమెయిల్: balachelimi@yahoo.com

వెబ్ సైట్: www.balachelimi.com

పాఠకులు, రచయితలకు శుభవార్త

దక్కన్ ల్యాండ్ కు ISSN ఆమోదం

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక ISSN (International Standard Serial Number) ఆమోదం పొందినదని తెలియజేయడానికి సంతోషిస్తున్నాం. మా ISSN 2581-3188. ప్రముఖ, ఔత్సాహిక, వర్గమాన రచయితలు, పరిశోధకులు తమ పరిశోధనాత్మక, విశ్లేషణాత్మక రచనలను ప్రచురింపజేసి వినియోగించుకోవడం ద్వారా ప్రాచుర్యం చేసుకోవడానికి ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగపరుచుకోవాలని కోరుతున్నాం.

రచయితలు తమ రచనలను పంపవలసిన చిరునామా :

3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029 Telangana.

సంప్రదించవల్సిన ఆఫీస్ ఫోన్ : 9030626288

E-mail: desk.deccan@gmail.com

website: www.deccanland.com

- ఎడిటర్

దక్కన్ ల్యాండ్

సామాజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక

సంపుటి: 6 సంచిక: 12 పేజీలు: 68

ఆగస్టు - 2018

సంపాదకులు మణికోండ వేదకుమార్

9848044713
editordeccan@gmail.com

సహాయ సంపాదకులు

తిరునగరి శ్రీనివాస్

స్టేషన్ కరస్పాండెంట్

కె. ప్రభాకర్

8106721111

సర్క్యులేషన్

హెచ్. మోహన్ లాల్

వాణిజ్య ప్రకటనలు

నీరజ

9030626288

ఫోటోగ్రాఫర్

టి.స్వామి

8374995555

కవర్ పేజీ ముఖచిత్రం

డా. అవనిరావు గండ్ల

చిత్రాలు

కూరెళ్ల శ్రీనివాస్

layout & composing @

CHARITHA IMPRESSIONS

printed @ DECCAN PRESS

అజామాబాద్, హైదరాబాద్-500 020.

కార్యాలయ చిరునామా

TELANGANA
RESOURCE CENTRE

DECCAN LAND
"CHANDRAM"

3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar,

Hyderabad - 500 029 Telangana

Mobile: 9030626288 Fax: 040-27635644

E-mail: desk.deccan@gmail.com

website : www.deccanland.com

కృతజ్ఞతలు

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక సాహిత్యం విభాగంలో సలహాలు, సూచనలు అందించిన డా॥ ఎస్. రఘుకు మా కృతజ్ఞతలు.

లోపలి పేజీల్లో...

'ఉపాధి' కల్పనతో పేదరికం, వలసల నిర్మూలన (ఎడిటోరియల్) . ఎం. వేదకుమార్ 7

కాలం చెల్లిన నెగిటివిజం టంకశాల అశోక్ 8

రేమాండ్ పటాలాన్ని ముప్పతిప్పలు పెట్టిన రాజా సదాశివరెడ్డి ... సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్ 9

మరుగున పడ్డ మాణిక్యం 'డాక్టర్ జైమీ సాబ్' పరవస్తు లోకేశ్వర్ 13

మన రాష్ట్రం - మన పరిశ్రమలు - మన అభివృద్ధి ఆర్. పురుషోత్తం నాయుడు 15

భారత రాజ్యాంగ రూపకల్పన బి.ఎస్.రాములు 18

హైదరాబాద్ నాటక తొలివెలుగులు డా॥ జె. విజయకుమార్జీ 22

తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథి అంబటి వేకువ 25

రమణీయ కమనీయ దృశ్య ప్రపంచం కట్టా ప్రభాకర్ 29

తరాలు మారినా తరగని వెలుగే ఫోటోగ్రఫీ డి.ఎస్వీ 31

న్యాయమైన డిమాండ్లపై గొంతెత్తిన తెలంగాణ ఎం.డి.కరీం 34

ఆలోచనలకు తెరతీసే అవనిరావు చిత్రాలు సృజన్ 37

నల్లగొండలో సినిమా టాకీసులు హెచ్.రమేష్ బాబు 39

హరనాథ్ కవన సర్వస్వం డా॥ నాళేశ్వరం శంకరం 42

బాల సాహిత్య వికాసం - మనం, మన ఆలోచనలు తిరునగరి శ్రీనివాస్ 45

బాలసాహితీ శిఖరం పెంచెం జగదీశ్వర్ దక్కన్ న్యూస్ 49

ఆదివాసీల మధ్య 'ఇప్ప చెట్టు నీడలో' పుస్తకావిష్కరణ దక్కన్ న్యూస్ 51

భావోద్వేగం కానరాని 'సమస్యయ' దృష్టి తిరునగరి శ్రీనివాస్ 53

వైభవంగా 'తెలంగాణ కవితా సప్తాహం' దక్కన్ న్యూస్ 55

అనువాదం - ఆధునిక పోకడలు డా॥ భట్టు సుధాకర్ 57

అభావం అంచుమీద ఆదెవు లక్ష్మీపతి 59

వరకవి భూమగౌడ్ ఆధ్యాత్మిక, సామాజిక, సాహిత్య జీవితం ... సంకేపల్లి నాగేంద్రశర్మ 63

పుస్తకాలు దక్కన్ న్యూస్ 66

'దక్కన్ ల్యాండ్'లో అచ్చపుతున్న రచనలలో వ్యక్తమవుతున్న అభిప్రాయాలన్నింటితో సంపాదకులకు ఏకీభావం ఉండాలని అవసరం లేదు. 'దక్కన్ ల్యాండ్'ను ప్రజాస్వామిక అభిప్రాయ వేదికగా, ప్రజాపక్ష రాజకీయార్థిక, సామాజిక సాహిత్య విశ్లేషణావేదికగా తీర్చిదిద్దాలన్నదే మా సంకల్పం. అందుకు అనుగుణంగానే అన్ని రకాల అభిప్రాయాలకు, భిన్నాభిప్రాయాలకూ స్థానం కల్పించాలన్నది మా ఉద్దేశం. వివిధ రంగాల్లో నిపుణుల రచనలను అందించడం ద్వారా ఆయా అంశాలపై, సమస్యలపై, పరిష్కార మార్గాలపై పాఠకుల్లో అవగాహన పెంపొందించడమే 'దక్కన్ ల్యాండ్' లక్ష్యం.

తెలంగాణ రాష్ట్రానికి దక్కిన జాతీయస్థాయి గుర్తింపు

● సులభతర వాణిజ్యంలో రెండోస్థానం ● సుపరిపాలనలో మూడవ స్థానం

తెలంగాణ రాష్ట్రానికి రెండు అరుదైన గుర్తింపులు దక్కాయి. రాష్ట్రం ఏర్పడ్డ నాలుగు సంవత్సరాలలో ప్రణాళికాయుతంగా జరుగుతున్న వాణిజ్య అభివృద్ధికి, పరిపాలనా సంస్కరణల కృషికి నిదర్శనంగా ఈ గుర్తింపులు సాధ్యమయ్యాయి. సులభతర (సరళీకృత) వాణిజ్యంలో (ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ బిజినెస్) తెలంగాణకు రెండవ స్థానాన్ని కేంద్ర వాణిజ్య పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ ప్రకటించింది. తెలంగాణలో రీఫార్మ్ ఎవిడెన్స్ స్కోర్ 100 శాతం సాధించగా, ఫీడ్ బ్యాక్ స్కోర్ 83.95 శాతం రావడంతో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ గుర్తింపును రాష్ట్రానికి ఇచ్చింది. కాగా తొలి స్థానంలో ఆంధ్రప్రదేశ్, మూడో స్థానంలో హర్యానా, నాలుగో స్థానంలో జార్ఖండ్ ఐదవ స్థానంలో గుజరాత్ నిలిచాయి. కేంద్ర వాణిజ్య శాఖ, ప్రపంచ బ్యాంకు సంయుక్తంగా ఏడాదికోసారి ఈ ర్యాంకింగ్ (గుర్తింపు)లను ప్రకటిస్తాయి. సరళీకృత వాణిజ్యంలో కేవలం 0.09 శాతం పాయింట్లు తగ్గి మొదటి స్థానానికి చేరుకోలేకపోయామని రాష్ట్ర పరిశ్రమల మంత్రి కేసీఆర్ పేర్కొన్నారు. రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ సారధ్యంలో అధికారులు మంచి పనితీరును కనబరచి దేశంలోనే అతి తక్కువ సమయంలో రెండవ స్థానం దక్కేలా కృషి చేశారని అన్నారు. మొదటి

స్థానాన్ని వచ్చే సంవత్సరం అందుకునే దిశగా ముందడుగు వేస్తామన్న ధీమాను ప్రభుత్వ పక్షాన ఆయన వ్యక్తం చేశారు.

మరో అరుదైన గుర్తింపును తెలంగాణ రాష్ట్రం స్వంతం చేసుకుంది. సుపరిపాలనలో రాష్ట్రానికి మూడవ స్థానం దక్కింది. బెంగుళూరుకు చెందిన మేథో సంస్థ ప్రజా వ్యవహారాల కేంద్రం (పీఎస్) ఈ ర్యాంకును ప్రకటించింది. సామాజిక ఆర్థిక ప్రగతికి ప్రాధాన్యతను ఇస్తున్నందుకు ఈ గుర్తింపు దక్కింది. అత్యవసర మౌలిక వసతులు, మానవాభివృద్ధి సహకారం, సామాజిక భద్రత, మహిళా-శిశు సంక్షేమం, శాంతిభద్రతల నిర్వహణ, పారదర్శకత, జవాబుదారీతనం, న్యాయకల్పన వంటి 30 అంశాల ఆధారంగా రాష్ట్రానికి గుర్తింపును ఇచ్చారు. ఈ ర్యాంకులలో అగ్రభాగాన కేరళ నిలువగా మధ్యప్రదేశ్, జార్ఖండ్, బీహార్ రాష్ట్రాలు అట్టడుగుకు చేరాయి. తెలంగాణ తర్వాతి స్థానాలలో కర్ణాటక, గుజరాత్ వచ్చి చేరాయి. సులభతర వాణిజ్యం, సుపరిపాలనలలో తెలంగాణ రాష్ట్రానికి దక్కిన అరుదైన ఈ రెండు గుర్తింపుల స్ఫూర్తితో అభివృద్ధి కృషికి మరింత సమీకృతంగా జరిగి ముందడుగు వేయాలి.

-దక్కన్ న్యూస్

చారిత్రక వాక్యం

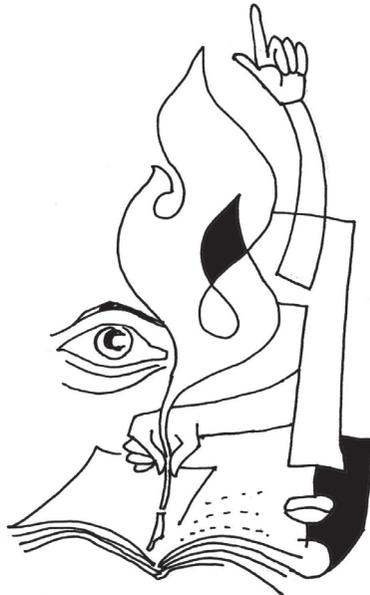
ఎప్పటికీ.. ఎవరి ప్రలోభాలకు తలొగ్గని స్వచ్ఛమైన వాక్యమొకటి రాయాలి.

నిప్పులా భగభగమండే నిజాయితీ కావ్యమొకటి రచించాలి.

అందమైన ప్రతీకల మాటున మాటలకు ముసుగు కప్పే లౌక్య వాక్యాలిప్పుడు ఎవరికీ అక్కరలేదు.

నిత్య చైతన్యాన్ని లావాలా రగిలించే చారిత్రక వాక్యమొక్కటే ఒక్కటి చాలు !

ఈ తెలంగాణ కవిత్య మాగాణంలో అశ్లిత్యం సమూహమై ధ్వనించినప్పుడు విముక్తి కోసం పిడికిళ్ళు బిగించినప్పుడు ఏ పాట నువ్వెందుకు పాడావో.. ఏ ఆట నువ్వెందుకు ఆడావో..

ఏ భిక్కూర స్వరమై నినదించావో.. ఏ నినాదమై ఏకతాటిపై నడిచావో..

నిప్పులాంటి వాక్యానికి కాల్చే గుణమెంతుంటదో అందరికీ తెలుసు. ఎక్కడా తొణకక పోవడం.. ఎవరికీ లొంగకపోవడం.. భయపడని వాక్య సహజ లక్షణం కాదా ?

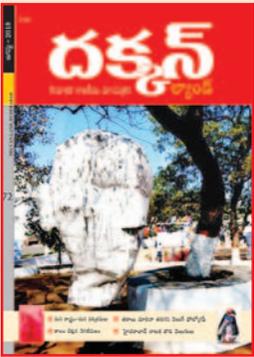
ఇప్పుడు నీ ఆట.. నీ పాట.. నీ వాక్యం.. ఎటువైపుంటదో గట్టిగా తేల్చుకో !

ఓ సుకవీ ! ఒక్కటి మాత్రం బాగా గుర్తుంచుకో !! ప్రజలవైపు తలొగ్గిన వాక్యానిదే ఎప్పుడైనా చరిత్ర !

- అశోక్ అవారి, m : 9000576581
e: ashokavari@gmail.com

‘ఉపాధి’కల్పనతో పేదరికం, వలసల నిర్మూలన

పరిశ్రమల స్థాపనకు ముందునుండి హైదరాబాద్ స్టేట్ ప్రాంతం ఎంతో అనువైంది. సింగరేణి బొగ్గుల కంపెనీ, నిజాం చక్కెర ఫ్యాక్టరీ, హైదరాబాద్ అల్విన్ మెటల్ వర్క్స్, ప్రాగాటూల్స్, అజంజాహీ మిల్స్, హైదరాబాద్ కెమికల్ అండ్ ఫెర్టిలైజర్స్ వంటి పరిశ్రమలు తెలంగాణకు తలమానికంగా, ఉపాధికి ప్రాతిపదికగా కొనసాగాయి. ఉమ్మడి రాష్ట్ర పాలనలో ఏర్పడిన నిర్లక్ష్యంతో తెలంగాణ ప్రాంతంలో నిరవధికంగా కొనసాగిన చాలా పరిశ్రమలు మూతపడ్డాయి. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన గత నాలుగేళ్ళలో పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి బాటలువేసే అనేక కార్యాచరణను ప్రభుత్వం చేపట్టింది. భారీ పరిశ్రమలకు, చిన్న మధ్యతరహా పరిశ్రమల మనుగడ అవకాశాలు ఉజ్వలంగా ఉండేలా తెలంగాణ ప్రభుత్వం ‘టీఎస్-ఐపాస్’ వంటి నూతన విధానాలతో పారిశ్రామికీకరణను వేగవంతం చేస్తూ ప్రపంచ సరళీకృత వాణిజ్య దృష్టిని ఆకర్షిస్తోంది. పారిశ్రామిక రంగాన్ని ప్రోత్సహించే దిశగా మూతపడిన కాగజ్ పేపర్ వంటి మిల్లలను ఎన్నింటినో తెరిపించేందుకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నది. మూతపడిన పరిశ్రమల పునరుద్ధరణ, కొత్త పరిశ్రమల స్థాపనతో రాష్ట్రంలో ఉపాధి కల్పనకు మార్గాలను ప్రభుత్వం సుస్థిరం చేసేందుకు కృషి చేస్తుంది. నూతనంగా సింగిల్ విండో విధానంలో నిర్దిష్ట గడువులోపు పరిశ్రమలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనుమతినిస్తుండడంతో పారిశ్రామికవేత్తల నుండి వందల సంఖ్యలో సూక్ష్మ, చిన్నతరహా, మధ్యతరహా ప్రాజెక్టుల స్థాపనకు ఇటీవల ఆన్లైన్ ద్వారా దరఖాస్తులు వచ్చాయి. కొత్త పరిశ్రమల స్థాపన ద్వారా యువతకు ఉద్యోగ, ఉపాధి అవకాశాలు దక్కతాయి. ఐటీ రంగంలో కూడా తిరుగులేని శక్తిగా తెలంగాణ దూసుకుపోవడం, పెట్టుబడులను ఆకర్షించడం ద్వారా తెలంగాణ యువతకు నూతన ఉపాధి అవకాశాలను కల్పించే కృషి ప్రారంభమైంది. ఈ పరిశ్రమలు జిల్లాల్లో స్థాపించబడినచో గ్రామీణ పేదరికం తగ్గి వలసలు నివారించబడతాయి. అప్పుడు పట్టణాలు కూడా జనాభా విస్తోటానికి గురికాకుండా ఉంటాయి.

కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉమ్మడి తెలుగు రాష్ట్రాల విభజన చట్టంలోని అంశాలను రాష్ట్రాలు ఏర్పడి నాలుగు సంవత్సరాలైనా అమలుచేయకపోవడంపై నిరసన వెల్లువెత్తుతున్నది. ఏపీకి ప్రత్యేక హోదా కల్పించాలన్న డిమాండ్తో లోక్ సభలో పెట్టిన అవిశ్వాసం వీగిపోయింది. ఇదేక్రమంలో న్యాయమైన డిమాండ్లపై తెలంగాణ ఎంపీలు గొంతెత్తి తమ నిరసనను వినిపించి, అభ్యంతరాలను వ్యక్తం చేశారు. మిషన్ భగీరథ, మిషన్ కాకతీయలకు నిధులివ్వడంలేదని, కాశీశ్వరాన్ని జాతీయ ప్రాజెక్టుగా ప్రకటించలేదని, ఉద్దేశపూర్వకంగానే హైకోర్టును విభజించలేదని, గిరిజన యూనివర్సిటీ, బయ్యారం ఉక్కు పరిశ్రమ, కాజీపేట రైల్వేకోచ్ ఫ్యాక్టరీ హామీలను ప్రస్తావిస్తూ కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని తెలంగాణ ఎంపీలు నిలదీశారు. కొత్త జోనల్ వ్యవస్థను గుర్తించాలని, ఇచ్చిన హామీలను నెరవేర్చాలని సీఎం కెసీఆర్ ప్రధాని మోడీని కలిసి మరోమారు విజ్ఞప్తి చేశారు. హామీలు అమలయ్యే దిశగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్రంపై ఒత్తిడి తేవాలి. తెలంగాణ సమాజం అందుకు మద్దతుగా నిలవాలి.

“పల్లెలు పచ్చబడాలి.. అన్నదాత తలెత్తుకుని బతకాలి”. గజ్వేల్ నగర పంచాయతీలో సీఎం కెసీఆర్ పాల్గొని ప్రారంభించిన నాల్గవ విడత హరితహారం కార్యక్రమం మొక్కల పెంపకం, పరిరక్షణ దిశగా రాష్ట్రానికే ఒక మోడల్ గా మారింది. మొక్కలు పెంచితేనే మనుగడ ఉంటుందన్న భావన ప్రతి ఒక్కరిలో బలోపేతమైతే పచ్చదనం ప్రతిచోటా వికసించాలని ఆశిస్తూ...

వెదకుమార్.ఎం.
(మణికోండ వేదకుమార్)
ఎడిటర్

కాలం చెల్లిన నెగిటివిజం

మంచి చెదులపై నిష్పక్షపాతమైన విశ్లేషణ, చెదుపై విమర్శలు, తీవ్ర విమర్శలు ఎప్పుడైనా ఆహ్వానించదగ్గవే. అటువంటి విశ్లేషణలు విమర్శలలోని ఉద్దేశం మంచిది. అది ప్రభావం చూపినట్లయితే అందువల్ల కలిగే ఫలితాలు కూడా మంచివి.

కాని నెగిటివిజం ఇందుకు భిన్నమైనది. పైన పేర్కొన్న తరహా విశ్లేషణలు, విమర్శలలో ఒకోసారి నెగిటివిం ఛాయలు కొంత కన్పించవచ్చు. అది ఒకోసారి అప్రయత్నపూర్వకంగా జరుగుతుంది. కనుక ఉపేక్షించవచ్చు. కాని అంతకుమించి ఉద్దేశపూర్వకమైన నెగిటివిజం కొంత తెలంగాణలో కనిపిస్తున్నది. ఇది విచారకరమైన విషయం. అటువంటి వైఖరివల్ల తెలంగాణకు మేలు జరుగుతుందని నెగిటివిస్టులు నమ్ముతున్నట్లు తోస్తున్నది. కొద్దిసేపు జాగ్రత్తగా సమీక్షించుకున్నట్లయితే అది సరికాదని వారికే అర్థమవుతుంది. విషయాలను నిష్పక్షపాతంగా విశ్లేషించటం, దానినిబట్టి విమర్శలు చేయటంవల్ల కలిగే మేలు నెగిటివిజంలో ఉండదు.

నెగిటివిజం అనేది రెండు విధాలుగా వస్తుంది. తెలంగాణ బాగుండాలి, బాగా అభివృద్ధి చెందాలి అనే ఆకాంక్ష ప్రబలంగా ఉన్నవారు మానసికంగా ఒక తీవ్ర స్థితికి చేరుతారు. బాగుండటం అంటే ఏమిటో తమకు తాము ఒక చిత్రీకరణ చేసుకుంటారు. అందులో యావత్తూ, వెంట్రుకవాసి తేడా లేకుండా యధాతధంగా జరగాలని భావించే ఆబ్సొల్యూటీజం కొందరికి ఉంటుంది. అట్లా జరగకుండా ఆవగింజంత తేడా వచ్చినా వెంటనే వ్యతిరేకత మొదలై, ఆ వ్యతిరేకతలో విచక్షణలను వదిలివేసి, నెగిటివిస్టు మలుపుకు తిరుగుతారు. అది పూర్తి నెగిటివిజంగా మారేందుకు ఎక్కువ సమయం పట్టదు.

ఇందులోనే గమనించవలసింది ఒకటుంది. నాలుగు విషయాలు జరుగుతున్నాయనుకుంటే వాటిలో ఒకటి రెండు బాగా లేకుంటే వారి నెగిటివిజం ఆ ఒకటి రెండుకు పరిమితమైతే అది ఒక పరిస్థితి. కాని తీవ్రమైన నెగిటివిస్టు వైఖరి తీసుకునేవారు ఆబ్సొల్యూట్ దశకు వెళ్ళిపోయి మొత్తం నాలుగింటిపట్ల నెగిటివ్ వైఖరినే తీసుకుంటారు. ఆ స్థితిలో వారి దృష్టిలో అసలు మంచి జరగటమంటూ ఏమీ ఉండదు. వీరు సాధారణంగా ఆదర్శవాదులు. కాని విచక్షణ లేని ఆదర్శవాదులు. ఇక్కడ ఒకటి చెప్పుకోవాలి. ఒకవేళ పాలిస్తున్నవారు చెడు తప్ప మంచిని ఎంతమాత్రం చేయనే చేయరని, వారికి అసలు అటువంటి ఉద్దేశమే లేదని, నిజంగా నమ్ముతున్నట్లయితే విచక్షణ లేని నెగిటివిస్టు వైఖరిని తీసుకోవటంలో కొంత అర్థం ఉంది. సూత్రరీత్యా అది కూడా సరికాదు. కాని అందులో కనీసం ఒక తర్కం ఉంది. ఉదాహరణకు తెలంగాణ సీమాంధ్ర ధనిక వర్గాల

ఏలుబడిలో ఉన్నప్పుడు అటువంటి వైఖరి తీసుకుని ఉంటే అందుకొక కనీస తర్కం ఉండేది. ఆ తర్వాత అందుకు ఆస్కారం లేదు.

నెగిటివ్ లక్షణాలు రావటానికి రెండు కారణాలు ఉంటాయని పైన చెప్పుకున్నాం. వాటిలో ఒకటి ఇది కాగా, రెండవది ఉద్దేశపూర్వకమైన నెగిటివిజం. జరుగుతున్నది మంచి చెదా, అందులో అంతా చెడే ఉన్నదా కొంత మంచి కూడానా అనేదానితో వారికి నిమిత్తం లేదు. వారికి ఇతరేతరమైన ఉద్దేశాలు ఏవో ఉంటాయి. అందువల్ల ప్రతిదానిని, అన్ని విధాలుగా చెడు అనటం వారి విధానంగా మారుతుంది. అది ఆబ్సొల్యూట్ నెగిటివిజానికి రెండవ అవతారం. మొదటి తరహాది ఎప్పటికైనా మారవచ్చునేమోగాని, ఈ రెండవ తరహాది మారదు. ఎందుకంటే దానికి ఇతరేతరమైన ఉద్దేశాలు ఉన్నాయి గనుక.

ఆ ఇతరేతర ఉద్దేశాలు ఏవైనా కావచ్చు. వ్యక్తిగతం కావచ్చు. సామాజికం, సైద్ధాంతికం, రాజకీయం, మరేదైనా ప్రయోజనాలతో ముడిపడటం వంటివి ఏవైనా కావచ్చు. ఒక విషయాన్ని దానిపై వచ్చే వ్యాఖ్యలను, వ్యాఖ్యానించే వ్యాఖ్యలను కలిపిచూసి జాగ్రత్తగా విశ్లేషించినట్లయితే ఏది ఏమిటి, అది ఏ తరహా నెగిటివిజం అనేది అర్థం చేసుకోవటం కష్టం కాదు.

గత నాలుగేళ్ళలో ప్రభుత్వ చర్యలపై, లేదా ఆలోచనలపై ఎప్పటికప్పుడు వ్యాఖ్యలు వస్తూనే ఉన్నాయి. ఆ చర్యలు విద్యుత్ సమస్య పరిష్కారం నుంచి మొదలుకొని రైతుబంధు పథకం వరకు ఏదైనా కావచ్చు. వీటన్నింటిలో సర్వత్రా ప్రశంసలు వచ్చినవి, కొందరు మాత్రమే మెచ్చినవి, సరిగా అమలుకానివి, పొరపాటని గ్రహించి ప్రభుత్వం వెనుకకు పోయినవి అంటూ ఉన్నాయి. వీటి సంబంధించిన వ్యాఖ్యలు, విమర్శలు అందుకు తగిన విధంగా ఉండటం సబబు అవుతుంది. కాని పైన పేర్కొన్న రెండు విధాలైన ఆబ్సొల్యూట్ నెగిటివిస్టులు అన్నింటి గురించి ఒకే విధమైన విమర్శలు చేస్తున్నారు. ఇది సరైనది కాదని వేరే చెప్పనక్కరలేదు.

ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యంలో మొదటిసారిగా స్వయం పరిపాలనతో అవతరించి తెలంగాణ రాష్ట్రానికి కావలసింది ఎటువంటి వైఖరి? ఏ సాధారణ పౌరుడిని అడిగినా ఇందుకు సమాధానం చెప్పగలదు. కాని అసాధారణమైన పౌరులు వేర్వేరు కారణాలవల్ల రాష్ట్రంలో తగినంతమంది ఉన్నారు. వారి ఆబ్సొల్యూట్ నెగిటివిజం కాలం చెల్లినటువంటిదని గ్రహిస్తే అనేక మంచి ఫలితాలుంటాయి రాష్ట్రానికి.

-టంకశాల అశోక్, m : 9848191767

e : tankashalaashok@gmail.com

రేమాండ్ పటాలాన్ని

ముప్పతిప్పలు పెట్టిన రాజా సదాశివరెడ్డి

నిజాం రాజ్యం అసఫ్జాహీల పాలన ఆరంభంలో అనేక అటుపోట్లను ఎదుర్కొన్నది. మొదటి నిజాం 1724-1948ల మధ్య కాలంలో పాలించాడు. ఆ తర్వాత ఆయన కొడుకులు నాసర్ జంగ్, ముజఫ్ఫర్ జంగ్, సలాబత్ జంగ్లు మొత్తం 14 ఏండ్లు పాలన చేసిండ్లు. అయితే వీరెవ్వరిని అసఫ్జాహీ పాలకులుగా చరిత్రలో పేర్కొనలేదు. నాసర్ జంగ్, ముజఫ్ఫర్ జంగ్లు కర్నూలు, కడప నవాబుల చేతుల్లో హతమయిండ్లు. సలాబత్ జంగ్ తమ తమ్ముడు రెండో అసఫ్జాహీ పాలకుడు నిజామ్ అలీఖాన్ చేతిలో బందీ అయిండు. నిజాం నవాబులు ఒక వైపు ఫ్రెంచ్ సైన్యంతో ఒప్పందాలు చేసుకుంటూనే మరోవైపు బ్రిటీష్ అధికారులతో దోస్తానీ చేసిండ్లు. అంటే రెండు పడవల్లో రెండు కాళ్ళు పెట్టి ప్రయాణించిండ్లు. ఆఖరికి అదే వారి పుట్టి ముంచింది. తొలి దశలో ఫ్రెంచ్ ఈస్టిండియా కంపెనీతో హైదరాబాద్ పాలకులు అంటకాగిండ్లు. దోస్తానీ చేసిండ్లు. అయితే తన 66వ యేట 1763లో ఫ్రెంచ్ గవర్నర్ జనరల్ డూపైక్స్ చనిపోవడంతో హైదరాబాద్పై ఫ్రెంచ్ ప్రభావం క్రమేణా తగ్గుతూ వచ్చింది.

రేమాండ్ సమాధి

చివరికి ఈ ఫ్రెంచ్ పటాలం తమ కెప్టెన్ మూసా రేమాండ్ మరణంతో దాదాపు కనుమరుగయింది. డూపైక్స్ మరణానంతరం బ్రిటీష్ ఈస్టిండియా కంపెనీ తమ అధికారులను హైదరాబాద్కు పంపించి రెసిడెంట్లుగా నియమించి షాద్ ప్రభుత్వాలను నడిపించింది.

ఒకవైపు మరాఠాలతో యుద్ధాలు జరుగుతుండగా మరోవైపు అదును చూసుకొని అప్పటి వరకు పాలన చేస్తున్న తన అన్న సలాబత్ జంగ్పై నిజాం అలీఖాన్ అధికారం కోసం తిరుగుబాటు చేసిండు. పెద్ద సైన్యంతో వస్తున్న అలీఖాన్ని అడ్డుకోవలసిందిగా, తగిన సహాయం చేయవలసిందిగా సలాబత్ జంగ్ కొత్తగా ఒప్పందం కుదుర్చుకున్న బ్రిటీష్ అధికారులను కోరినప్పటికీ వారు అందుకు నిరాకరించారు. కొంత జాగీరును కూడా బ్రిటీష్వారికి ఇస్తామని ఆశ చూపిన వారు సహాయనిరాకరణ చేసిండ్లు. చివరికి అన్నదమ్ముల మధ్యన హైదరాబాద్లో ఒక అవగాహన కుదిరి నిజాం అలీఖాన్ దివాన్గా నియమితులయ్యారు. ఇట్లా తిరుగుబాటు ద్వారా దివాన్ పదవి దక్కించుకున్న నిజాం అలీఖాన్ (రెండో నిజామ్) తర్వాత తానే సర్వస్వతంత్ర రాజయ్యిండు. నిజానికి సలాబత్ జంగ్ 1751 నుంచి

1762 మధ్య కాలంలో హైదరాబాద్ని పాలించిండు. హైదరాబాద్లోని ఖిల్వత్ ప్యాలెస్ని ఈయనే కట్టించాడు. ఈయన పాలన కొనసాగుతుండగానే 1760లో అహ్మద్ నగర్ ఖిలాదార్కు లంచమిచ్చి దాన్ని మరాఠాలు తమ అధీనంలోకి తెచ్చుకున్నారు. ఆ తర్వాత నిజాం-పీష్వాల మధ్య జరిగిన యుద్ధంలో నిజాం ఓడిపోవడంతో దౌలతాబాద్, బీజాపూర్, అస్సీర్ఘడ్ తదితర ప్రాంతాలను ప్రత్యర్థులకు అప్పజెప్పాల్సి వచ్చింది. యుద్ధ ఖర్చుల కింద భారీ ఎత్తున డబ్బు చెల్లించుకోవాల్సి వచ్చింది. ఈ దశలో అదును చూసి నిజాం అలీఖాన్ తన అన్న సలాబత్ జంగ్ని ఓడించి, బందీగా చేసుకున్నాడు. ఇట్లా నిజాముల్ ముల్క్ నాలుగో కుమారుడైన నిజాం అలీఖాన్ 1762లో అధికారంలోకి వచ్చిండు. ఈయన మొత్తం 42 ఏండ్లు పాలన జేసిండు.

నిజాం అలీఖాన్ మరాఠాలతో 'పూనా ఒప్పందా'న్ని చేసుకున్నాడు. అనంతరం తన సోదరుడు సలాబత్ జంగ్ని బంధించి బీదర్ కోటలోని జైల్లో వేయించాడు. ఆయన 15నెలలు అక్కడే ఉండి మరణించాడు. ఈ

మధ్యకాలంలో మరాఠాలు నిజాంల మధ్యన పోరాటాలు కొనసాగాయి. ఒకరిపై ఒకరు పైచేయి సాధించుకునేందుకు ప్రయత్నాలు చేసిండ్లు. నిజాం సైన్యంలోని మరాఠాలు తమకు రావాల్సిన జీతాలు చెల్లించడం లేదనే మిషతో ప్రత్యర్థి వర్గంతో చేరినారు. ఇట్లా గోదావరి నదిలో ఇరుపక్షాల రక్తం పారింది. కొంత కాలం తర్వాత మరాఠాలపై మరోసారి నిజాం రాజు దాడికి దిగగా వారికి అండగా పూనాలో బ్రిటీష్ రెసిడెంట్, కల్నల్ కాంప్బెల్ నిలిచిండు. ఆ తర్వాత మళ్ళీ దాడికి ప్రయత్నించగా ఈ సారి మద్రాసు ఈస్టిండియా కంపెనీకి చెందిన జనరల్ కైలియాడ్ హైదరాబాద్కు వచ్చి నిజాంతో ఒక ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకున్నాడు. ఈ దశలో నిజాం నవాబుతో ఎలాంటి సంప్రదింపులు లేకుండానే నేరుగా ఢిల్లీ మొఘల్ పాలకులతో చర్చలు జరిపి ఉత్తర సర్కారు ప్రాంతాలను తమకు ధారదత్తం చేస్తున్నట్లుగా బ్రిటీష్ వారు తమ పేరిట ఒక ఫర్మానా జారీ చేయించుకున్నారు. నిజానికి వీటిపై పూర్తి అధికారం, స్వాధీనత నిజాంకే ఉన్నప్పటికీ మొఘల్ పాలకుల పట్ల గౌరవంతో పాలన వారి పేరిట (ఖుత్వా, నాణాలు)జరుపుతున్నందుకు దాన్ని

అసరాగా చేసుకొని ఢిల్లీ రాజు ఆ ఫర్మానా జారీ చేసాడు. బక్కర్ యుద్ధంలో ఇంగ్లీషువారు తనకు చేసిన సహాయానికి ప్రతిగా షా ఆలమ్ ఈ నిర్ణయాన్ని తీసుకున్నాడు. ఇందుకు గవర్నర్ జనరల్ లార్డ్ క్లైవ్ వత్తిడి కూడా పనిచేసింది. నిజాం రాజు ఈ నిర్ణయాన్ని గౌరవించినాడు. దానికి అనుగుణంగా మరో ఒప్పందం చేసుకున్నారు. ఈ ఒప్పందం మేరకు 1765లో అప్పటివరకు బుస్సీ అధీనంలో ఉన్నటువంటి ఉత్తర సర్కారు ప్రాంతాలను ఢిల్లీ నవాబులు ఇంగ్లీష్ వారికి కట్టబెట్టారు. 12 నవంబర్, 1766లో కుదిరిన మరో ఒప్పందం మేరకు బ్రిటీష్ ఈస్టిండియా కంపెనీ ఏడాదికి ఏడు లక్షల రూపాయలను తమ అధీనంలో ఉన్న జిల్లాలకు సంబంధించిన మొత్తాన్ని నిజాంకు చెల్లించాలి. అలాగే బసాలత్ జంగ్ (ఈయన నిజాం అలీఖాన్ మరో సోదరుడు) అధీనంలో ఉన్న గుంటూరును ఆయన బతికున్నంత కాలం అందులో ఎలాంటి జోక్యం ఉండబోదని కూడా ఈ ఒప్పందం చెబుతుంది. ఇట్లా హైదరాబాద్ రాజ్యంలో బ్రిటీష్వారికి అజమాంషీ లభించింది. అయినప్పటికీ నిజాం అలీఖాన్ సైన్యం కర్నాటకలోని హైదర్ అలీతో కలిసి ఇంగ్లీష్ వారికి వ్యతిరేకంగా యుద్ధం చేసింది. అయితే ఈ యుద్ధంలో బ్రిటీష్వారు విజేతగా నిలిచారు. దీంతో మరోసారి నిజాం అలీఖాన్ ప్లేటు ఫిరాయింది 26 ఫిబ్రవరి, 1768నాడు ఈస్టిండియా కంపెనీతో మరో ఒప్పందాన్ని కుదుర్చు కున్నాడు. దీని ప్రకారం బ్రిటీష్వారు రెండు బెటాలియన్ల సైన్యాన్ని నిజాం రక్షణలో నిలుపుతుంది. వాటి నిర్వహణకయ్యే ఖర్చుని నిజాం ప్రభుత్వం భరించేలా ఒప్పందం కుదిరింది. ఈ ఒప్పందంలో మూడో పార్టీగా కర్నాటక నవాబు కూడా సంతకం చేసాడు. వీరు తమ మధ్య సయోధ్య ఉండాలని కోరుకున్నారు. అయితే అది ఎక్కువ కాలం మసలేదు. మరోవైపు నిజాం- మరాఠాల మధ్య యుద్ధ వాతావరణం ఏమాత్రం చల్లారలేదు. ఇరు పక్షాల వారు అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తూ ఒకరిపై ఒకరు దాడి చేసుకున్నారు. ఇందుకు బీదర్ కేంద్ర బిందువయింది. 1778లో పాండిచ్చేరి బ్రిటీష్వారి హస్తగతమయింది. 1779లో మైసూర్కు చెందిన హైదర్ అలీ నుంచి తనకు ప్రాణహాని ఉన్నదని భావించిన నిజాం సోదరుడు గుంటూరు సుబేదార్ 'బసాలత్ జంగ్' బ్రిటీష్వారి సహకారాన్ని అర్థించాడు. ఇందుకు ప్రతిఫలంగా గుంటూరు ప్రాంతంలో రెవిన్యూ వసూలు చేసే అధికారాన్ని బ్రిటీష్ వారికి కట్టబెడుతూ ఒక ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకున్నాడు. తన పోషణలో, సుబేదారి రక్షణగా ఉన్న ఫ్రెంచ్ సైన్య స్థానంలో బ్రిటీష్వారిని నియమించుకునేందుకు అంగీకరించాడు. అయితే తన ప్రమేయం లేకుండా కుదుర్చుకున్న ఈ ఒప్పందాన్ని హైదరాబాద్లోని నిజాం ఆమోదించడానికి నిరాకరించాడు. అంతేకాదు ఉపాధి కోల్పోయిన ఫ్రెంచ్ సైన్యానికి తన ఆస్థానంలో ఉద్యోగాలిచ్చాడు. 1782ఆ ప్రాంతంలో బసాలత్ జంగ్ చనిపోయింది. మద్రాసు నుంచి

జేమ్స్ కిర్కపాట్రిక్

శ్రీకాకుళం వరకు ఉన్న తీర ప్రాంతమంతా బ్రిటీష్వారి అధీనంలో ఉండింది. అయితే మధ్యలో ఒక్క గుంటూరు వారికి ఇబ్బందిగా ఉండేది. ఇక్కడ బసాలత్ జంగ్ పాలన ఉండడంతో మోటుపల్లి రేవు నుంచి ఎలాంటి ఎగుమతులు, దిగుమతులు చేసుకోవాలన్నా ఆటంకంగా ఉండేది. ఈ మోటుపల్లి రేవును తమకు అప్పజెప్పాలని బ్రిటీష్ రెసిడెంట్లు అనేక సార్లు నిజాం అలీఖాన్ కి కోరినప్పటికీ అంతకుముందు కుదుర్చుకున్న ఒప్పందం మేరకు ఆ అంశాల్లో జోక్యం చేసుకోవడానికి నిరాకరించారు. అయితే 1768లో కుదుర్చుకున్న ఒప్పందం ప్రకారం 1782బసాలత్ జంగ్ చనిపోయిన తర్వాత గుంటూరుపై అధికారాన్ని బ్రిటీష్వారికి అప్పజెప్పాలి. అయితే ఈ హామీని కూడా అమలు చేయడానికి నిజాం అలీఖాన్ (రెండో నిజాం) నిరాకరించాడు. ఐదేండ్ల వరకు గుంటూరు నిజాం అధీనంలోనే ఉన్నది. దీనికి జవాబుగా బ్రిటీష్వారు తాము వసూలు చేసిన మొత్తాన్ని నిజాం టంకశాలలో జమచేయలేదు. ఈ సమయంలో ఈస్టిండియా కంపెనీ వారు ఒక ప్రతిపాదన చేసింది. గుంటూరుని తమకు అప్పజెప్పి రెవిన్యూ వసూలు చేసుకునేందుకు అనుమతిచ్చినట్లయితే, అట్లా వసూలైన మొత్తాన్ని నిజాం చెల్లించాల్సిన బకాయాల నుంచి మినహాయించుకుంటామని చెప్పింది. ఈ మేరకు మద్రాస్ గవర్నర్ లార్డ్ మెకార్టీ ఒక ఉత్తరం రాసింది. రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతలు కాపడడానికి తాము పూర్తిగా చిత్తశుద్ధితో కృషిచేస్తామనీ, అలాగే నిజాం ప్రభువు కూడా గతంలో రెసిడెంట్ హాలండ్ కు ఇచ్చిన హామీని నిలబెట్టుకోవాలని ఇందులో కోరింది. 1783లో ఫ్రెంచ్ అడ్మిరల్ సఫ్రీన్ మళ్ళీ బుస్సీని ఇండియా రప్పించి ఆయన్ని హైదరాబాద్ వ్యవహారాలను చూసేందుకు నియంత్తుణ్ణి చేసింది. ఇట్లా 20 ఏండ్ల విరామం తర్వాత హైదరాబాద్ కార్యకలాపాల్లో చురుగ్గా పాల్గొన్న బుస్సీ నిజాం ఆస్థానంలో రాయబారిగా ఉన్నటువంటి అమాంట్ కు లేఖ రాసింది. ఈ లేఖలో ఇంగ్లండ్ ప్రతిపాదించే ఎలాంటి ఒప్పందామైనా నిజాం ప్రభువు ఒప్పుకునేలా వత్తిడి తీసుకురావాలని కోరింది. ఇట్లా ఏదైనా ఒప్పందంతో ఇంగ్లీష్వారు రంగంలోకి దిగితే వారిని ఓడించవచ్చనేది ఆయన వ్యూహం. ఈ సమయంలోనే టిప్పసుల్తాన్- నిజాం అధీనంలోని బీజాపూర్ ని తనకు స్వాధీనం చేయాలని హుకుం జారీచేసింది. ఇందుకు నిజాం నిరాకరించడమే గాకుండా బ్రిటీష్వారి సహాయాన్ని అర్థించినాడు. మరోవైపు గుంటూరుని బ్రిటీష్వారికి అప్పజెప్పడంలో ఏర్పడ్డ ప్రతిష్టంభన అలాగే కొనసాగుతున్నది. ఆపత్కాలంలో నిజాంపై వత్తిడి తీసుకురావడం పద్ధతి కాదని బ్రిటీష్వారు భావించారు. అందుకే లార్డ్ కార్న్వాలిస్ తన కెప్టెన్ కెన్నేను హైదరాబాద్ కు పంపించాడు. ఈయన హైదరాబాద్ లో బ్రిటీష్ రెసిడెంట్ గా పనిచేశాడు. ఈయన ద్వారా 1768నాటి ఒప్పందం మేరకు గుంటూరును తమకు అప్పజెప్పాలని బ్రిటీష్ ఈస్టిండియా కంపెనీ

డిమాండ్ చేసింది. అయితే ఇలాంటి ప్రమాదం ఉంటుందని ముందే ఊహించిన నిజాం అలీఖాన్ పూనాలో ఫ్రెంచ్ ప్రతినిధిగా ఉంటున్న మాంటిగ్ని ద్వారా పాండిచ్చేరి (ఫ్రెంచ్)వారికి ఒక ప్రతిపాదన చేసిండు. ఇంగ్లీష్ వారు, టిప్పుసుల్తాన్ (ఈ ఇద్దరి మధ్యన అప్పుడు సయోధ్య ఉండింది) లు సంయుక్తంగా ఒక వేళ హైదరాబాద్ కు దాడికి దిగినట్లయితే తమతో కలిసి యుద్ధంలో పాల్గొనేందుకు, సైన్య సహకారాన్ని అందించేందుకు తోడ్పడాలని ఆయన్ని కోరిండు. ఇట్లా చేసినట్లయితే గుంటూరును ఫ్రెంచ్ వారికి ఇవ్వడానికి సిద్ధమని కూడా తెలిపిండు. అయితే ఈ విషయంలో ఫ్రెంచ్ వారు ఎటు తేల్చుకోలేక పోయినారు. ఎందుకంటే అప్పటికి వారిదగ్గర చాలినంత సైన్యం లేదు.

ఈ దశలో నిజాం అలీఖాన్ తన మంత్రి అజాముల్ ఉస్మాను మైసూరు రాజు టిప్పుసుల్తాన్ తో శాంతి ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకోవాలని అక్కడికి పంపిచాడు. ఈ ప్రయత్నం ఏదీ ఫలించలేదు. అప్పటికే స్వాధీనం చేసుకున్న తమ భూభాగాన్ని తమకు అప్పగించాల్సిందిగా నిజాం అలీఖాన్ తన మిత్రుడు మైసూర్ కు చెందిన మీర్ అబ్దుల్ ఖాసిమ్ ద్వారా ఒక పిటిషన్ ఇప్పించాడు. అంతకు ముందు నిజాంతో బ్రిటీష్ వారు ఒక ఒప్పందాన్ని ఖరారు చేసుకున్నారు. దీని ప్రకారం నిజాం కోరిక మేరకు ఆయనకు సైన్య సహాయం చేసేందుకు తాము సిద్ధమంటూనే, (యుద్ధంలోని) ప్రత్యర్థి తమ మిత్రవర్గంలోని వారై ఉండకూడదనే షరతును విధించారు. దీనికి కొనసాగింపుగా కొత్తగా 1790లో మరో ఒప్పందం కుదిరింది. పీష్వా-బ్రిటీష్-నిజాంలు ఈ త్రిముఖ ఒప్పందంలో భాగస్వాములు. అయితే ఈ ఒప్పందాన్ని బ్రిటీష్ వారు ఉల్లంఘించారు. దీంతో ఇదే కాలంలో మూడో ఆంగ్లో-మైసూర్ యుద్ధానికి బీజాలు పడ్డాయి.

ఎట్లాగూ బ్రిటీష్ వారు తమని శత్రువర్గంగా గుర్తించినందున నిజాం సైన్యంపై దాడి చేసేందుకు టిప్పు సహాయంతో ముందు. శ్రీరంగపట్నంపై దాడికి రెండు బెటాలియన్ల సైన్యం హైదరాబాద్ నుంచి బయలుదేరింది. వీటికి నిజాం అలీఖాన్ కుమారుడు సికిందర్ జా నాయకత్వం వహించినాడు. ఈయనతో పాటు మంత్రి అజాముల్ ఉస్మా కూడా ఉన్నాడు. ఈ యుద్ధంలో (1792)లో టిప్పు పరాజయం పాలయిండు. చాలా పెద్ద మొత్తంలో రూపాయలను నజరానాగా చెల్లించుకోవాల్సి వచ్చింది. చౌత్, సర్దార్ ముఖ్ పన్నులను రద్దు చేయాల్సి వచ్చింది. ఈ విషయమై పుణె కోర్టులో కేసులు కూడా నడిచాయి. అయితే ఈ యుద్ధం వల్ల నిజాం ప్రభుత్వానికి ఆశించిన ఫలితాలు దక్కలేదు. మరోసారి పీష్వాలతో ఘర్షణలకు దిగిండు. 11 నవంబర్, 1795 నాడు ఖార్లాలో కొట్లాట జరిగింది. ఈ కొట్లాటలో పీష్వాల విజయం సాధించారు. నిజాం అలీఖాన్ పరాజయం పాలయిండు. దాదాపు మూడు కోట్ల రూపాయలను చెల్లించి బతుకు జీవుడా అంటూ నిజాం ఈ సంక్షోభం నుంచి బయటపడ్డాడు.

అంతేకాదు తన మంత్రి అజాముల్ ఉస్మాను పీష్వాలకు 'బందీ'గా అప్పజెప్పాల్సి వచ్చింది. ఇది ఏ రాజకైనా అత్యంత అవమానకరమైన పరిస్థితి. అటు పుణెలోనూ, ఇటు హైదరాబాద్ లోనూ బ్రిటీష్ వారే రెసిడెంట్లుగా ఉన్నారు. వీరిద్దరూ యుద్ధ నివారణ చర్యలు తీసుకోలేదు. మరోవైపు హైదరాబాద్ లో రక్షణ పేరిట బ్రిటీష్ వారి సేనలు నిజాంకు అండగా రాలేదు. దీంతో బ్రిటీష్ వారి పట్ల నిజాం అలీఖాన్ కోపాన్ని పెంచుకున్నాడు.

బ్రిటీష్ వారిని నమ్ముకున్నామంటే ఆపత్కాలంలో అణచివేస్తారని భావించిన నిజాం అలీఖాన్ తనకు అవసరమైన సమయంలో ఆదుకునేందుకు గాను ఫ్రెంచ్ సైన్యాధికారిని మూస రేమాండ్ ని ప్రోత్సహించి పటాలాన్ని పెంచుకునేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలని కోరాడు. అందుకు కావాల్సిన అన్ని సదుపాయాలను కల్పించేందుకు సన్నద్ధుడయ్యాడు. ఈ సమయంలో యూరప్ లో బ్రిటన్-ఫ్రాన్స్ ల మధ్యన యుద్ధాలు జరుగుతున్నాయి. నిజాం అండను ఆసరాగా చేసుకొని రేమాండ్ తన పటాలాన్ని పెంచుకోవడానికి అన్ని చర్యలు తీసుకున్నాడు. ఫ్రాన్స్ నుంచి వచ్చిన ఉన్నతాధికారులకు, అనుభవజ్ఞులైన సైన్యాధికారులను పటాలంలో చేర్చుకున్నాడు. ఇందుకోసం అజాముల్ ఉస్మా ఖమ్మంను రేమాండ్ పటాలానికి కేటాయించాడు. ఖమ్మం ప్రాంతం రెవిన్యూని వసూలు చేయడానికి, ఖర్చు పెట్టడానికి రేమాండ్ కు పూర్తి అధికారాలు కట్టబెట్టిండు. ఆంగ్లో-మైసూర్ యుద్ధంలో గెలిచినందుకు గాను కడప ప్రాంతం నిజాం అలీకి బదిలీ అయింది. ఈ ప్రాంతం అప్పటి వరకు కర్నాటక నవాబు టిప్పు అధీనంలో ఉండింది. ఇక్కడ పన్నులు వసూలు చేసుకునేందుకు గాను, శాంతి భద్రతలు కాపాడేందుకు గాను రేమాండ్ తన అధికారి బాప్టిస్టీను నియమించాడు. కడపకు నాలుగువేల సైన్యాన్ని ఖమ్మంకు 1100లకు పైగా సైన్యాన్ని పంపించాడు. అయితే కడప ప్రాంతం ఇంగ్లీష్ వారి పాలన ప్రదేశానికి దగ్గరగా ఉండడంతో ఇందుకు బ్రిటీష్ రెసిడెంట్ జాన్ షోర్ అభ్యంతరం చెబుతూ నిజాంకు 1795 జూన్ 9న ఒక లేఖ రాసిండు.

ఇదే సమయంలో నిజాం అలీఖాన్ పెద్ద కుమారుడు ప్రిన్స్ అలీ జా తిరుగుబాటు చేసిండు. దివాన్ అజాముల్ ఉస్మా వ్యవహార శైలి నచ్చని వారందరూ అలీఖాన్ తో జతకూడిండు. తిరుగుబాటుని అణచివేయడానికి పంపిన ఫ్రెంచ్ పటాలాన్ని పటాన్ చెరువు దగ్గర అలీజా, పాపన్నపేట సంస్థానాధీశుడు సదాశివరెడ్డి, వీరితో జతకూడిన పాలెగాళ్ళ బృందం తిప్పి కొట్టగలిగింది. ఆ తర్వాత అలీజా, సదాశివరెడ్డిలు బీదర్ కోటలో మకాం వేసిండు. 1768 నాటి ఒప్పందం మేరకు బ్రిటీష్ వారు ఈ తిరుగుబాటును అణచివేయడానికి తమ పటాలాన్ని పంపించాలని నిజాం అలీఖాన్ అప్పటి బ్రిటీష్ రెసిడెంట్ కిర్క్ పాట్రిక్ కిని కోరిండు. ఇందుకు తమ సైన్యం బెంగాల్ నుంచి రావడానికి సమయం పడుతుంది అంటూ సాకులు చెబుతూ

నిజాం అలీఖాన్ (25 నిజాం)

ఆ బాధ్యతల నుంచి బ్రిటీష్ వారు తప్పుకున్నారు. ఈ తిరుగుబాటు 1795 జూన్, 28న జరిగింది. అయితే నిజాం అలీఖాన్ ప్రత్యేక ఆదేశాలతో అలీజాను 'బందీ'గా చేసుకోవడానికి ఇంకా చెప్పాలంటే మచ్చిక చేసుకునేందుకు ఫ్రెంచ్ సైన్యాధికారి మూసా రేమాండ్ తన పటాలంతో బీదర్ చేరుకున్నాడు. సదాశివరెడ్డి సైన్యం అత్యంత చాకచక్యంతో యుద్ధం చేస్తూ ఫ్రెంచ్ సైన్యాన్ని ముప్పుతిప్పలు పెట్టింది. ఒకానొక దశలో ఫ్రెంచ్ సైన్యం బలహీనపడింది. అయితే బాప్టిస్ట్ అదనపు ఫ్రెంచి దళాలతో రేమాండ్ కు అండగా నిలిచాడు. కొత్తగా మరింత పటాలం అండగా రావడంతో రేమాండ్ దాడి ముమ్మరం చేశాడు. ఈ దశలో రేమాండ్ కు దొరక్కండా అలీజా ఔరంగాబాద్ కు వెళ్ళింది. అతన్ని అనుసరిస్తూ ఫ్రెంచ్ పటాలం కూడా వెళ్ళింది. తనకు మద్దతుగా నిలవాల్సిందిగా పూణె పీష్వాలను అలీజా కోరినప్పటికీ వాళ్ళు అందుకు నిరాకరించారు. అయితే టిప్పుసుల్తాన్ బయటికి ఏమీ ప్రకటించకుండా అంతర్గతంగా మద్దతు పలికింది. ప్రధాని మీర్ ఆలం సలహా మేరకు నిజాం అలీ బ్రిటీష్ సైన్యాన్ని ఆదుకునేందుకు ఆహ్వానించాడు. సత్కరమే స్పందించిన మేజర్ రాబర్ట్ తన బెటాలియన్ తో మీర్ ఆలం కు అండగా నిలిచింది. ఔరంగాబాద్ లో అలీజాను అరెస్టు చేసి హైదరాబాద్ కు తీసుకు వస్తూ ఉండగా మార్గమధ్యలో ఆయన అత్యహత్య చేసుకున్నాడు. దీంతో నిజాం అలీకి బ్రిటీష్ వారి మీద నమ్మకం ఏర్పడింది. అలాగే నడిగడ్డలో ముఖ్యంగా రాయచూర్ లో స్థానిక పాలెగార్లు సమస్యలు సృష్టిస్తూ ఉండడంతో వారిని అణచడానికి రాబర్ట్, కెప్టెన్ డాల్రింపుల్ 1796 ఫిబ్రవరి, అక్టోబర్ నెలల్లో దాడి చేసి 'శత్రువులను మట్టుబెట్టిండ్లు. ఇది కూడా నిజాం అలీలో ధైర్యాన్ని పెంచింది. అంతేకాదు డాల్రింపుల్ లాంటి సైన్యాధికారులపై గురి ఏర్పడింది.

మరోవైపు రేమాండ్ పట్ల కూడా నిజాం అంతే ప్రేమతో ఉండేవాడు. సదాశివరెడ్డికి చెందిన మెదక్ ప్రాంతాన్ని రేమాండ్ కు ధారదత్తం చేసింది. నెలకు 35 నుంచి 50 వేల రూపాయల వేతనంతో రేమాండ్ ని సైన్య నియంత్రణాధికారిగా నియమించినాడు. 1798 మార్చి, 25నాడు రేమాండ్ చనిపోయే నాటికి అతని అధీనంలో 10వేల సైన్యముండింది. అలాగే బ్రిటీష్ అధికారి ఫిన్ లాండ్ స్వాధీనంలో కేవలం 800 మంది సైనికులుండేవారు.

ఇదే సమయంలో పుణెలోని పీష్వాల నిర్బంధం నుంచి విడుదలై వచ్చిన అజముల్ ఉప్రూ సలహా మేరకు బ్రిటీష్ రెసిడెంట్ జాన్ షోర్ రంగంలోకి దిగింది. రేమాండ్ బెటాలియన్ మొత్తాన్ని రద్దు చేయించగలిగాడు. అలాగే 1798, 1800ల సంవత్సరాల్లో సైన్య సహకార ఒడంబడికను నిజాంతో కుదుర్చుకున్నాడు. ఇట్లా హైదరాబాద్ లో ఫ్రెంచ్ వారి ప్రాభవానికి తెరపడింది. అంతేకాకుండా బ్రిటీష్ వారి ఆధిపత్యానికి పునాది పడింది.

-సంగిశెట్టిశ్రీనివాస్,
m:98492 20321
e: sangishettysrinivas@gmail.com

గడువు

ఇంకా చాలాదూరం పోవాలి
కోట్ల సంవత్సరాల భూమి వయసు దాటి,
లక్షలేండ్ల మనిషి రుతువు దాటి
నదీతీరాల నాగరికతలు దాటి
ఆధునికతల ప్రాంగణాలు దాటి
ఇంకా, ఇంకా చాలా దూరం పోవాలి మనిషి

అంతరిక్షాలు దాటినా, - అణుగర్భాలను శోభించినా,
జన్మచరిత్రలనే తిరుగరాసినా, - దేశాంతరాలు, ఖండాంతరాలు,
ఖగోళాలు విక్రమించినా -ఇంకా, ఇంకా చాలా దూరాలు గడువాలి మనిషి

మట్టి పిసికినా, నేలసాళ్ళు తీసినా - కొండగుహలు తొలిచినా
తన గుండెను చెక్కుకోనేలేదు - తన మనసును గెల్చుకోలేదు
ఎన్ని రాశుల ఆస్తిని తిన్నా - ఆకలిని ఇంకా గెలువనేలేదు
లోకాన్నంతా జయించినా - మరణాన్ని గెలుచుకోనేలేదు
ఇంకా, ఇంకా, ఇంకా - నడిచి, నడిచి, నడిచి నడవాలి

కోట్ల స్వప్నబిత్తాలను గీసుకున్నా
అంతరాత్మ బొమ్మనెప్పుడు గీయనేలేదు
అసంతమైన ప్రేమ, అలవికాని మమతలు
అంతులేని దయ, అనితరమైన స్నేహం
ఎన్ని మంచిగుణాలున్నా, ఎన్నిసార్లు అవతరించినా
మనిషి ఇంకా మానవత్వాన్ని సాధించలేదు
ఇంకా కొనసాగించాలి మహాప్రస్థానం
ఇంకా కొత్తలోకం ఆవిష్కరణ కొరకు
నూతన జనతావిప్లవం కావాలి

నిదుర కనులు మూయక మునుపే
ఇంకా చాలా దూరాలు గడువాలి మనిషి

-శ్రీరామోజు హరగోపాల్, m : 9949498698
e : akshara25@gmail.com

మరుగున పడ్డ మాణిక్యం 'డాక్టర్ జైమీ సాబ్'

దేశమంటే మట్టికాదోయ్. దేశమంటే మనుషులోయ్.

మరి మనం మన “షహర్ నామా”లో కేవలం వీధులు, గాథలు, బస్తీలు అందులోని కట్టడాలు, భవనాల గురించి మాత్రమే తెలుసుకుని ఆ గల్లీలల్ల నివసించిన మనుషుల గురించి, ప్రత్యేకంగా “మరుగున పడ్డ మాణిక్యాల” గురించి మాట్లాడకపోతే తప్పు కాదా? లబ్ధిప్రతిష్ఠల గురించి దునియా అంతా చర్చిత చర్చణం చేస్తుంది కాని అన్ సంగ్ హీరోస్ గురించి ఎవరూ మాట్లాడరు. వారికి ధూపదీప వైవేద్యాలు ఉండవు. కాని కవులు, రచయితలు మాత్రం నెత్తురు కక్కుకుంటూ నేలకు రాలిన నక్షత్రాల గురించే పాటలు పాడి కథలు రాస్తారు.

టూటా జీస్ తాల్ పే - నజర్ థీ హూరీ

హిమాయత్ నగర్ గల్లీలో నివసించిన ఒక “మరుగున పడ్డ మాణిక్యం” పేరు డాక్టర్ అబ్దుల్ ఖుద్దూస్ జైమీ. నన్ను ఆయనకు పరిచయం చేసింది మాన్యులు గుడిపూడి సుబ్బారావుగారు. గాన గుడిపూడి వారికి తొలుత నా ఆదాబ్ లు పిమ్మట శుక్రియాలు.

× × ×

పదహారేళ్ల క్రితం నేను “సలాం హైద్రాబాద్” నవల రాస్తున్న రోజులలో సమాచార సేకరణ నిమిత్తం డాక్టర్ అబ్దుల్ ఖుద్దూస్ జైమీ సాబ్ ను హిమాయత్ నగర్ గల్లీల రెండు అర్రలున్న పెంకుటింట్ల కలుసుకునే భాగ్యం నాకు లభించింది. అప్పటికే ఆయన వయస్సు 88 సం॥లు. వృత్తిరీత్యా హెమియో డాక్టర్. అయినా ఆ “పడమటి సంధ్యారాగం”లో కూడా రోగులకు ఇంకా సేవ చేస్తూనే ఉన్నాడు. ఆ పండు ముదుసలి తెల్ల గుబురు గడ్డంలోంచి వువ్వులా పూచే పసిపాపల బోసి నవ్వులు చూసేసరికి నాకు ఆయన మధ్య ఆసియా మండుటెండల ఇసుక ఎడారులలో నిరంతర సంచారం చేసే ఒక ఒంటరి సూఫీ ఫకీర్ గా కనిపించాడు. ప్రథమ దర్పణం నాడు నన్ను ఆ చిన్న గదిలోని చింపుల చాపపై కూచోబెట్టి ఇప్పుడే వస్తా అని గూని నడుముతో గునగున నడుచుకుంటూ సడక్ మీదికి వెళ్లి కొద్ది సేపటికి వణుకుతున్న చేతులలో మటన్ బిర్యాని పొట్లంతో తిరిగి వచ్చాడు.

ఒక్క మెతుకుగానా తను ముట్టుకుండా మొత్తం నాకే తినిపిస్తుంటే మొగమాటంతో నేను మీరు కూడా తిండి అన్న. “మేరా ఖానే కా ఉ మర్ నహీ. ఖిలానే కా ఉ మర్ హై” అని గలగలా నవ్వాడు. ఆ పండు ముసలి ఒక నడుస్తున్న చరిత్ర. ఆయనను కలవటం అంటే చరిత్రతో కరచాలనం చేయటమే. ఆయనను మనం ముట్టుకుంటే ముచ్చట్లు మనను వొదలకుండా పట్టుకుంటాయి. కాలగర్భంలో కలిసిపోయిన ఘటనాదుర్భటనలకు ఆయన ప్రత్యక్ష నజీవ సాక్ష్యం. తెగిన ముత్యాల సరాలు నేల మీద చెల్లా చెదరుగా దొర్లిపోయినట్లే తెగిన ఆయన జ్ఞాపకాలను మళ్లీ మనం పూసగుచ్చి దండ అల్లుతే అది హైద్రాబాద్ రాజ్య చరిత్ర అవుతుంది. ఆయన కథ ఆయన మాటలలోనే విందాము.

× × ×

డాక్టర్ అబ్దుల్ ఖుద్దూస్ జైమీ

నా అసలు వతన్ నిజాంబాద్ జిల్లా డివ్ పల్లి దగ్గరున్న కోరట్ పల్లి గ్రామం. మా వాలిద్ సాబ్ తాసిల్దార్ గ పనిచేసేటోడు. నేను నిజాంబాద్ ల ‘మున్నీ’ చదువు పూర్తి చేసుకున్న (మెట్రిక్ కు సమానం). ఆ తర్వాత ఢిల్లీకి పోయి ఫార్మీ, అరబ్బీ భాషలల్ల పండితుణ్ణి అయ్యి మతబోధలు చేసే “మౌల్వీ” కావాలని కోరుకున్న. అమ్మీ అబ్బాను ఒప్పించి 30 రూపాయలు ఇప్పించింది. ఇది 1938 మాట అప్పుడు, నాంపల్లి నుండి దిల్లీ రైల్ టికెట్ బీన్ రూప్యా. నేను షాజహాన్ పూర్ నేషనల్ యూనివర్సిటీలో చేరి రెండేండ్లు చదివి అరబ్బీ, ఫార్మీ భాషలల్ల డిగ్రీ చేసిన, అక్కడ ఉచిత విద్య, ఉచిత భోజనం. అక్కడి విద్యార్థులంతా జాతీయ భావాలు కలిగి ఉండటం వలన నాకు కూడా దేశభక్తి అభింది. కాంగ్రేసు పట్ల అభిమానం కూడా. నేను ఇప్పటికీ కాంగ్రేసు వాడినే. లౌకికవాదం నా ప్రాణం.

1939ల త్రిపుర కాంగ్రేసు సభలకు వెళ్లి నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబోస్ కు బాడీగార్డుగా పనిచేసిన. అక్కడ గాంధీ, నెహ్రూ, బాబూ రాజేంద్రప్రసాద్, అలీ బ్రదర్స్ ను (మౌలానా మహమ్మద్ అలీ, మౌలానా షాకత్ అలీ) చాలా దగ్గర్నుండి చూసే భాగ్యం కలిగింది. 1942 క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం జరుగుతున్నప్పుడు ఢిల్లీలనే ఉన్న. చురుకుగా పాల్గొన్న. కుఫీయా (ఇంటలిజెన్స్ శాఖ) నజర్ ల పడిన. వాళ్లు నా వెంబడి వడ్డే లాహోర్ కు పారిపోయిన. సీదా పోయి అక్కడి హెమియోపతి మెడికల్ కాలేజీల షరీకైన. అక్కడి ప్రిన్సిపాల్ శర్మ నన్ను కొడుకుగా చూసుకోవటమే కాక పోలీసుల నుండి కాపాడాడు. ఆయన నన్ను పై చదువుల కోసం జర్మనీకి పంపాలని అనుకున్నడు. మాతృభూమిని వదిలిపోవటం ఇష్టం లేక నేను వద్దన్న. అల్ల దిల్లీల మూడేండ్లు, లాహోర్ ల నాలుగేండ్లు చదువు పూర్తి చేసి 1945ల మా ఊరు కోరట్ పల్లికి వాపస్ వచ్చిన.

నేను నా మెడికల్ కిట్ పట్టుకుని చుట్టు పక్కల ఊర్లన్నీ తిరుగుకుంట, బీమారోళ్లను పరీక్షించుకుంట హెమియో మందులు ఇచ్చేటోణ్ణి. ఆ రోజులలో ప్రజలకు ఈ వైద్యం కొత్త. హెమియోను “ఉమాపతి” వైద్యం అని కూడా అనేవారు. తియ్యటి, తెల్లటి గోలీలను చూసి చెక్కర గోలీలు అనుకుని వీటికి ఇంత ధర ఎందుకు? తక్కువ పైసలకు శక్కర గోలీలు వస్తాయి కదా అని ప్రశ్నించేవారు. ఉర్లనే గాక నిజాంబాద్ పట్నంల భీ నా దవాఖానా ఉండెడ్డి.

ఆ రోజులల్ల మొత్తం నిజాంబాద్ జిల్లాల జాతీయ భావాలు కల్గిన ముస్లింలం ముగ్గురమే ఉండేవారం. మేం ముగ్గురం బాగా చదువుకున్న వాల్లం. ఎక్కువకెక్కువగా ముస్లింలు నిజాంను, రజాకార్లను అభిమానించేవారు. మేం మాత్రం రాచరికానికి కాలం చెల్లిందని, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వం ఉండాలని, ప్రజాస్వామ్యం కావాలని వాదించేవారం. అల్ల మా ముగ్గురి మీద ముస్లింలకు కోపంగా ఉండెడ్డి. నా మీద నిజాం సర్కార్ ఖడీనిగ్ రాని పెట్టింది. ఇంకోవైపు

రజాకార్లకు కూడా నా మీద గుర్తు ఉండెడిది. నా దోస్తు ధర్మారెడ్డి కుటుంబం నిజాంబాద్ ల ఉంటే రజాకార్లు ఆ ఇంటి మీద హమ్లా చేయాలని ప్లాన్ వేసిండ్లు. ధర్మారెడ్డి నా సహాయం అడిగిండు. నేను ఒక టాక్సీకారు మాట్లాడి పిల్లలను, ఆడవాళ్లను, బంగారాన్ని, నగద్తో మా ఊరు కోరట్ పల్లికి తీసుకచ్చి వారికి ఆశ్రయం ఇచ్చిన. అట్ల ధర్మారెడ్డి కుటుంబం బ్రతికి బట్ట కట్టింది.

ఇగ ఒకరోజు మా ఊర్ల ఉండే సేల్ భగ్వాన్ దాస్ అనే బాపనాయన ఇంటి మీదికి ఆ రాత్రి దాడిచేస్తమని రజాకార్లు వార్నింగ్ పంపిండ్లు. సేల్ నా దగ్గరికి వచ్చి సంగతి చెప్పంగనే ఏం కాదు బేఫికర్ గ ఉండమని భరోస ఇచ్చిన. సాయంత్రం నాలుగంటల నుండే ఆయన ఇంటి ముందు కుర్చీ వేసుకుని కాపలా శురూ చేసిన. రాత్రి పదిగంటలకు రజాకార్లు వచ్చిండ్లు. అందరూ బగ్గతాగి ఎగురుతుండ్లు. దుంకుతుండ్లు. వాళ్ల చేతులల్ల జంబియాలు, తల్వార్లు, బందూకులు, లాఠీలు ఉన్నయ్. నేను వాళ్లను రోకాయించి ఎందుకొచ్చిండ్లని సవాల్ చేసిన.

“తూకోన్ హై బే రోకనే వాలా. హిందువోకో మదద్ కర్తా హైక్యా?” అని మీదిమీదికి వచ్చిండ్లు.

“ఈ బొమ్మన్ సేల్ తన జిందగీల ఏ ముస్లింలను సతాయించలే. జులుం చేయలే. ఆయన మీకేం అన్యాయం చేసిందని మీరు హమ్లు చేస్తున్నారు. ముందు నన్ను చంపి నా లాష్ ను తొక్కుకుంటు ఆయన ఇంట్లకు పొండ్రి అని వాల్ల కాలకు అడ్డంగ పండుకున్న. ఇంతల మా ఊర్ల ఉన్న తుర్కొల్లు కూడా నాకు మద్దగ్ వచ్చి నిలబడ్డరు.

రజాకార్లు “ఫిర్ బెర్ ఏక్ బార్ దేక్ లేంగే” అని వాపన్ అయ్యిండ్లు. ఆ తెల్లారి ఎందుకైనా మంచిదని ఆ మొత్తం కుటుంబాన్ని నిజాంబాద్ లోని నా ఇంటికి తరలించి అక్కడ దాచిపెట్టిన. పోలీస్ యాక్షన్ 1948లో అయినంక హిందువులు ముస్లింలపై ప్రతీకార దాడులు జరిపిండ్లు. మరట్వాడ ప్రాంతం నుండి ఎత్తుకొచ్చిన స్త్రీలను హిందువులు నిజాంబాదులో దాపెట్టిండ్లు. ఒక రోజు నేను హిందువుల ఇంటికి వైద్యం చేయనీకె పోయిన. రోగి ఒక స్త్రీ. నాప్పితో ఆమె అల్లా అల్లా అని ఒడ్డుతుంది. ఆమె ముస్లిం అని నాకు సమజ్ అయ్యింది. ఆమెకు ఇలాజ్ చేయటానికి ప్రతి దినం పోయేవాణ్ణి. ఒకరోజు ఎవరూ లేనప్పుడు సంగతేందని అడిగిన. ఆమెది మరాఠా దేశంలోని బీడ్ జిల్లా. పోలీస్ యాక్షన్ రోజులలో హిందూ దుండగులు ఆమె ఇంటి మీద దాడిచేసి ఆమెను ఎత్తుకొచ్చిండ్లు. చాలా చేతులు మారి చివరికి ఈ ఇంటికి చేరుకుందట.

మీ ఇంటికి పోతమా? అని రహస్యంగా ఆమెను అడిగిన. ఆ మాటతో ఆమె కండ్లల్ల ప్రాణం లేచి వచ్చింది. దాంతో మంచిగ ప్లాన్ చేసిన. నా శిష్యుడొకడు మరాఠీ యువకుడు. వాడికి బీడ్ బాగా తెలుసు. ఒక మంచి పనికి వాడు కూడా సిద్ధం అయ్యిండు. అమావాస్య అర్ధరాత్రి ఇంటెనుక తలుపుతీసి ఆమె నడక్ మీదికి వచ్చింది. నా శిష్యుణ్ణి కల్సుకుంది. నేను ఏర్పాటు చేసిన కిరాయి టాక్సీలో కూచుని సురక్షితంగా తన ఇల్లు చేరుకుంది.

పోలీస్ యాక్షన్ అయిన కొద్ది రోజులకు మా కోరట్ పల్లి ముస్లింల మీద ఒక రోజు అవతల నుండి వచ్చిన హిందూ గుండాలు హమ్లా

చేయబోతున్నారన్న వార్త నాకు తెల్సింది. ఫౌరన్ (వెంటనే) ఊరి మధ్యన ఉన్న రచ్చబండ దగ్గరకు పోయి అన్న, తమ్మీ, మామా, చిచ్చా, బావా అని వరుసలు బెట్టి హిందువులందరినీ పిలిస్తే అందరూ వచ్చి జమ అయ్యిండ్లు. “మా మీద వేరే ఊర్ల నుండి వచ్చి హిందూ గుండాలు దాడి చేస్తరట. ఆ కొత్తొళ్ల చేతులల్ల చావటమెందుకు? మీరే మమ్మల్ని చంపి పుణ్యం కట్టుకోండ్రి. ఊరోల్ల చేతులల్ల చచ్చినమన్న తృప్తి అయినా ఉంటది” అని నిష్ఠూరంగా మాట్లాడిన.

“అయ్యో ఏం మాటాలూరా ఇవి” అని అందరూ సిగ్గుతో తలలు క్రిందికి దించుకున్నరు. అంతే ఆ రాత్రి ముస్లింల ఇండ్లకు హిందువులు లాఠీలు పట్టుకుని కాపలా కాసిండ్లు. సంగతి తెలుసుకున్న హిందూ గుండాలు కోరట్ పల్లికి రానేరాలేదు.

నిజాంబాద్ ల ఒక రోజు హిందూ గుండాలు నా క్షినిక్ మీద హమ్లా చేసి రేపు మధ్యాహ్నం పన్నెండు లోపల 500 రూ॥లు ఇవ్వక పోతే క్షినిక్ ను తగులపెట్టి నన్ను చంపుతామని వార్నింగు ఇచ్చిండ్లు. నేను నా దోస్తు ధర్మారెడ్డి దగ్గరకు పోయి “పాంచ్ సౌ రూప్యా” బదల్ ఇవ్వు అన్న. వాడు అనుమానంతో సంగతేందని అడిగిండు. నేను కుల్లం కుల్లగ వార్నింగు గురించి చెప్పిన. అంతా విన్న ధర్మారెడ్డి సరే రేపు నువ్వు మధ్యాహ్నం పన్నెండు గంటలకు క్షినిక్ ల ఉండి నీ పని నువ్వు చేసుకో మిగిలిన సంగతి నేను చూసుకుంటు అన్నడు.

మర్నాడు సరిగ్గ టైంకు ఆ గుంపు వచ్చింది. వాళ్లు రాంగనే కుర్చీల కాలు మీద కాలు వేసుకుని తనాయిం చి కూచున్న, రెడ్డి సాబ్ కనిపించిండు.

“అన్నా నమస్తే. ఇక్కడికి నీవెందుకు వచ్చినవే” అని భయపడుకుంటు వినయంగా అడిగిండు. ఆ గ్యాంగ్ లీడర్.

“అరే గంగాధర్ ఇటు రారా” అని వాల్ల లీడర్ ను జబర్దస్తిగ దగ్గరకు పిలిపించి “ఇవాళ్లి నుంచి ఈ డాక్టర్ సాబ్ ఇఫాజత్ (రక్షణ) జిమ్మేదారి నీదే. ఆయన మీద ఈగ వాలిందంటే నీ తోడ్పూ దీస్త” అని హుకుం జారీ

చేసిండు.

“సరే అన్నా” అని వాడు తలూపిండు.

నా భార్య 1960ల కాలం చేసింది. పదిమంది పిల్లలు మాకు. ఆమె పొంగనే నాకు మనసు విరిగి ఈ హిమాయత్ నగర్ ల సెటిల్ అయిన. ఇంగ నా గురించి ఏం చెప్పాలి. నాది సంపూర్ణ జీవితం. టైం పాస్ కోసం ఈ వైద్యం. అల్లా మియా ఎప్పుడు పిలిస్తే అప్పుడు నేను తయ్యార్.

ఖుదా హాఫీజ్.

ఖుద్దూస్ అంటే పవిత్రుడు అని అర్థం. ఆయన సార్థక నామధేయుడు.

“మధువు త్రాగు, ఖురాసు కాల్సు

మక్కాను కూల్సు, విగ్రహాలను పూజించు

మనిషిని మాత్రం హింసించకు” -ఫార్సీ కవి ఖాజా హాఫీజ్.

-పరవస్త్ లోకేశ్వర్,

m : 91606 80847

e : lokeshwar.hyderabad@gmail.com

మాన్యులు గుడివూడి సుబ్బారావుగారు

మన రాష్ట్రం - మన పరిశ్రమలు - మన అభివృద్ధి

1956లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడటానికి ముందే... తెలంగాణ ప్రాంతంలో పరిశ్రమల స్థాపనకు మంచి ప్రాతిపదిక ఏర్పడింది. పారిశ్రామిక ట్రస్ట్ ఫండ్ ద్వారా 50 నుంచి 70 శాతం ప్రభుత్వం వాటా ధనం లభిస్తుండటం వల్ల అనేక పరిశ్రమలు స్థాపనకు హైదరాబాద్ ప్రభుత్వ ప్రోత్సహం బాగా లభించింది. అప్పట్లో 300 లక్షల వాటా ధనంతో సింగరేణి బొగ్గుల కంపెనీ, 146 లక్షల వాటా ధనంతో నిజాం చక్కెర ఫ్యాక్టరీ, 49.56 లక్షల వాటా ధనంతో హైదరాబాద్ ఆల్విన్ మెటల్ వర్క్స్, 25.62 లక్షల వాటా విరాళంతో హైదరాబాద్ కెమికల్స్ అండ్ ఫర్టిలైజర్స్, 150.54 లక్షల చెల్లింపు వాటా ధనంతో ప్రొగాటూల్స్ కార్పొరేషన్, 72 లక్షల చెల్లింపు వాటా ధనంతో ఆజంజాహి మిల్సు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహణాధికారంలో నిర్వహించబడుతున్న పరిశ్రమలు.

కాగితం, రసాయనాలు, సిగరెట్లు, రేకు ఉత్పత్తులకు అనేక పరిశ్రమల స్వల్ప వాటా ధనం పెట్టుబడులతో ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించింది. ప్రణాళికాబద్ధమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమానికి ముందుగానే, వీటిలోని అనేక పరిశ్రమలు అప్పటి ప్రభుత్వం అభివృద్ధి చేసింది. లఘు పరిశ్రమలు, కుటీర పరిశ్రమల అభివృద్ధి అవసరాన్ని 1951-52 నుండే గుర్తించారు. తెలంగాణలో ఉపాధి సౌకర్యాల కల్పనకు విశేషావకాశాలు ఉండడం దృష్ట్యా అప్పటి నుంచి లఘు పరిశ్రమలు, కుటీర పరిశ్రమల అభివృద్ధికి అవసరమైన చర్యలు ప్రారంభించారు. ఇలా ఎన్నో పరిశ్రమలకు నాంది పలికిన తెలంగాణలో ఉమ్మడి రాష్ట్ర పాలకుల నిర్లక్ష్యంతో చాలా పరిశ్రమలు మూతపడటం మనం చూశాం. పరిశ్రమల పెట్టుబడులకు తెచ్చుకున్న అప్పులను, వాటి వడ్డీలను బ్యాంకులకు కట్టలేక ఎన్నో చిన్నపెద్ద పరిశ్రమలు మూతపడటంతో వేల మంది కార్మికులు రోడ్డున పడ్డారు. చేసిన అప్పులను తీర్చలేక కార్మికుల ఆత్మహత్యలు కూడా మనం చూశాం.

అయితే, చాలా తక్కువ వయసున్న రాష్ట్రం, చిన్న రాష్ట్రం, అరవై ఏండ్ల దోపిడి నుంచి కొట్లాడి కొట్లాడి.. నాలుగేళ్ల కింద సొంతంగా ఏర్పాటయిన రాష్ట్రం.. మన తెలంగాణ రాష్ట్రం. చిన్న రాష్ట్రం తెలంగాణ అన్న భావన నుంచి... అభివృద్ధి చెందిన తెలంగాణ అన్న భావన ఏర్పడింది. దేశమంతా తెలంగాణ రాష్ట్రం మార్కొగుతోంది. పారిశ్రామిక రంగ అభివృద్ధికి తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకొచ్చిన, తీసుకొస్తున్న చర్యలు అద్భుత ఫలితాలను ఇస్తున్నాయి. పరిశ్రమలకు

అతి సులభమైన విధానంలో అనుమతులు... విద్యుత్, నీటి సౌకర్యాలు, స్థానికులకే ఉపాధి అవకాశాలు... కుటీర పరిశ్రమల నుంచి ఐటీ, ఫార్మాలాంటి అంతర్జాతీయ స్థాయి పరిశ్రమల వరకూ ప్రోత్సాహకాలు... ప్రోత్సాహాలు... నిర్ణీత గడువులో అనుమతులు ఇవ్వకుంటే.. అధికారులపై చర్యలు.. ఇలా అడుగుడుగునా పారిశ్రామిక రంగ అభివృద్ధికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటోంది.

ప్రత్యేక పెట్టుబడుల్లో జాతీయ స్థాయి సగటు 27 శాతాన్ని కూడా తెలంగాణ దాటేసి... చాలా ముందు నిలిచిందని అసోచాం సెక్రటరీ జనరల్ డీఎస్ రావత్, సీనియర్ మేనేజ్మెంట్ కమిటీ మెంబర్ బాబులాల్ జైన్ ప్రకటించారు. ఒక్క 2017 ఆర్థిక సంవత్సరంలో 5 లక్షల 90 వేల కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడులు ఆకర్షించగలిగిందని... ఇది కేవలం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యల కారణంగానే అని స్పష్టం చేసింది. ఇరిగేషన్ రంగంలో 28 శాతం, ఆర్థికేతర రంగాల్లో 25 శాతం, విద్యుత్ రంగంలో 18.5 శాతం, తయారీ రంగంలో 11 శాతం పెట్టుబడులు వచ్చాయని, అందులో 4 లక్షల కోట్ల రూపాయల విలువైన ప్రాజెక్టులు.. ప్రస్తుతం అమలు దశలో ఉన్నాయని అసోచాం లెక్కలతో సహా వివరించింది.

తెలంగాణలో పరిశ్రమలు వర్ధిల్లాలి :

ఒక దేశం లేదా రాష్ట్రం ఆర్థికంగా, సాంకేతికంగా ముందడుగు వేయడంలో పరిశ్రమల పాత్ర కీలకం. సమాజ సంక్షేమం పారిశ్రామిక అభివృద్ధితోనే సాధ్యమవుతుంది. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో కూడా పరిశ్రమల అభివృద్ధికి విశేషంగా కృషి చేస్తోంది. తెలంగాణ రాష్ట్రం భారీ పరిశ్రమలకు పుట్టినిల్లులాంటిది. అందుకే “టీఎస్-ఐపాస్”లాంటి నూతన విధానాలతో పారిశ్రామికీకరణను వేగవంతం చేస్తూ ప్రపంచం దృష్టిని ఆకర్షిస్తోంది.

తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పారిశ్రామిక రంగాన్ని ప్రోత్సహించే దిశగా చేపట్టిన టీఎస్-ఐపాస్ విధానంతో కొత్త జిల్లాల్లో కూడా పరిశ్రమలు పరుగులు పెడుతున్నాయి. ముఖ్యంగా నల్గొండ, సూర్యాపేట, యాదాద్రి భువనగిరి జిల్లాల్లో పారిశ్రామిక ప్రగతి ముందడుగు పడుతోంది. సింగిల్ విండో విధానంతో నిర్దిష్ట గడువులోగా పరిశ్రమలకు అనుమతులిస్తుండటంతో ఔత్సాహిక పారిశ్రామికవేత్తలు వందల సంఖ్యలో సూక్ష్మ, చిన్న తరహా మధ్య తరహా ప్రాజెక్టుల స్థాపనకు ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేసుకుంటున్నారు. ఆన్లైన్ రిజిస్ట్రేషన్తో పాటు నూతనంగా ప్రభుత్వం తెచ్చిన టీఎస్

ప్రైడ్ పథకం కింద ఎస్సీ, ఎస్టీలు, వికలాంగులకు పరిశ్రమ స్థాపనలో సబ్సిడీలు అందుతున్నాయి. కొత్త పరిశ్రమల ద్వారా యువతకు వేల సంఖ్య ఉద్యోగాలు, ఉపాధి అవకాశాలు కలుగుతున్నాయి.

రాష్ట్రం ఏర్పడ్డ తర్వాత ఐటీ శాఖమంత్రిగా బాధ్యతలు చేపట్టిన కేటీఆర్ ఆధ్వర్యంలో ఐటీ రంగంలో తిరుగులేని శక్తిగా దూసుకుపోతోంది తెలంగాణ. ఐటీ రంగంలో పెట్టుబడుల ఆకర్షణ ద్వారా తెలంగాణ యువతకు నూతన ఉపాధి అవకాశాలకల్పన, పరిపాలనలో ఐటీ వినియోగం ద్వారా పారదర్శకతకు పెద్దపీట వేయడం, పౌరులకు ఆన్లైన్ ద్వారా అనేక సేవలు వారి ముంగిల్లోనే అందుబాటులోకి తేవడం ప్రారంభించారు కేటీఆర్. రాష్ట్రంలో ఐటీ పరిశ్రమను మరింతగా అభివృద్ధి చేయడానికి ఎన్నో పాలసీలను ఆవిష్కరించారు. ఐటీలో వస్తున్న కొత్త టెక్నాలజీలను అందించుకుంటూ రాష్ట్రంలోకి నూతన పరిశ్రమలను ఆకట్టుకోవడమే ధ్యేయంగా ఈ పాలసీలు రూపుదిద్దుకుంటున్నాయి. దేశంలో ఇటువంటి నవీన టెక్నాలజీలకు సంబంధించిన ప్రత్యేక పాలసీలు విడుదల చేసిన తొలి రాష్ట్రంగా తెలంగాణ నిలిచింది.

గత పాలకుల పాపం... పరిశ్రమల మూత :

ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో గత ప్రభుత్వాల లోపభూయిష్ట విధానాలే తెలంగాణ ప్రాంతంలో పరిశ్రమల మూతకు ప్రధాన కారణం. ఆ పరిస్థితిని చక్క దిద్దేందుకు తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దృష్టి పెట్టిందని అనటంలో ఎలాంటి సందేహం లేదు. నూతన పరిశ్రమల కోసం జాతీయంగా, అంతర్జాతీయంగా పెట్టుబడులకు ప్రయత్నాలు చేస్తూనే మూత పడిన పరిశ్రమల పున:ప్రారంభించేందుకు అవకాశం ఉన్న ప్రతి పరిశ్రమనూ తెరిపిస్తామని ప్రకటించడంతో పాటు తన వంతు కృషి చేస్తుంది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం. దీంతో మూతపడిన పరిశ్రమలకు పునరుద్ధరణకు ప్రత్యేక కార్యచరణతో ముందుకెళుతుంది. ఇప్పటికీ మూత పడిన పలు పరిశ్రమలను తెరిపించి అనేక వేలాది మంది

కార్మికులకు ఉపాధి కల్పిస్తుంది.

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో మూతపడిన పరిశ్రమలను తిరిగి ప్రారంభించేందుకు జరుగుతున్న ప్రయత్నాలు ఫలిస్తున్నాయని గతంలో పలుమార్లు మంత్రి కేటీఆర్ తెలిపారు. యువతకు ఉద్యోగా అవకాశాలు వచ్చేలా... పెట్టుబడులను ఆకర్షిస్తూ ఐటీ, పరిశ్రమల రంగాలను అభివృద్ధి చేస్తున్నారు. గత బడ్జెట్ సమావేశంలో మంత్రి కేటీఆర్ మాట్లాడుతూ... రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 46 వేల ఎకరాలలో పారిశ్రామిక పార్కుల విస్తరణ జరుగుతుందన్నారు. 1973 నుంచి 2014 వరకు ఏపీఐఐసీ 147 పరిశ్రమలను నెలకొల్పితే... తమ ప్రభుత్వం మూడేండ్లలో టీఎస్-ఐపాస్ ద్వారా 6,200 పరిశ్రమలకు అనుమతిచ్చిందన్నారు. మూతపడ్డ పరిశ్రమలన్నింటినీ తెరిపించడానికి ఇండస్ట్రియల్ హెల్త్ స్కీమ్ ద్వారా ప్రయత్నిస్తున్నామని తెలిపారు.

భీమా సిమెంట్స్ ప్రమోటర్లతో మంత్రి కేటీఆర్ పలుసార్లు చర్చలు జరిపి, కంపెనీ పునరుద్ధరణకు అవసరమైన అంశాలు చర్చించి ప్రారంభించారు. ప్రస్తుత సూర్యాపేట

జిల్లాలో మేళ్ల చెరువు మండలంలో 1986లో ప్రారంభమైంది. గత ప్రభుత్వ హయాంలో విద్యుత్ కొరతతో నష్టాలకు గురైంది. రూ. 34 కోట్ల నష్టాలతో 2014 మార్చి 4 నుంచి కంపెనీ కార్యకలాపాలను నిలిపివేసింది. ఇందులో వాణిజ్య పన్నుల శాఖకు రూ. 17.14 కోట్లు, గనుల శాఖకు రూ. 4.66 కోట్లు, విద్యుత్ శాఖకు రూ. 12.60 కోట్లు బకాయిలు ఉన్నాయి. 2010 నాటికే తొమ్మిది లక్షల టన్నుల ఉత్పత్తి సామర్థ్యం కలిగి ఉంది. కంపెనీని తెరిపించే యత్నాల్లో మంత్రి కేటీఆర్ కృషి ఎంతగానో ఉంది. మంత్రి ఆదేశాలతో 2016లో అధికారులతో కమిటీ ఏర్పడింది. అంతేకాకుండా వాణిజ్య పన్నుల శాఖ బకాయిల్లో రూ. 10 కోట్లను వెంటనే చెల్లించి, మిగిలిన మొత్తాన్ని వడ్డీ లేకుండా 36 నెలల్లో చెల్లించే వెసులబాటు ఇచ్చారు. ఇలాగే మిగతా బకాయిలను చెల్లించి కంపెనీ పునరుద్ధరణకు చర్యలు తీసుకున్నారు. కంపెనీ ఉత్పత్తి ప్రారంభిస్తే వేయిమందికి ప్రత్యక్షంగా, వేల మందికి

చందదారులుగా చేరండి! **దక్కన్ ల్యాండ్** **చందదారులను చేర్పించండి!**

‘ఎం.వేదకుమార్ సంపాదకత్వంలో ప్రజాఉద్యమాల వేదికగా ఆరంభమైన ‘దక్కన్ ల్యాండ్’ తెలుగు సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక అసతికాలంలోనే అన్ని వర్గాల ఆదరణ పొందింది. తెలంగాణ ఉద్యమకారులకు కరదీపికగా మారింది. ఈ పత్రిక మరిన్ని వర్గాలకు చేరడంలో ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయ, మేధావుల అమూల్య సహకారాన్ని కోరుతున్నాం. చందదారులుగా చేరడంతోపాటు తమకు తెలిసినవారిని చందదారులుగా చేర్పించాల్సిందిగా అభ్యర్థిస్తున్నాం.

మా చిరునామా
 DECCAN LAND
 "CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar
 Hyderabad - 500 029. Mob: 9030626288
 E-mail: desk.deccan@gmail.com, www.deccanland.com

చందా వివరాలు:
 వార్షిక చందా : రూ. 200
 2 సం||లకు : రూ. 400
 ‘దక్కన్ ల్యాండ్’ పేరిట ఎంఓ, మనీయార్డర్, చెక్ లేదా నగదు రూపంలో చందామొత్తం చెల్లించవచ్చు.

సిర్పూర్ మిల్లుకు శుభ ఘడియలు :

సిర్పూర్ కాగజ్ నగర్ లో ఉన్న సిర్పూర్ పేపర్ మిల్లు పునరుద్ధరణ కు లైన్ క్లియర్ అయింది. నాలుగు సంవత్సరాల క్రింద మూతపడిన పేపర్ మిల్లు పునరుద్ధరణకు ప్రభుత్వం నడుము బిగించింది. నష్టాల్లో ఉన్న పేపర్ మిల్లును నడిపేందుకు జేకే పేపర్ మిల్లు ముందుకు రావడంతో రోడ్డున పడ్డ 3200 మందికి పైగా కార్మికులకు ప్రత్యక్ష ఉద్యోగాలు, పరోక్షంగా మరో పదివేల మందికి ఉపాధి అవకాశాలు దక్కునున్నాయి.

అప్పటి నిజాం రాజులు సిర్పూరు కాగితపు మిల్లును 1938లో ప్రారంభించారు.

1943లో ఎస్పీలో పేపర్ ఉత్పత్తి ప్రారంభమైంది. 1950లో బిర్లాగ్రూప్ అధీనంలోనికి వెళ్లింది. అప్పటి నుంచి పేపర్ ఉత్పత్తి నిరాటకంగా సాగింది. ఆరు రకాల పేపర్లను కంపెనీలో ఉత్పత్తి చేసేవారు. రోజుకు 300 టన్నుల పేపర్ ఉత్పత్తి అయ్యేది. దేశంలోనే

ప్రసిద్ధి చెందిన కాగితపు పరిశ్రమగా వెలుగొందింది. 2007-08లో కంపెనీలో రెండు కొత్త యంత్రాలను ఏర్పాటుచేసి ఉత్పత్తిని మరింత పెంచాలని యాజమాన్యం భావించింది. ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్ మెంట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (ఇడీబీఐ)లో మిల్లును తాకట్టుపెట్టి రూ.350 కోట్లు రుణం అప్పుగా తీసుకున్నది. అప్పటినుంచి కంపెనీ కష్టాలు మొదలయ్యాయి.

బ్యాంకు నుంచి తీసుకున్న రుణాన్ని తీర్చలేక, అటు నష్టాలు బాట పడడంతో 2014 సెప్టెంబర్ 27న యాజమాన్యం మిల్లును మూతవేసింది. కంపెనీ మూసేనాటికి 3200 మంది కార్మికులు పనిచేస్తున్నారు. వీరిలో 1550 మంది పర్మినెంట్ కార్మికులుగా, 1150 మంది కాంట్రాక్టు కార్మికులు, 500 ఇతర స్టాఫ్ ఉన్నారు. వీరే కాకుండా వందలాది మంది కార్మికులు పరోక్షంగా ఎస్పీఎం ద్వారా ఉపాధి పొందేవారే. యాజమాన్యం నష్టాల పేరిట కంపెనీని

మూసివేయడంతో వీరంతా ఉపాధి కోల్పోయారు.

తెలంగాణ ప్రభుత్వం మిల్లును తెరిపించేందుకు ప్రయత్నాలు మొదలుపెట్టింది. దేశంలోని చాలా కంపెనీలు ముందుకువచ్చాయి.. మంత్రులతో పాటు ఎమ్మెల్యే కొనేరు కోనప్ప అనేక కంపెనీలతో సంప్రదింపులు జరిపారు. వివిధ కంపెనీలు వరుసగా మిల్లును సందర్శించి ఉత్పత్తి, యంత్రాల పనితీరు, ఆస్తుల గురించి తెలుసుకున్నాయి. డిసెంబర్ 11,12 తేదీల్లో ఒడిశా రాష్ట్రంలోని రాజ్ ఘడ్ కు చెందిన జగన్ కిషన్ సింఘానియా (జేకే) పేపర్ మిల్లు ప్రతినిధులు రెండు రోజుల పాటు మిల్లును పరిశీలించారు. ఆ తర్వాత పలు కంపెనీలు పేపర్ మిల్లును సందర్శించిన, జేకే కంపెనీ పునరుద్ధరిస్తామంటూ ముందుకు వచ్చింది.

జేకే కంపెనీకి ప్రభుత్వం వదేళ్ల పాటు వలు రకాల రాయితీలను కల్పిస్తూ జీవోను జారీ చేసింది. రాష్ట్ర జీఎస్టీలో (ఎన్ జీఎస్టీ)లో వందశాతం రీయంబర్స్ మెంట్ కల్పించడంతో పాటు స్టాంప్ డ్యూటీపై కూడా వందశాతం రాయితీ కల్పించింది. రూ.50 కోట్లలోపు క్యాపిటల్ పెట్టుబడుల్లో 20 శాతం సబ్సిడీని ప్రభుత్వం కల్పించింది. అదేవిధంగా పేపర్ తయారీకి అడవులు, మార్కెట్ నుంచి సరఫరా చేసే సుబాబుల్, ఇతర ముడిసరుకును పదేళ్ల పాటు 1.5 లక్షల ఏడీఎం వరకు రాయితీ కల్పించింది. అవసరమైన బొగ్గును కోల్ మైన్స్ నుంచి సరఫరా చేసేందుకు అనుమతి ఇచ్చింది. నూతన పెట్టుబడిలో వడ్డీ రాయితీ రెండు శాతం కల్పించింది. ఇలా అన్నింటిలోనూ రాయితీలను కల్పించి ఎస్పీఎంను పునరుద్ధరించాలని తెలిపింది. మంత్రి కేటీఆర్ ప్రత్యేక చొరవతో కార్మికుల కలలు నిజం అవుతుండగా... నేడో, రోపో ఎస్పీఎంను జేకే కంపెనీ స్వాధీనం చేసుకొని తెరువనుంది.

పరోక్షంగా ఉపాధి లభించనుంది.

మేడ్చల్ జిల్లాలో పరిశ్రమల అభివృద్ధిలో కొత్త పుంతలు తొక్కుతున్నది. నాలుగేండ్లలో రూ.1338 కోట్ల పెట్టుబడులతో 1544 సూక్ష్మ, చిన్న తరహా పరిశ్రమలు ఏర్పాటయ్యాయి. వాటిద్వారా 31,043 మంది నైపుణ్య కార్మికులకు ఉపాధి లభించింది. టీఎస్ఐపాస్ వంటి పరిశ్రమల అనుకూల విధానాలు పరిశ్రమల ప్రగతికి దోహదం చేస్తున్నాయి. వీటిన్నిటి ఫలితంగా పారిశ్రామిక ప్రగతిలో మేడ్చల్ జిల్లా రాష్ట్రంలోనే ఆగ్రస్థానంలో నిలుస్తున్నదని తెలంగాణ ఇండస్ట్రియల్ హెల్త్ కినిక్ లిమిటెడ్ (టీఐహెచ్ సీఎల్) ఒక నివేదికలో పేర్కొన్నది.

తెలంగాణ పచ్చబదాలె.. ఉపాధి అవకాశాలు మెరుగుపడాలి..

ప్రభుత్వానికి ఆదాయం రావాలి.. నా చివరి రక్తపు బొట్టు వరకు తెలంగాణ కోసమే పాటుపడుతా.. అదే నా లక్ష్యం, ఆశయం, అందుకోసం అహర్నిశలు పనిచేస్తా.. పరిశ్రమలు ఎన్ని ఎక్కువ వస్తే రాష్ట్రానికి అంత మేలు.. అందుకే పెట్టుబడి వర్గానికి స్నేహపూర్వకహస్తం అందిస్తున్నామని తెలంగాణ సాధన యోధుడు, ముఖ్యమంత్రి కేటీఆర్ ప్రకటించారు. ప్రభుత్వపరంగా అన్నట్లుగానే చేసి చూపిస్తున్నారు. ఇప్పటికే పలు నూతన పరిశ్రమలు స్థాపిస్తూ... మూతపడిన పరిశ్రమలను తెరిపిస్తూ యువతకు ఉపాధి అవకాశాలను కల్పిస్తోంది.. తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం.

-ఆర్. పురుషోత్తం నాయుడు, m : 9573041226

e : janata.rpnaidu@gmail.com

భారత రాజ్యాంగ రూపకల్పన

(గత సంచిక తరువాయి)

రాజ్యాంగ నిర్మాతల కాలం

రాజ్యాంగ నిర్మాతలు స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన కొత్త ఉత్సాహంలో రాజకీయ ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాలను నొక్కిచెప్పారు. అదే సమయంలో మిగతా రెండు ప్రధాన అంశాలైన పరిపాలనా యంత్రాంగంలో, న్యాయ వ్యవస్థలో కూడా ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాల ప్రాతినిధ్యం గురించి ఆలోచించే వ్యవధి లేకపోవడమో లేదా వీటి ప్రాధాన్యతను గుర్తించలేకపోవడమో జరిగి ఉంటుంది. ఆనాటి కాల పరిస్థితులు, ఉద్దేశ్యాలు, పరిమితులు అలాంటివి.

ఏమంటే శాశ్వతంగా ఉండే పరిపాలన, న్యాయ వ్యవస్థ అనే ఈ రెండు వ్యవస్థలు రాజకీయ ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాల ప్రాతినిధ్యం కన్నా తక్కువైనవి కావు. తక్కువ అని అనుకుంటే రాజ్యాంగంలోని మౌలిక లక్ష్యాలను మరచిపోవడమో, అశ్రద్ధ చేయడమో, అవమానించడమో అవుతుంది. ప్రాదేశిక నియోజక వర్గాలవారీగా పరిపాలనా యంత్రాంగంలో, న్యాయ వ్యవస్థలో నియామకాలు జరపడానికి ఇప్పుడున్న ఎంసెట్, స్థానికత వంటి అంశాలతో నిర్వహిస్తున్న వరీక్షల వలె నిర్వహించడం, నియామకాలు చేపట్టడం ఏమంత కష్టం కాదు. మనసుంటే మార్గం ఉంటుంది. ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాల వారీగా సమస్థ రంగాల్లో ప్రాతినిధ్యం, దానికి సంబంధించిన పరిష్కారాలు, విధివిధానాలు సాధ్యమే.

అన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థలు, శాఖల్లో ప్రాదేశిక నియోజక వర్గాల వారీగా నియామకాల ఆవశ్యకత.

జాతీయ స్థాయిలో, కేంద్ర స్థాయిలో ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలతో పాటు, ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు, బ్యాంకులు, ఇన్సూరెన్సులు, ఇతర పరిశ్రమలు, ఇతర విభాగాలు, ప్రభుత్వంచేత ఏర్పాటు చేసే స్వయంప్రతిపత్తి సంస్థలు మొదలైన అన్నింటికి ఈ విధంగా ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాల ప్రాతినిధ్యంతో, రిజర్వేషన్ల ప్రకారం రోస్టర్ను కూడా పాటిస్తూ, అమలు జరపడం ద్వారా ఏటా క్రమక్రమంగా అన్ని ప్రాంతాల వారు ఎదుగుతూ భాగస్వాములవుతూ 25 ఏళ్ళలో దేశంలోని అన్ని ప్రాంతాల, అన్ని నియోజకవర్గాల, రిజర్వేషన్ల ప్రకారం అన్ని సామాజిక వర్గాల సమాన ప్రాతినిధ్యం లభిస్తుంది.

అలా భారత రాజ్యాంగం ఆశించిన సమానత్వం అన్ని ప్రాంతాలకు సమానంగా విస్తరిస్తుంది. అలా అన్ని ప్రాంతాలకు సమాన అవకాశాలు విస్తరిస్తాయి. తద్వారా ప్రతి ప్రాంతం ఇది మన రాజ్యాంగం, మన ప్రాతినిధ్యంతో నడుస్తున్నది. మనందరికీ సమాన భాగస్వామ్యం ఉన్నది అనే భావన బలపడుతుంది. తద్వారా జాతీయ

సమైక్యత ఏర్పడుతుంది.

అసమానతలకు, ఉద్యమాలకు ప్రధాన కారణం

ప్రస్తుతం ఉన్న పద్ధతిలో జాతీయ స్థాయిలో, రాష్ట్రాల స్థాయిలో అసమానతలు ఏర్పడుతున్నాయి. ఒక జిల్లా అంత లేని దేశాలు కూడా ప్రపంచంలో కొనసాగు తున్నాయి. అక్కడివారికి అన్ని అవకాశాలు ఆ దేశ పౌరులకే లభిస్తున్నాయి. దీన్ని దృష్టిలో ఉంచు కోవాలి. అంతేకాదు. స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం రెండువేల యేళ్ళుగా అనేక రాజ్యాలుగా, సామంత రాజ్యాలుగా విడిగా కొనసాగడం, పరస్పర యుద్ధాలు, ఇతర ప్రాంతాల నుండి దాడులు, దండ యాత్రలు, రాజ్యాల స్థాపన మొదలైనవి సాగుతూ వచ్చాయి.

565 సంస్థానాలు, అనేక ప్రావిన్సులు విడివిడిగా స్వాతంత్ర్యం పూర్వండాకా కొనసాగిన విషయం మనకు తెలుసు. వీటన్నిటిని కొన్ని రాష్ట్రాల్లోకి సరిహద్దులు మార్చారు. అసమ అభివృద్ధి, వెనుకబాటుతనం, అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాలు ఒకే రాష్ట్రంగా ఏర్పడ్డం వల్ల ఒకే రాష్ట్రంలో వలసాధిపత్యం, వలసలుగా వెనుక బడిన ప్రాంతాలు కొనసాగుతూ రావడం, దాంతో ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఉద్యమాలు ముందుకు రావడం మనకు తెలిసిందే.

ఇటీవల దక్షిణాది రాష్ట్రాలు, ఉత్తరాది ఆధిపత్యానికి బలి అవుతున్నదని, ఇక్కడి వనరులపై, సంపదపై ఆధిపత్యం చెలాయిస్తూ పన్నుల రూపంలో సంపదను తరలించుకొని పోయి వెనుకటి కాలంలో చక్రవర్తులకు, సామంతరాజులు కప్పం చెల్లించిన విధంగా అధికమొత్తం తరలించుకు పోతున్నారని లెక్కలను ముందుకు తెస్తున్నారు.

బహుశా భవిష్యత్లో ఆయా రాష్ట్రాల బడ్జెట్లవలె దక్షిణాది రాష్ట్రాల ఆదాయం, వ్యయం, అభివృద్ధి పథకాలను కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా లెక్కలు చూపాలనే డిమాండ్లు ముందుకు రావచ్చు. అదేమంత కొత్త విషయం కాదు. రైల్వేలకు చాలాకాలంనుండి ప్రత్యేకంగా బడ్జెట్ ప్రవేశ పెట్టినట్లుగా, కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలకు కేంద్రం ప్రత్యేకమైన బడ్జెట్ ప్రకటించినట్లుగా దక్షిణాది రాష్ట్రాల బడ్జెట్ ఆదాయ వ్యయాలను ప్రత్యేకంగా రూపొందించటం అంత కష్టమైన విషయం ఏమీకాదు.

సైన్సు, టెక్నాలజీ, సైన్యం, పరిశ్రమలతో సహా సమస్థ రంగాల్లో ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాలవారీగా నియామకాలు చేపట్టినప్పుడు అందరికీ అన్ని రంగాల్లో ప్రాతినిధ్యం లభిస్తుంది. రిజర్వేషన్లను అనుసరించి డెబ్బినుండి తొంభై శాతంగా గల ఆయా సామాజిక వర్గాలవారికి ఎంతోకొంత ప్రాతినిధ్యం అవకాశం లభిస్తుంది.

సైన్సు, టెక్నాలజీ, సైన్యం, పరిశ్రమలతో సహా సమస్థ రంగాల్లో ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాలవారీగా నియామకాలు చేపట్టినప్పుడు అందరికీ అన్ని రంగాల్లో ప్రాతినిధ్యం లభిస్తుంది. రిజర్వేషన్లను అనుసరించి డెబ్బినుండి తొంభై శాతంగా గల ఆయా సామాజిక వర్గాలవారికి ఎంతోకొంత ప్రాతినిధ్యం అవకాశం లభిస్తుంది.

ఇలా సమాన అవకాశాలు, సమాన ప్రాతినిధ్యం అనేది ప్రాదేశిక నియోజక వర్గాల వారీగా ఆచరించడం అవసరం. అప్పుడే అది నిజమైన సమాన అవకాశాలు అవుతాయి. అందుకే భారత రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాల ప్రాతినిధ్యానికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు. ఇది మిగతా రెండు రంగాలైన పరిపాలనా యంత్రాంగం, న్యాయవ్యవస్థ రంగాల్లో అమలు జరపడానికి రాజ్యాంగంలో కొన్ని అదనపు చేర్పులు చేయాల్సి ఉంది.

రాజ్యాంగంలో ఇన్ క్లూజన్స్ ఆవశ్యకత

వీటిని రాజ్యాంగ సవరణలు పిలుస్తున్నారు. అలా అనకుండా, రాజ్యాంగంలోని 1, 2, 3, 4 ఆర్టికల్స్ లో వలె, 31బి, 9వ షెడ్యూల్, 371 కాశ్మీర్, ఆంధ్రప్రదేశ్ తదితర రాష్ట్రాల, ప్రాంతాల ప్రత్యేక చట్టాలవలె, న్యాయ వ్యవస్థ పరిశీలనా పరిధినుండి మినహాయించేవిధంగా, రాజ్యాంగంలో పొందు పరచడం అవసరం. అలాగే ఆర్టికల్ 39, 39ఎతో పాటు రాజ్యాంగంలోని పార్ట్ 14లోని 308 నుండి 323బి దాకా గల ఆర్టికల్స్ లో చేర్పులు చేయడం అవసరం.

అప్పుడే దేశంలోని అంతర్గత సంఘర్షణలు, ప్రాంతీయ విభేదాలు, కుల, మత విద్వేషాలు, వలస దోపిడీ జరుగు తున్నదనే అనుమానాలు, భావాలు అన్నీ తొలగిపోతాయి. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే కాశ్మీర్ కు ఉన్నటువంటి అన్ని రక్షణలు, చట్టాలు దేశంలోని అన్ని పార్లమెంటు ప్రాదేశిక నియోజక వర్గాలకు అన్వయించుకోవడం. అంతే. తద్వారా ఏ ప్రాంతం కూడా అన్యాయం జరిగిందని, విడిపోతామని, ఒక ప్రాంతం మరో ప్రాంతంపై, ఒక సామాజిక వర్గం మరో సామాజిక వర్గంపై ఆధిపత్యం చెలాయిస్తూ, ఆక్రమిస్తున్నారని అనే భావాలు తగ్గుతాయి. సమైక్యత వెల్లివిరుస్తుంది.

ఫెడరల్, యూనియన్ కేంద్ర, రాష్ట్ర విభిదానాలు

అమెరికాలో ఇన్ కంట్రాక్స్ రాష్ట్రాలే వసూలు చేసుకుంటాయి. అక్కడ ఫెడరల్ విధానం వల్ల ప్రజాస్వామ్యంలో ఆయా రాష్ట్రాలు కలిసి ఉంటున్నాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇంజనీరింగ్, మెడికల్ సీట్లు, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, బ్యాంకు ఉద్యోగాలు వంటి అన్ని రంగాల్లో తానే నిర్ణయాధికారాన్ని చేపడితే గదిలో బంధించబడిన పిల్లి చివరకు తిరగబడి మెడ పట్టుకుంటుంది. అలా కేంద్రంపై రాష్ట్రాలు ఎప్పటికప్పుడు తిరగబడే అవకాశం కోసం చూస్తుంటాయి. ఇది కలహిస్తూ కాపురం చేసే నిరంతర సంఘర్షణకు దారి తీస్తుంది.

వీటిన్నిటికీ అనేక పరిష్కార మార్గాలను ఒక ఉత్తమమైనదిగా ప్రాదేశిక నియోజకవర్గాల వారీగా అన్ని రంగాల్లో ప్రాతినిధ్యం, ఎంపిక, ప్రణాళికల రూపకల్పన అవసరం.

రిజర్వేషన్ల అమలులో ఖచ్చితత్వం, రిజర్వేషన్లు అమలు జరపని వారిపై క్రిమినల్ కేసులు, శిక్షలు రాజ్యాంగ ఉల్లంఘన కేసులు నమోదు చేసి శిక్షించడం, ఉద్యోగాలనుండి తొలగించడం మొదలైనవి కూడా రాజ్యాంగంలో చేర్చడం అవసరం. ఇలా సమైక్యత కోసం,

అందరూ కలిసి కట్టుగా కృషి చేయాల్సి ఉంటుంది.

చట్టసభల్లో సీట్లు పెంచాల్సిన ఆవశ్యకత

ఆయా సామాజిక వర్గాలకు చట్టసభల్లో రిజర్వేషన్లు పెంచితే సీట్లు చాలవు అనుకున్నప్పుడు 1950 నాటి జనాభా ప్రకారంగా ఏర్పరచిన చట్టసభల, ప్రజా ప్రతినిధుల సంఖ్యను నేటి జనాభా దామాషాతో హెచ్చించి చట్టసభల సీట్లను పెంచడానికి కూడా రాజ్యాంగ సవరణ చేసుకోవచ్చు. ఇలా మనసుంటే మార్గం ఉంటుంది.

కొందరు సమానత్వం, సమాన అవకాశాల పేరిట రాజ్యాంగంలోని 14, ఆర్టికల్ ఆధారం చేసుకొని వాదిస్తూ 15(4), 16(4), 31బి, 9వ షెడ్యూల్, 371 ఆర్టికల్ మొదలైన వాటిని విమర్శించడం, తొలగించాలని ఆరాటపడటం, పోరాటం చేయడం చేస్తున్నారు. వారిది సమైక్యతను, అందరి అభివృద్ధిని కోరే విధానం కాదు.

చట్టసభల్లో ఓబీసీలకు, మహిళలకు

రిజర్వేషన్ల ఆవశ్యకత

చట్టసభల్లో మహిళలకు, ఓబీసీలకు జనాభా దామాషా మేరకు రిజర్వేషన్లు అమలు జరిపే రాజ్యాంగ సవరణ గురించిన బిల్లు చాలాకాలంగా పెండింగ్ లో ఉంది. ఇది కూడా ఆమోదం పొంది రాజ్యాంగ సవరణ జరిగినప్పుడు ఆయా సామాజిక వర్గాలకు చట్ట సభల్లో ప్రాతినిధ్యం పెరుగుతుంది.

తద్వారా వారికి సంబంధించిన సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక, సాధికారికత గురించిన సామాజిక న్యాయం అమలులోకి వస్తుంది...

1993 నుండి కేంద్ర ప్రభుత్వం ద్వారా రిజర్వేషన్లు

పార్లమెంటులో ప్రభుత్వం 1993 నుండి మండల్ కమిషన్ సిఫారసులను అనుసరించి నాటి ప్రధానమంత్రి వి.పి.సింగ్, ఆ తర్వాత ప్రధాని పి.వి. నరసింహారావు ద్వారా ప్రవేశపెట్టి అమల్లోకి వచ్చిన 27 శాతం ఓబీసీ రిజర్వేషన్లు 24 ఏళ్ళ అమలు తర్వాత కూడా 7-11 శాతం మాత్రమే అమలు అయ్యాయని ప్రకటించింది. అనగా ఓబీసీ విద్యావంతులు, నిపుణులకు చెందిన అవకాశాలను 20 శాతం మేరకు ఇతర సామాజిక వర్గాలే ఇంకా అనుభవిస్తున్నాయి. మరో మాటలో చెప్పాలంటే కేంద్రం, రాష్ట్రాలు, సమాజం, విద్యా సంస్థలు, శిక్షణా సంస్థలు ఓబీసీ సామాజిక వర్గాలను, నిపుణులుగా, అర్హులుగా తీర్చిదిద్దడంలో సమాన అవకాశాలు కనీసం రిజర్వేషన్ల మేరకైనా అందుకునే స్థాయిలో పథకాలు, ప్రయత్నాలు చిత్తశుద్ధితో సాగించలేదని స్పష్టమవుతున్నది. జనాభా దామాషా మేరకు సమాన అవకాశాలు ఓబీసీలు అందుకున్నారన దానికి వారు అన్నిరంగాల్లో 50 శాతంకి పైగా ఎదిగినప్పుడే నిర్ధారణ అవుతుంది.

పౌరహక్కులు, ప్రజాస్వామిక హక్కులు, సహజ న్యాయం, ప్రకృతి పరమైన హక్కులు, సామాజిక హక్కులు, కుటుంబ సంబంధాలు, సామాజిక సంబంధాలు, మానవ సంబంధాలు,

సంస్కృతి, మానవీయ విలువలు మొదలైనవి మనిషి ప్రాథమికంగా ఉదాత్తంగా విస్తరిస్తూ వస్తున్న క్రమమే ఆయా సామాజిక పరిణామ క్రమాలను, నిర్వచిస్తుంటాయి. ప్రజాస్వామిక సంబంధాలు, మానవీయ సంబంధాలు, నియంతృత్వం, రాజరికం, గణతెగల సమాజం, భూస్వామ్య సమాజం, ఏకపార్టీ వ్యవస్థ, యుద్ధాలు, శాంతియుత పరివర్తన, సైనిక పాలన మొదలైన నిర్వచనాలు ఇవ్వబడుతుంటాయి. స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, సౌభ్రాతృత్వం, ప్రేమ, కరుణ, ప్రజ్ఞ, పరస్పర సహకారం, పరోపకారం, మానవీయ సంబంధాలు మౌలికాంశాలు.

భారత రాజ్యాంగం సామాజిక న్యాయం

భారత రాజ్యాంగం ఉదాత్త లక్ష్యాలతో సామాజిక న్యాయం అంతిమ లక్ష్యంగా రూపొందింది. సమాజం అనాటికి ఎంతో వెనకబడి ఉన్నప్పటికీ మేధావులు, రాజనీతి వేత్తలు, జాతీయోద్యమ నాయకులు, మానవతా వాదులు, సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు నేటికన్నా ఎంతో ఉన్నతంగా, ఉదాత్తంగా మానవ సమాజ పరిణామం గురించి, సమస్త ప్రజల అభివృద్ధి గురించి, జీవన ప్రమాణాల గురించి ఆలోచించారు. రాజ్యాంగంలో పొందుపరిచారు. భారత రాజ్యాంగం పూర్వరంగంగా “1935 భారత ప్రభుత్వ చట్టం” ద్వారా భారత రాజ్యాంగానికి ప్రాతిపదిక ఏర్పాటు చేశారు. భారత రాజ్యాంగ సభను ఎన్నుకున్నారు. రాజ్యాంగ సభ అధ్యక్షుడిగా బాబూ రాజేంద్రప్రసాద్ వున్నారు. రాజ్యాంగ ముసాయిదా కమిటీ అధ్యక్షుడిగా డా॥ బి.ఆర్.అంబేద్కర్ రాజ్యాంగ రచన చేశారు.

565 సంస్థానాలు, బ్రిటీష్ ప్రావిన్సులు కలిపి కొన్ని రాష్ట్రాలుగా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. తద్వారా భిన్న అభివృద్ధి క్రమాలు, అనేక అసమానతలు, భిన్న సంస్కృతులు, పరిణామాలు, భాషలు, భిన్న పరిపాలనా వ్యవస్థలు గల ప్రాంతాలు ఒక రాష్ట్రంలో కలపడం వల్ల అనేక సమస్యలు ఉత్పన్నమయ్యాయి.

రాజ్యాంగం ఆమోదించిన తేదీ 26 నవంబర్ 1949

రాజ్యాంగ సభ భారత రాజ్యాంగాన్ని 26 నవంబర్ 1949న ఆమోదించింది. భారత రాజ్యాంగం ప్రజల ఆశలను, అభిరుచులను ప్రతిబింబిస్తూ వారి అభివృద్ధిని కాంక్షిస్తూ పరిరక్షిస్తుంది. భిన్న మతాల వారు ఒకే జాతీయ భావాన్ని కలిగి వుండే భిన్నత్వంలో ఏకత్వాన్ని భారత రాజ్యాంగం సాధించింది. భారత రాజ్యాంగం సామ్యవాద లౌకిక రాజ్యంగా నిర్వచించింది. లౌకిక రాజ్యం అంటే ప్రభుత్వం అధికారికంగా ఏ మతాన్ని తన మతంగా గుర్తించకపోవడం.

సామాజిక అసమానతలను తగ్గించడానికి తీవ్రంగా కృషి చేయడం భారత రాజ్యాంగ ప్రధాన లక్ష్యంలో ఒకటి. కాగా మౌలిక వసతుల కల్పన పేరిట చేసిన పసంతా సామాజిక అసమానతలను మరింత పెంచాయి. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆదేశిక సూత్రాలకు, లక్ష్యాలకు వాటి అమలుకు కోర్టులకు వెళ్ళి కోరే అవకాశం లేదు. కోర్టులకు వెళ్ళి కోరే అవకాశాలను కొన్ని విషయాల్లోనైనా కల్పించడం నేటి అవసరం. అప్పుడే సామాజిక అసమానతలు తగ్గించే కృషి వేగవంతమవుతుంది. మానవ వనరులు అభివృద్ధి పరచడం షరతుగా సామాజిక అభివృద్ధి, టెక్నాలజీ అభివృద్ధి, సైన్స్ అభివృద్ధి సాగుతుంది.

భారత రాజ్యాంగం ఉదాత్త భారత రాజ్యాంగం ఎంత ఉదాత్తంగా ఉందో ఈ కింది విషయాలు స్పష్టం చేస్తాయి.

సామాజిక న్యాయం లేకుండా ప్రాథమిక హక్కులు అర్థం లేనివి అని సుప్రీంకోర్టు ఒక సందర్భంలో స్పష్టం చేసింది. భారత రాజ్యాంగం సామాజిక న్యాయం కోసం పెద్దపీట వేసింది. భారత రాజ్యాంగం ప్రియాంబుల్లో ఇలా పేర్కొన్నారు.

.....to secure to all its citizens: JUSTICE, Social, economic and political; EQUALITY of status and of opportunity; and to promote among them all FRATERNITY assuring the dignity of the individual and the unity and intergrity of the Nation are the first, third and fourth goals, respectively, mentioned in the Preamble.

“భారత పౌరులకు సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ రంగాల్లో న్యాయాన్ని, అవకాశాల్లో సమానత్వాన్ని, సౌభ్రాతృత్వాన్ని, వ్యక్తుల, పౌరుల సామాజిక గౌరవాన్ని, భారత జాతీయ ఐక్యతను, సమగ్రతను కాపాడుతుంది.”

565 సంస్థానాలు, బ్రిటీష్ ప్రావిన్సులు కలిపి కొన్ని రాష్ట్రాలుగా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. తద్వారా భిన్న అభివృద్ధి క్రమాలు, అనేక అసమానతలు, భిన్న సంస్కృతులు, పరిణామాలు, భాషలు, భిన్న పరిపాలనా వ్యవస్థలు గల ప్రాంతాలు ఒక రాష్ట్రంలో కలపడం వల్ల అనేక సమస్యలు ఉత్పన్నమయ్యాయి.

ఈ విషయాన్ని రాజ్యాంగ నిర్మాతలు గుర్తించారు. ఎప్పటికప్పుడు రాష్ట్రాలను ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చని, పునర్నిర్మించుకోవచ్చని మొట్టమొదటి ఆర్టికల్లోనే పొందుపరచడం వారి దూరదృష్టికి, వాస్తవిక దృష్టికి నిదర్శనం. అధికారం అందుకున్న ఆధిపత్య వర్గాలు ప్రాంతాలు, కులాలు వెనుకబడిన ప్రాంతాలను, వారి వనరులను, ఉద్యోగాలను ఆక్రమిస్తూ వలసలుగా మార్పుకున్న క్రమం పెరుగుతూ వచ్చింది.

భారత రాజ్యాంగానికి వెలుపలే ఉండిపోయిన నైజాం రాష్ట్రం

వెంటనే 1953లో రాష్ట్రాల పునర్ విభజన కోసం ‘ఫజల్ ఆలీ కమిషన్’ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఆ కమిషన్ సూచనలను అనుసరించి రాష్ట్రాల పునర్విభజన జరిగింది. వారు సూచించిన వాటిలో విదర్భ, తెలంగాణ రాష్ట్రాలు ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేయడం అవసరం అని నొక్కి చెప్పినప్పటికీ వాటిని ఏర్పాటు చేయలేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో తెలంగాణను కలపడానికి ముందు రాజ్యాంగ నిర్మాత అయిన డా॥ బి.ఆర్.అంబేద్కర్ ను సంప్రదించకుండా తెలంగాణ నాయకులు పెద్ద మనుషుల ఒప్పందం అని పేరుపెట్టుకుని రాజ్యాంగానికి వెలుపల, రాజ్యాంగ బద్ధత, రాజ్యాంగ రక్షణ లేని ఒప్పందం చేసుకోవడం జరిగింది. తద్వారా జరిగిన నష్టం ఎంతో మనకు తెలుసు. ఎన్నో త్యాగాలు, దశాబ్దాల ఉద్యమాల

పర్వతసానంగా తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడింది. ఒక్కసారి ఇతరుల చేతుల్లోకి అధికారం వెళ్తే... తిరిగి తెలంగాణ స్వపరిపాలన, స్వరాష్ట్ర సాధన ఎంత కష్టమైందో అందరికీ తెలుసు.

సరిగ్గా అలాగే 1932లో సైమన్ కమిషన్ దరిమిలా చివరకు పూణా ఒప్పందం ద్వారా ఎస్సీలకు రిజర్వేషన్లు అమల్లోకి వచ్చాయి. రాజ్యాంగంలో చేర్చవలసిన బీసీ రిజర్వేషన్లు చేర్చబడలేదు. 1902 నుండి సాహు మహారాజ్, శాయాజీ గైక్వాడ్ వంటివారు రిజర్వేషన్లు ప్రవేశపెట్టినప్పటికీ, దేశ వ్యాప్తంగా అమలు కావడానికి ఆంగ్లేయుల పాలనలో గల ప్రాంతాల్లో రిజర్వేషన్లు అమలు అవసరం. అది జరగలేదు. రాజ్యాంగంలో చేర్చలేదు. తద్వారా 1950, జనవరి 26 రాజ్యాంగం అమలు తరువాత కాకా కాలేజ్ కమిషన్ ను బీసీ రిజర్వేషన్ గురించి ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

ప్రధానమంత్రి నెహ్రూ నాయకత్వంలో, కాకా కాలేజ్ నాయకత్వంలో బీసీ రిజర్వేషన్లు ప్రవేశపెట్టలేదు. చట్టసభల్లో, విద్యా, ఉద్యోగ రంగాల్లో రిజర్వేషన్లు ఆవశ్యకత గురించి ఎక్కడికక్కడ దశాబ్దాలుగా ఉద్యమాలు సాగాయి. చివరకు 1977లో జనతా పార్టీ ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన బి.పి. మండల్ కమిషన్ ఇచ్చిన నివేదిక 1980లో తిరిగి ఇందిరాగాంధీ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి రావడంతో మూలకు పడింది.

ప్రధానమంత్రి నెహ్రూ నాయకత్వంలో, కాకా కాలేజ్ నాయకత్వంలో బీసీ రిజర్వేషన్లు ప్రవేశపెట్ట లేదు. చట్టసభల్లో, విద్యా, ఉద్యోగ రంగాల్లో రిజర్వేషన్లు ఆవశ్యకత గురించి ఎక్కడికక్కడ దశాబ్దాలుగా ఉద్యమాలు సాగాయి.

1989లో జనతాదళ్ తరఫున ప్రధానమంత్రి అయిన వి.పి.సింగ్ మండల్ కమిషన్ అమలు చేయాలని ప్రయత్నం ప్రారంభించగానే వ్యతిరేక ఉద్యమాలతో రాజీనామా, ప్రభుత్వం పడిపోవడం జరిగింది. చివరకు పి.వి.నరసింహారావు ప్రధానమంత్రిగా అనుకోని స్థితిలో ఎన్నికై మండల్ కమిషన్ సిఫార్సుల్లో ఒకటైన విద్యా, ఉద్యోగ రంగాల్లో 27 శాతం రిజర్వేషన్లను అమలు ప్రక్రియ ప్రారంభించారు. మండల్ కమిషన్ నొక్కి చెప్పిన చట్టసభల్లో రిజర్వేషన్లు నేటికీ రాజ్యాంగంలో చేర్చలేదు. అమలు చేయడం లేదు.

ఎస్సీ, ఎస్టీలకు రిజర్వేషన్లు జనాభా దామాషాను అనుసరించి చట్టసభల్లో అమలులో ఉన్నాయి. బీసీలు 48-56 శాతం ఉన్నారు. కానీ చట్టసభల్లో, ఇతర రంగాల్లో రిజర్వేషన్లు లేకపోవడం వల్ల వెనుకబడిపోయారు. కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగ రంగాల్లో 1993 నుండి 27 శాతం రిజర్వేషన్లు ప్రవేశ పెట్టినప్పటికీ, 7-11 శాతం మాత్రమే పొందగలిగారు. కనుక ఇతర సామాజిక వర్గాలు తమ జనాభా దామాషా కన్నా అదనంగా పొందుతున్న ప్రజాప్రాతినిధ్యం బీసీలకు చెందవలసిందే. వీటి గురించి, ప్రజాప్రాతినిధ్యం గురించి బీసీలు ఆందోళనలు చేస్తూనే ఉన్నారు.

ప్రస్తుతం గ్రేట్ బ్రిటన్లో 650 నియోజకవర్గాలు, పార్లమెంట్ సభ్యులు ఎన్నికవుతున్నారు. సుమారుగా 96వేల మందికి ఒక ఎం.పి. లేక 68 వేల మంది ఓటర్లకు ఒక ఎం.పి. కొనసాగుతున్నారు.

బ్రిటన్ జనాభా 2017లో 16 కోట్ల 62 లక్షలు. ఇంగ్లాండ్ ను, ఇంగ్లాండ్ పరిపాలనను, సంప్రదాయా లను అనుసరిస్తూ మనం రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించుకోవడం జరిగింది.

ఆ జనాభా దామాషా ప్రకారం చూసినప్పుడు ఒక లక్ష మందికి ఒక పార్లమెంట్ సభ్యుడు చొప్పున మన దేశంలో ఎన్నిక చేసుకోవాల్సి ఉంటుంది. ఆ ప్రకారం సుమారు 13 వేలమంది పార్లమెంటు సభ్యులను ఎన్నుకోవాల్సి ఉంటుంది. అలా తక్కువ జనాభాతో 70వేల మంది ఓటర్లతో పార్లమెంట్ సభ్యులుగా ఎన్నిక కావడం, పోటీ చేయడం అన్ని సామాజిక వర్గాలకు సుకువు. కాగా ప్రస్తుతం 135 కోట్ల జనాభాకు గాను 70-75 కోట్ల ఓటర్లకుగాను 544 మంది పార్లమెంట్ సభ్యులను మాత్రమే ఎన్నుకోవాల్సి వస్తున్నది. తద్వారా సామాన్య ప్రజలు ఎన్నికల్లో పోటీ చేయలేకపోతున్నారు. ప్రాదేశిక నియోజక వర్గం, జనాభా చాలా విస్తారంగా ఒక దేశ జనాభా స్థాయిలో

ఉండడం వల్ల కొన్ని సామాజిక వర్గాలే పోటీ చేయడానికి ముందుకు వస్తున్నాయి. 13 వేలమంది పార్లమెంటు సభ్యులతో పార్లమెంటు నడవడం కొంత కష్టం. కానీ సభ్యుల సంఖ్య పెంచడం అవసరం.

ఏ రీత్యా చూసినా, 1947-50ల నాటి జనాభా దామాషా ప్రకారం ఏర్పరిచిన పార్లమెంట్ నియోజకవర్గాలు నేటి జనాభాను అనుసరించి 2,200-2,500 దాకా పార్లమెంట్ సభ్యులను

ఎన్నుకోవాల్సి ఉంటుంది. అప్పుడు ఇప్పుడున్న పార్లమెంట్ సభ్యుల అవకాశాలు ఏమీ తగ్గకుండా బీసీలకు 50 శాతం, మహిళలకు 50 శాతం చట్టసభల్లో, పార్లమెంట్లో రిజర్వేషన్లు ప్రవేశపెట్టవచ్చు. కనుక చట్టసభల్లో సీట్ల సంఖ్య నాలుగు రెట్లు పెంచడం ద్వారా అన్ని సామాజిక వర్గాలకు ప్రజాప్రాతి నిధ్యం అందే అవకాశం ఉంటుంది. ఆ రీత్యా 1100 మంది మహిళలు, 1100 మంది బీసీలు, 350 ఎస్సీలు, 150 ఎస్టీలు ఎంపికవుతారు. అందువల్ల అందరికీ సమాన అవకాశాలు లభిస్తాయి.

- బి.ఎస్.రాములు

సామాజిక తత్వవేత్త, చైర్మన్ బి.సి. కమిషన్, తెలంగాణ
m : 8331966987
e : bsramulu@gmail.com

హైదరాబాద్ నాటక తొలివెలుగులు

భారతదేశంలో హైదరాబాద్ ప్రత్యేక రాజ్యంగా పాలించబడుతూ ఒక ద్వీపంలా అందరినీ ఆకర్షించింది. 1884లో మహబూబ్ అలీఖాన్ నిజాం రాజుగా బాధ్యతలు చేపట్టిన నాటి నుండి హైదరాబాద్ రాజ్యంలో బ్రిటీష్ పాలకుల పరోక్ష ప్రభావం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. రోడ్లు, రైళ్ళు, రవాణావ్యవస్థలు ఆధునికరించబడి ఇతర ప్రాంతాల మధ్య దూరాన్ని తగ్గించింది. వ్యాపారాలకు, ప్రత్యేక వృత్తులకు హైదరాబాద్ ఒక కేంద్రంగా ఆవిర్భవించడానికి బీజం పడింది ఆ సమయంలోనే. ఈ క్రమంలో సాహిత్య, సాంస్కృతిక రంగాలు వికాస దిశలో అడుగులు వేయడం ఆరంభించాయి. ఇందుకు గద్వాల, వనపర్తి, కొల్లాపూర్ వంటి సంస్థానాల కృషి పేర్కొనదగింది. తెలంగాణకు చెందిన తెలుగు ప్రాంతాలతో పాటు కన్నడ భాషకు చెందిన గుల్బర్గా, రాయిచూరు, ఉస్మానాబాద్, బీదర్లు మరియు మరాఠా భాషకు చెందిన ఔరంగబాద్, ఫర్పనీ, నాంధేడ్, భీడ్ జిల్లాలు హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ఉండేవి. నిజాం పాలనలో తెలుగు, కన్నడ, మరాఠీ ప్రాంతాలకు చెందిన ప్రజలు, వారి భాషలు, భావాల ఏకత్వంగా వెలుగొందాయి. పాఠశాల, ఉర్దూ భాషలు రాజ్యమేలిన ఈ ప్రాంతంలో తెలుగుతో పాటు ఇతర భాషల మనుగడ ప్రశ్నార్థకంగా మారింది. ఆ సమయంలో ఇక్కడి ప్రజలు తెలుగు భాష ఉనికిని గ్రంథాలయాల ద్వారా బ్రతికించుకుంటే తొలి నాటి యక్షగానాలు, వీధినాటకాలు, జానపద కళారూపాలు భాషను వ్యాప్తి చేసాయి. ఇదే తరుణంలో కన్నడ, మరాఠా ప్రాంతాలకు చెందిన పార్సీ, ధార్వాడ, మరాఠీ నాటక సమాజాలు భాషా, సాంస్కృతిక పునర్నిర్మాణానికి దోహదపడ్డాయి. అంతేకాదు తెలంగాణలో నాటక వికాసానికి చేయూత నందించాయి. ఈ క్రమంలో కిర్లోస్కర్ నాట్యమండలి, కేశవరావు బడోడెకర్ నాట్యమండలి, సాంగ్లీకార్ నాటకమండలి, పూర్ణచంద్రోదయ నాట్యమండలి ప్రదర్శించిన నాటకాలు తెలంగాణ సాంప్రదాయ నాటకాలకు కొత్త రంగులద్దాయి. ఈ సంచార బృందాల నాటక ప్రదర్శనలతో ఇక్కడి కవులు, కళాకారులు స్ఫూర్తి పొంది నాటక రంగం వైపు దృష్టి సారించారు. ఆ దిశలో తెలంగాణ గడ్డపై 1896లోనే తూము రామదాసు రచించిన కాళిదాసు నాటకాన్ని ఆనాటి సురభి నాటక బృందాల ప్రదర్శించి తెలంగాణ తొలి నాటక చరిత్రను లిఖించాయి. అదే విధంగా చందాల కేశవదాసు వంటి రచయితలు నాటక రంగంలో చేసిన కృషి పేర్కొనదగినది. ఒకే తెలుగు ప్రాంతం బ్రిటీష్ ఏలుబడిలో ఒకవైపు, అదే బ్రిటీష్ పాలకులకు సామంతులుగా ఉన్న హైదరాబాద్ సంస్థానంలో మరో వైపు పాలించబడుతున్నప్పటికీ పరస్పరం సాంస్కృతిక సంబంధాలు ఏనాడు

గోపాలాచార్యులు

తెగిపోలేదు. సాహిత్యం, కళలు, నాటకం ఇరు ప్రాంతాల మధ్య వారధిగా నిలిచాయి. కొమర్రాజు లక్ష్మణరావు, ఆదిరాజు వీరభద్రరావు, శేషాద్రి రమణ కవులు వంటివారు గ్రంథాలయోధ్యమం ద్వారా సాహిత్య వికాసానికి బాటలు వేసినట్లే తెలంగాణలో హైదరాబాద్ నాటక వికాసానికి తొలి వెలుగు అందించిన వారు ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు. బళ్ళారిలో కోమండూరి కృష్ణమాచార్యులు, లక్ష్మి దేవమ్మలకు గోపాలాచార్యులు జన్మించారు. ఆయన పూర్వీకులు ధర్మవరం వారు కావడంతో ధర్మవరం గోపాలాచార్యులుగా గుర్తింపు పొందారు. మరో విశేషమేమిటంటే గద్వాల సంస్థానంచే తెలుగు నాటక పితామహుడుగా బిరుదునందుకున్న ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులు ఆయనకు స్వయాన సోదరుడు. అయితే అన్న రామకృష్ణమాచార్యులు న్యాయవాది కావడంతో గోపాలాచార్యులు కూడా న్యాయవాద విద్యనభ్యసించి అదే వృత్తిలోకి అడుగుపెట్టారు. ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు న్యాయవాదిగా పనిచేస్తూనే నటుడిగా, ప్రయోక్తగా, నాటక రంగంలో గుర్తింపు పొందారు. ఆ రోజుల్లో బ్రిటీష్ ఆంధ్రా నుండి హైదరాబాద్ కు వచ్చిన ఎందరో వృత్తి, వ్యాపార రంగాల్లో ప్రవేశించి గొప్పగా రాణించారు. 1900 పూర్వం హైదరాబాద్ లో న్యాయవాదుల సంఖ్య తక్కువగా ఉండడంతో ఇతర ప్రాంతాల్లో న్యాయవాద విద్యను పూర్తి చేసిన వారు ఇక్కడ స్వీడర్లుగా ప్రాక్టీసు చేయడానికి ఉత్సాహం చూపేవారు. ఆ క్రమంలోనే గోపాలాచార్యులు 1898లో హైదరాబాద్ లో న్యాయవాదిగా ప్రాక్టీసు ప్రారంభించారు. ఆయన నగరంలోని రెసిడెన్సీ బజారులోని బెల్లంకొండ రాజా వారి దేవీడిలో నివాసం ఉండేవారు. న్యాయవాద వృత్తిలో బిజీగా ఉన్నప్పటికీ తనకు ఇష్టమైన నాటక రంగాన్ని మాత్రం మరచిపోలేదు. 1900 ప్రాంతంలో ఆయన హైదరాబాద్ లో ఒక నాటక బృందాన్ని ఏర్పాటు చేసుకుని నాటకాలను ప్రదర్శించేందుకు ఆయన నడుం కట్టారు. ఈ విధంగా నటుడిగా, నాటక రచయితగా, ప్రయోక్తగా గోపాలాచార్యులు హైదరాబాద్ నాటక రంగానికి తొలి వెలుగై నిలిచారు. ఆయన హైదరాబాద్ కేంద్రంగా 'కృష్ణ విలాసిని సభ' అనే నాటక సమాజాన్ని స్థాపించి నాటకాలు ప్రదర్శించడం మొదలుపెట్టాడు. తొలిరోజుల్లో 'చిత్రసలీయం', 'పాదుకా పట్టాభిషేకం' వంటి నాటకాలు ప్రదర్శించారు. సోదరుడు ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులు బళ్ళారిలో 'సరసవినోదినీ సభ' ద్వారా నాటకాలు ప్రదర్శిస్తుంటే గోపాలాచార్యులు హైదరాబాద్ కేంద్రంగా 'కృష్ణ విలాసిని సభ' ద్వారా నాటకాలను ప్రదర్శించేవారు.

ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు స్వయంగా నటుడు, రచయిత, ప్రయోక్త కావడంతో ఆయన ప్రదర్శించిన నాటకాలు సృజనాత్మకంగా వుండేవి. సికింద్రాబాద్ నాగన్న దేవిడీలోను, ఆబిడ్స్లోని జమ్మద్ మహల్లోను ఆయన తన బృందంతో నాటకాలను ప్రదర్శించేవారు. గోపాలాచార్యులు ప్రదర్శించే నాటకాలకు హైదరాబాద్లో విశేష ఆదరణ లభించేది. నాటకాలకు ప్రేక్షకులు బ్రహ్మరథం పడుతున్న తరుణంలో తెలుగు నాటక రంగంలో ధృవతారగా వెలుగొందుతున్న ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులుచే హైదరాబాద్లో నాటకాలను ప్రదర్శించాలని గోపాలాచార్యులు సంకల్పించారు. 1905 మే నెలలో రామకృష్ణమాచార్యులును మొదటిసారి హైదరాబాద్కు రప్పించి 45 రోజుల పాటు నాటకాలను ప్రదర్శింప చేసారు. సికింద్రాబాద్ జేమ్స్ వీధిలోని గిరిగిరి బంగ్లాలో కృష్ణమాచార్యులు బృందం విడిది చేసింది. సికింద్రాబాద్ నాగన్నదేవిడీలో, ఆబిడ్స్లోని జమ్మద్ మహల్లో గోపాలాచార్యులు ప్రత్యేక రంగస్థలాలను నిర్మించి నాటకాలను ఆడేవారు. ఈ ప్రదర్శనలు అద్భుతంగా ఉండటంతో నాటకాలు చూడడానికి ప్రేక్షకులు అధిక సంఖ్యలో రావడం మొదలైంది. ఇంకా ఆదరణ పెరగడంతో ప్రేక్షకుల కోరికపై ప్రత్యేక షోలు ఏర్పాటు చేసేవారు. ఆ రోజుల్లో స్త్రీలు హైదరాబాద్లో నాటకాలు చూడడానికి ముందుకు వచ్చేవారు కాదు. కాని గోపాలాచార్యులు ప్రదర్శిస్తున్న నాటకాలకు క్రేజ్ రావడంతో మహిళలు కూడా నాటక ప్రదర్శనలను తిలకించడానికి ఉత్సాహం చూపేవారు. దీనితో గోపాలాచార్యులు జమ్మద్ మహల్ ప్రేక్షకాగారంలో పురుషులకు కనిపించకుండా అడ్డంగా తెరలు కట్టి పరదా సాంప్రదాయంలో స్త్రీలు నాటకం చూసే విధంగా ప్రత్యేక ఏర్పాట్లు చేసారు. క్రమంగా ప్రదర్శనలకు మహిళలు అధిక సంఖ్యలో రావడంతో 'సావిత్రి చిత్రాశ్వాసము' నాటకాన్ని వారంలో ఒక రోజు ప్రత్యేకంగా వారి కోసమే ప్రదర్శించేందుకు గోపాలాచార్యులు ఏర్పాట్లు చేసారు. ఈ ప్రత్యేక ప్రదర్శనలకు పురుషులకు ప్రవేశం ఉండేది కాదు.

గోపాలాచార్యులు హైదరాబాద్లో ప్రదర్శించే నాటకాలకు స్థానిక కళాకారులతో ప్రత్యేక సీనరీలు వేయించి ప్రదర్శించేవారు. హైదరాబాద్కు చెందిన ఆర్.కృష్ణమాచార్యులు అనే చిత్రకారుడు సాంకేతిక నిపుణుడుగా పనిచేసేవారు. అంతేకాకుండా బొంబాయి నుండి ప్రత్యేక తెరలు, సెటింగ్లు, లైటింగ్లు హైదరాబాద్కు తెప్పించి నాటక ప్రదర్శనలకు కొత్త హంగును చేకూర్చేవారు.

గోపాలాచార్యులు 12 నాటకాలు వ్రాసినట్లు పి.యస్.ఆర్. అప్పారావు తెలుగు నాటక వికాసంలో పేర్కొన్నారు. అందులో రామదాసు, సుభద్రార్జునీయం, రాంకబీరు, కలియుగ దుర్యోధన వంటి నాటకాలు ఆయనకు మంచిపేరు తెచ్చిపెట్టాయి. ఆయన రచనల్లో రామదాసు నాటకం ప్రత్యేకమైంది. గోపాలాచార్యులు హైదరాబాద్లో

గోపాలాచార్యులు హైదరాబాద్లో ప్రదర్శించే నాటకాలకు స్థానిక కళాకారులతో ప్రత్యేక సీనరీలు వేయించి ప్రదర్శించేవారు. హైదరాబాద్కు చెందిన ఆర్.కృష్ణమాచార్యులు అనే చిత్రకారుడు సాంకేతిక నిపుణుడుగా పనిచేసేవారు. అంతేకాకుండా బొంబాయి నుండి ప్రత్యేక తెరలు, సెటింగ్లు, లైటింగ్లు హైదరాబాద్కు తెప్పించి నాటక ప్రదర్శనలకు కొత్త హంగును చేకూర్చేవారు.

ఉండడం వల్ల భద్రాచల రామదాసు జీవిత వివరాలు ఎక్కువగా తెలుసుకోవడమే కాకుండా అనేక విషయాలు సేకరించి రామదాసు నాటకాన్ని రాశారు. భక్త రామదాసు జీవితం తెలంగాణ ప్రాంతంతో ముడిపడి వుండడంతో ప్రాంతీయ భాషను, మాండలికాన్ని పాత్రోచితంగా అందించారు. కబీరు, తానీషా పాత్రలకు ఉర్దూ భాషను వ్రాస్తూనే సమాంతరంగా తెలుగులో వాచికాన్ని రాశారు. భారతీయ నాటక రంగంలో ప్రఖ్యాత నటుడిగా పేరుగాంచిన బళ్ళారి రాఘవ, గోపాలాచార్యులుకు స్వయాన మేనల్లుడు. 'రామదాసు' నాటకం అనేక సార్లు ప్రదర్శించిన రాఘవకు నటుడిగా ఎంతో పేరు తెచ్చిపెట్టింది. భక్తిని అంగీరసముగా 'రామదాసు' నాటకాన్ని ప్రదర్శించి రాఘవ రక్తి కట్టించేవాడట. ఈ నాటకం గోపాలాచార్యులుకు రచయితగా మంచి గుర్తింపును తెచ్చింది. రామదాసు నాటకం ద్వారా 'భద్రాద్రి రఘురామభజనకు చనుచుండ బంధుమిత్రుల యాజ్ఞపడయ నేల' వంటి వద్యాలు ప్రాచ్యురం పొందాయి. గోపాలాచార్యులు 'రాంకబీరు నాటకం'లో కబీరు పాత్రను, 'సుభద్రార్జునీయం' నాటకంలో ఘటోత్కచుని పాత్రను అద్భుతంగా పోషించేవారట.

1910 మేలో ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు, ఆయన సోదరుడు ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులను హైదరాబాదులో మరోసారి నాటకాలను ప్రదర్శించేందుకు ఆహ్వానించారు. ఇక్కడి మిత్రుల కోరిక మేరకు ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులు, 'సత్యహరిశ్చంద్ర' నాటకాన్ని 3 రోజుల్లో (23-మే నుండి 25 మే 1910) వ్రాశారు. ఈ నాటకాన్ని గోపాలాచార్యులు దర్శకత్వంలో గొప్పగా ప్రదర్శించబడింది. సరసవిసోధిసభ ప్రదర్శించే నాటకాలను గద్వాల సంస్థానాధిపతులు తప్పకుండా చూసేవారు. గద్వాల సంస్థానాధీశులు వేసవి కాలం సమయాల్లో బళ్ళారి, మద్రాసులో ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులు ప్రదర్శించే నాటకాలకు వారు ముందుగానే టికెట్లను రిజర్వ్ చేసుకుని నాటకాలను తిలకించేవారు. ఆ క్రమంలో 1910లో హైదరాబాద్లో ప్రదర్శించిన అన్ని నాటకాలను చూసిన గద్వాల మహారాజు, కృష్ణమాచార్యులు ప్రతిభను ఎంతో మెచ్చుకున్నారు. అంతేకాదు ఆయనను గౌరవించాలనుకున్నారు. హైదరాబాద్ పర్యటనలో భాగంగానే కవులు, కళాకారులతో ఒక సభను హైదరాబాదులో ఏర్పాటు చేసి గద్వాల సంస్థానాధీశులు ధర్మవరం కృష్ణమాచార్యులుకు 'ఆంధ్ర నాటక పితామహా' బిరుదును ప్రధానం చేశారు. అంతేకాకుండా బంగారు రత్నఖచిత కిరీటాన్ని బహుకరించారు. ఈ విషయాన్ని కప్పగల్లు సంజీవమూర్తి (రామకృష్ణమాచారి సహ నటుడు కప్పగల్లు భీంరావు కుమారుడు) 1958 ఏప్రిల్ 14న, పి.యస్.ఆర్. అప్పారావుకు వ్రాసిన ఉత్తరంలో ఈ విధంగా వ్రాసారు.

“సరసవిసోదినీ సభ వారు హైదరాబాదునకు 1910లో

నాటకముల ప్రదర్శింపనడిగి యుండిరి. అక్కడ అదివరకే శ్రీ ఆచార్య వారి సోదరులు - రామదాసు మున్నగు నాటకములను వ్రాసిన వారగు శ్రీ గోపాలాచార్యుల వారు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ గా ఉండిరి. వారి తోడుపాటున అక్కడ సభ వారి నాటకములు అత్యద్భుతముగా ప్రదర్శింపబడి పండిత పామరుల మెప్పుబడయ గలిగినవి. గద్వాల మహారాజుగారికి తొలి నుండియు సరసవినోదినీ సభా నాటకములన్న మిక్కిలి ఆధారాభిమానములు. ఈ సభవారు సెలవులలో మద్రాసునకు పోయినప్పుడెల్ల శ్రీరాజావారు అక్కడికి పోయి ముందుగా టిక్కెట్లను రిజర్వు చేసియుంచుకొనుచుండెడివారట. కావున వారు తమ మెప్పునకంత పాత్రమైన సభ హైదరాబాదునకే వచ్చి యుండుటయు అంత జనాకర్షకముగా నాటకములను ప్రదర్శించుటయు జరిగినప్పుడు అ సన్నివేశమును వృధాపోనీయకుండ ఎల్లప్పుడును తమతోడ నుండు పండితులను, ఇతర పండితులను సమావేశపరచి, ఆ సమావేశమున శ్రీ ఆచార్యవారికి 'ఆంధ్రనాటక పితామహ' బిరుదముతో బంగారు కంకణాదులను అందజేసినారని..." అని వెల్లడించారు. ఈ సాక్ష్యాలను 'ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులు' పుస్తకంలో గ్రంథకర్త పి.యస్.ఆర్ అప్పారావు పేర్కొన్నారు.

తొలిరోజుల్లో హైదరాబాద్ నాటకరంగం ఎంత ఉన్నతంగా ఫరదవిల్లిందో ఈ సందర్భం గుర్తు చేస్తుంది. ఈ విధంగా తెలంగాణ గడ్డపై ప్రదర్శించే నాటకాలను ఆదరించడంతోపాటు కళాకారుల ప్రతిభను గుర్తించి ఆనాటి నిజాం ప్రభువులు మరియు సంస్థానాధీనులు సముచితంగా గౌరవించేవారు. ఈ క్రమంలోనే గద్వాల ప్రభువులు ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులను, ఆయన

నాటకరంగ కృషిని గుర్తించి 'ఆంధ్ర నాటక పితామహుడు'గా సత్కరించడమే ఇందుకు ఉదాహరణ. అయితే తెలుగు నాటకరంగంలో గద్వాల సంస్థానాధీనులు అందించిన ఈ సత్కారం ఎక్కడా పేర్కొనకపోవడం ఆశ్చర్యం కలిగిస్తుంది.

ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు సుమారు 1900 నుండి 1910 పూర్వార్థం వరకు అంటే 10 సంవత్సరాలు హైదరాబాద్ నాటక వికాసానికి కృషి చేసారు. 1910-11 ప్రాంతంలో సోదరుడు కృష్ణమాచార్యులు పిలుపు మేరకు బళ్ళారి తిరిగి వెళ్ళారు. హైదరాబాద్ లో న్యాయవాదిగా పనిచేస్తున్నంత కాలం గోపాలాచార్యులు నాటకానికి అంకితమై పనిచేస్తూ హైదరాబాద్ నాటక రంగానికి కొత్త రంగులద్దారు. ఆయనలోని నాటక ప్రతిభ తొలినాట ఎందరికో ప్రేరణగా నిలిచింది. ఆ ప్రతిభామూర్తి హైదరాబాద్ నాటక రంగ ప్రయాణాన్ని నాటకరంగ చరిత్రలో పెద్దగా చోటు కల్పించలేదనే చెప్పాలి. ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులకు సమాంతరంగా గోపాలాచార్యులు నటుడిగా, నాటక కర్తగా రాణించాడు. ఆయన చేసిన నాటక కృషి హైదరాబాద్ నాటక రంగంలో శిఖరాయమానమై కనిపిస్తుంది. ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు హైదరాబాదు కేంద్రంగా దశాబ్ద కాలంపాటు చేసిన నాటకరంగ కృషిపై మరింత పరిశోధన చేస్తే అందులో పాల్గొన్న కళాకారులు, సాంకేతిక నిపుణులతోపాటు దాగిన ఆనేక వియాలు వెలుగులోకి వస్తాయి.

- డా॥ జె. విజయ్ కుమార్ జీ

m : 9848078109

e : vijay.kumarji@rediffmail.com

నిష్క్రమించకు - ఆలోచించు

ఓ యువ కెరటమా ఆలోచించు

ఈ లోకం నుండి నిష్క్రమించే ముందు ఒక్క నిమిషం

ఎన్ని కలలు కన్నారో

ఎన్ని కష్టాల కావిళ్ళు మోసారో

నీ జన్మ దాతలు!

విఫలాలకు, భంగపాట్లకు ఇంత శిక్ష ఎందుకయ్యె

ఒక్కసారి మనసం చేసుకో

నిన్ను ప్రయోజకుడిగా చెయ్యాలని ఎంత తపించారో

దిగులు, బుగులు మాని భవితవ్యం నీ ముందుందని తెలుసుకో

బివలి కాలంలో నీవే వారికి తోడ్పా, నీడ

ఆశల తాళ్ళను నీచుట్టు చుట్టుకుంటే

తెంబివేసి ఎలా వెళ్ళిపోతావయ్యా?

నీవే ఆదరణ అనుకున్నారు

బంగారు కొండా మరబిపోకు

నిండు నూరేళ్ళ జీవితాన్ని బలిపెట్టకు

నీలో ఏ జ్ఞానవేత్త దాగున్నాడో

బతికి పలిమళ్ళించు!

బతుకందరికీ పంచు!!

-డా॥ సిహెచ్. ఆంజనేయులు

m : 7702537463

e : anjaneyulu770253@gmail.com

పాటకు పట్టం కట్టి, పుట్టెడు దుఃఖాన్ని తీర్చిన పెన్నిధి

ఉద్యమ కవిగాయకులు, కళాకారులకు పట్టెడన్నం పెట్టాలన్న తాపత్రయంలోంచి పుట్టిందే

తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథి

2014 జూన్ 2న తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆవిర్భవించిన తర్వాత 'మన ప్రభుత్వం - మన పాలన' మొదలైంది. రాష్ట్ర సాధనలో పదాలల్లిన పాటకవులు, కళాకారుల కోసం ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ పెద్దమనసుతో తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథిని ఏర్పాటు చేసింది. రసమయి బాలకిషన్ చైర్మన్ గా 550 మంది కళాకారులకు ఉద్యోగాలను కల్పించింది. ఇప్పటిదాక కళాకారులు పాటల పాడి, ప్రదర్శనలు చేస్తే చప్పట్లు కొట్టి చెప్పకుంట తప్పించుకొని పోయినోళ్ళే తప్ప, ఏ ఒక్కరు ఒక్క రూపాయ సాయం చేసినోళ్ళు లేరు. కళాకారులకు సాయం అంటే ఆ పూట బువ్వనీళ్ళకో, తావ్వు ఖర్చులకో ఇచ్చి చేతులు దులుపుకునేటోళ్ళు ఉంటారు. కాని వాళ్ళ బతుకుదెరువును గురించి ఆలోచించి నోళ్ళెవ్వరు. పాటలు రాసి పాడేటోళ్లకు, ప్రదర్శనలు చేసేటోళ్లకు ఉద్యోగాలు కల్పించి నోళ్ళెవ్వరు? ఎవరూ లేరు. దేశచరిత్రలోనే మొట్టమొదటిసారిగా కళాకారులకు ఉద్యోగాలు కల్పించిన ఘనత తెలంగాణ తొలి ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ కే దక్కింది. అష్టకష్టాలకోర్చి అహర్నిశలు పాటే ప్రాణంగా రాష్ట్రసాధనలో భాగమైన ఉద్యమ కవిగాయకులు, కళాకారులకు పట్టెడన్నం పెట్టాలన్న తాపత్రయంలోంచి పుట్టిందే తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథి. ఉద్యోగమో-ఉపాధో పాటకు పట్టంకట్టి, పుట్టెడు దుఃఖాన్ని తీర్చింది. పాటే అర్హతగా ఉద్యోగాలు కల్పించింది. దీంతో అవి ఉద్యోగాలే కావని కొందరు, పీటలు పెద్దయి కావాలని ఇంకొందరు, ఈ బానిస కొలువుల మాకు అవసరం లేదని మరికొందరు సారథి నుంచి బయటకు వెళ్ళిపోయింది. ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా పాటలుగట్టి పాడింది. అంతటితో ఆగకుండా సారథి ఉద్యోగాల ఎంపికలో అవకతవకలు జరిగినయని గగ్గోలు పెట్టి కోర్టును ఆశ్రయించింది. కోర్టు సారథిలో కళాకారుల ఎంపిక కోసం తక్షణమే తాజా నోటిఫికేషన్ విడుదల చేయాలని ఆదేశించింది. ప్రస్తుతం సారథిలో కొనసాగుతున్న కళాకారులకు ఎట్లాంటి అడ్డంకులు సృష్టించకుండా, ఈ నూతన ఎంపిక ప్రక్రియను పూర్తి చేయాలని సూచించింది. అయితే ప్రభుత్వం ఎంతో ప్రతిష్టాత్మకంగా తీసుకున్న సారథి ఉద్యోగాల విషయమై కోర్టుతీర్పు వెలువడిన నేపథ్యంలో ఎవరిని నిందించాలి? ఎవరిని అనుమానించాలి? ప్రభుత్వాన్ని బదునాం చేసే ఈ కుట్రలో భాగస్వాములు ఎవరు? ఇంతకు ఇవి ఉద్యోగాలేనా? ఉ

ద్యోగాలే అయితే ఇప్పుడు ఉంటాయా, పోతాయా అనే మీమాంసలో కొట్టుమిట్టాడుతున్న కళాకారులకు సారథి చైర్మన్ రసమయి మాటలు కొంత ధైర్యాన్ని ఇచ్చినప్పటికీ తలెత్తిన సమస్యకు పరిష్కారాన్ని అన్వేషించడంలో నెలకొన్న పరిస్థితులను, కళాకారుల మనోభావాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని రాసిన పాటలపుట్ట సారథి గురించి నేటి మన 'అలుగెల్లిన పాట' లో...

విశిష్టమైన సంస్కృతీ సంప్రదాయాలకు నిలయమై దేశంలోనే ఒక ప్రత్యేకతను సంతరించుకున్న ప్రాంతం తెలంగాణ. సాహితీ సౌరభాలు వెల్లివిరిసిన నేల మన తెలంగాణ. కాళోజీ కవిత్వీకరించినట్టు ఇక్కడ బడి పలుకుల భాష కాకుండా పలుకుబడుల భాషా పటాటోపంతో మురిసిపోతది. ప్రతి మాటలో కవిత్వమే ధ్వనిస్తది. కోపంలో తిట్టే తిట్లలోను, గుండెవగిలి ఏడ్చే దుఃఖంలోను కవిత్వ పరిభాషే ప్రతిధ్వనిస్తది. ఆకట్టుకునే గ్రామీణ నుడికారంతో ప్రేమపూరిత హాస్యపు చిరుజల్లులు కురిపిస్తది. ఎందరు

రాజులు పరిపాలించిన, ఎన్ని భాషలు రాజ్యమేలినా నిష్కలమైన భావాన్ని వెదజల్లే గొప్ప గుణమున్న ప్రాంతం తెలంగాణ. అసలు సినలైన తెలుగుని ప్రాణప్రదంగా చూసుకున్న మట్టి మనుషులను కన్న ఎట్టితల్లి మన తెలంగాణ. ఇట్లాంటి ఎన్నో గొప్ప లక్షణాలు కలిగిన తెలంగాణ నిజాం రాజుల కాలంలో ఒక స్వతంత్ర రాజ్యంగా వెలుగొందింది. భారతదేశ స్వాతంత్ర్యానంతరం 1948 సెప్టెంబర్ 17న భారత యూనియన్ లో విలీనం అయిన తర్వాత సీమాంధ్ర నాయకులు ఇక్కడి ఆర్థిక పరిపుష్టిని, సహజ వనరులను చూసి, కుటిల ఎత్తుగడలతో భాషా ప్రాతిపదికన ఒక రాష్ట్రం కావాలని పట్టుబట్టింది.

సీమాంధ్ర ప్రాంతాలను తెలంగాణలో విలీనం చేసి తెలంగాణ, తెలుగు పదాలకు స్థానం లేకుండా చేయగలిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాటుతో ఆంధ్ర అన్న పదం తెలుగుకు పర్యాయ పదంగా మారిపోయింది. ఒక్క తెలుగుతల్లి అన్న భావన తప్ప పాలనంత ఆంధ్రాభివృద్ధి కోసమే జరిగింది. ఇలాంటి పరిస్థితులలో తెలంగాణ నేల మీద 1952లో జరిగిన ముల్కీ ఉద్యమం మొదలు స్థానిక ప్రజలకు జరుగుతున్న అన్యాయం మీద ఇక్కడి వనరులను కొల్లగొడుతూ, ఇక్కడి కట్టు, బొట్టును భాషారీతులను అవమానిస్తున్న విషయమై ఎన్నో పోరాటాలు జరిగినయ్యాయి. ఆంధ్ర పాలకుల అహంకారపూరిత

విధానాలను నిరసిస్తూ 1969లో జరిగిన ఉద్యమం ప్రత్యేక తెలంగాణ ఆకాంక్షను రగిలించింది. క్రమంగా నీళ్ళు, నిధులు, నియామకాలలో జరిగిన అన్యాయాన్ని, సీమాంధ్ర పాలకుల దోపిడీ విధానాన్ని ఎండగడుతూ, అక్కడో ఇక్కడో ఉద్యమజ్వాల రగులుతూనే ఉండేది. ఈ క్రమంలోనే 1996 జనసభ అనంతరం 2000 సంవత్సరంలో కలువకుంట చంద్రశేఖర్ రావు టి.ఆర్.ఎస్ పార్టీ ఏర్పాటుతో ప్రత్యేక రాష్ట్ర సాధనే ధ్యేయంగా మరో బలమైన ఉద్యమానికి శ్రీకారం చుట్టినట్లయ్యింది. ఇదంత మనకు తెలియని చరిత్ర కాదు. అదేవిధంగా తెలంగాణ మలివిడత పోరాటంలో కవులు, కళాకారులు నిర్వహించిన వీరోచిత పోరుగానాన్ని కూడ మనం ఎన్నడూ మరిచిపోలేం. పాటకవుల, కళాకారుల జీవితాలకు వెలకట్టలేం. సాంస్కృతిక సారథులకు ఎంతచేసినా తక్కువే. మాటకు పాట తోడైతే సమాజం మీద ఆ ప్రభావం మరింత బలంగా ఉంటదని గ్రహించిన తెలంగాణ స్వాప్నికుడు, ప్రొఫెసర్ జయశంకర్ సార్ ప్రోద్బలంతో ఎన్నో పాటలు పుట్టుకొచ్చినయ్యే. వందలాది మంది కవి- గాయకులు, కళాకారులు గాంతెత్తి పాడిండ్లు. వేలాది ప్రదర్శనలు ఇచ్చిండ్లు.

తెలంగాణ రాష్ట్రసమితి ఆవిర్భావం నుంచి ఉద్యమ రథసారథి కేసీఆర్ మాటకు పాటను జోడించి సాంస్కృతికోద్యమ చైతన్యాన్ని రగిలించడంలో రసమయి బాలకిషన్ ఎంతగానో కృషి చేసిండు. అనేక పాఠాలుగా ప్రవహిస్తున్న సాంస్కృతిక ఉద్యమాన్ని ఒకే వేదిక మీదికి తీసుకురావడం కోసం చేసిన ప్రయత్నం ఫలించి తెలంగాణ ఉద్యమపాట ఉవ్వెత్తున ఎగిసిపడింది. తెలంగాణ ఉద్యమంలో పాటలేని మాటల సభను మనం ఊహించలేం. ఒక దశలో పాటకు పరవశించిన జనం నాయకుల మాటలు వినడానికి అసహనాన్ని వ్యక్తం చేసిండ్లు. ఇట్ల తెలంగాణ ఉద్యమంలో పాట ప్రధాన భూమికను పోషించింది. ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమానికి పాటే సారథ్యం వహించిందంటే అతిశయోక్తి కాదు. అంతగా పాట ప్రజలతో మమేకమైంది. ఎక్కడ ఏ చిన్న సభ జరిగినా పాటే ప్రత్యేక ఆకర్షణగా మారింది. ధర్నాలు రాస్తారోకోలు, హైవేల దిగ్బంధనం, వంటా-వార్చు, మిలియన్ మార్చ్, సాగరహారం వంటి కార్యక్రమం ఏదైనా పాటే క్రియాశీలక పాత్రను పోషించింది. సకలజనుల సమ్మెలో వేలాది మందిని కూర్చోబెట్టిన ఘనత పాటది. ఆవేశాన్ని భగ్బట్టుకొని ఆశయం దిశగా అడుగులేయించిన ఘనత పాటది. తెలంగాణ ప్రజలు సుదీర్ఘ ఉద్యమాన్ని నడిపించడానికి కావలసిన జవనత్వాలను నింపింది పాట. దప్పు దరువులతో దుమ్ములేపి ధూం-ధాం చేసింది. తెలంగాణ రణనినాదం పల్లెపల్లెలో ప్రతిధ్వనించింది. ఊర్లకు ఊర్లు ఉప్పెనై కదిలినయ్యే.

కేసీఆర్ ఆమరణ దీక్షతో తెలంగాణ ప్రకటన వెలువడింది.

కేసీఆర్ ఆమరణ దీక్షతో తెలంగాణ ప్రకటన వెలువడింది. అయితే ఇచ్చిన మాటను వెనుకకు తీసుకున్న తరుణంలో తెలంగాణ శక్తులన్నీ ఏకమైనయి. విద్యార్థులు విజృంభించిండ్లు. అప్పటికే గోడమీది పిల్లలు ఇక తెలంగాణ రాదని తోకలు ముడిసినయ్యే. సీమాంధ్ర పాలకులకు తొత్తులుగా మారి తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని నీరుగార్చే ప్రయత్నం చేసిండ్లు. సరిగ్గా ఇక్కడే పాట తన విశ్వరూపాన్ని ప్రదర్శించింది. వలసాంధ్ర పాలకులకు కంటిమీద కునుకు లేకుండా చేయగలిగింది. బోనాలు, బతుకమ్మలతో మార్కొగిన పాటలు ఊరువాడల్ని కదిలించినయ్యే. పాటల మోతతో సీమాంధ్ర కోట బీటలువారింది.

అయితే ఇచ్చిన మాటను వెనుకకు తీసుకున్న తరుణంలో తెలంగాణ శక్తులన్నీ ఏకమైనయి. విద్యార్థులు విజృంభించిండ్లు. అప్పటికే గోడమీది పిల్లలు ఇక తెలంగాణ రాదని తోకలు ముడిసినయ్యే. సీమాంధ్ర పాలకులకు తొత్తులుగా మారి తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని నీరుగార్చే ప్రయత్నం చేసిండ్లు. సరిగ్గా ఇక్కడే పాట తన విశ్వరూపాన్ని ప్రదర్శించింది. వలసాంధ్ర పాలకులకు కంటిమీద కునుకు లేకుండా చేయగలిగింది. బోనాలు, బతుకమ్మలతో మార్కొగిన పాటలు ఊరువాడల్ని కదిలించినయ్యే. పాటల మోతతో సీమాంధ్ర కోట బీటలువారింది. కదనరంగంలో లక్షలాది మందిని సైనికులుగా నిలబెట్టిన పాటలు తూటాలై ఢిల్లీ పీఠాన్ని తాకినయ్యే. కన్నతల్లుల కడుపుకోతకు ఓదార్పు గీతమైంది. పాటలు ప్రవాహమై ప్రజలను

శాంతియుత మార్గంలో పోరాటం వైపు తరలించడంలో పాటకవులు, కళాకారుల పాత్ర అనిర్వచనీయమైనది. ఇట్ల తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనోద్యమంలో ప్రజాచైతన్యాన్ని పాదుగొల్పడంలో పాట కీలకభూమికను పోషించింది. ఉద్యమాన్ని సజీవం చేసింది. దీక్షాదక్షతతో కూడిన తెలంగాణ శాంతియుత పోరాటంతో కేంద్రం దిగివచ్చింది. అనేక రూపాలలో ఉవ్వెత్తున ఎగిసిపడుతున్న ఉద్యమజ్వాల చల్లారే విధంగా తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు ప్రక్రియను ప్రారంభిస్తున్నట్లు ప్రకటించింది. రాజ్యాంగబద్ధంగా, ప్రజాస్వామ్య యుతంగా 2014 జూన్ 2న దేశంలో 29వ రాష్ట్రంగా తెలంగాణ ఆవిర్భవించింది. కేసీఆర్ తెలంగాణ తొలి ముఖ్యమంత్రిగా టి.ఆర్.ఎస్ ప్రభుత్వం ఏర్పడింది. మన ప్రభుత్వం - మన పాలన మొదలయ్యింది. ఎండనక, వాననక, రాత్రనక, పగలనకా పద్ధాలుగేండ్లు పాటను భుజానేసుకొని పల్లెపల్లెకు తిరిగిన కవి గాయకులు, కళాకారుల జీవితాలలో వెలుగు నింపాలన్న ఆలోచనకు అంకురార్పణ జరిగింది. అందుకు తగిన విధివిధానాలను రూపొందించే బాధ్యతను అనుభవజ్ఞులైన పెద్దలకు అప్పగించడం జరిగింది. వీరందరి సలహాలు సూచనల మేరకు ప్రభుత్వం జి.ఓ.నెం.6 ద్వారా సవంబర్ 2014లో తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథిని ఏర్పాటు చేసింది. తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథి సభ్య కార్యదర్శిగా మామిడి హరికృష్ణకు బాధ్యతలను అప్పగించింది. తెలంగాణ ఉద్యమపాటను ఉర్రూతలూగించి పల్లెపల్లెను ప్రతిధ్వనింప జేసిన మానకొండూరు శాసనసభ్యులు రసమయి బాలకిషన్ సారథి చైర్మన్ గా నియమించింది.

తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తర్వాత మొట్టమొదటి ఉద్యోగాలు కళాకారులకే ఇస్తున్నం అని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. సారథి ఏర్పాటును రాష్ట్రమంత హర్షించింది. ప్రతిపక్షనాయకులు సైతం సంబరపడ్డరు. పార్టీలు, సంఘాలకు అతీతంగా జనమంతా ప్రభుత్వ విధానాన్ని మెచ్చుకున్నారు. కళాకారులను గుర్తించి గౌరవించడం ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ ఉదారతకు నిదర్శమని వేనోళ్ళ కొడియాడిండ్లు. ఎప్పుడైతే

ప్రభుత్వం కళాకారులకు ఉద్యోగాలు అని ప్రకటించిందో ఆనాటి నుంచి వందలాదిగా కళాకారులు కాపూరిహిల్స్ లోని సారథి ఆఫీసుకు వెళ్ళి తమతమ దరఖాస్తులతో పాటు వ్యక్తిగత వివరాలతో కూడిన బయోడేటా షెల్ ను కార్యాలయంలో అందజేసింది. కొందరు లబ్ధిప్రతిష్ఠలైన కవిగాయకులు, కళాకారులు మాకు కాకపోతే సారథిలో ఉద్యోగాలు ఇంకెవరికి ఇస్తారనే భావంతో అటువైపు తొంగిచూడక పోయినప్పటికీ, చైర్మన్ వాళ్ళను కూడ గుర్తించి, గౌరవంగా కాలేటర్ ను పోస్ట్ లో పంపడం జరిగింది. ఆ తర్వాత సారథి చైర్మన్ తన సిబ్బంది సహకారంతో వచ్చిన దరఖాస్తులను పరిశీలించి ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుల ప్రకారం దాదాపుగా అందరికీ 2015 ఫిబ్రవరిలో కాలేటర్స్ పంపి, సూచించిన సమయంలో సారథి కార్యాలయానికి రావాల్సిందిగా కోరడం జరిగింది. వారివెంట జనన ధృవీకరణ, కుల ధృవీకరణ, శాస్త్ర నివాస ధృవీకరణ, విద్యార్హతలకు సంబంధించిన సర్టిఫికెట్లు, కళాకారుడిగా సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలలో పాల్గొన్నట్లు నిర్దారణ చేసే (పేపర్ కర్టిఫ్ గెన్) పత్రాలు ఇతర అనుబంధ సర్టిఫికెట్లు మరియు ఒక వేళ ఏదైన ప్రభుత్వ ప్రైవేటు ఉద్యోగం చేస్తున్నట్లయితే దానికి సంబంధించిన వివరాలను తెలియజేసే పత్రాలను (ఓరిజినల్స్) వెంట తీసుకొని ఇంటర్వ్యూలకు హాజరు కావాలని కాలేటర్ లో సూచించడం జరిగింది. 2015 ఫిబ్రవరి నుంచి మే వరకు దాదాపు నాలుగు నెలల పాటు సారథి కార్యాలయానికి వచ్చిన ప్రతి ఒక్కరి సర్టిఫికెట్స్ పరిశీలించి తగిన అర్హతలు ఉన్న కళాకారులను ఇంటర్వ్యూ ద్వారా ఎంపిక చేయడం జరిగింది. కేవలం టి.ఆర్.ఎస్.కు అనుబంధంగా ఉండి పనిచేసిన వాళ్ళకు మాత్రమే కాకుండా విప్లవగ్రూపుల్లోను, వివిధ పార్టీలు, ప్రజాసంఘాల్లోను పనిచేసిన కళాకారులను సైతం వాళ్ళు ఉద్యమంలో పనిచేసిన తీరుతెన్నులను బట్టి ఎంపికచేయడం జరిగింది. 2015 మే నాటికి పూర్తి స్థాయిలో తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథి బృందాలు ఏర్పడినవి. ఇట్ల సారథికి ఎంపికైన కళాకారులందరి సమక్షంలో ముఖ్యమంత్రి ఉద్విగ్రహభరతుడై ప్రసంగం చేసింది. ఆకలికి, దూపకు, ఎండకు, వానకు తట్టుకొని తెలంగాణ కోసం గొంతెత్తి పాడింద్రని, కళాకారులను కంటికి రెప్పోలె కాపాడుకుంటనని కన్నీటి పర్యంతమైంది. ఇక ఈనాటి నుంచి అట్లాంటి బాధలు ఉండవని చెప్పింది. అయ్యాల మనమీద లాఠీతెత్తిన పోలీసులే ఇయ్యాల మనకు ఎస్కార్టులుగ వస్తరని చెప్పింది. సారథి రచయితలకు రాష్ట్ర కార్యాలయంతో పాటు ఆయా జిల్లా కేంద్రాలలో ప్రత్యేక ఎ.సి. గదులు ఏర్పాటు చేసే కుర్చీలు, బెంచీలు, పెన్నులు, పేపర్లు అందుబాటులో ఉంచి, అద్భుతమైన పాటల ద్వారా తెలంగాణ ప్రగతిని ప్రపంచానికి చాటిచెప్పేలా పాటలు రాయాలనే ఆకాంక్షన వ్యక్తం చేసింది.

కళాకారులను ఎప్పటికీ నా కన్నబిడ్డలోలె కడుపులో పెట్టుకొని చూసుకుంటనని చెప్పడమే కాకుండా, నేను బతికుంటే మరిన్ని మంచి సౌకర్యాలు కల్పించి మరింత గొప్పగా బతికేలా చూస్తానని” ఆవేదనాభరిత స్వరంతో మాట్లాడింది. ఈ మాటతో “కేసీఆర్

లాంగ్ లిమ్” అంటూ కళాకారులు పెద్దపెట్టున నినాదాలు చేసింది. అనంతరం “రచయితలు పాటలు రాసేటప్పుడు వ్యక్తుల మీద కాకుండా చెట్టు- పిట్టల మీద, చేను -చెలకల మీద, చెరువు- కుంటల మీద పాటలు కైగట్టి పాడాలని సూచిస్తాడు. వ్యక్తిపూజ మంచిది కాదని హితబోధ చేస్తాడు. అదే సభలో సారథి చైర్మన్ గా రసమయి బాలకిషన్ అంతే ఉద్యోగానికి లోనయ్యింది. “పథాలుగు సంవత్సరాలు ఇంటిల్లిపాధికి దూరమై తనతో కలిసి పనిచేసిన కళాకారులు ఎందరో ఉన్నరని, వారంత అయ్యాల చాల చిన్నచిన్న పిల్లలని, అట్లాంటి వాళ్ళు తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చినంక హైద్రాబాద్ లో అంటుతోముకుంటూ పాశిపనుల్లో పూటగుడుపుతున్నారన్న ఆవేదనలోంచి పుట్టిందే తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథి అని, అట్లాంటి పిల్లలకు ఇయ్యాల తన చేతుల మీదుగా ఉద్యోగాలు ఇచ్చే అవకాశం ముఖ్యమంత్రిగారు కల్పించడం తన పూర్వజన్మ సుకృతమని” అంటాడు.

తెలంగాణ ప్రజా ఉద్యమంలో పనిచేసిన ఎందరో పాట కవులు, గాయకులు, కళాకారులు తెలంగాణ ప్రభుత్వంలో ప్రజల మధ్య నిలబడి పాటలు పాడుతుంటే ప్రతి ఒక్కరు సంతోషపడ్డారు. సారథి కళాకారులు నెలకు ఇరవైనాలుగు వేల పైచిలుకు జీతంతో కుటుంబాలను చక్కదిద్దుకున్నారు. సారథి పుణ్యమా అని ఇయ్యాల ఇంత బువ్వ తింటున్నమని, ఎవరికి చెయ్యి సావకుంట బతుకుతున్నమని ఎన్నోసార్లు కళాకారులు తమ ఆనందాన్ని వ్యక్తం చేసింది. అయితే కళాకారులకు సారథిలో ఉద్యోగం రావడం వలన ప్రభుత్వం నుంచి రావాల్సిన అన్ని సబ్సిడీలు రద్దయినవి. డబ్బు బెడ్రూమ్ స్కీం కూడ

వర్తించకుండా అయ్యింది. డిగ్రీలు, పీజీలతో పాటు బి.ఇడి వంటి అదనపు అర్హతలు ఉన్నవాళ్ళు కూడ సారథిలో సంతోషంగా పనిచేస్తున్నారు. ఇంతలో సారథి కళాకారుల ఎంపికలో లోపాలు ఉన్నట్టు నిజమైన కళాకారులకు అన్యాయం జరిగినట్టు బయట ప్రచారం ఊపందుకుంది. నిజానికి ఇది కేవలం సారథిలో పనిచేయడం ఇష్టం లేనివాళ్ళు చేసిన పని. ఇరవై నాలుగు వేలు ఏ మూలకు సరిపోవని భావించిన వాళ్ళు, ఇతర పార్టీలు, సంఘాలలో కీలకంగా పనిచేసే వాళ్ళు, ఇటు సారథిని, అటు ప్రభుత్వాన్ని బదునాం చేసే పనిలో పడ్డరు తప్ప, సారథిలో బాధ్యతగా పనిచేయాలని అనుకున్నవాళ్ళవారు అట్లా ప్రవర్తించరు. మతిలేనోళ్ళు మల్లన్నసాగర్ ని కాళేశ్వరాన్ని వ్యతిరేకించినట్టు సారథి నియామకాల పట్ల కూడ నిరసనను తెలిపే వాళ్ళు లేకపోలేదు. అడ్డగోలు కూతలతో సారథి నియామకాలు అక్రమం అంటూ గగ్గోలు పెట్టింది. కొందరు సారథి ఉద్యోగాన్ని కాళ్ళదన్న బయటకు వెళ్ళిపోయింది. అట్ల వాళ్ళు తమ నిరసనను వ్యక్తం చేస్తూనే కోర్టును సైతం ఆశ్రయించింది. నిజానికి ఎంతమంది కార్యాలయ తలపెట్టినా, దాన్ని వ్యతిరేకించే వర్గం ఎప్పుడూ ఒకటి ఉంటూనే ఉంటది. అయితే ఒకరిద్దరి మాటలు నమ్మి వ్యవస్థను తప్పు పట్టడం మంచిది కాదనేది అనుభవజ్ఞులైన పెద్దల అభిప్రాయం.

వాస్తవంగా దేశ చరిత్రలో కళాకారులను గుర్తించి ఉద్యోగాలు

ఇచ్చిన సందర్భం ఎక్కడా లేదు. తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనలో కళాకారుల పాత్ర కీలకమైనదని గ్రహించిన వ్యక్తి ముఖ్యమంత్రి అయ్యిండు కాబట్టి సారథి ఏర్పాటు జరిగింది. మన రాష్ట్రంలో మనకు, మన అభివృద్ధికి ఆటంకం ఏముంటుందని భావించి ఎనక ముందు చూడకుండా అభివృద్ధి పథంలో దూసుకుపోతున్న ప్రభుత్వానికి అడుగుడుగునా అడ్డుతగిలే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఏకంగా రాష్ట్ర ఏర్పాటుతో ముడిపడి ఉన్న తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథినే అవహేళన చేసి, ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ దృఢసంకల్పానికి తూట్లు పొడిసేలా వ్యవహరిస్తున్నారు. తాను పెద్దమనసుతో ఇతర ఏ అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా పాట పాడడమే అర్హతగా కళాకారులకు ఉద్యోగాలు కల్పించినందుకు, తలెత్తిన వివాదాలు, జరిగిన పరిణామాలు బాధాకరమైనవి. అరవయ్యేండ్లుగా తెలంగాణని ఆగంజేసివోల్ల పంచన చేరి, పాటని మల్లా భీక్షగత్రేసు చేసి, తెలంగాణను తెర్లు చేయాలని చూస్తున్నారు.

సారథి నియామకాల విషయంలో భవిష్యత్తులో ఎప్పుడైనా న్యాయపరమైన సమస్యలు తలెత్తే అవకాశం ఉండేమానని భావించిన చైర్మన్ సారథిని సొసైటీగా రూపొందించే ఆలోచన చేసింది. అందుకు తగిన ప్రణాళికలు సిద్ధం చేసుకుండు. ఈలోగా సారథి నియామకాలలోని లోటుపాట్లను ఎత్తిచూపుతూ కోర్టు తీర్పు రానే వచ్చింది. కోర్టు ఉత్తర్వుల ప్రకారం మూడు వారాలలో తిరిగి సారథికి నోటిఫికేషన్ ఇవ్వాలని, మూడు నెలల్లో కళాకారుల ఎంపిక ప్రక్రియ మార్చి చేయాలని ఆదేశించింది. అయితే సారథిలో ప్రస్తుతం ఉన్న కళాకారులకు ఏ విధమైన ఆటంకం జరగకుండా ఈ మూడు నెలలు వారిని కొనసాగిస్తూనే ఎంపిక ప్రక్రియను పారదర్శకంగా చేపట్టాలని నూచించింది. కాని సారథి కళాకారుల ఎంపికలో నూతన ప్రక్రియ మొదలైతే తలెత్తే సమస్యలు ఎమిటి? దాని విధి విధానాలు ఎట్లుంటాయో, ఎవరి భవితవ్యం ఏమిటో అనే అనుమానం కళాకారులను ఆందోళనకు గురిచేస్తుంది.

ఈ సందర్భంగా తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథి చైర్మన్ రసమయి బాలకిషన్ “వాస్తవానికి సారథిలో ఎటువంటి లోపాలు లేవని, కళాకారుల కుటుంబాలను ఆదుకోవాలన్న తాపత్రయంతో, మానవతా దృక్పథంతో చేసిన నియామకాలే తప్ప, వేరొకరికి అన్యాయం చేయాలన్న ఆలోచన ఎంత మాత్రం లేదు. ముఖ్యమంత్రి ప్రకటనతో సారథి కార్యాలయానికి కుప్పలు, తెప్పలుగా వచ్చిన దరఖాస్తులను పరిశీలించి, ప్రతి ఒక్కరికి కాలే లెటర్స్ పంపించి, ఇంటర్వ్యూల ద్వారా కళాకారుల ఎంపికను చేపట్టడం జరిగింది. అందరికీ ఒకేసారి ఉద్యోగాలు ఇవ్వడం

సాధ్యం కాదు, కాబట్టి మిగిలిన కళాకారులకు విడతలవారిగా సారథిలో అవకాశం కల్పించడానికి ప్రభుత్వం కృత నిశ్చయంతో ఉందని చెప్పినా అర్థం చేసుకునే స్థితిలో వాళ్ళు లేరు. అయినప్పటికీ ప్రతి ఒక్కరికి న్యాయం జరిగేలా చూస్తాము. అదేవిధంగా ప్రస్తుతం సారథిలో కొనసాగుతున్న కళాకారులకు ఎటువంటి భయం అవసరం లేదు. విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రి దృష్టికి తీసుకపోయి అధికారులు, నిపుణుల కమిటీలో చర్చించి తగిన నిర్ణయం తీసుకుంటాం” అని వివరణ ఇచ్చినప్పటికీ విద్యార్హతలు, వయోపరిమితి వంటి విషయాలలో ఏ నిర్ణయం తీసుకుంటారోననే భయం వాళ్ళను వెంటాడుతుంది.

ఒకవేళ కళాకారుల వయోపరిమితిని 18-45 సంవత్సరాలుగా నిర్ణయిస్తే సారథిలో పనిచేసేవాళ్ళకు 2015 సంవత్సరాన్ని ప్రాతిపదికగా తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉన్నది. అదేవిధంగా సారథి ఉద్యోగులను కవి గాయకులు, కళాకారులు, నృత్యకారులు, వాయిద్యకారులు అనే నాలుగు వేరువేరు విభాగాలు చేసి విద్యార్హతలు, జీతభత్యాలలో కొంత వ్యత్యాసం ఉండేలా నోటిఫికేషన్ రూపొందిస్తే ప్రతి ఒక్కరికి న్యాయం జరిగే అవకాశం ఉన్నదేమో ఆలోచించాల్సిన అవసరం ఉన్నది. సారథి ఉద్యోగాల విషయంలో కోర్టు తీర్పును శిరసా వహిస్తూనే సారథిలో కొనసాగుతున్న వారితో పాటు, వివిధ కారణాల వల్ల గత మూడేళ్ళలో ఏర్పడిన ఖాళీలను భర్తీ చేస్తూ, అదనంగా మరికొంత మందిని సారథిలో

చేర్చుకునేలా తగిన ప్రతిపాదనలు రూపొందిస్తే బయట ఉన్న కళాకారులకు కూడ న్యాయం జరుగుతుంది. లేదంటే ఎన్నికలు దగ్గరపడుతున్న ఈ సమయంలో సారథి కళాకారుల విషయమై అలసత్వం ప్రదర్శిస్తే ఆగమయ్యే పరిస్థితి ఉంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం తక్షణమే తగిన నిర్ణయం చేయాల్సిన అవసరం ఉన్నది. సాకులతో సమస్యను సాగదీస్తే కళాకారులు రోడ్డునపడి, ప్రతిపక్షాల చేతిలో చిక్కే ప్రమాదమూ లేకపోలేదు. కాబట్టి సారథి కళాకారులకు భవిష్యత్తులో మళ్ళీ ఇట్లాంటి సమస్యలు తలెత్తకుండా ఉద్యోగభద్రతను కల్పిస్తూ, వారి కుటుంబాలకు తగిన భరోసానిచ్చి వారిని అన్నివిధాలా ఆదుకోవాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీదనే ఉన్నది. ప్రజాసంక్షేమాన్ని కాంక్షించే ప్రభుత్వంగా సారథి సమస్యకు తక్షణ పరిష్కారం చూపుతుందని ఆశిద్దాం.

-అంబటి వేకువ

m: 94927 55448

e: varji.ambati@gmail.com

ఆగస్టు 19 ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవం

రమణీయ కమనీయ దృశ్య ప్రపంచం

కోటి అక్షరాలతో చెప్పలేని భావాన్ని... ఓ చిత్రంలో చూపొచ్చుంటారు.. అందమైన దృశ్యాలు కనిపించినప్పుడు మదిలో ఏదో తెలియని అనుభూతి కలుగుతుంది. రెప్పపాటు కాలంలో మాయమయ్యే దృశ్యాలను 'కెమేరా'లు బంధించి కలకాలం పాటు వదిలంగా ఉంచుతాయి. తియ్యటి అనుభూతులు... విషాద సన్నివేశాలు... మధుర ఘట్టాలు... అందమైన జ్ఞాపకాలు, వెలకట్టలేని దృశ్యాలను పదికాలాల పాటు పదిలంగా మన కళ్ల ముందు ఉంచేది ఫోటో మాత్రమే. సంతోషకరమైన క్షణాలను, గత స్మృతులను నెమరు వేసుకోవడం ఫోటోలతోనే సాధ్యం. **ఆగస్టు 19న ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవం సందర్భంగా కెమెరామెన్లకకు, ఫోటోగ్రఫీ ప్రియలకకు దక్కన్ ల్యాండ్ తరపున శుభాకాంక్షలు.**

కరిగేకాలంలో చెదరని మధుర స్మృతులను ప్రతిబింబాలు ఫోటోలు... ప్రతి ముఖ్య సన్నివేశాన్ని కెమెరాలో బంధించి, జీవితకాలం వాటిని పదిలంగా దాచుకుని, అలనాటి జ్ఞాపకాల్ని మళ్ళీ మళ్ళీ తనివితీరా వీక్షించుకునే అవకాశాన్ని ఇచ్చే తీపిగుర్తులు. ఓ మాట వింటే కొన్నాళ్లకు మర్చిపోతాం.. ఓ పదం చదివితే ఇంకొన్నాళ్లకు మరుగున పడుతుంది... కానీ, ఓ ఫోటో చూస్తే ఎంతో కాలం మదిలో ముద్రవేసుకుపోతుంది. ప్రతి ఫోటో వెనుక ఓ జ్ఞాపకం, ఓ కథ, ఓ అనుభూతి దాగుంటుంది. ఇంతటి తీయని గుర్తుల ముద్రలు వేసే ఈ ఫోటోగ్రఫీ కోసం ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఓ ముఖ్యమైన రోజు ఉంది. ఇందుకోసం ఆగస్టు 19న తేదీన ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవాన్ని జరుపుకుంటారు.

ఫోటోగ్రఫీకి శతాబ్దాల చరిత్ర ఉంది. రసాయనాలతో రూపొందించిన ప్లేటూపై కాంతివర్ణతో ఓ రూపాన్ని బంధించడాన్ని ఫోటోగ్రఫీ అంటారు. రెండు గ్రీకు పదాల కలయికే ఫోటోగ్రఫీ.. ఫోటో అంటే చిత్రం.. గ్రఫీ అంటే గీయడం అని అర్థం. ఫోటోగ్రఫీ అంటే కాంతితో రంగులు గీయడం. పారిస్ లో నలుపుతెలుపులతో ప్రారంభమైన ఛాయాచిత్రం కాలక్రమంలో రంగులు అద్దుకుంటూ కొత్త వుంతలు తొక్కుతోంది. డిజిటల్ సాంకేతిక విప్లవం ఫలితంగా ఇప్పుడది సెల్ ఫోన్ లో ఒదిగిన కెమెరాలు, పాకెట్ కెమెరాల రూపాల్లో సామాన్యుడి చేతిలో ఇమిడిపోతోంది.

ఫోటోగ్రఫీ చరిత్ర: ఫ్రాన్స్ కు చెందిన లూయిస్ జే.ఎం.డాగ్యూర్

1837లో ఫోటోగ్రఫీ ప్రాసెస్ ను కనుగొన్నారు. అంతకుముందు 1826లో ఫ్రాన్స్ కు చెందిన జోసెఫ్ నైపోరా నీప్సీ ఫోటోగ్రఫీ చరిత్రలో తొలిసారిగా ఛాయాచిత్రాన్ని తయారుచేశారు. కానీ దానిని ఎక్కువరోజులు నిల్వ చేయలేకపోయారు. 1839 జనవరి 9న ఫ్రెంచ్ అకాడమీ ఆఫ్ సైన్సెస్ డాగ్యూర్ బ్రెస్ ప్రాసెస్ ను అధికారికంగా ప్రకటించింది. తర్వాత కొద్ది నెలలకు 1839 ఆగస్టు 19న ఫ్రాన్స్ ప్రభుత్వం ఫోటోగ్రఫీపై హక్కులను కొనుగోలు చేసి దానిని ప్రపంచానికి ఉచిత బహుమతిగా అందించింది. అందుకే ఏటా ఆగస్టు 19ని ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవంగా జరుపుతున్నారు. ఫోటోగ్రఫీ ఆమోదం తర్వాత 11 సంవత్సరాలకు 1850 నాటికి న్యూయార్క్ లో ఫోటో స్టూడియోను ఏర్పాటు చేశారు. 2009లో ఆస్ట్రేలియా ఫోటోగ్రాఫర్ కోర్ట్ కే ఎరా ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవాన్ని నిర్వహించడానికి పునాది వేశారు. మొట్టమొదటిసారిగా ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవం 2010లో లాంచనంగా ప్రారంభమైంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా కేవలం 250 మంది ఫోటోగ్రాఫర్లు మాత్రమే ఇందులో పాల్గొన్నారు. ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవంలో అన్ని దేశాలవారు పాల్గొనాలన్న

ఉద్దేశంతో కోర్ట్ కే తన కెమెరా కిట్ ను విక్రయించి, ఆ మొత్తాన్ని ఈ ప్రాజెక్టు కోసం వినియోగించాడు. 2016లో జరిగిన ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవంలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా 500 మిలియన్ల మంది పాల్గొన్నారు. ఫోటోగ్రఫీలో వారి వారి అనుభవాలను ఈ సందర్భంగా వ్యక్తపరుచుకున్నారు.

ఫోటోగ్రఫీకి ప్రాణమైన కెమెరాలు ఆరంభంలో పెద్దదబ్బాను పోలిన ఎయిమ్ అండ్ షూట్ కెమెరాలు వాడుకలో ఉండేవి. ఆకారంలో పెద్దగా ఉన్నప్పటికీ కొద్దిదూరం వరకు మాత్రమే కెమెరాలో బంధించగలిగేవి. తర్వాత ఫీల్డ్ కెమెరాలు వచ్చాయి. ఇవి నల్లగుడ్డతో ముసుగు వేసుకుని ఫోటో తీసే కెమెరాలు. కేవలం రెండు ఫిల్మ్లు మాత్రమే ఉండి, పలక పరిమాణంలో ఉండటం వల్ల రెండు ఫోటోలు మాత్రమే తీసేందుకు వీలు ఉండేది. దీనివల్ల బరువు తప్ప ఫోటోల నాణ్యత కూడా అంతం మాత్రంగానే ఉండేది. ఆ తర్వాత ట్యూబ్ లెన్స్ రిఫ్లెక్టర్ కెమెరాలు వచ్చాయి. అనంతరం సింగిల్ లెన్స్ రిఫ్లెక్టర్ కెమెరాలు వచ్చిన తర్వాత 35 ఫోటోలు తీసే సామర్థ్యం వచ్చింది. ఇందులో లెన్స్ మార్చుకునే సదుపాయం వచ్చింది. ఆ తర్వాత డిజిటల్ కెమెరాల రాకతో ఫోటోగ్రఫీ నిర్వచనమే

మారిపోయింది. చిన్న సైజు మెమోరీ కార్డుతో వేలాది ఫోటోలు తీసే సామర్థ్యం, సృష్టమైన రంగుల్లో అద్భుతమైన ఫోటోలు తీసే నైపుణ్యం అందుబాటులోకి వచ్చింది.

ఫోటోగ్రఫీ కేవలం జ్ఞాపకం మాత్రమే కాదు... వర్తమాన చరిత్రను సమోదు చేసే బాధ్యతను భుజాలకెత్తుకున్న వాస్తవం. ఆనందం, సంబురం, సంచలనం, విషాదం, యుద్ధం, ప్రళయం సమస్తాన్ని శాశ్వతం చేస్తుంది. ఫోటోగ్రఫీ అంటే గతానికి ప్రాణం పోయడం, జ్ఞాపకాలను సజీవం చేయడం. అందుకే ఆగస్టు 19న ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవం సందర్భంగా పట్టణాల్లో, నగరాలల్లో, పలు ఫోటో ఎగ్జిబిషన్లు నిర్వహిస్తారు. ఫోటోగ్రఫీ పరిణామంపై చర్చా కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తారు.

ఒకప్పుడు ఫోటోగ్రాఫర్లు తాము అనుకున్న పిక్చర్ కోసం రోజుల తరబడి సరైన లైటింగ్, కంపోజిషన్ కోసం ఎదురుచూసేవారు. చాలా జాగ్రత్తగా రీళ్లు వృధా అవ్వకుండా కాపుర్ చేసే వాళ్లు. ఎందుకంటే ఫోటోగ్రఫీ అనేది ఒక సాధారణ చిత్రం మాత్రమే కాదు.. దానికి వెనక ఒక కథ ఉంటుంది. అది ఒక వాస్తవాన్ని, ఒక జీవితాన్ని, ఒకానొక ప్రత్యేక సందర్భాన్ని, ఒకానొక అనుభూతిని పట్టుకుంటుంది. అది వీక్షకుడి మదిలో ఒక బలమైన ముద్రవేస్తుంది.

పాస్ పోర్టు సైజు ఫోటో మొదలు పెద్దపెద్ద ఫ్లెక్సీల వరకు ఫోటోగ్రఫీ వ్యాపించింది. ఒకనాడు ఫోటోగ్రఫీ రంగంలో పురుషులు మాత్రమే ఉండేవారు. మారుతున్న కాలానుగుణంగా పురుషులతో సమానంగా మహిళలు కూడా ఈ రంగంలోకి ప్రవేశించి రాణిస్తున్నారు. యానిమేషన్, పాత్రికేయం, మల్టీమీడియా, ఫ్యాషన్ తదితర ఫోటోగ్రఫీకి ఎంతో ప్రాముఖ్యత నెలకొంది. ఫోటోగ్రఫీకి సంబంధించి విశ్వవిద్యాలయాల్లో, ప్రైవేటు సంస్థల్లో శిక్షణ కూడా ఇస్తున్నారు.

హైదరాబాద్ నగరంలో జేఎన్టీయూలో బ్యాచులర్ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్స్, ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ పరిధిలోని వెంకటేశ్వర ఫైనార్ట్స్ కళాశాల, లకోటియా ఫ్యాషన్ ఇన్స్టిట్యూట్లలో ఫోటోగ్రఫీలో శిక్షణనిస్తున్నారు. వీటిలోనే కాకుండా పలు ప్రైవేట్ శిక్షణ కేంద్రాల్లో

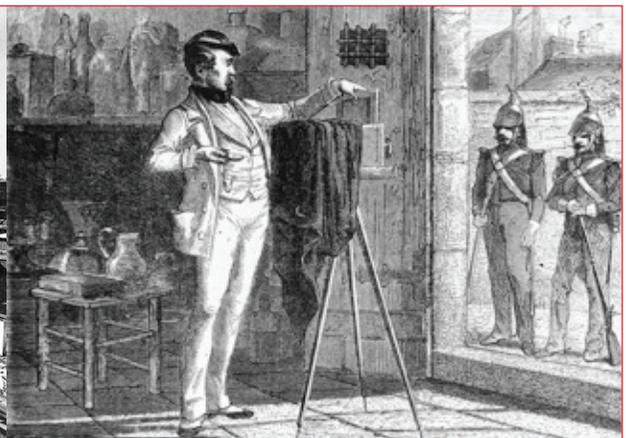
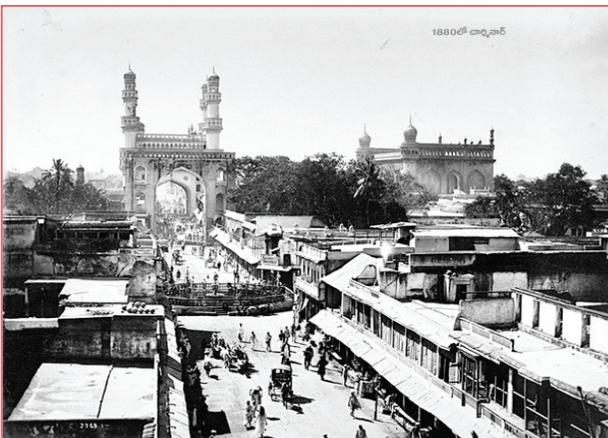
కూడా ఫోటోగ్రఫీలో శిక్షణ ఇస్తున్నారు. జేఎన్టీయూ ఫైన్ ఆర్ట్స్ విభాగంలో ఫోటోగ్రఫీతో పాటు విజువల్ కమ్యూనికేషన్లో శిక్షణ ఇస్తున్నారు. ఫోటోగ్రఫీ, జనరల్ అవేర్నెస్, డ్రాయింగ్, కలరింగ్లపై ఆప్టిట్యూడ్ టెస్ట్ నిర్వహిస్తున్నారు. జూలైలో ప్రవేశాలు, ఆగస్టులో తరగతులుంటాయి. అలాగే ఫ్యాషన్, పర్యాటక, ట్రావెల్, జర్నలిజంకు సంబంధించి ఫోటోగ్రఫీ, కంప్యూటర్ గ్రాఫిక్స్లో కూడా శిక్షణ ఉంటుంది. ఆర్ట్స్ విభాగంలో ఫోటోగ్రఫీతో పాటు విజువల్ కమ్యూనికేషన్లో నాలుగేళ్ల కోర్సులో ఎనిమిది సెమిస్టర్లుంటాయి. ఈ రంగంలో శిక్షణ పొందినవారెందరో జాతీయ, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో పేరు ప్రఖ్యాతలు సంపాదిస్తున్నారు.

నుమారు నాలుగు దశాబ్దాల కిందట అంతంతమాత్రంగా ఉన్న సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో తయారుచేసిన కెమెరాలతో ఫోటోలు తీసేవారు. బ్లాక్ అండ్ వైట్ పిల్చులు అప్పట్లో వాడుకలో ఉండేవి. వాటిని డార్మ్ రూంలో డవలప్ చేసి విభిన్నమైన సైజుల్లో ప్రింట్లు వేసేవారు. అప్పట్లో ఫోటోగ్రఫీలో కఠోరమైన శిక్షణ తీసుకుని, వారికున్న అనుభవాన్ని అంతా రంగరించి, దవలప్ చేసిన ఛాయా చిత్రాలు ఇప్పటికీ చెక్కు చెదరకుండా ఉన్నాయి. తర్వాత రాసురాసు కెమెరాల్లో ఆధునికత పెరుగుతూ వస్తోంది. ఫోటోగ్రఫీపై ఏమాత్రం అవగాహన లేనివారు కూడా ఇట్టే ఫోటోలు తీయగలిగే సాంకేతికతతో కూడిన కెమెరాలు ఇప్పుడు మార్కెట్లో లభిస్తున్నాయి. అందులోనూ సెల్ ఫోన్లలోనే అధిక పిక్చర్స్ కెమెరాలు రావడంతో సెల్ ఫోన్లతో యువత సందడి చేస్తోంది. మరోవైపు రక్షణ రంగంలో కెమెరాల అవసరం ఉండడంతో సీసీ కెమెరాలు నేరగాళ్లను పట్టించడానికి అందుబాటులోకి వచ్చాయి. ఇంతటి చరిత్ర కలిగిన ఫోటోగ్రఫీకి ఒక ప్రత్యేకమైన రోజు ఉండాలని భావించి, ప్రతి సంవత్సరం ఆగస్టు 19న ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవం జరుపుకోవడం జరుగుతుంది.

- కట్టా ప్రభాకర్

m : 8106721111

e: akumarkatta@gmail.com

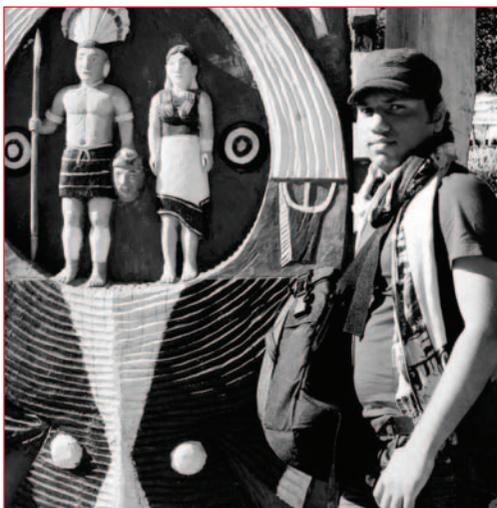

తరాలు మారినా తరగని వెలుగే ఫోటోగ్రఫీ

ప్రముఖ ఫోటోగ్రాఫర్ శ్రీశైలం పసుపుల (శ్రీ)తో ముఖాముఖి

ఒక్క ఫోటో వంద మాటలకు అర్థాన్నిస్తాయి. ఆలోచనలకు దృశ్యమాన స్థితిని సమకూర్చే అద్భుతం ఫోటోగ్రఫీ. రంగాలెన్ని ఉన్నా అందరినీ ఆకట్టుకునే సృజనా ప్రపంచం ఇదే. తరాలు, కాలాలు మారినా, సాంకేతికత ఎప్పటికప్పుడు పెరుగుతున్నా ఫోటో తన ఆదరణని అజరామరంగా నిలబెట్టుకుంటూనే ఉంది. వేల అక్షరాల భావాల్ని ఒకే ఒక్క క్షణంలో ఆవిష్కరిస్తూ

కనువిందుచేస్తూ తన ప్రాధాన్యతను ఫోటోగ్రఫీ కాపాడుకుంటూ అగ్రస్థానంలో నిలుస్తూనే ఉంది. విశిష్టతకు మారుపేరుగా భావించే ఫోటోగ్రఫీ రంగం ప్రాధాన్యతను వివరించే ప్రత్యేక సందర్భం ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవం. ఈ నేపథ్యంలో తనదైన శైలిలో వినూత్న ఆలోచనలకు దారులుతీసే ఫోటోలు తీసి ఫోటోగ్రఫీ రంగంలో విశిష్ట స్థానాన్ని సంపాదించుకున్న విలక్షణ ఫోటోగ్రాఫర్ శ్రీశైలం పసుపుల (శ్రీ) తో దక్కన్ ల్యాండ్ ముఖాముఖి:

ప్ర: ఫోటోగ్రఫీని వృత్తిగా ఎంచుకోవడానికి మీకు ప్రేరణ ఎట్లా లభించింది?

జ: విభిన్న దృశ్యాలు, చుట్టూ ఉండే ప్రపంచం, పరిసరాలలోని అనేకానేక అంశాల నుండి ప్రేరణ పొందడం సహజం. హైదరాబాదు శివార్లలోని అజిజ్ నగర్ గ్రామానికి చెందిన నేను ప్రస్తుతం ముంబయ్ లో ఉంటూ కమర్షియల్ డాక్యుమెంటరీ ఫైన్ ఆర్ట్ ఫోటోగ్రాఫర్ గా ఉన్నాను. నేషనల్ జియోగ్రాఫిక్ ఛానల్, మేగజైన్లు వంటివెన్నో నాకు ప్రేరణనిచ్చాయి.

ప్ర: ఒక దృశ్యాన్ని కళాత్మకమైన ఫోటోగా మలచడానికి ఎలాంటి కృషి అవసరమని మీరు భావిస్తారు?

జ: ఈ రంగానికి అభిరుచి ముఖ్యం. అభిరుచికి మంచి సృజనాత్మక ఆలోచనలు అందుకు అనుగుణమైన ప్రణాళికను ఏర్పరచుకుని తీసే ఫోటోలు ఎంతో కళాత్మకంగా, ప్రమాణాలతో ఉండి

ఎప్పుడూ గుర్తుండిపోతాయి. అభిరుచి, ఆలోచన, నైపుణ్యత కలగలిస్తే అదే అద్భుతమైన కృషిగా నిలుస్తుంది.

ప్ర: మీకు బాగా నచ్చిన మీరు తీసిన ఛాయాచిత్రాల గురించి తెలపండి.

జ: లెక్కకు మించిన అంశాలను ఎన్నుకుని నేను వేలాది ఫోటోలు తీశాను. ఫోటోగ్రాఫర్ గా లక్ష్యాన్ని ఎంపిక చేసుకుని అందుకు అనుగుణమైన ఆలోచనా సామాగ్రిని మనస్సులో సిద్ధం చేసుకుని మెచ్చుకునే, జ్ఞాపకపరచుకునే ఫోటోలే తీయడానికి నా కెరీర్ లో ప్రయత్నించాను. ప్రకృతి, మానవీయత, జీవన దృశ్యాలువంటి ఎన్నెన్నో నాకు నచ్చి, ఇతరుల ప్రశంసలందుకున్న నా ఫోటోలు చాలా ఉన్నాయి.

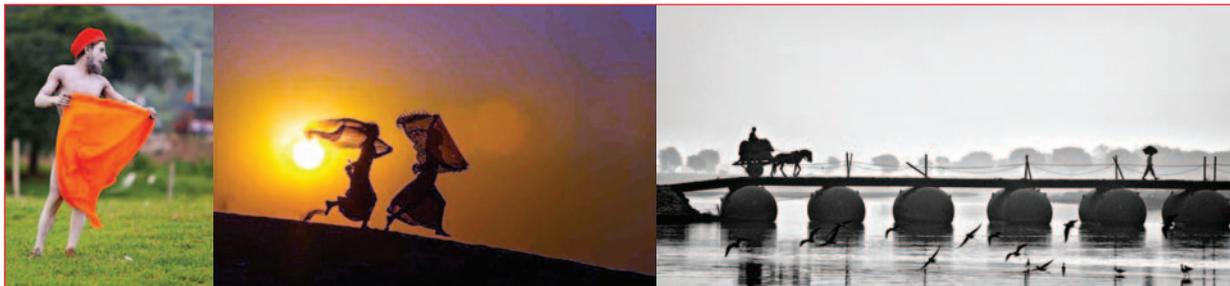
ప్ర: పలు ప్రముఖ ప్రదర్శనలలో ఎంతో గుర్తింపును దక్కించుకున్న ఛాయాచిత్రకారులుగా మీ అనుభూతిని

వివరించిండి?

జ: పలు జాతీయ, అంతర్జాతీయ ప్రదర్శనలలో నేను పాల్గొన్నాను. నా ఫోటోల ప్రదర్శన కూడా జరిగింది. ప్రతి ప్రదర్శన నుండి నేను ఎంతో నేర్చుకున్నాను. విభిన్నతతో కూడిన అంశాలతో ప్రదర్శనలలో కనిపించిన ఫోటోల నుండి పాఠాలు నేర్చుకునే విద్యార్థిలా నైపుణ్యాన్ని మెరుగుపరచుకోనే ప్రయత్నం చేస్తున్నాను.

ప్ర: ఛాయాచిత్రకారులుగా సాంస్కృతిక, సామాజిక స్పృహను పెంచుతూ ఈ రంగం ద్వారా ఎలాంటి కృషి చేసే అవకాశముంది?

జ: ఫోటోగ్రాఫర్ గా ఫోటోగ్రఫీ రంగంపై నాకు స్పష్టమైన అభిప్రాయం ఉంది. సామాజిక, సాంస్కృతిక చైతన్యాన్ని ప్రజలలో పెంచడంలో ఫోటోల ప్రాముఖ్యతను ప్రత్యేకంగా చెప్పాలి. జాతరలు,

పండుగలు, సామాజిక కార్యకలాపాలపై తీసిన ఫోటోలు నాడు-నేడు ఎంతో ప్రభావాన్ని చూపాయన్నది నిజం.

ప్ర: ఫోటోగ్రఫీ రంగంలో రాణించాలంటే అభిరుచి మాత్రమే ప్రధానమా? శిక్షణ కూడా అవసరమా?

జ: మొదట అభిరుచి ఉండాలి. ఇష్టమనేది లేకుంటే ఏ రంగంలోనైనా ఏపనీ చేయలేం. ఫోటోగ్రఫీ సృజనాత్మక రంగానికి చెందింది కనుక ఆలోచనకు నియమిత నిర్మాణాత్మక స్థితిని ఇచ్చి మెరుగులద్దాలంటే శిక్షణ కూడా అవసరమే. సాధనతో కూడిన కృషి ఫోటోగ్రఫీ రంగంలో రాణింపును తెస్తుంది.

ప్ర: ఛాయాచిత్రకారులుగా ఇటీవలి కాలంలో మీకు దక్కన్ అరుదైన గుర్తింపు, అందువల్ల మీరు పొందిన అనుభూతిని తెలపండి?

జ: మంచి ఫోటోను తీశామన్న ఆనందం, ఆత్మ సంతృప్తికి మించిన అవార్డు, పురస్కారం మరొకటి ఫోటోగ్రాఫర్ కు ఉండదని నేను భావిస్తాను. చూడగానే చూసేవారినుండి క్షణంపాటు ఆలోచింపజేసే ప్రతిస్పందనను తెప్పించగలిగే ఫోటోలలో నావికూడా ఉన్నాయన్న తృప్తి, ఇంకా ఉండాలన్న కోరిక ఉంది

ప్ర: వేల మాటలు చెప్పలేని విషయాన్ని ఒక్క ఫోటో సమర్థవంతంగా వివరిస్తుందన్న దానిపై మీ అభిప్రాయం?

జ: ఇది అక్షరాలా నిజం. మాటలు చెప్పలేని విషయాన్ని ఫోటో సమర్థవంతంగా చెబుతుంది. అనేక అంశాలను ఒకచోట దృశ్యమానంగా చెప్పగలిగే అద్భుతమే ఫోటో.

ప్ర: ఫోటోగ్రఫీ సృజనాత్మకమైన కళ అన్న అంశాన్ని మీరెలా

భావిస్తారు?

జ: చిత్రకారుడెంత మనస్సుపెట్టి బొమ్మ గీస్తాడో ఫోటోగ్రాఫర్ కూడా అంతే శ్రద్ధతో ఒక అంశాన్ని ఫోటోగా తీయగలగాలి. ఫోటోగ్రాఫర్ కు నిరంతర పరిశీలన, విషయ దృష్టి, పరిశోధనాత్మక అభిరుచి పెంపొందితే సృజాత్మకమైన ఫోటోగ్రఫీ రంగంలో ముందుకు సాగుతారు.

ప్ర: ఫోటోగ్రఫీ రంగంలోకి కొత్తగా రావాలనుకునేవారికి మీ సలహాలు, సూచనలు తెలపండి?

జ: ఫోటోగ్రఫీ సాధనతో కూడిన సృజనాత్మకమైన వృత్తి రంగం. ఇందులోకి అడుగుపెట్టేముందు అభిరుచితో చేరాలి. అధ్యయన శీలతను పెంచుకుంటూ, ఈ రంగంలో వస్తున్న మార్పులను గమనిస్తూ క్రమంగా నైపుణ్యానికి మెరుగుపెట్టుకోవాలి.

ప్ర: అంతర్జాతీయ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవం సందర్భంగా ఈ రంగంలోకి రావాలనుకునే వారికి మీరేం చెబుతారు?

జ: ఫోటోగ్రఫీ రంగానికి ప్రపంచవ్యాప్తంగా గుర్తింపు దక్కిన రోజు 19 ఆగస్టు. ఫోటోగ్రఫీ అనేది గొప్ప కళ. నేర్చుకునేకొద్దీ ఇంకా ఆసక్తి కలిగే రంగం ఇది. ఫోటోగ్రాఫర్లందరూ ఈ రంగంలో నిత్య నూతన కృషితో రాణించాలని ఆకాంక్షిస్తూ శుభాకాంక్షలు.

-చనువుల శ్రీశైలం
sreeimages@gmail.com
m : 90292 93679

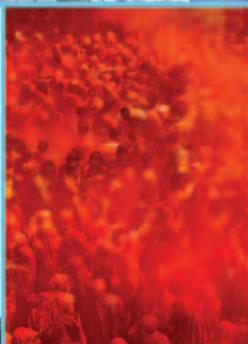
-టీఎస్వీ దక్కన్ న్యూస్ **ద**

Photographer:
Sreesailam Pasupula (Sree)

కళ్ళకు కనిపించిన దృశ్యాన్ని మనసుకు తట్టిన భావానికి చక్కని ప్రణాళికను రూపొందించుకుని ఫోటోలు తీయడంలో తనకు తానే సాటి అనిపించుకున్నారు **శ్రీ సైలం పసుపూల** గ్రామీణ, పట్టణ జనజీవనం, ప్రకృతి రమణీయత, ప్రసిద్ధ చారిత్రక స్థలాలు, ఆనాటి మహనీయుల చిత్రాల్ని ఫోటోలుగా మలచడంలో ఆయన దిట్ట, వైవిధ్యం, సరికొత్తదనం ఆయన ప్రత్యేకత. ఫోటోగ్రఫీ రంగంలో తాను రాణిస్తూ ఎందరో బెత్తాహుకులను ప్రోత్సహిస్తూ వారిని తీర్చిదిద్దుతున్న మార్గదర్శి.

లోక్ సభలో వీగిన అవిశ్వాసం

న్యాయమైన డిమాండ్లపై గొంతెత్తిన తెలంగాణ

ఆరు దశాబ్దాల పోరాటం... వేల మంది ఆత్మబలిదానాలు.... మూడున్నర కోట్ల మంది ప్రజల ఆకాంక్ష - పోరాటం - ఉద్యమాలు ఫలించి... నాలుగేళ్ల కిందట తెలంగాణ రాష్ట్రం సాధించుకున్నాం. కానీ కేంద్రంలో అధికారంలో ఉన్న ఎన్డీయే ప్రభుత్వం నాన్నుడు ధోరణితో.. విభజన చట్టంలో తెలంగాణకు ఇచ్చిన హామీలు ఇప్పటికీ అమలుకాలేదు. ప్రత్యేక హోదా కోసం... కొన్ని జాతీయ పార్టీల మద్దతుతో ఎన్డీయే ప్రభుత్వంపై తెలుగుదేశం పార్టీ లోక్ సభలో పెట్టిన అవిశ్వాస తీర్మానం సందర్భంగా... తెలంగాణకు జరుగుతున్న అన్యాయం మరోసారి తెరపైకి వచ్చింది. అధికారం లోకి వచ్చిన నాలుగేళ్ల తర్వాత... ఏపీ ప్రత్యేక హోదా రూపంలో ఎన్డీయే ప్రభుత్వం తొలిసారి అవిశ్వాస పరీక్ష ఎదుర్కొంది. జులై 21న ఉదయం 11 గంటలకు అవిశ్వాసం చర్చ సందర్భంగా మాటల యుద్ధం జరిగింది. నాలుగేళ్ల కాలంలో ప్రభుత్వ వైఫల్యాలు, నెరవేర్చలేకపోయిన హామీలు, రాఫెల్ యుద్ధవిమానాల ఒప్పందం అంశాలను ప్రధానంగా వివక్షం లేవనెత్తింది. అవిశ్వాస తీర్మాన నోటీసు అందజేసిన టీడీపీ తరపున ఆ పార్టీ ఎంపీ గల్లా జయదేవ్ చర్చను ప్రారంభించగా... కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు రాహుల్ గాంధీ దాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్లారు.

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటును ఇప్పటికీ ఏపీలోని అధికార తెలుగుదేశం పార్టీ ఇంకా సహించ లేకపోతున్నదని... మరోసారి తేటతెల్లమైంది. అవిశ్వాసం చర్చ సందర్భంగా.. ఈ సారి లోక్ సభ సాక్షిగా ఆ పార్టీ ఎంపీ జయదేవ్... అక్కసువెళ్లగక్కారు. రాష్ట్ర విభజన అప్రజాస్వామికంగా, అశాస్త్రీయంగా జరిగిందని... అందుకే ఏపీకి ప్రత్యేక హోదా కల్పించాలన్న లక్ష్యంతో... అవిశ్వాస తీర్మానం పెట్టామని జయదేవ్ చెప్పారు. జయదేవ్ వ్యాఖ్యలపై... టీఆర్ఎస్ ఎంపీలు తీవ్ర అభ్యంతరం వ్యక్తం చేశారు. 60 ఏళ్ల పోరాటం, వందలాది బలిదానాలు కనిపించలేదా అంటూ నినదించారు.

స్పీకర్ సుమిత్రా మహాజన్ అనుమతితో... నాలుగేళ్లలో

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఎదుర్కొన్న ఇబ్బందులను... కేంద్రం నెరవేర్చని హామీలను టీఆర్ఎస్ ఎంపీలు ఏకరవ్వపెట్టారు.

తొలి కేబినెట్ భేటీలోనే తెలంగాణకు అన్యాయం...

మిషన్ భగీరథ- మిషన్ కాకతీయకు నిధులు ఇవ్వడంలేదు...

కాశేశ్వరాన్ని జాతీయ ప్రాజెక్టుగా ప్రకటించండి...

ఉద్దేశపూర్వకంగానే హైకోర్టును విభజించడంలేదు...

గిరిజన యూనివర్సిటీ, బయ్యారం ఉక్కు పరిశ్రమ, కాజీపేట రైల్వే కోచ్ ఫ్యాక్టరీ హామీలు ఏమయ్యాయి....

తెలంగాణకు ఇచ్చిన హామీలపై కేంద్రం మాట తప్పింది...

బి. వినోద్ కుమార్, టీఆర్ఎస్ ఎంపీ

తెలంగాణకు ప్రధాని నరేంద్రమోదీ చేసిన అన్యాయాన్ని రాష్ట్ర ప్రజలు ఎప్పటికీ మరచిపోలేరని టీఆర్ఎస్ ఎంపీ వినోద్ కుమార్ అన్నారు. మోదీపై తెలంగాణ ప్రజలు పెట్టుకున్న ఒక్క ఆశనూ ఈ నాలుగేళ్లలో నెరవేర్చలేదని చెప్పారు.. ఎన్డీయే ప్రభుత్వం ఏర్పడగానే తొలి మంత్రివర్గ సమావేశంలోనే తెలంగాణకు అన్యాయం చేసి ఖమ్మం జిల్లా పరిధిలోని ఏడు మండలాలను పోలవరం ప్రాజెక్టు పేరుతో అన్యాయంగా ఏపీలో విలీనం చేసి ఆర్డినెన్స్ తెచ్చారని వినోద్ తెలిపారు. ఈ ఏడు మండలాలను ఏపీలో కలపకుంటే ముఖ్యమంత్రిగా

తాను ప్రమాణస్వీకారం చేయబోనని చంద్రబాబునాయుడు మోదీని బెదిరించారని, దీంతో మోదీ ఏపీలో ఏడు మండలాలు విలీనం చేశారని వినోద్ చెప్పారు. వాటిని తిరిగి తెలంగాణకు ఇచ్చేలా లోక్ సభలో పునర్విభజన బిల్లు పెట్టాలని ఆయన డిమాండ్ చేశారు. తెలంగాణలో ఉన్న సీలేరు హైడల్ ప్రాజెక్టును అన్యాయంగా ఏపీలో కలిపారని కేంద్రాన్ని

విమర్శించారు.. విభజన చట్టం ప్రకారం ఏపీ నుంచి రావాల్సిన విద్యుత్ ఇవ్వకున్నా... ఛత్తీస్ గడ్, తమిళనాడు నుంచి విద్యుత్ కొనుగోలు చేసుకున్నామని వినోద్ అన్నారు. కేంద్రం నుంచి ఒక్కపైసా సహాకారం లేకపోయినప్పటికీ 37 లక్షల ఎకరాలను సాగులోకి

తెచ్చేందుకు తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు నిర్మిస్తోందన్నారు. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు ఇప్పటికైనా జాతీయ హోదా కల్పించాలని డిమాండ్ చేశారు. పోలవరం కోసం కేంద్రం ఎన్ని నిధులు ఇచ్చినా తమకు అభ్యంతరం లేదని... ..అయితే తాము నీటి పంపకం గురించి మాత్రమే అడుగుతున్నామని వినోద్ మరోసారి స్పష్టం చేశారు.

దేశానికి ఆదర్శంగా నిలిచేలా మిషన్ కాకతీయ, మిషన్ భగీరథ లాంటి కార్యక్రమాలు సీఎం కేసీఆర్ చేపడుతున్నారని, మిషన్ కాకతీయకు 5 వేల కోట్లు, మిషన్ భగీరథకు 19 వేల కోట్లు ఇవ్వాలని నీతిఆయోగ్ సిఫార్సు చేసినప్పటికీ... ప్రధాని ఇప్పటి వరకు పట్టించుకోలేదన్నారు. గిరిజన యూనివర్సిటీ, బయ్యారం ఉక్కు వరిశ్రమ, కాజీపేటలో రైల్వే కోచ్ ఫ్యాక్టరీ వంటి హామీ ఇచ్చి మాట మార్చారని ఎంపీ వినోద్ విమర్శించారు.

జాతీయ రహదారుల విషయంలోనూ కేంద్రం తీరు సంతృప్తిగా లేదని చెప్పారు. ప్రధానం హైకోర్టు విభజన వెంటనే చేయాలని వినోద్ డిమాండ్ చేశారు. 2016లోనే మంత్రి సదానందగౌడ హామీ ఇచ్చారని ఆ దిశగా ఇంతవరకు అడుగులు పడటం లేదన్నారు. అమరావతిలో సచివాలయం, అసెంబ్లీని రికార్డు సమయంలో నిర్మిస్తున్నామని చెప్పుకున్న ఏపీ ప్రభుత్వం, హైకోర్టును ఎందుకు నిర్మించుకోవడంలేదని వినోద్ ప్రశ్నించారు. మెజార్డ్ జిడ్డీలు తెలంగాణకు సహకరించడం లేదన్నారు.

జితేందర్ రెడ్డి, టీఆర్ఎస్ ఎంపీ

బీజేపీ, కాంగ్రెస్ పార్టీల పూర్తి మద్దతుతో పూర్తిస్థాయిలో ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలోనే తెలంగాణ బిల్లు ఆమోదం పొందిందని జితేందర్ రెడ్డి గుర్తు చేశారు. 2004 నాటి ఉభయ సభలను ఉద్దేశించి రాష్ట్రపతి ప్రసంగంలో తెలంగాణ అంశాన్ని చేర్చడం మొదలు... రాష్ట్ర సాధనకు ప్రతిదశను జితేందర్ రెడ్డి వివరించారు. పార్లమెంటు సభ్యులందరి సమ్మతితో ఆమోదం పొందిన బిల్లు అప్రజాస్వామికం ఎలా అవుతుందని ఆయన ప్రశ్నించారు. రాష్ట్ర ఏర్పాటు ప్రజాస్వామికంగానే జరిగిందని చెప్తూ... ఎంపీ జయదేవ్ చెప్పిన అప్రజాస్వామికం అనే పదాన్ని రికార్డులనుంచి తొలగించాలని స్పీకర్ సుమిత్రా మహాజన్ ను విజ్ఞప్తి చేశారు.

మోదీ సర్కార్ పై విరుచుకుపడ్డ రాహుల్ గాంధీ....

అవిశ్వాసంపై చర్చ సందర్భంగా... ఎన్డీయే ప్రభుత్వంపై

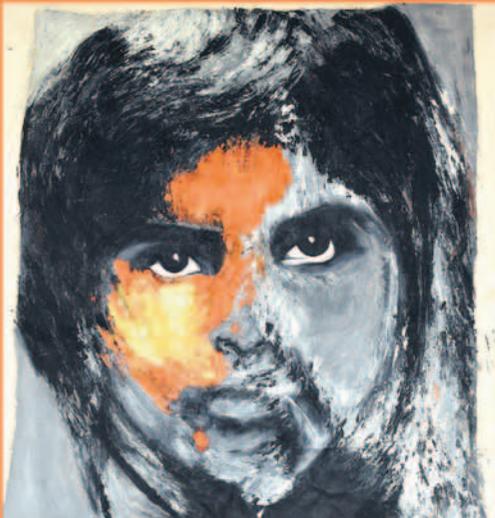
కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు రాహుల్ గాంధీ తీవ్రస్థాయిలో విమర్శించారు. ప్రధాని మోదీ చౌకీదార్ (కాపాలదారు) కాదని భాగీదార్ (అవినీతిలో భాగస్వామి) అని విమర్శించారు. మోదీ నాలుగేళ్ల పాలనను రాహుల్ ఎండగట్టారు... రాఫెల్ యుద్ధ విమానాల కొనుగోలు ఒప్పందంలో ప్రభుత్వం చెబుతున్నవన్నీ అబద్ధాలేనని రాహుల్ పేర్కొన్నారు. ఒక్కో రాఫెల్ విమానాన్ని ఖతార్ రూ. 694 కోట్లకు కొనుగోలు చేస్తే, భారత్ రూ.1611 కోట్లకు కొనుగోలు చేయడంలో ఆంతర్యమేమిటని ప్రశ్నించారు. బీజేపీ ప్రభుత్వం రాజకీయ ఆయుధం 'జుమ్మా' (మాయమాటలు) అని దానికి టీడీపీతోపాటు పలు పార్టీలు బలయ్యారని రాహుల్ చెప్పారు. ప్రధాని చెప్పే పదాలకు భారత

ప్రజలు అర్థం వెతుక్కోవాల్సి వస్తోందని ఎద్దేవా చేశారు. ప్రసంగం మధ్యలో... సభలో ఉన్న ప్రధానిని ఉద్దేశిస్తూ... 'ఆయన పైకి నవ్వుతున్నారు కానీ లోలోపల ఆందోళనకు గురవుతున్నారు, నా కళ్లలోకి నూటి గా చూడలేక పోతున్నారు రాహుల్ అన్నారు. రాత్రికిరాత్రి

పెద్ద నోట్లను రద్దు చేశారని, దాని వల్ల ఏం ప్రయోజనం జరిగిందని రాహుల్ ప్రశ్నించారు. దేశానికి కాపలాదారుగా ఉంటానన్న ప్రధాని, అమిత్ షా కుమారుడు అవినీతికి పాల్పడినప్పుడు ఈ కాపలాదారు ఏమయ్యారని రాహుల్ ప్రశ్నించారు.

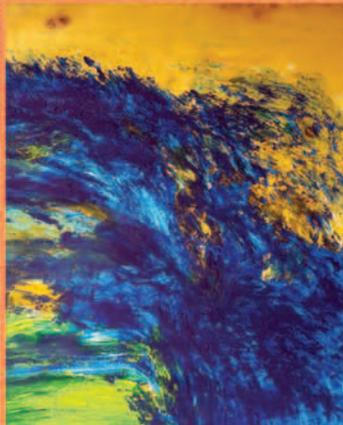
విపక్షాలపై ఎదురుదాడి చేసిన ప్రధాని మోదీ....

అభివృద్ధి అంటే విపక్షాలకు కంటిగింపు అని... అందుకే ప్రజలు ఎన్నుకున్న ప్రభుత్వాన్ని అవి కూల్చేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నాయని ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ విరుచుకుపడ్డారు. అవిశ్వాసం ఎందుకు పెట్టారో విపక్షాలకే తెలియదన్నారు. ఎప్పుడు గద్దెనెక్కుదామా... ఎప్పుడు ప్రధాని కుర్చీలో కూర్చోందామా అన్నదే విపక్షాల ఆరాటం అని మోదీ విమర్శించారు. ప్రజలను, మిగతా పార్టీలను తప్పుదోవ పట్టించేందుకు కాంగ్రెస్ ప్రయత్నిస్తోందని మోదీ దుయ్యబట్టారు. విపక్షాల ఆర్థిక ఆరోపణలన్నింటికీ 2008లో బీజం పడి 2014 వరకు కొనసాగిందని మోదీ అన్నారు. కాంగ్రెస్ హయాంలోనే భారత్- పాక్ విభజన జరిగిందనీ, ఏపీ- తెలంగాణ విడిపోయాయనీ... ఈ రెండింటిలో ఇప్పటికీ సమస్యలున్నాయని చెప్పారు. అవినీతి నల్లధనానికి వ్యతిరేకంగా తాము యుద్ధాన్ని కొనసాగిస్తామని మోదీ స్పష్టం చేశారు. రాహుల్ గాంధీ తన వద్దకు వచ్చి ఆలింగనం చేసుకోవడాన్ని పరోక్షంగా ప్రస్తావించిన మోదీ... అవిశ్వాసంపై సభలో సీరియస్ గా

Artist:
Dr.AVANI RAO GANDRA

నిత్య నైపుణ్యంతో చిత్రాలకు ఊపిరిపోసే అరుదైన చిత్రకారిణి
డా. అవనిరావు గింద్రా
 బొమ్మలు గీయడంలో నిత్యనూతన కృషి ఆమెచేత సామాజిక స్పృహను పెంచే పర్యావరణం మొదలైన అంశాలపై బాధ్యతను పెంపొందించజేసే చిత్రాలను రూపొందించజేసింది. హైదరాబాద్ లోని లాల్ బజార్, చార్లెస్టన్ వంటి చారిత్రాత్మక, వారసత్వ కట్టడాలపై ఆమె వేసిన చిత్రాలు చిత్రకళాభిమానులను ఎంతగానో ఆకట్టుకున్నాయి. చిత్రకారుడికి సామాజిక బాధ్యత ఉందని ధృవంగా నమ్మి ఆ దిశగా సాగుతున్న ప్రజ్ఞాశాలి.

ఆలోచనలకు తెరతీసే అవనిరావు చిత్రాలు

నిబద్ధత, నైపుణ్యానికి నిర్వచనంగా మారి తన చిత్రాలతో అందరినీ ఆకట్టుకుంటున్న అరుదైన చిత్రకారిణి డా॥అవనిరావు గంధ్ర. కేవలం కళాత్మకతే చిత్రాలకు ప్రధానం కాదని సామాజిక భూమిక కూడా ముఖ్యమని భావించే ప్రగతిశీల దార్శనికత కలిగిన చిత్రకారులు అవనిరావు. మనసు ముద్రవేసే వర్ణశోభిత చిత్రాలను అవలీలగా వేస్తూ జీవన నైతికతను గుర్తుచేస్తున్న సామాజికురాలు అవనిరావు. సంస్కృతి సంప్రదాయం, జీవనరీతులతో పటు చారిత్రక వారసత్వపు, వర్యావరణ, సామాజిక అంశాలను ఎన్నుకుని చిత్రాలను గీస్తూ చూపరులకు ఆసక్తిని కలిగించి బాధ్యతలను ఆమె గుర్తుచేస్తున్నారు.

నహజంగానే తనలో చిత్రకళ పట్ల ఉన్న అభిరుచిని, ఆసక్తిని సాధన ద్వారా సానబెట్టుకుని నమాజాన్ని పరిశీలించడం ద్వారా విభిన్న వరిస్థితులను అవగాహన చేసుకుని తనదైన శైలితో అద్భుత కళాఖండాలను అవనిరావు సృష్టించారు. అనుబంధాలను, మానవీయతాంశాలను మేకవించి చిత్రకళా ఖ్యాతిని పెంచే అసమాన కృషిని కొనసాగిస్తున్నారు. హైదరాబాదుకు చెందిన అవనిరావు సమకాలీనాంధ్ర చిత్రకళపై ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ నుండి పిహెచ్ డి చేశారు. ఆమె చిత్రకారిణిగా, రచయిత్రిగా, శిల్పకారిణిగా, ఇకోనార్ట్ గ్యాలరీ నిర్వాహకులుగా రాణిస్తున్నారు. ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్ లో విశ్లేషణాత్మక అంశాలను రాసి పేరొందారు. మార్గ్, ఆర్ట్ ఇండియా, ఆర్ట్ డీల్ ఇండియా ఆర్ట్ జర్నల్ లో ఆర్టికల్స్ ప్రచురించారు. ఇకోనార్ట్ కాంటెంపరరీ ఆర్ట్ గ్యాలరీ వ్యవస్థాపకులుగా 2009 నుండి 70 ఆర్ట్

పోలు, వర్క్ షాప్ లను నిర్వహిస్తున్నారు. పెయింటింగ్, ప్రింట్ మేకింగ్, శిల్ప చిత్రాలు, న్యూమీడియా తదితర అంశాలపై ఆలోచనాత్మకమైన ప్రదర్శనా చిత్రాలను అవనిరావు ప్రదర్శించడమే కాకుండా పరిశోధనాత్మక కృషి ఎంతో చేశారు. 27 ఆర్ట్ షోలలో పాల్గొన్నారు. 2011 నుండి ఇకోనార్ట్ రెసిడెన్సీలో జాతీయ చిత్రకారులకు శిక్షణను అందిస్తున్నారు. చిత్రకళతోపాటు ఫోటోగ్రఫీలో కూడా అవనిరావుకు ప్రవేశం ఉంది. ఆలోచనాత్మకత ఉట్టిపడే చిత్రాలను రూపొందించే అవనిరావు కృషిపై ఎన్నో ఆంధ్రాంగ్ల పత్రికలు ప్రశంసాత్మక కథనాలను ప్రచురించాయి. శిల్పచిత్ర కళలో తనకు తానే సాటి అనిపించుకున్నారు. అందమైన, ఆలోచనాత్మక భావాలను ఒకచోట పొదిగి అద్భుత చిత్రాలను అందించడంలో ఆమె నిపుణతను ఎన్నో పత్రికలు ప్రశంసించాయి.

ప్రజాస్వామిక భావనలతో చిత్రకళలో సామాజిక అంశాలను, పర్యావరణ అంశాలను చేర్చి చిత్రాలను వేసి ఆమె మెప్పించారు. ఒక మహిళాగా మహిళా సమస్యలు, పురుషాధిక ప్రపంచంలో ఎదురయ్యే అనేకానేక సవాళ్ళపై ఆలోచనాశీలతను, కర్తవ్యాన్ని పెంచే దిశానిర్దేశిత చిత్రాలను ఆమె రూపొందించారు. వారసత్వ సంపదకు చిహ్నమైన చార్మినార్, లాలాబజార్ వీధిపై వేసిన చిత్రాలు ఆమెకు ఎంతో ఖ్యాతిని తీసుకువచ్చాయి. హైదరాబాదు లిటరరీ ఫెస్టివల్ 2016లో ఎకోసిస్టమ్ ఆఫ్ డెక్కన్ రాక్ స్కేప్ అన్న అంశంపై నిర్వహించిన ఎగ్జిబిషన్ ఆమెకు ఎంతో పేరు తెచ్చింది. ఇల్లస్ట్రేటెడ్

Artist Dr Avani Rao Gandra, who took part in the art show celebrating Deccan Chronicle's 75th anniversary celebrations, talks about her journey

Coming a full circle

ANDRA CHRONICLE

Striding together and the metaphorical journey that surrounded the absent network by the young Avani Rao Gandra, in a visual display of colors.

More than a canvas, she likes to bring to the viewer and she does so immediately in an art.

Dr Avani Rao Gandra completed her Ph.D in art from Osmania University, where she specialised in Andhra art.

06 **CityLife** WEDNESDAY, THURSDAY & FRIDAY

The hidden side of Nature

The art exhibition 'The Soothing Respiration' at Koon Art Gallery, explores the exploitation of nature

Shruti Menon

It is not an exhibition that merely displays the artist's work. It is a journey into the hidden side of nature, exploring the exploitation of nature. The artist, Dr Avani Rao Gandra, has created a series of artworks that are both visually striking and thought-provoking. The exhibition is a must-see for anyone interested in art and nature.

An urging from the earth

The Soothing Respiration Series with its vibrant colors and textures of art, is a call to action for the earth.

The exhibition is a call to action for the earth. It is a reminder that we are all part of the same planet and that we have a responsibility to care for it. The artist's work is a beautiful and powerful statement that we should all listen to.

మ్యూగజైన్ లో రాక్ స్కేప్, హైదరాబాదు లాల్ బజార్ లేన్ ఫోటోలు ప్రచురితమై ఆమెకు ప్రశంసలు దక్కాయి. నవతరం భావాలు, ప్రగతిశీల దృక్పథం, నిత్యసాధన కలిగిన చిత్రకారిణిగా రాణిస్తున్న ఆమె కృషి ఇంకా బహుముఖంగా విస్తరించి ఇంకా చిత్రకళారంగంలో

ఉన్నతంగా ఎదగాలని ఆకాంక్షిద్దాం.

- డా॥ అవనిరావు గండ్ర
avanirao@gmail.com
m : 98499 68797

- సృజన్, దక్కన్ న్యూస్

కమ్మని అమ్మ

చందమామ రావే-జాబిల్లి రావే అంటూ - ఆశల పల్లకిలో ఊరేగిస్తూ
పండు వెన్నెల వెలుగంతా - పిల్లాడి మోములో కురవాలన్న
అమ్మ తాపత్రయం - ఎంతటి కమనీయం!

పసివాణ్ణి భుజానికెత్తుకొని - వీధంతా కలియాడి
బుజ్జాయికి లోకాన్ని చూపించాలన్న -
అమ్మ సంబరం-ఎంతటి అనిర్వచనీయం!

నాన్న ముద్ద-అమ్మ ముద్ద
నీకో ముద్ద-నాకో ముద్ద అంటూ
ముద్దముద్దకూ ప్రేమానురాగాలను జోడించి
కన్న ప్రేగు ఎదగాలన్న
మాతృ మూర్తి ఆరాటం-ఎంతటి అమోఘం!

బుడిబుడి అడుగుల తప్పటడుగులను మలచి
లోకాన్నేలే యువరాజును చేయాలన్న
మాత ఆకాంక్ష-ఎంతటి ఉన్నతం!

ఉ.ల లాయి అంటూ
ఊయల ఊపుతూ పాడే జోలపాట
జీవితంలోని అరిష్టాలన్నీ అంతమై
సంతోషాలే వెన్నుదన్నగా
పేరుప్రతిష్టలే అష్టైశ్వర్యాలుగా
కలకాలం నిండు నూరేళ్లు సాగాలన్న
అమ్మ చల్లని దీవెన-ఎంతటి కవచ కుండలం!

కమ్మని అమ్మ ప్రేమలో పరవశించిన
ఆ జన్మ-ఎంతటి సార్థకం.

- పరవస్తు విశ్వకేసన్, m : 8328384951
e : vishwakparavastu31@gmail.com

ప్రేమ్, భాస్కర్-వెంకటేశ్వర-శుభోదయ

నల్లగొండలో సినిమా టాకీసులు

టాకీ సినిమాలు వచ్చిన 1930 దశకంలోనే నల్లగొండ జిల్లాలో సినిమాలు టాకీసులు వచ్చినవి. నల్లగొండ టౌన్ లో పాత గోదాముల్లోని 'ప్రేమ్ టాకీస్'లో తొలిసారి సినిమా ప్రదర్శనలు జరిగినవి. ఇందుకు తొలుదొలుత నడుం బిగించినవారు వి.భాస్కర్ రావు గారు. నల్లగొండ కొప్పల్ కి చెందిన వీరిని అంతా సినిమా భాస్కర్ రావు అని పిలుస్తారు. 90 ఏండ్ల భాస్కర్ రావు నేటికీ జీవించే ఉన్నారు.

ఆ తరువాత భాస్కర్ రావు గారు భాస్కర్ టాకీస్, లక్ష్మీ టాకీస్ లను ఒకేసారి నిర్మించి మంచి వ్యాపారమే చేశారు. 1970ల్లో ఈ రెండూ మూతపడినవి. కాగా తొలిసారి ప్రేమ్ టాకీస్ లో ఒకే ప్రాజెక్షన్ తో మూడు ఇంటర్వెయ్ ఉండేవని అమరేందర్ రావు గారు చెబుతున్నారు. ఈ 'ప్రేమ్ టాకీస్' నేడు "పి.వి.ఎన్.సినిమాక్స్" మాజి మున్సిపల్ చైర్మన్ పి.వెంకట నారాయణ యాజమాన్యంలో రూపు మారింది.

సినిమా ప్రదర్శనకు ఆద్యులైన వి.భాస్కర్ రావు నమీవ బంధువు పట్టాభిరామ రావు కూడా ఈ సినిమా వ్యాపారంలోకి వచ్చారు. 1950లో పదిమంది కలిసి 'వేంకటేశ్వర థియేటర్' నిర్మించారు. దీనిని పట్టాభిరామ రావు కొనేశారు. దీనిపేరు 'కృష్ణా' టాకీస్ గా మార్చి నడిపారు. కాగా ఈ టాకీస్ ఇప్పుడు నేలకూల్చబడి షాపింగ్ కాంప్లెక్స్ గా మారింది.

ఇదిలా ఉండగా, 1975 తరువాత బిలుకల గోవర్ధన్-పాఠేపల్లి లింగయ్యలు కలిసి 'నటరాజ్' థియేటర్ కట్టారు. ఇది నేటికీ సినిమాలను ప్రదర్శిస్తున్నది. అనంతరం 'వేంకటేశ్వర' పేరుతో మరో టాకీస్ నిర్మాణమై ఇప్పటికీ నడుస్తున్నది. పదేండ్ల క్రితం 'తిరుమల టాకీస్' నిర్మితమైంది. ఇదికూడా ఉనికిలోనే ఉన్నది. పోతే నాటి రికార్డుల ప్రకారం 1958 నాటికి నల్లగొండ జిల్లాలో 7 పర్మినెంటు, 4 టెంపరరీ థియేటర్లు ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది.

రాజధాని నగరానికి చేరువలో ఉన్న భువనగిరిలో కూడా సినిమాలకు బహుళమైన ఆదరణ ఉంది. బస్టాండుకు దగ్గరలోనే తొలి టాకీసు వెంకటేశ్వరను నిర్మించారు. ఎప్పుడు నిర్మించారో తెలియదుగానీ చాలాకాలం నడిచిన తరువాత ఈ టాకీసు మూతపడింది. రెండోది 'భారత్ టాకీస్'. ఇది చేతులు మారి ఇప్పుడు 'కె.జె.ఆర్.' పేరుతో కొనసాగుతున్నది. రెండవది 'ఓంకార్'. తరువాత 'వసుంధర' వచ్చింది. వీరే 'భద్రాద్రి' టాకీసును ప్రక్కనే నిర్మించారు.

రెండేళ్ళ క్రితం 'నీలగిరి' అనే థియేటర్ వచ్చి ఏడాది తరువాత మూతపడింది. ప్రస్తుతం పై నాలుగు థియేటర్లు నడుస్తున్నవి.

దేవరకొండ:

మొదట 70 ఏండ్ల కింద ఒక టూరింగ్ టాకీస్ తడకలు, రేకులతో ఒకటి ఉండింది. గురునాథం అనే ఆసామి దీన్ని నడిపేవారు. 1960ల్లో తొలి పర్మినెంట్ థియేటర్ ను కర్నాటి రత్నయ్య నిర్మించారు. దానిపేరు 'నాగార్జున'. ఇది నడుస్తుండగానే కొద్ది సంవత్సరాలకు వాస అంతయ్య కుటుంబీకులు 'వసంత టాకీస్' ను కట్టారు. 1970ల్లో పందిరి వారు 'అప్పర' టాకీస్ ని నిర్మించారు. ఆ తరువాత ఇది మూతబడి కూల్చివేతకు గురైంది. దీని స్థానంలో షాపింగ్ కాంప్లెక్స్ ఏర్పడింది.

ఇవిలా నడుస్తుండగా 'నాగార్జున' చేతులు మారి గుడుగుంట వారు, శీలం నారాయణ లు కొని కూల్చి దానిచోట 'వేంకటేశ్వర' టాకీసు నిర్మాణం చేశారు. పదేండ్ల కిందట 'మనోజ్' టాకీస్ వచ్చింది. ప్రస్తుతం 'మనోజ్', 'వేంకటేశ్వర', 'వసంత' టాకీసులు నడుస్తున్నవని స్థానికులైన ధనుంజయ గారు చెబుతున్నారు.

కొదాడ:

1950ల మొదట్లో చెరువు దగ్గరలో పాత గోడలు, రేకులతో 'సాయిబాబా' టాకీస్ ఒకటి మొదట ఏర్పాటైంది. దీని యజమాని గంటా ప్రకాశరావు దీని తరువాత 1973లో వెంకట రత్నంగారు 'వేంకటేశ్వర' టాకీసు కట్టారు. ఈయనే 'వేంకటేశ్వర' ప్రక్కన 'శకుంతల' థియేటర్ ను 1984లో నిర్మించారు. దీనికి ముందు నాగబండి రామమూర్తి 1980లో 'రంగ' టాకీస్ ను కట్టారు. ఇది హుజూర్ నగర్ చౌరస్తాలో ఉండగా 'శకుంతల', 'వేంకటేశ్వర' హుజూర్ నగర్ రోడ్డులో ఉన్నవి. సూర్యాపేట రోడ్ లో నిజామాబాద్ ఎం.పి. గంగారెడ్డి 1980ల్లోనే 'శ్రీనివాస' టాకీస్ కట్టారు. అఖరున వచ్చింది 'రాజధాని' టాకీస్. కాగా ఇది చేతులు మారి 'కృష్ణప్రియ' గా కొనసాగుతున్నది. అంతేకాదు తొలి టాకీసు 'సాయిబాబా' 'సాయి కృష్ణ' గా పేరు మార్చుకుని నేటికీ సినిమాలు ప్రదర్శిస్తుండటం విశేషం.

మిర్యాలగూడ:

మిర్యాలగూడలో గౌరు లింగయ్య అనే ఆయన రేకులు, తడకలతో 1950ల్లో టూరింగ్ టాకీస్ కన్నా మన్నికగా పర్మినెంట్ కన్నా కాస్త నికమ్మిగా కట్టిన 'లక్ష్మీ' టాకీస్ మొట్టమొదటి టాకీస్. ఆ తరువాత దీని కర్నాటి రత్నయ్య అనే ఆసామి కొనుక్కుని

ఆ పక్కనే 'నాగార్జున' టాకీసును కట్టి 'లక్ష్మి' టాకీసును పడగొట్టాడు. 1960లో తయారైన నాగార్జున టాకీసు 'శ్రీ వేంకటేశ్వర మహాత్మ్యం' సినిమా ప్రదర్శనతో ప్రారంభమైంది. ఆరోజుల్లో ఈ చిత్రం చూడటానికి ప్రజలు ఎడ్లబండ్లపై వచ్చేవారని ప్రముఖ చిత్రకారులు సుదర్శన్ చెబుతున్నారు.

'నాగార్జున' తరువాత మసీదు దగ్గర కొత్తది 'లక్ష్మి టాకీసు' వచ్చింది. 1973లో అలనాటి చిత్తూరు ఎం.పి. సి.డి.నాయుడు మరో ముగ్గురు భాగస్థులతో కలిసి 'శ్రీనివాస' థియేటర్ నిర్మించారు. ప్రస్తుతం ఇది కూల్చబడింది. దీని స్థానంలో హాస్పిటల్ నిర్మాణం జరుగుతున్నది. 1974లో అతిపెద్ద సీటింగ్ కెపాసిటీతో 'శకుంతల' 70 ఎంఎం థియేటర్ వచ్చింది. ఈ 1973-74లోనే నల్లగొండ రోడ్లో 'వేంకటేశ్వర' థియేటర్ వచ్చింది. తరువాత 'రాఘవ' కూడా వచ్చింది. ప్రస్తుతం 'నాగార్జున', 'లక్ష్మి', 'నటరాజ్', 'శకుంతల' కాలగర్భంలో కలిసి పోగా 'వేంకటేశ్వర', 'శ్రీనివాస', 'రాఘవ' మాత్రం ఉనికిలో ఉన్నవి.

హుజూర్ నగర్: పట్టణం నడిమితల ఉన్న పాతదైన కోటలో కందిబండ- గణపవరం దొరలు రేకులు, తడకలతో 'శుభోదయ' పేరున టూరింగ్ టాకీసును 1950 నాటికే ప్రారంభించారు. ఇక్కడ ఇదే తొలి థియేటర్. గోపాల్ రావు అనే ఆయన ప్రొజెక్షన్ ఆపరేటర్ గా పనిచేశారు. తరువాత వీరే 1957లో 'విజయలక్ష్మి' పేర పర్మినెంట్ సినిమా హాల్ ను నిర్మించినట్లు కె.ఎస్.ఆర్. ప్రసాద్ గారు చెబుతున్నారు. ఇది నడుస్తుండగానే 'శుభోదయ' టూరింగ్ టాకీస్ నడిచిన చోట హుజూర్ నగర్ దొర నారపరాజు సీతారామచంద్రరావు 1970లో 'పరలక్ష్మి' పేరున మరో టాకీసును కట్టించారు. అయితే కొద్ది కాలం తరువాత ఇది మూతపడింది. 'పరలక్ష్మి' కాలంలోనే జైల్లి అప్పారావు మరికొందరితో కలిసి 'శ్రీనివాస టాకీస్' ను కట్టారు. 'శ్రీనివాస'లో మేనేజర్ గా పనిచేసిన కిషన్ రావు ఆ తరువాత స్వతంగా 1990లో 'సాయిబాబా' టాకీసును కట్టించారు. కొనమెరుపేమీటంటే మొదట 1950లో 'శుభోదయ' టాకీస్ కట్టినవారే 1952లో ఇదే బానర్ పై 'ఆదర్శం' అనే సినిమా తీశారు. ఇదే తెలంగాణ నిర్మాతల తొలి సినిమా చరిత్రకెక్కింది.

సూర్యాపేట: నల్లగొండ తరువాత అత్యధిక టాకీసులున్న టౌను సూర్యాపేట. ఇక్కడ తొలినాటి సినిమా టాకీసు 'జైహింద్'. అదీ తడకలతో ఉండేది. 1950లో ఇది మొదలైంది. ఇది చాలా ఏండ్లు

నల్లగొండ జిల్లా థియేటర్లు:

- నల్లగొండ టౌన్ : వెంకటేశ్వర, నటరాజ్, తిరుమల, పి.వి.ఎన్.
- యాదగిరి గుట్ట : లక్ష్మి థియేటర్
- భువనగిరి : భద్రాద్రి, ఓంకార్, కె.జె.ఆర్., వసుంధర
- దేవరకొండ : మనోజ్, వెంకటేశ్వర, వసంత్
- హుజూర్ నగర్ : శ్రీనివాస, సాయిబాబా
- కోదాడ : శ్రీనివాస, రంగా, సాయికృష్ణ, శకుంతల, కృష్ణప్రియ, వెంకటేశ్వర
- చౌటుప్పల్ : శ్రీనివాస, భాస్కర్, అంజిరెడ్డి
- హాలియా : కళ్యాణ్ (అచ్చిరెడ్డి)
- సూర్యాపేట : నవ్య, కిశోర్, తేజా మూవీమాక్స్, అలంకార్, వి.ఆర్.డి.ఆర్, సినిమాన్
- తిరుమలగిరి : వెంకటేశ్వర, మల్లీశ్వరి
- మోతూర్ గూడ : వెంకటేశ్వర
- మిర్యాలగూడ : వెంకటేశ్వర, శ్రీనివాస, రాఘవ
- చిట్యాల : సుజన
- నకిరేకల్ : రామకృష్ణ, వేంకటేశ్వర, రఘురామ
- నేరెడుచర్ల : వెంకటరమణ
- మాల్ : లక్ష్మి
- చండూర్ : సత్యనారాయణ

నడిచింది. 1970ల నాటికి నెమరిగొమ్మల వారు నిర్మించిన టాకీసు 'కృష్ణ'. ఇదికూడా చాలాకాలం సినిమాలు ప్రదర్శించి 'జైహింద్'తో బాటు మూతపడింది. 1980ల్లో అప్పుం వారు 'అలంకార్' టాకీసును కట్టించారు. ప్రస్తుతం ఇది అప్పుం శ్రీనివాస్ యాజమాన్యంలో నడుస్తున్నది. 'అలంకార్' తరువాత వచ్చిన 'వేంకటేశ్వర' ఇప్పుడు మూతపడింది. వీటి తరువాత వచ్చిన పూర్ణకంటివారి 'లక్ష్మి' నేడు 'తేజ మూవీ మ్యాక్స్' గా పేరు మార్చుకుని నడుస్తున్నది. అనంతరం 'శ్రీదేవి టాకీసు' వచ్చి అదిపుడు 'వి.ఆర్.డి.ఆర్' అయింది. బస్టాండ్ ఎదురుగా వచ్చినది 'కిశోర్'. కొంతకాలానికి వచ్చిన 'రామలింగేశ్వర' కొన్నేళ్ళు నడిచినా ప్రస్తుతం మూతపడింది. తరువాతిది తూడి దేవేందర్ రెడ్డి 'నవ్య' టాకీస్. గడవిన 70 ఏండ్లలో సూర్యాపేట తొమ్మిది టాకీసులో నిర్మాణం కాగా, నేడు నడుస్తున్నవి 'తేజా మూవీ మాక్స్', 'అలంకార్' 'వి.ఆర్.డి.ఆర్' 'కిశోర్'. 'నవ్య'.

ఈ నేపథ్యంలో చౌటుప్పల్ 'భాస్కర్' 'అంజిరెడ్డి', 'శ్రీనివాస' ఉండగా 'విష్ణు' చేతులుమారి కమర్షియల్ కాంప్లెక్స్ గా మారింది. ఇంకా తిరుమలగిరిలో 'వేంకటేశ్వర', 'వెంకటరమణ', 'మల్లీశ్వరి', మోతూర్ గూడలో 'వెంకటేశ్వర', 'తార', యాదగిరి గుట్టలో 'శ్రీలక్ష్మీనరసింహ', చెందురు - 'సత్యనారాయణ', నేరెడుచర్ల - 'వెంకటరామ పిక్చర్స్ ప్రొడక్షన్', నకిరేకల్ - 'రామకృష్ణ' 'వేంకటేశ్వర', 'రఘురామ' థియేటర్లు ఉన్నవి.

- హెచ్.రమేష్ బాబు,
m: 7780736386
e: hrameshbabu5@gmail.com

35వ పేజీ తరువాయి

చర్చ జరుగుతుంటే... ఓ సభ్యుడు తనవద్దకు వచ్చి లేవండి లేవండి అన్నారు. నన్ను కుర్చీలోంచి లేపాలన్నది ఆయన ఉద్దేశం కావొచ్చు. దేశ ప్రజలు 2019లోనూ మమ్మల్ని ఇలాగే కూర్చోబెడతారు... అని మోదీ చెప్పారు. ఆలింగనం తర్వాత రాహుల్ కన్నుకొట్టడాన్ని కూడా మోదీ వదలలేదు. 'ఆ కళ్లు ఏం మాయ చేశాయో ఈ రోజు దేశప్రజలంతా చూశారని మోదీ అన్నారు.

ఏపీ డిమాండ్లపై ప్రధాని మోదీ స్పందన - బాబుకు చురకలు...

ఏపీకి ప్రత్యేక హోదా విషయంలో ప్రధాని మోదీ గతంలో చెప్పిందే.... ఈ సందర్భంలోనూ చెప్పారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజలకు అన్ని విధాలా అండగా ఉంటామన్నారు. 14వ ఆర్థిక సంఘం సిఫార్సులకు కట్టుబడి ఉన్నందున ప్రత్యేక హోదా ఇవ్వలేకపోయామని మోదీ ప్రకటించారు. దానికి సమానమైన లబ్ధి చేకూర్చేలా ప్యాకేజీ ప్రకటించామని గుర్తు చేశారు. తొలుత దీన్ని స్వాగతించిన చంద్రబాబు... స్వార్థ రాజకీయాల కోసం యూటర్న్ తీసుకున్నారని విమర్శించారు. తాను పదేపదే చెప్పినప్పటికీ చంద్రబాబు వైసీపీ ఉచ్చులో పడిపోయారని మోదీ ఎద్దేవా చేశారు. ఏపీ ప్రత్యేక హోదా ఇవ్వలేదన్న కారణంగానే తమపై అవిశ్వాసం పెట్టారని తన ప్రసంగంలో వివరణ ఇచ్చే ప్రయత్నం చేశారు.

కేసీఆర్ ప్రభుత్వానికి ప్రధాని మోదీ ప్రశంస...

రాష్ట్ర విభజన సమస్యల విషయంలో కేసీఆర్ ప్రభుత్వం పరిణతితో వ్యవహరించిందని ప్రధాని మోదీ ప్రశంసించారు. రాష్ట్ర అభివృద్ధిపై దృష్టిపెట్టిన కేసీఆర్... రాష్ట్ర పాలనను పరుగులు పెట్టిస్తున్నారని అభినందించారు. టీడీపీ మాత్రం ప్రతిరోజూ ఏదో ఒక పేపీ పెట్టేదన్నారు. రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత... తొలి ఏడాదిలో ఏపీ సీఎం చంద్రబాబు, తెలంగాణ సీఎం కేసీఆర్ మధ్య అనేక సమస్యలు వచ్చాయని, వారి మధ్య సయోధ్య కోసం నేను, కేంద్రమంత్రులు, గవర్నర్ ఎన్నోసార్లు సర్ది చెప్పామన్నారు. అప్పట్లో టీడీపీ నాయకత్వం తన బలాన్నంతా తెలంగాణకు వ్యతిరేకంగా మోహరించేది. నాటి నుంచి నేటి వరకు అదే చేస్తోంది. నేను శాంతిపరిచేందుకు చాలాసార్లు ప్రయత్నించాను. ఆ సమయంలో టీఆర్ఎస్ ఎంతో పరిణతితో వ్యవహరించింది. తెలంగాణలో అభివృద్ధిని తాము గమనిస్తున్నామని మోదీ వ్యాఖ్యానించారు.

ప్రత్యేక హోదా అసాధ్యమన్న రాజీనాథ్ సింగ్....

ఆంధ్రప్రదేశ్కు ప్రత్యేక హోదా సాధ్యంకానే కాదని కేంద్ర హోం మంత్రి రాజీనాథ్ సింగ్ స్పష్టం చేశారు. ఏపీ అభివృద్ధి కోసం, రాజధాని నిర్మాణం కోసం మంజూరు చేసిన నిధులను, ఇచ్చిన

ప్రాజెక్టులు, విద్యా సంస్థల గురించి ఆయన వివరించారు. కావాలంటే మరిన్ని నిధులిచ్చి ఏపీకి అండగా ఉంటామన్నారు. 14వ ఫైనాన్స్ కమిషన్ కింద రాష్ట్రానికి 32 శాతం నిధులు మాత్రమే ఇవ్వాలి ఉన్నప్పటికీ... అంతకంటే ఎక్కువ ఇచ్చామని చెప్పారు. ఏపీకి ప్రత్యేక ప్యాకేజీ ప్రకటించామని... ప్రత్యేక హోదా గురించి వదిలేసి... రాష్ట్ర అభివృద్ధిని పట్టించుకోవాలని రాజీనాథ్ సింగ్ సూచించారు.

రాఫెల్ ఒప్పందంపై రాహుల్ ఆరోపణలు అవాస్తవం...

చర్చలో సందర్భంగా... రాఫెల్ యుద్ధ విమానాల ఒప్పందంపై... రాహుల్ గాంధీ చేసిన ఆరోపణలను రక్షణ మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ తిప్పికొట్టారు. ఫ్రాన్స్ తో విమానాల కొనుగోలు ఒప్పందంలో గోప్యతకు సంబంధించిన ఎలాంటి నిబంధనలు లేవని రాహుల్ చెప్పడంపై నిర్మల ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. దీనికి సంబంధించిన ప్రాథమిక ఒప్పందంపై 2008లో యూపీఏ హయాంలోనే సంతకాలు జరిగాయన్నారు. గోప్యత నిబంధనలను యూపీఏ హయాంలోనే చేర్చారని ఆమె అన్నారు. రాహుల్ గాంధీ చెప్పినవన్నీ అబద్ధాలేనని మండిపడ్డారు.

వీగిన అవిశ్వాస తీర్మానం....

అవిశ్వాసంపై చర్చలో పాల్గొన్న అనంతరం... పార్టీ అధినేత కేసీఆర్ సూచనల మేరకు... టీఆర్ఎస్ ఎంపీలు ఓటింగ్ లో పాల్గొనలేదు. పదేళ్ల యూపీఏ పాలనలోగానీ, నాలుగేళ్ల ఎన్డీయే పాలనలోగానీ తమకు అన్యాయమే జరిగిందని అందుకు చర్చలో, ఓటింగ్ లో పాల్గొనడం లేదని బీజేడీ (బిజూ జనతాదళ్) సభ్యులు వాకౌట్ చేశారు. అటు శివసేన సభ్యులు కూడా చర్చ, ఓటింగ్ లలో పాల్గొనలేదు. విషక్షలపై ప్రధాని మోదీ ఎదురుదాడి తర్వాత... సభలో ఉన్న 451 సభ్యులు అవిశ్వాసంపై మూజువాణి ఓటింగ్ లో పాల్గొన్నారు. తీర్మానానికి అనుకూలంగా 126 మంది ఓటు వేయగా, వ్యతిరేకంగా 351 మంది ఓటు వేశారు. దీంతో విషక్షల అవిశ్వాసతీర్మానం వీగిపోయిందని స్పీకర్ సుమిత్రా మహాజన్ ప్రకటించారు.

విషక్షల అవిశ్వాస తీర్మానం వీగిపోతుందని అందరూ ముందే ఊహించినప్పటికీ... వచ్చిన అవకాశాన్ని.. టీఆర్ఎస్ ఎంపీలు సద్వినియోగం చేసుకున్నారు. దీర్ఘకాలంగా తెలంగాణలో పెండింగ్ లో ఉన్న సమస్యలు... కేంద్రం నెరవేర్చని హామీలు వంటి సమస్యలను జాతీయస్థాయిలో మరోసారి చెప్పుకునే అవకాశాన్ని టీఆర్ఎస్ ఎంపీలు ఉపయోగించుకుని... బంగారు తెలంగాణ నిర్మాణ కాంక్షపై తమ చిత్తశుద్ధిని చాటుకున్నారు.

-ఎం.డి.కరీం

m: 9618644771

e:karreemmd786@gmail.com

హరనాథ్ కవన సర్వస్వం

హరనాథ్ హృదయంలో రెండు జీవనదులున్నాయి. ఒకటి అభ్యుదయ కవిత్వానిదైతే మరొకటి ప్రణయ కవిత్వానిది. తాలినాళ్ళలో ఆయన ప్రణయ కవి కాదు. పరిపూర్ణమైన అభ్యుదయ కవే. చిటికెనవేలు పట్టుకుని కవిగా నడిపించింది హైదరాబాదు పాత నగర రచయితల సంఘమే. నలుగులు కవి మిత్రులతో కలిసి అగ్నిపుష్పాలు పేరుతో కవితా సంకలనాన్ని ప్రచురించిన నాటినుంచే హరనాథ్ కవిగా స్థిరపడుతూ వచ్చాడు. ఎక్కడ ఆగిపోకుండా రాస్తున్నాడు. ఇప్పటిదాకా ఎనిమిది కవితా సంపుటాల్ని ప్రచురించాడు. ఇందులో కొన్ని సంపుటాలు లభ్యాలు. మరికొన్ని అలభ్యాలు. సమగ్రంగా ఒక కవి కవిత్వం అందుబాటులోకి తేవడం ప్రచురణకర్తల కర్తవ్యం. ఈ పనిని కవులే చేస్తున్నారు. ఏదో ఒక ప్రచురణ పేరు పెట్టుకుని అచ్చువేస్తున్నారు. అందులో భాగంగానే 'హరనాథ్ కవిత్వం' పేరుతో ఒక బృహత్ సమగ్ర సంపుటాన్ని మనముందుకు తెస్తున్నందుకు ముందుగా నా అభినందన.

స్వర్ణ పుష్పాలు, హెూరు, నగరంలో నగ్న సత్యాలు, స్వరతంత్రులు, కవన భేరి, కనవరేఖలు, రాగమోహనం, మోబత్తి కవితా సంపుటాలలో యెన్నెన్ని కవితలున్నాయో తెలియదుగానీ నాకిచ్చిన కవితలన్నింటినీ లెక్కించాను. ఏవొక్క కవితను తొలగించకపోతే, కలపకపోతే మొత్తం రెండువందల అరవై ఆరు కవితలున్నాయి. ఇందులో నూట తొంభై ఆరు మినీ కవితలే. మిగతావి అరవై తొమ్మిది. రెండు నుంచి ఐదు పేజీలలో వున్నవి. వీటితోపాటు ఒక దీర్ఘ కవిత. ఇదే హరనాథ్ కవిత్వ సర్వస్వం. నలభైయేళ్ళ కవిత్వ సంపద. వచన కవిత్వానికిచ్చిన కష్టాత్మక కానుక కూడ.

హరనాథ్ కవిత్వాన్ని మూడు భాగాలు చేయవచ్చు. 1. కవిత, 2. మినీ కవిత, 3. దీర్ఘ కవిత. ఆయన కవితా సర్వస్వంలో మూడోవంతు మినీ కవితలే. కుండుర్తి ప్రారంభించిన వచన కవితోద్యమ కాలంలోనే మినీ కవితోద్యమానికి సూర్యోదయమయ్యింది. అప్పటి మినీ కవులలో హరనాథ్ చేసిన కృషి అపారమైంది. మరవలేనిది. మినీ కవిత్వానికి దశాదిశ నిర్దేశించిన ఫౌండర్ కవుల్లో హరనాథ్ ఒకడైనప్పటికీ తగిన గుర్తింపుకు నోచుకోలేదు. తగిన గుర్తింపు అంటే మినీ కవితా వికాసంలో ఆయనకుండే స్థానం ఆయనకుండాలని. మినీ కవిత్వం రాసినా, సంపుటం వేసినా వున్నక సమీక్షల్లో ఒకరిద్దరు ఉటంకించారు తప్ప సాహిత్య విమర్శకులు, పరిశోధకులు ఆయన మినీ కవిత్వాన్ని ముట్టనైనా ముట్టలేదు. ఆయనది వాట్సప్, ఫేసుబుక్కుల్లో ప్రవహిస్తున్న మినీ కవిత్వం కాదు. సీరియస్ గా శ్రీశ్రీ కోవలో రాస్తున్న కవులలాగే హరనాథ్ మినీ కవితలున్నాయి.

హరనాథ్ కవిత్వాన్ని మూడు భాగాలు చేయవచ్చు. 1. కవిత, 2. మినీ కవిత, 3. దీర్ఘ కవిత. ఆయన కవితా సర్వస్వంలో మూడోవంతు మినీ కవితలే. కుండుర్తి ప్రారంభించిన వచన కవితోద్యమ కాలంలోనే మినీ కవితోద్యమానికి సూర్యోదయమయ్యింది. అప్పటి మినీ కవులలో హరనాథ్ చేసిన కృషి అపారమైంది. మరవలేనిది.

దీర్ఘ కవిత రాయడం కన్న మినీ కవిత రాయడం కష్టం. వచన కవితా ప్రయోగాలలో దేని ప్రయోగం దానిది. దేని రూపం దానిది. మినీ కవితలు ఎవరైనా రాయవచ్చు. చమత్కారం మనసుకు ఇంకితే మరింత బాగా రాయొచ్చు. అలవాటు చేసుకుంటే రోజూ జీవించే వార్తల్ని టురమీలు చేయడం ఏమంత కష్టమైన పనికాదు. తెలుగు మినీ కవితలు అనుప్రాసలతో, అంత్య ప్రాసలతో, చమత్కారాలతో, అధిక్షేపాలతో, వ్యంగ్య బాణాలతో దూసుకు వచ్చాయి. మినీ కవిత ప్రారంభం తూటా యెక్కుపెట్టినట్టు మొదలై ముగింపు తూటా పేలినట్టు ఉండాలి. వీటితోపాటు మినీ కవితకుండే సూటిదనం, స్పష్టత, సరళత, హరనాథ్ మినీ కవిత్వానికుంది. అక్షరాల, పదాల విరుపులతో ఏర్పడే భావ

గాంభీర్యం పదునుగానే ఉంది. వీరి మినీ కవితల్ని ఒకటికి రెండుమార్లు చదివాను. దేనిదారి దానిదే. దేని అభివ్యక్తి దానిదే. కొన్ని కవితా శీర్షికలు పునరుక్తికి తావిచ్చాయి. ఎందుకలా పునరుక్తి శీర్షికలు పెట్టారో నాకైతే తెలియదు. మినీ కవిత కవితెంత ముఖ్యమో శీర్షికంత ముఖ్యం. హరనాథ్ మినీ కవితలు ఒకసారి చదివితే గుర్తుండిపోయే కవితలు చాలానే ఉన్నాయి.

“నాకు తెలుసు ఈ కవిత్వం, పిడికెడు మెతుకుల్ని గుక్కెడు గంజినీళ్ళను పుట్టించలేవని. అయినా రాస్తున్నాను.

ఎందుకో తెలుసా? కనీసం భావితరాలకైనా ఈ అక్షరాలు, నాలుగు రాట్టె ముక్కల్ని పంచిపెడతాయేమోనన్న ఆశతో.”

శృశానంలో కాకుల అరుపులు...

వేదికలపై నాయకుల వాగ్దానాలు...

కాకపోతే అవి ఎంగిలి

మెతుకుల కోసం ఇవి తిన్నది

అరగటం కోసం.

ఇందులో కాకులు, నాయకులు ప్రధానం. ప్రతీకలు కూడా. ఈ ప్రతీకల ద్వారా కవి చెప్పాలనుకునేదే ప్రధానం. కాకులు సంపన్నులకు ప్రతీకలు కావు. నిరుపేదలకు ప్రతీకలు. అరుపులు, వాగ్దానాలు రెండు భావధారలకు సంకేతాలు. కవితకున్న స్థలం ఒకరికి సృశానమైతే మరొకరికి వేదిక. కవిత చూస్తే చిన్నదైనా పొందుపరిచిన విషయం మాత్రం అతి పెద్ద వ్యవస్థీకృత సమస్య. కవి ఎవరి పక్కన ఉన్నాడు?

కాకుల పక్కన. ఇలా ఈ బృహత్ సంపుటిలోని నూట తొంభై ఆరు మినీ కవితల్ని విశ్లేషిస్తే హరనాథ్ కవన ధార అర్థమవుతుంది.

హరనాథ్ మినీ కవితలు ఒకే విధానంతో నడిచినవి కావు. ఒక్కో కవిత ఒక్కో విధమైంది. కొన్ని కవితలు అనారోగ్యానికి మందుబిళ్లలా పనిచేస్తే మరికొన్ని కవితలు శతకోటి మారాండ జ్వాలల్లా మందుతాయి. ఏ కవిత ముట్టుకున్నా సామాజిక సమస్యనే, సంఘటనే, సందర్భమే. ఇవన్నీ దాచేస్తే దాగని సత్యాలకు సంకేతాలు.

హరనాథ్ అభ్యుదయ కవి. పేదల పెన్నిధి. కుష్టుకంటే ఘోరంఘా భ్రష్టుపట్టిన వ్యవస్థను బాగుచేసే ప్రగతిశీల చైతన్యదారుల వెంటే తన కవిత్వాన్ని నడుపుతున్నాడు. నిబద్ధతతో సంపన్నుల, భూస్వాముల దుర్మార్గాలనూ, న్యాయస్థానాల లోలోపలి మాయలనూ, పాలకుల అవినీతిని, వ్యాపార వర్గాల దోపిడీ తత్వాన్ని, పోలీసుల అహంకార హింసా ప్రవృత్తిని ఎండగట్టే విధంగా ఆయన కవితలున్నాయి.

వెలుగును
చీకట్లో
బంధించడం
ఎంత కష్టతరమో
నల్ల ధనాన్ని
సంపన్నుల నుంచి
వెలుగులోకి
తీసుకు రావడం కూడా
అంతకంటే కష్టతరం

అని కవిత్వం ద్వారా దారి చూపగలిగారు. నిరుపేదల పక్షాన నిలబడి ఎదిరించడం మరీమరీ కష్టమని తెలిసికూడా అదే దారిలో తిరగబడేంతసేపు తిరగబడతానని, ఆగ్రహించేంతసేపు ఆగ్రహిస్తానని కవిత్వం ద్వారా స్పష్టం చేసిన కవి హరనాథ్. ఏ వ్యాఖ్యానాలు లేకుండా ఈ క్రింది కవిత్వ పాదాలు చదివితే ఆయన కవిత్వ పరమార్థం అర్థమవుతుంది.

‘న్యాయస్థానాలు సంపన్నులు నిర్మించుకున్న
సామ్రాజ్య సౌధాలయితే-
నిరుపేదల కంటికి కంటితుడుపులు’
‘చట్టాలు శాసనాలు
ప్రభుత్వం ప్రజల ముఖంపై
అద్దిన రంగుల్లాంటివి
క్షణంలో రంగులు చెరిగి
గాలిలో కలిసినట్లే
ప్రజలు తిరగబడితే
శాసనాల గతి కూడా ఇంతే!’
‘ఎందుకో నాకీ పండుగలు గూర్చి
రాయాలంటేనే ఎలట్టి
భవంతుల్నుంచి ఎగిరిపడ్డ
పులిస్తరాకుల్ని ఏరుకుతినే
ఎండిన డొక్కల్ని గూర్చి

హరనాథ్ వచన కవిత, మినీ కవిత ఎంత సమర్థవంతంగా తనదైన అభివ్యక్తితో రాశాడో దీర్ఘ కవిత ‘నగరం’ కూడా తనదైన శైలిలో రాశాడు. వచన కవిత, మినీ కవితల వస్తురూపాలు వేరు. దీర్ఘ కవిత వస్తురూపాలు కావ్య నిర్మాణానికి దగ్గరగా ఉంటాయి. దీర్ఘ కవిత అంటే పేజీలకు పేజీలు నింపడం కాదు. వర్ణన మీద వర్ణనను గుప్పించటం కాదు. అతుకుల బొంత అసలేకాదు. దీర్ఘ కవిత ఓ కొండంత ఎత్తయిన రాయిని ఎన్నుకుని శిల్పి శిల్పాన్ని చెక్కినట్లు ఒక నివాసయోగ్యమైన గృహాన్ని రాయిలోంచి ఒలిచినట్లుండాలి దీర్ఘ కవిత.

రాయడంలోనే ఉంది అసలైన విప్పరి!’

‘అధికారంలో ఉన్నంతవరకే వాడికి వాడి కుర్చీకి పవర్ అది కాస్త పోయిందా వాడిగత కోరలు పీకిన కోడెతాచె’

ఈ చిన్న కొటేషన్స్ చదివితేనే తెలిసిపోతుంది బృహత్ సంపుటంలోని కవిత్వ ధృక్పథం ఏమిటో. హరనాథ్ క్రైయిస్-సాహిత్య ఫ్యాక్టరీ అయితే శ్రమించే ఆయన కలం-ఒక శ్రామికుడిలాంటిది. ఆయన క్రైయిస్ ఆలోచనల క్రయినయితే చేతిలోని కలం ఇంజనీలా సమాజం పట్టాలపై నిరంతరం కవితా ప్రయాణం సాగిస్తూనే ఉంది.

హరనాథ్ కవిత్వం వ్యక్తీకరించిన అతి ముఖ్య విషయం ఏంటంటే సంఘంలో స్వేచ్ఛగా విహరిస్తూ రాబందుల్లా జనాన్ని పీక్కుతినే వాళ్ళను, ఊసరవెల్లుల్లా రంగులు మార్చే శిఖండల గుండెల్లో బుల్లెట్లను పేల్చడమే ఆయన కవిత్వ కర్తవ్యం. తత్వం. పేదల్ని కాపాడడమే ఆయన కవిత్వ కర్తవ్యం కాదు. లొంగదీసుకునేవాళ్ళకు, వాళ్ళు లొంగకుండా ఉండే భావచైతన్యం. వ్యక్తీత్వ అస్తిత్వాన్ని కాపాడే స్పృహను హరనాథ్ కవిత్వం ప్రసాదిస్తుంది. ‘నెత్తురు చూసి భయపడకు. ఒక నెత్తుటి బిందువు జారి పుడమితల్లి గుండెల్లోకి చొచ్చుకుపోతే, శతకోటి నెత్తుటి బిందువులు ఉవ్వెత్తున పుట్టుకొచ్చి నిన్ను రక్షిస్తాయి’ అని అధైర్యుడికి ధైర్యం నూరిపోసే ఎన్నో కవితలు రాశాడు. స్వార్థవరులు, అధములు, :అసూయపరులు చుట్టూ ఉంటారు. హంస పాలనూ-నీళ్ళనూ వేరుచేసినట్లు ద్వంద్వ ప్రవృత్తులవాళ్ళను కనిపెట్టాలి. వ్యక్తీత్వాన్ని నిర్మించుకునే వానికి తప్పక శత్రువులంటారని

గ్రహించాలి. ‘వాడు అధ:పాతాళంలోకి కూరుకుపోతున్నా తనగురించి వాడు యోచించడుగానీ ఎదుటివాడు పైపైకి పోతున్నాడంటేనే వాడి మంట’ ఈ మంటను హరనాథ్ కవిత్వం గుర్తించింది. అధముడెవడో, అల్పుడెవడో విప్పిచెప్పిన కవితలు చదువుతుంటే మనుషుల వ్యక్తీత్వ వికాసం కోసం ఆయన కవిత్వం ఇంత శ్రద్ధ తీసుకున్నందుకు మనసారా అభినందించాలనిపిస్తుంది.

హరనాథ్ వచన కవిత, మినీ కవిత ఎంత సమర్థవంతంగా తనదైన అభివ్యక్తితో రాశాడో దీర్ఘ కవిత ‘నగరం’ కూడా తనదైన శైలిలో రాశాడు. వచన కవిత, మినీ కవితల వస్తురూపాలు వేరు. దీర్ఘ కవిత వస్తురూపాలు కావ్య నిర్మాణానికి దగ్గరగా ఉంటాయి. దీర్ఘ కవిత అంటే పేజీలకు పేజీలు నింపడం కాదు. వర్ణన మీద వర్ణనను గుప్పించటం కాదు. అతుకుల బొంత అసలేకాదు. దీర్ఘ కవిత ఓ కొండంత ఎత్తయిన రాయిని ఎన్నుకుని శిల్పి శిల్పాన్ని చెక్కినట్లు ఒక నివాసయోగ్యమైన గృహాన్ని రాయిలోంచి ఒలిచినట్లుండాలి దీర్ఘ కవిత. ఇతివృత్తం కూడా జీవనదిలా ఆద్యంతం ప్రవహించాలి. కవికున్న సృజనాత్మక తత్వం, వస్తుగతమైన తాత్వికత వూసలపేరులోని దారంలా

ఉండాలి. ఈ విధమైన రసాయనిక క్రియ హరనాథ్ కు తెలుసు గనుక దీర్ఘ కవితకుండే ఎత్తుగడ, దాని నడక నాన్ స్టాప్ బస్సులా నడిచింది. హరనాథ్ 'నగరం' దీర్ఘ కవితలో నగర సౌందర్యం అగుపించదు. అగుపించేదల్లా ఒక్కటే. ఇంత అందమైన నగరం వివిధ వర్గాల ఇనుప కాళ్ళకింద ఎలా నలిగిపోతుందో చెప్పడానికే రాసాడనిపిస్తుంది. నగర సంస్కృతి, జీవన విధానం, విలువలు, మానవీయ సంబంధాలు ఎలా మంటగలిసిపోతున్నాయో కళ్ళార చూసి, అత్యంత విషాదానికి లోనై రాసాడనిపిస్తుంది. నగరంలోని గమ్మత్తైన జిమ్మిక్కులు, హైటెక్ హంగులు, ఫ్రెండ్ షిప్ క్లబ్బులు, క్లబ్బు డ్యాన్సులు, ముసుగులో సాగే ప్రేమాయణాలు, హైటెక్ వ్యభిచారాలు, వ్యాలంట్స్ నే డే ల వెర్రి వ్యామోహాలు ఇలా ఒకటేమిటి నగర భాగోతమంతా ఎత్తి చూపారు. సినారే గారి రింజిమ్ రింజిమ్ హైదరాబాదు పాటలా ఉండదు ఈ దీర్ఘ కవిత. నగర జీవనంలోని వ్యాపార ద్వంద్వ ప్రవృత్తులవల్ల పెరిగిపోతున్న అమానవీయ జీవన సంస్కృతికి అద్దం పడుతుంది.

నగరం నడిబొడ్డులో కోరీ
 పావుల్లో అడుగు పెడితే టోపీ
 ఎంతటి మేధావైనా సరే
 వాళ్ళ ఉచ్చుల్లో పడి ఖిచిడియే
 పుట్టగాడుగుల్లా వెలిసే
 రిక్రియేషన్ క్లబ్బులు
 జూదం మత్తులో
 చిత్తయ్యే జీవితాలు
 మెరుపులా మాయమయ్యే జీవితం
 ఇదీ ఇక్కడి భాగోతం
 బార్ అండ్ రెస్టారెంట్లలో
 క్యాబరేలు
 అంగాంగం ప్రదర్శించే
 అంగనలు -
 విచ్చల విడిగా
 చైన్ స్పాచింగ్ లు
 పెచ్చు పెరిగే
 రోడ్ సైడ్ రోమియోలు -

ఇలా 'నగరం'లోని కొన్ని పాదాల్నే పొందుపరిచారు. వీటికన్న మరింత భావోద్వేగంలో రాసిన పంక్తులున్నాయి. చిన్నాభిన్నమౌవుతున్న జీవన విధానాన్ని ఎత్తి చూపిన దీర్ఘ కవితల్లో ఇదొక మైలురాయిలా నిలుస్తుంది.

ఈ బృహత్ సంపుటంలో పది దాక చెప్పకోదగ్గ స్మృతి కవితలున్నాయి. ప్రతీదీ ఒక స్మృతి సుగంధమే. మదర్ థెరిస్సా లోకాన్ని వదిలినపుడు మంచి స్మృతి కవితను రాసారు. 'విశ్వజగతి అద్దంలో నిరంతరం నీ రూపం ప్రతిబింబిస్తూనే ఉంటుందని' ప్రకటిస్తాడు. మానవాళి ప్రేమ శిఖరం నేలకొరిగిందనీ, శాంతి న్వన్నం మాయమైందంటూ కవితా నివాళులు అర్పించారు. అలాగే గాంధీగారు కాలధర్మం చేసిన చాలాకాలం తర్వాత ఒక స్మృతి కవిత రాశారు. ఇప్పటికీ గాంధీ విగ్రహాలు నెలకొల్పుతున్నారు మంచిదే గానీ నడివీధుల్లో ఆ గాంధీ విగ్రహాలే నేలకొరుగుతుంటే పట్టించుకునే గాంధేయవాది ఒక్కడూ

లేడు. విగ్రహవిపృరణలకిచ్చినంత రాజకీయ నాయకుల దృష్టి వాటిని పరిరక్షించుకునే గాంధీ మార్గం వారికి తెలిసినా తెలియనట్లు నటించడం విద్వేషంగా ఉందని ఎలిజీలో ఎత్తిపాడవడం బాగుంది.

అలాగే మహాకవి అజంతా వెళ్ళిపోయిన రోజునే స్మరించిన తీరు బాగుంది. స్వప్న లిపిని కవితాలిపిగా మలుచుకున్న అక్షర శిల్పి అజంతా అంటూ 'జంగమ జగచ్చక్ష్మ'వనడం కవి సూక్ష్మ దృష్టికి నిదర్శనం. వడ్డెర చెండీదాస్ మరణించినపుడు నిశ్చల మహోజ్వల హిమజ్వాల వెళ్ళిపోయింది. ఈ అంతర్ముఖుడి నవనవోన్మేషణమైన అస్తిత్వ అంతర్మధనం అనునిత్యం సాగుతూనే ఉంటుందన్నారు.

మహా వ్యక్తుల నివాళులతో పాటు సోమాలియాలో ఏడుగురు భారతీయ సైనికులు తిరుగుబాటుదారుల చేతుల్లో మరణించినపుడు మృత వీరులకు జోహార్లు అర్పిస్తూ వారిని స్మరించారు. శబరిమలైలో కొండచరియలు విరిగి అయ్యుంపు భక్తులు అనువులుబాసినపుడు, సునామి

సుడిగుండం సృష్టించిన కల్లోల కళేబరాలను దృశ్యమానం చేస్తూ పుడమితల్లి దుఃఖాన్ని దోసిటపట్టి చూపారు. ఇలాంటి స్మృతి కవితలు మరికొన్ని ఉన్నాయి. వీరి స్మృతి కవితలలోని ఆర్థ్రత పాఠకుని హృదయంపై చెరగని ముద్ర వేస్తుంది.

హరనాథ్ కవితల్లో ప్రవహించి జీవించింది ప్రేమనదే. ప్రేమకు ప్రణయనాధుడు ఆయనే. మల్లె రేకుల్లాంటివే ఆయన ప్రణయ రేకలు. రాగమోహన కవిత్యమంతా ప్రేమమోహన కవిత్యమే. పావుభాగం దాకా ఉన్న ఈ కవితలలో ఉన్నదంతా ప్రణయావేశమే. ఎంత అమలినమైంది కవి ప్రేమ. హరనాథ్ ప్రేమ కవిత్యం భావకుల ప్రేమ కవిత్యం కాదు. వియోగ శృంగారం అనలే లేదు. దుఃఖాశ్రువులు ఒక్క కవితలోనూ కనిపించవు. రోమియో జ్యూలియట్, లైలా మజ్ను, దేవదా పారులలో ఉండే వైఫల్యాలు అగుపించవు. ఈ కవి ప్రణయానికి ప్రణయేశ్వరి ఎవరు? కవిత్యాసాంతం ఆ ప్రణయ దేవత ఆరాధనే.

ఉండే వైఫల్యాలు అగుపించవు. ఈ కవి ప్రణయానికి ప్రణయేశ్వరి ఎవరు? కవిత్యాసాంతం ఆ ప్రణయ దేవత ఆరాధనే. ఏ కవిత ముట్టుకున్నా మధుర రసామృత ధారలే. బాహ్యంతర ఆనంద డోలలే. హరనాథ్ ప్రేమ కవిత్యం ఆత్మశ్రయమైన సుందరిని ఆకాశమంత అనురాగంతో సముద్రమంత స్నేహంతో అగుపించే ప్రేమని ఆయన నహచరే. నేటి తరానికి నిర్మలమైన ప్రేమాంకురాలను, ప్రేమానుబంధాలను, స్వచ్ఛమైన నిగూఢమైన ఆదర్శ ప్రేమలను నిలిపేట్లు మధురాతి మధురమైన ఎన్నో కవితలు రాశారు. ప్రియురాలిపట్ల ప్రియుడి సుకుమార సుందర సురుచిర భావనల సమాహారంగా ప్రేమ కవిత్యాన్ని మలిచారు. హరనాథ్ సామాజికానుభవాలతో అభ్యుదయ కవిత్యం, స్వీయానుభవాలతో ప్రేమ కవిత్యం రాసి ఒక విశిష్ట కవిగా కొనసాగుతున్నందుకు నా అభినందనలు.

-డా॥ నాళేశ్వరం శంకరం

m : 9440451960

e : a.nareshwaramshankaram@gmail.com

బాల సాహిత్య వికాసం- మనం, మన ఆలోచనలు

తరం మారుతోంది... స్కూల్ తరం దూసుకొస్తోంది... వారి ఆలోచనా విధానం కూడా శరవేగంగా మారుతోంది... మరి ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో... బాల సాహిత్యం కూడా మారాల్సిన అవసరం ఉంది. పిల్లల్లో మానసిక పరిణతిని పెంపొందించే స్థాయిలో... నేటితరానికి తగ్గట్టుగా బాల సాహిత్యం రావాల్సిన ఆవశ్యకత ఉందని... బాల చెలిమి నాల్గవ ముచ్చట్లలో పాల్గొన్న వక్తలు పేర్కొన్నారు. జులై 14న హిమాయత్ నగర్లోని ఆక్స్‌ఫోర్డ్ గ్రామర్ స్కూల్‌లో 'బాల సాహిత్య వికాసం- మనం, మన ఆలోచనలు' అంశంపై.. చిల్డ్రన్స్ ఎడ్యుకేషనల్ అకాడమీ ఆధ్వర్యంలో బాల చెలిమి ముచ్చట్లు కార్యక్రమం జరిగింది. అకాడమీ చైర్మన్ అధ్యక్షత వహించిన మణికోండ వేదకుమార్ బాల చెలిమి ముచ్చట్లకు వచ్చిన రచయితలను పరిచయం చేస్తూ వేదికపై ఆహ్వానించారు.

మణికోండ వేదకుమార్, చిల్డ్రన్స్ ఎడ్యుకేషనల్ అకాడమీ చైర్మన్

బాల్యాన్ని ప్రతిబింబించే రచనలు కనుమరుగవకుండా... పిల్లల హృదయాలను తాకే సాహిత్యాన్ని అందించి మంచి పౌరులుగా తీర్చిదిద్దాల్సిన బాధ్యత రచయితలపై ఉంది. పిల్లల రచయితలే బాలల కోసం రాయడంకంటే ... పెద్దల రచయితలు కూడా ప్రయత్నించాలి. మనందరిలోనూ ఒక పిల్లవాడు దాగి ఉంటాడు. పెద్దల రచయితలకు ఒక అవకాశం ఇవ్వాలి. పిల్లల గురించి, విద్యావిధానం గురించి ఈ రచయితలే ఎక్కువగా ఆలోచిస్తుంటారు. సమాజంలో మార్పు కోరుతున్న రచయితలు వీళ్లు. వారి రచనలు బాలలకు అందాలి. ఒక వేళ రాయకపోయినా... బాల సాహిత్య రచయితలకు దశ, దిశ చూపగలిగే వేదిక ఉన్నప్పుడు మంచి రచనలు వస్తాయని భావిస్తున్నా. కేవలం పుస్తక రూపంలోనే కాకుండా... సినిమాకు రేడియో కార్యక్రమాలకు, టీవీలకు రచనలు కావాలి. ఈ నాలుగు మాధ్యమాల్లో ఆలోచించగలిగినప్పుడే పిల్లలకు మంచి రచనలు అందివ్వగలం. గతంలో రేడియో అన్నయ్య లాంటి కార్యక్రమాలు చాలా పరిమిత సంఖ్యలో అవకాశం ఉండేది. మాతరం వాళ్లు ఆ కార్యక్రమాలు విని స్పూర్తి పొందినవాళ్లమే. బాలానంద సంఘంతోపాటు చిన్నచిన్న కల్చరల్ క్లబ్స్ వాటివల్ల నాటికలు నేర్చుకుని పెద్ద కళాకారులుగా ఎదగడానికి తోడ్పడ్డాయి. అయితే ఇప్పుడు పరిధి ఎక్కువై అవకాశాలు అధికంగా ఉన్నాయి... పిల్లల ప్రపంచం చాలా పెద్దది... ప్రతి వీధిలోని పిల్లలకు కూడా బాలసాహిత్యం చేరే అవకాశం

ఉండాలి. బాల చెలిమి ముచ్చట్లు ఇది నాల్గవ సెషన్. ఇక్కడికి వచ్చిన రచయితల్లో కొందరు బాల సాహిత్యం రాయకపోయినప్పటికీ... పిల్లల కోసం ఎలా రచనలు ఎలా ఉండాలి అన్నది వారికి ఒక ఆలోచన, దృక్పథం ఉంటాయి. అలాంటివి బాల చెలిమి ముచ్చట్లలో అందరు రచయితలతో పంచుకునే అవకాశం ఉంటుంది.

దేశపతి శ్రీనివాస్, రచయిత.

తెలంగాణ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కార్యాలయ ప్రత్యేక అధికారి (ఓ.ఎన్.డి)

వేదకుమార్ గారితో చాలా కాలంగా ఆత్రేయ అనుబంధం ఉంది. మేము ఇద్దరం కలిసి జైబోలో తెలంగాణ సినిమాలో కూడా నటించాం. ఆక్స్‌ఫోర్డ్ స్కూల్ వేదికగా ఆయన నిరంతరం చర్చలు కొనసాగిస్తున్నారు. అందరం గుమిగూడి ఒకచోట చర్చించుకోవడం మంచి విలువగా భావిస్తా.. ఆలోచనలు ఎప్పుడు కూడా చాలా చిన్న పాయగానే మొదలవుతాయి. నోటి నుంచి వెలువడిన మాట... రాసిన అక్షరం వట్టిగానే పోవు. మనం దళితులు, స్త్రీల గురించి ఆలోచిస్తున్నాం... వాళ్ల మాదిరిగానే పిల్లల ప్రపంచం గురించి కూడా ఆలోచించాలి. ఇప్పుడిక్కడ మాట్లాడిన వక్తలందరూ చిన్నప్పుడు బాలసాహిత్యం చదివినవాళ్లే. చందమామ, బాలచంద్రిక లాంటి పుస్తకాల్లో చూసిన భేతాకుడు లాంటి బొమ్మలు ఇప్పటికీ మనసుల్లో ముద్రపడిఉన్నాయి. కథలు, పాటల్ని మాత్రమే పిల్లలు ఇష్టపడతారు. బాలసాహిత్యమంటే ఎక్కువగా ఈ రెండే. ఎప్పుడైనా స్కూల్ డే ప్రోగ్రామ్మికి వెళ్లినప్పుడు ఆటల మీద ఉన్న పాటలు పాడే... వారికి దగ్గరయ్యే ప్రయత్నం చేస్తా..

.....వన్నె వన్నె పురుగు జింగన్న దొరికింది...

అగ్గిపెట్టలో దాచి ఆడుకుంటారంటం...

బంతి ఆకును తెచ్చిరీ... దానికి బువ్వాని తినిపిచ్చిరీ...

పుంగిర్లు పూయంగా పూబంతులాడంగా..

ఆటలాడిన పిల్లలూ... వీళ్లు పొడిసేటి నెలపొడుపులూ...

ముక్కు గిల్లే ఆట చక్కని పులిపెర్లు...

చిన్నప్పుడు మనమంతా ఆడిన ఆటలు ఇంకా గుర్తున్నాయి. ముక్కు గిల్లే ఆటలో పిల్లలను పూలతో పిలుస్తాం. ఇలా పిల్లలను మల్లె పూలతో పిలిచిన పిల్లవాడే.. పెద్దయ్యాక కవి అవుతాడు. పిల్లలు ఆటలు ఆడినప్పుడే వారిలో పరిశీలనాశక్తి పెరుగుతుంది. ఈ రోజుల్లో విద్య కేవలం మార్కుల

కోసం, ధనార్జన కోసం అన్నట్లుగా తయారైంది. విద్య విశాలభావన కోసం లేకపోవడం వల్ల పిల్లలు సంకుచిత భావాల్లో ఉండిపోతున్నారు. నిరాదరణకు గురైన పిల్లలు అసాంఘిక శక్తులుగా మారుతున్నారు. తెలంగాణ ఉద్యమంలో కొంతైనా ప్రభావవంతమైన పాత్ర నిర్వహించ గలిగానంటే... కొంతైనా బాల సాహిత్యం ప్రభావం కచ్చితంగా ఉంది. అమెరికాలాంటి దేశాల్లోనూ పుస్తకాలు చదవడానికి పిల్లలను ప్రోత్సహిస్తారు. అదే మన స్కూళ్లలో అయితే... చించేస్తారని గ్రంథాలయంలోని పుస్తకాలు పిల్లలకు ఇవ్వరు.

దయ, కరుణ, ప్రేమ, స్నేహం, కలివిడి స్వభావం, సమానత్వ భావన, ధైర్యం, నిజాయితీ లాంటి మౌలిక భావనలు కథల ద్వారా పిల్లలకు కలగాలి. పంచతంత్ర, కథా సరిత్యాగరం, అరేబియన్ నైట్స్, తెనాలి రామకృష్ణ, అక్బర్-బీర్బర్ లాంటి కథలు నేడు లేవు. మానవపాత్రలకన్నా... పశు,పక్షాదుల పాత్రల్నే పిల్లలు ఎక్కువ ఇష్టపడతారని పంచతంత్ర కథల ద్వారా తెలుస్తోంది. పిల్లల రచనల్లో వాస్తవికతను ఎక్కువగా ఆలోచించవద్దు. కథల్లో ట్విస్టులు పిల్లలు ఇష్టపడతారు. సింహం-కుందేలు లాంటి కథలు... పిల్లలను ఆస్వాదిస్తారు. ఆ అమాయక కుందేలులో పిల్లలు తమను తాము చూసు కుంటారు. టీవీలో డోరేమాన్ లాంటివి కాకుండా... దేశీయ సాహిత్యం అందుబాటులోకి రావాలి. బాల సాహిత్యం... మన సంస్కృతిలో భాగంగా మారాలి. విలువలు, తార్కికశక్తి, ఊహజనిత శక్తులు, శ్రవణశక్తి వంటివి కథల వల్ల పిల్లల్లో పెరుగుతాయి. నేటి తరం పిల్లల్లో ఉన్న అనేక మానసిక రుగ్గుతులకు బాలసాహిత్యం ఒకరకమైన ధైర్యాన్ని ఇస్తుంది. మానవుడికి మౌలిక సంవేదనల గురించి చెప్పగలిగింది.. వివరించగలిగింది... వాటినుంచి వారిని కాపాడగలిగింది... అద్భుతమైన సాహిత్యమవుతుంది. అలాంటి సాహిత్యాన్ని పిల్లలకు వారి భాషలో, వారి స్థాయిలో అందించాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది...

గోగు శ్యామల, ప్రముఖ రచయిత్రి

ఈ తరం పిల్లలు మాట వినరూ అనే నెగటివ్ ఆలోచనలు ఎక్కువ అవుతున్నాయి. కానీ సాహిత్య కోణంలో ఆలోచించినపుడు... ఆ పరిమితి నుంచి బయటికి వచ్చి ఆలోచించే అవకాశం ఉంటుంది. ప్రస్తుతమున్న సాహిత్యాన్ని మార్కెట్ శాసిస్తోంది. మనం చిన్నపుడు విన్న... చిట్టి చిలకమ్మా వంటివి టీవీల్లో కనిపించడంలేదు. భయంకర శబ్దాలతో యుద్ధం కథలతో వచ్చే టీవీ షోలు పసి హృదయాలను కలుషితం చేస్తున్నాయి. పిల్లల్లో యుద్ధం మైండ్ సెట్ ను తయారు చేసి... హింసను జీర్ణించుకునే పరిస్థితులు కల్పిస్తున్నారు. మనం ఇంకా రాసే దగ్గరే ఉన్నాం... ఈ జనరేషన్ పిల్లలు విజువలైజేషన్ కు దగ్గరయ్యారు. ఈ పరిస్థితుల్లో వారికి మనకు మధ్య అంతరం పెరుగుతోంది. ఇది మనకు సవాల్ వంటిది. స్టార్ట్ ఫోస్టు పిల్లల ఆటవస్తువులైన ఈ రోజుల్లో... వారి వేగాన్ని మనమే అందుకోవాలి. నా ఉద్దేశంలో పిల్లల జీవితాల్లో ఒక ఊరు, ఒక సమాజం కనిపించాలి. ప్రస్తుతం మనం... మూస ధోరణిలో వెళుతున్నాం. అసలు ముందుగా పిల్లల కోసం ఆలోచించే సామర్థ్యాన్ని పెంచుకోవాలి.

ఆనంద్, ప్రముఖ చిత్రకారుడు

ఈనాడు పత్రికలో చీఫ్ ఆర్టిస్ట్ గా పదేళ్లు పనిచేసినప్పటికీ... పిల్లలకు సేవ చేయాలన్న ఉద్దేశంతో బాలల అకాడమీలో చేరాను. బొమ్మలతోపాటు బాలచంద్రిక పత్రికకు కథలు, కవితలు, గేయాలు రాసేవాడిని. 1986లో వేదకుమార్ గారితో ఏర్పడ్డ పరిచయం ఒక మంచి కార్యక్రమానికి శ్రీకారం చుట్టింది. బాలచెలిమి ఒక ట్రోచర్ తో ప్రారంభించాం. తర్వాత 16 పేజీల పుస్తకాన్ని తయారు చేశాం. ఆ తర్వాత దాన్ని 32 పేజీలకు పెంచాం. బాలలు అర్థం చేసుకునే స్థాయికి రచనలు చేయాలా... లేదా మనకు తోచింది మనం రాసి ఇదే బాలసాహిత్యం అనుకోవాలా అన్నది రచయితలు ఆలోచించాలి.

పిల్లల తరగతి, వారి శారీరక- మానసిక పరిస్థితులు, అవగాహన స్థాయిలను పరిగణలోకి తీసుకుని వారికి జ్ఞానాన్ని పెంచే విధంగా రచనలు సాగాలి. పిల్లలను స్కూలు పుస్తకాలకే పరిమితం చేయకూడదు. బాల సాహిత్యంలో బొమ్మలు కూడా తగ్గట్టుగా ఉండాలి. భావ సౌందర్యం ఉట్టిపడేలా... పిల్లల హృదయాల స్పందించేలా రచనలు జరగాలి. రేడియోల్లో నాటికలు వచ్చినపుడు మనకు ఊహించుకునే అవకాశం ఉండేది. కానీ టీవీలు స్టార్ట్ ఫోస్టు చూసే నేటి తరానికి ఊహించుకునే అవకాశం లేదు. 'పిల్లలు బొమ్మలు వేయడం ఎలా' అనే పుస్తకాన్ని రచించాను. పిల్లలకు కథలు రాసినపుడు.. చాలా పరిశోధనలు చేసిన రచనలు చేపట్టాలి.. అప్పుడే ప్రయోజనం ఉంటుంది.

దాసరి శ్రీనివాసులు, రచయిత- విశ్రాంత ఐపిఎస్ అధికారి

పిల్లలు తమను గుర్తించాలని ఆరాటపడతారు. వాళ్లవైపు చూడకపోతే ఏదో అల్లరి చేసి తమవైపు తిప్పుకుంటారు. ఇవన్నీ పిల్లల లక్షణాలు. ఇవి పెద్దవాళ్లలో ఉంటే చైల్డ్ షిఫ్ అంటారు. బాలలకు ఉండే ఈ లక్షణాలను కలిపితేనే అది బాలసాహిత్యం అవుతుంది. పిల్లల రచనల్లో అవన్నీ లేకపోతే బాల సాహిత్యం కాదు. బాంబేలో ఒక ఫౌండేషన్ వారు దేశావ్యాప్తంగా అన్ని భాషల్లో బాల సాహితీ రచనల పోటీ నిర్వహిస్తుంటారు. ఈ ఏడాది తెలుగు బాల సాహితీ రచయితలను ఆహ్వానించారు. కథల ఎంపిక జ్యూరీ చైర్మన్ గా నేను వెళ్లాను. జ్యూరీకి 108 కథలు వచ్చాయి. అందులో 13 ఏళ్ల అమ్మాయి ఒక కథ పంపింది. వచ్చిన ఎంట్రీల్లో ఆ అమ్మాయి అతిపిన్న వయస్కురాలు. వారిలో అతిపెద్ద వయస్కులు 94 ఏళ్ల రచయిత. వారిలో రెడ్డి రాఘవయ్యగారు అనే రచయితకు పురస్కారం లభించింది. ఇక్కడ కూడా అలాంటి కథల పోటీ పెడితే బాగుంటుందని నా కోరిక. వైజాగ్ లో మున్సిపల్ కమిషనర్ గా పనిచేస్తున్న రోజుల్లో... పురాతన లైట్ హౌస్ వద్ద ఒక పార్క్ ను అభివృద్ధి చేశాం. నిర్మాణ సమయంలో విదేశాల్లో మాదిరిగా.. స్థానికుల సలహాలు, సూచనలు తీసుకున్నాం. స్థానిక మానసిక వికలాంగుల పాఠశాల పిల్లలను ఆహ్వానించాం. అక్కడి ఒక ద్వారాన్ని శంఖు ఆకారంలో ఏర్పాటు చేశాం. అందులోంచి ఒక పిల్లవాడు అటు ఇటు తిరుగుతున్నాడు. నన్ను చూసిన 14 ఏళ్ల పిల్లవాడు... 'గురువుగారూ శంఖం అద్భుతంగా ఉంది. లోపలికి వస్తూ పోతే బాగుంది. కానీ వీళ్లు చిన్న విషయం మరచిపోయారు. ఇక్కడ శంఖునాదం కూడా ఉంటే బాగుండేది' అన్నాడు.

అలాంటి అమూల్యమైన సలహా ఇచ్చిన పిల్లవాడిని మానసిక వికలాంగుడు అనగలమా... వెంటనే శంఖునాదం ఏర్పాటు చేశాం. తెలివి ఒకడి సొత్తుకాదు. మనం నివసిస్తున్న సమాజాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి.

ఎస్.శివరామ ప్రసాద్, ప్రముఖ రచయిత (కలం పేరు వాణిశ్రీ)

సాహిత్యమంతా మదించి పి.హెచ్.డి.లు చేస్తే రచయితలు కాలేరు. కొత్త ఆలోచనలతో సృజనాత్మక శక్తి ఉన్నవాళ్లే రచయితలు అవుతారు. తెలుగు బాల సాహిత్యంలో చక్రపాణిని ఆద్యుడుగా చెప్పుకోవచ్చు. ఆ రోజుల్లో ఒక రూపాయి ఖరీదు చేసే చిన్న నవలలను ముద్రించి అమ్మేవారు. వాటిని మద్రాసులోని నాగిరెడ్డి ప్రెస్ లో ముద్రించేవారు. అలా వారిద్దరి అనుబంధం ఉండేది. నాగిరెడ్డి బాల అనే పత్రిక నడిపేవారు. అయితే పిల్లల పత్రిక ఇలాకాకుండా... ప్రతి పేజీలోనూ బొమ్మలుంటే వారిని ఆకట్టుకోగలమని చక్రపాణి సలహా ఇచ్చారు. అలా 1947లో చందమామ పత్రిక మొదలైంది. నేను కూడా చందమామ కథలు చదివే రచయిత అయ్యాను.

కథ చదివాక ఆనందించాలి... లేదా ఆలోచన రావాలి.. అప్పుడే కథలు హత్తుకుంటాయని చక్రపాణి చెప్పేవారు. 1956లో పాఠశాలలో చదివే రోజుల్లో ఒకసారి మంగళగిరి విహారయాత్రకు మమ్మల్ని తీసుకెళ్లారు. దానిపై రాసిన వ్యాసం మా స్కూల్ పత్రిక ఉజ్వల భారతిలో అచ్చయింది... అదే నా తొలి రచన. అలా మొదలైన నా ప్రయాణంలో దాదాపు వెయ్యి కథలు రాశాను. 40 ఏళ్లు పైబడినవారే పుస్తకాలు చదువుతున్నారు. యవత చదవడం లేదు... పిల్లలు ఇంగ్లీష్ మీడియం వల్ల తెలుగు పుస్తకాలు చదవడంలేదు. పుస్తకాలను ప్రింట్ చేసుకుంటున్నాం... కానీ మార్కెటింగ్ చేసుకోవడం ఎలా.. ఎవరూ కొనడంలేదు. అటకలపై దావిపెట్టుకోవాల్సి వస్తోంది. ప్రభుత్వం కూడా రచయితలను ప్రోత్సహించాలి.

వేదాంత సూరి, ప్రముఖ బాల సాహితీవేత్త

చిన్నప్పటి నుంచి రేడియో వినే అలవాటు ఉంది. ఒక పత్రిక నడపాలని అప్పట్లోనే అనుకునేవాడిని. మూడేళ్ల వయసులోనే రేడియోలో ఒక పద్యం పాడాను. ఇక ఆ తర్వాత నుంచి కథలు రాయడం మొదలు పెట్టాను. పెద్దయ్యాక... కరీంనగర్ లో బాలలోకం అనే పత్రికలో చేరాను. ఆ తర్వాత ఉదయం పత్రికలో చేరాను. పిల్లల కోసం ఉదయబాల అని పేజీ పెట్టారు. అక్కడి నుంచి 'మొగ్గ' పేజీ కోసం.. ప్రతిరోజు బాల సాహిత్యం రాశాను. మాన పత్రికలుండే రోజుల్లో ప్రతిరోజు పిల్లల కోసం రాయడం కష్టమైన పనే. అయినప్పటికీ...బాల సాహిత్యానికి ఒక వెలుగు వస్తుందని కష్టపడ్డాను. బాల సాహిత్యం రాసేవుడు... నా మనసు బాల్యంలోకి మారిపోతుంది. అప్పుడే అది సాధ్యమవుతుంది. అలా పదేళ్లపాటు 'మొగ్గ'తో అనుబంధం కొనసాగింది. కొన్నేళ్ల తర్వాత బాలల కోసం సొంత పత్రిక 'మొలక' స్థాపించాను. ప్రస్తుత జనరేషన్ తగ్గ కథలు రాసే రచయితలు లేకపోవడం బాధగా అనిపిస్తోంది..

ద్యావనపల్లి సత్యనారాయణ, చరిత్రకారులు, ట్రైబల్ మ్యూజియం క్యూరేటర్

రేపటి రోజున ఎలా ఉండాలి అనే విలువలను పిల్లలకు చిన్నప్పటి నుంచే బాలసాహిత్యం ద్వారా నేర్పించాలని నోమ్ చోమ్ స్కీ అన్నాడు. ప్రపంచంలోని మొట్టమొదటి గ్రంథం రుగ్వేదంలోనూ.. జ్ఞాని సంతోషి అని చెప్పారు. చిన్న పిల్లలకు జ్ఞానం వచ్చినప్పుడే సార్థకత ఉంటుంది. పిల్లలను అలరింపజేస్తూ జ్ఞానాన్ని నేర్పాలి.

పంచతంత్రల్లోని మొదటి కథలో... ఒక గురువు దక్షిణభారత దేశంలో గోదావరి తీరానా శిష్యులకు నేర్పించాడని ఉంది. గోదావరి మన దగ్గరే ఉందికాబట్టి... బాల సాహిత్యం ఇక్కడే పుట్టిందనే చెప్పవచ్చు. ఈ పంచతంత్రకథలు మన దేవాలయాల శిల్పాల్లోనూ కనిపిస్తాయి. బాల సాహిత్యం ద్వారానే మన విలువలను, శౌర్యాన్ని, రాజ్యాన్ని, గౌరవాన్ని కాపాడు కోవచ్చని నమ్మిన ఒక గొప్ప స్త్రీ రుద్రమదేవి. తన తదనంతర రాజ్యాధికారాన్ని తన మనమడైన ప్రతాప రుద్రునికి ఇచ్చింది.

రుద్రమదేవి స్వయంగా బాల సాహిత్యాన్ని ప్రతాప రుద్రునికి నేర్పించేది. రామప్ప దగ్గర కటాక్షిపురంలో ఊర్లో ఈ శిల్పాలు కనిపిస్తాయి. బాల సాహిత్యంవల్ల ప్రతాపరుద్రుడు గొప్ప రాజు అయ్యాడని చెప్పవచ్చు. అటలు, పాటల రూపంలో బాల సాహిత్యం ఉంటేనే మంచిది. పిల్లలకు బాల సాహిత్యాన్ని చేర్చడంలో అనేక సమస్యలు న్నప్పటికీ... ప్రయత్నం జరుగుతూనే ఉండాలి.

ముగింపు వాక్యాలు...

వక్రల ప్రసంగం అయ్యాక... వారు చర్చించిన అనేక విషయాలపై... చిల్డ్రెన్ అకాడమీ చైర్మన్ మణికొండ వేదకుమార్... తన భావాలను పంచుకున్నారు... రచయితలు మాట్లాడిన కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదనలు పెట్టారు. అయితే వీటిలో చాలా విషయాలు ప్రభుత్వానికి తెలిసినవే అయినప్పటికీ... మన కృషి, మన ఆలోచనలతో మనవంతు ప్రయత్నాలు మనం చేస్తూ ఉండాలి. తెలంగాణ గడ్డపై నుంచి వేల మంది రచయితలు కొన్ని దశాబ్దాలుగా వస్తున్నారు. గడిచిన దశాబ్దంలో చాలా రచనలు వచ్చాయి. చిన్న చిన్న కుగ్రామాల నుంచి యువ రచయితలు వస్తున్నారు. మట్టిమనుషులు... ఆ మట్టి వాసన రచనలు.. తెలంగాణ ఉద్యమానికి అన్వయించి.. తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనలో పాల్గొన్న ఎంతోమంది కళాకారులున్నారు. ప్రభుత్వం కూడా వారిని సాంస్కృతిక సారథి ద్వారా ప్రోత్సహిస్తోంది. అయితే మన వక్రలు చెప్పినట్టు... సాధ్యమైనంత మంచి బాల సాహిత్యాన్ని తెచ్చే ప్రయత్నం చేద్దాం అన్నారు.

ఈ కార్యక్రమంలో డా.నాశేశ్వరం శంకరం, డా.ఎస్.రఘు, డా. వి.ఆర్.శర్మ, సామిడి జగన్ రెడ్డి, రాజా వాసిరెడ్డి మల్లిశ్వరితో సహా పలువురు బాల సాహితీ అభిమానులు పాల్గొన్నారు.

-తిరునగరి శ్రీనివాస్,

m : 9441464764

e : thirunagarisrinivas12@gmail.com

కవి సంవేదన

కవి హృదయం
ఒక చెలిమి
తడిమిన కొబ్బి కవిత్యం ఊరుతూనే వుంటది.

కవి మనసు
ఎగిరే విహంగం
హద్దుల్లేని భూమ్యాకాశాలలో దాని విహారం.

కవి ఆలోచన
విశ్వంభరం
తన మన లేని వసుధైక కుటుంబం.

కవి నడక
ఒక మహాప్రస్థానం
ఎంత నడిచినా చేరని గమ్యం.

కవి కలయిక
రుషి సంగమం
దానవుడు మానవుడయ్యే అమృత ఘడియ.

కవి వాక్కు
బ్రహ్మ వాక్కు
సత్యమేవ జయతి దాని సందేశం.

కవి కవిత్యం
మానవ సందేశం
విశ్వాంతరాలలో వినిపించే మానవ సంగీతం.

కవి సమయం
మండే ఎండాకాలం
పండు వెన్నెల కురిసే శరద్రాత్రి
కవి చూపు
రవి గాంచని రహస్యాలు
సమ్యక్ దృష్టి దాని తాత్వికత.

కవి పలుకు
తేనె లోలుకు
ఏ మాధుర్యం దానికి సాటిరాదు

కవి శోకం
వాల్మీకి శ్లోకం
అది రసరమ్య రామాయణ కావ్యం.

కవి వేదన
ప్రపంచ బాధల నివేదన
ఎన్నో దుఖాలను మింగిన సంవేదన.

కవి తపన
సకల జనుల కల్యాణం
సర్వేజనా సుఖనోభవంతు.

కవి నిరంకుశత
జనహితం కోసం
ఏ ప్రలోభానికి లొంగని వజ్ర సంకల్పం.

కవి మౌనం
తుఫానుకు ముందుండే ప్రశాంతత
పెదవి విప్పితే అగ్నిధారలు కురుస్తాయి.

కవి కోపం
పేదవాని ఎద తాపం
గడ్డిపోచను మండిస్తే ఎక్కువ సేపు మండలేదు.

కవి ఆర్థత
బిగురాకులాంటిది
గాలివానకు ఊరపి చ్చుక మరణం గుండెను
పిండేస్తుంది

కవి వినికెడి
హృదయ వీణ రాగం
కాలికింద బీమకాలు విరిగిన చప్పుడు వినే స్థిగ్రత్వం.

కవి స్రష్ట
అపురూప ద్రష్ట
సృష్టికి ప్రతి సృష్టి చేయగల విరించి.

కవి బలం
మనోబలమే
ఇంద్రుని వజ్రాయుధం బీన్ని ఛేదించలేదు.

కవి సమాజం
సామాజిక న్యాయం
సకలజనుల సమగ్రాభివృద్ధి దాని పరమాపధి.

-జలజం సత్యనారాయణ

m : 9849444944

e : jalajam1944@gmail.com

బాలసాహితీ శిఖరం పెండెం జగదీశ్వర్

తెలుగు సాహిత్యంలో బాలసాహిత్యానిది విశిష్టస్థానం. నేటి బాలల్ని భావి భారత ఉత్తమ పౌరులుగా తీర్చిదిద్దగలిగిన మహత్తరశక్తి బాలసాహిత్యానికుంది. అంతటి ప్రాధాన్యత కలిగిన బాలసాహిత్యంలో గత రెండున్నర దశాబ్దాలుగా కృషి చేస్తూ తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ప్రత్యేక గుర్తింపు పొందిన వ్యక్తి పెండెం జగదీశ్వర్. ముఖ్యంగా తెలంగాణ ప్రాంతం గర్వించదగిన బాలసాహితీవేత్తల్లో ఒకరు జగదీశ్వర్. ఉపాధ్యాయ వృత్తితో పాటు బాల సాహితీవేత్తగా, రచయితగా, కార్టూనిస్టుగా రాణించారు. సాహిత్యంపై మక్కువ పెంచుకొని 30కి పైగా పుస్తకాలు రచించారు. తన పుస్తకాల్లో అధికంగా బాలల గురించి, వారి స్థితిగతుల గురించి వివరించారు. ఆనంద వృక్షం, గమృతి కథలు, దోస్తు చెప్పిన కథలు, ముగ్గురు అవివేకులు, జానపద కథలు, మాయటోపి, తొలకరి చినుకులు, మాతో పెట్టుకోకు, గజ్జెల గయ్యం, బాలకథలు, పసిడిమొగ్గులు, ఉపాయం, మాయా ఉంగరం, రాక్షసుడి అరుపు, చిన్ని కోరిక, తేనె చినుకులతో పాటు చెట్టుకోసం వంటి పుస్తకాలు రాశారు. “చెట్టుకోసం” అనే కథ మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం మొప్పుపొంది, ఆరాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వ పాఠశాలలలో 6వ తరగతి విద్యార్థుల కోసం తెలుగు పాఠ్యాంశంగా చేర్చింది. ఇటీవల రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం పురస్కారం అందుకున్నారు.

వందలాది కథలను రాసి చిన్నారులను చైతన్య పరిచారు జగదీశ్వర్. తెలుగులో వెలువడిన దాదాపు అన్ని బాలలపత్రికల్లో, వివిధ దినపత్రికల్లోని పిల్లల శీర్షికల్లో తాను రాసిన కథలతో ఆనందవృక్షం, పసిడిమొగ్గులు, గజ్జెల దెయ్యం, బాలలకథలు మొదలైన కథా సంపుటాలను ప్రచురించారు. జానపద కథలపై ఆంధ్రప్రదేశ్ - జానపద కథలు, ముగ్గురు అవివేకులు, విడ్డూరాల బుడ్డోడు అనే కథా సంకలనాలను వెలువరించారు. బాలసాహిత్యంలో తెలంగాణ మాండలికంలో కూడా రచనలు ఉండాలనే ఆలోచనతో బడి పిలగాల్ల కథలు అనే పుస్తకాన్ని ప్రచురించారు. తెలంగాణ భాషలో తొలి పిల్లల కథల పుస్తకంగా బడి పిలగాల్ల కథలకు ప్రత్యేకత లభించింది. ఇదే తరహాలో గమృతిగమృతి కథలు అనే పుస్తకాన్ని కూడా రాశారు.

1976 యాదాద్రి భువనగిరి జిల్లా రామన్నపేట మండలంలోని కొమ్మాయిగూడెం గ్రామంలో నరసింహ, సత్యమ్మ దంపతులకు జన్మించిన జగదీశ్వర్ వృత్తిరీత్యా తెలుగు ఉపాధ్యాయులు. సతీమణి రాణీ సుధ, కూతురు హరిచందన, కుమారుడు వికాస్ తేజ్ ఆయనకు

ఉన్నారు. రామన్నపేటలో ఉన్నప్పుడే కథలు రాసి పత్రికలకు పంపించడం ప్రారంభించారు. కానీ ఏ ఒక్క కథ అచ్చు కాలేదు. అయినా నిరుత్సాహపడకుండా తన ప్రయత్నాన్ని కొనసాగించారు. అలా తన సుదీర్ఘ ప్రయత్నాల తర్వాత 1994లో చెక్కుముకి బాలల సైన్స్ మాసపత్రికలో భాస్వరలీలలు కథతో తొలిసారిగా పాఠకలోకానికి పరిచయమయ్యారు. ఆ తర్వాత ఇక వెనుదిరిగి చూడలేదు.

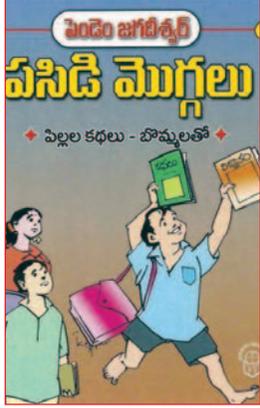
రాజీవ్ విద్యామిషన్ ఆధ్వర్యంలో ఆదిలాబాద్ జిల్లాలోని గోండి, కొలామి గిరిజన బాలల జానపద కథాసాహిత్యాన్ని సేకరించే కార్యక్రమంలో విషయనిపుణుడిగా వ్యవహరించారు. అంతేకాక ఆర్వీయం బాలసాహిత్య పుస్తకాల రూపకల్పనలో రాష్ట్రస్థాయి ఎడిటింగ్ టీం సభ్యునిగా కొనసాగారు.

తెలుగు సాహిత్యం పూర్తిచేసిన జగదీశ్వర్ ఉపాధ్యాయుడిగా తొమ్మిదేళ్ల పాటు సేవలందించారు. 2008 లో డీఎస్సీ ద్వారా గ్రేడ్ - 2 తెలుగు పండితుడిగా రామన్నపేట మండలం కొమ్మాయిగూడెం జడ్పీ ఉన్నత పాఠశాలలో తన జీవితాన్ని ప్రారంభించారు. డీఎస్సీ ద్వారా 2012 లో గుండాల మండలం వెల్మజాల జడ్పీ ఉన్నత పాఠశాలలో స్కూల్ అసిస్టెంట్ గా చేరారు. 2015 లో రామన్నపేట మండలం మునిపంపుల జడ్పీ ఉన్నత పాఠశాలలో విధులు నిర్వహించారు. కొద్దిరోజుల ముందు మునిపంపుల నుంచి చిట్యాల మండలం చిన్నకాపర్తి జడ్పీ ఉన్నత పాఠశాలకు బదిలీపై వచ్చారు.

జగదీశ్వర్ పురస్కారాలు :

బాలసాహిత్యంలో జగదీశ్వర్ ప్రతిభకు గుర్తింపుగా 2010లో నల్గొండ జిల్లా సాంస్కృతిక శాఖ, సాహితీమేఖల సంస్థలు ‘వికృతి ఉగాది పురస్కారం’ అందజేశారు. ఆ తర్వాత 2011లో హైదరాబాద్ లోని బాల సాహిత్య పరిషత్తు ‘బాలసాహితీ రత్న’ పురస్కారాన్ని ప్రదానం చేశారు. 2011 లో నిమ్మగడ్డ ఫౌండేషన్, కేఆర్ కేఎం మెమోరియల్ ఆకాడమీ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్స్ సంస్థలు ‘మహాకవి శ్రీశ్రీ పురస్కారం’ తో సత్కరించాయి. 2013 లో కరీంనగర్ కు చెందిన త్రివేణి సాహితీ సంస్థ వాసాల నరసయ్య పేరుతో ‘బాల సాహితీ పురస్కారం’ అందించింది. 2014 లో చౌటుప్పల్ కు చెందిన అక్షర కళాభారతి సంస్థ నుంచి ‘అక్షర సాహితీ పురస్కారం’ అందుకున్నారు. 2014 లో సిద్దిపేటకు చెందిన జాతీయ సాహిత్య పరిషత్తు నుంచి ‘యువ సాహితీ పురస్కారం’ పొందారు. 2015లో బాల సాహిత్య పురస్కారం,

తరువాయి 50వ పేజీలో

ప్రముఖ కవి వజ్రల శివకుమార్ కు దాశరథి కృష్ణమాచార్య పురస్కారం

తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన ప్రతిష్టాత్మక 'దాశరథి కృష్ణమాచార్య' అవార్డు 2018 సంవత్సరానికిగాను ప్రముఖ కవి వజ్రల శివకుమార్ ను వరించింది. సాంస్కృతికశాఖ ఏర్పాటు చేసిన అవార్డుల కమిటీ జులై 11న సమావేశమై వజ్రల పేరును ఖరారు చేసింది. వజ్రల శివకుమార్ రాజన్న సిరిసిల్ల జిల్లా వేములవాడలో 1956 ఆగస్టు 3న జన్మించారు. తల్లిదండ్రులు వజ్రల సాంబశివశర్మ, రాధాబాయి. 12 ఏళ్ల వయసులో మిత్రులతో కలిసి వేములవాడలో సాహిత్య రంగ ప్రవేశం చేశారు. చొప్పకట్ల చంద్రమౌళి, కేశన్నగారి రాజశర్మ, మధు మృత్యుంజయ శర్మ వీరికి గురువులు. 1969లో కామారెడ్డి, కరీంనగర్ లలో మిత్రులు వారాల ఆనంద్, జింబో, పిఎస్ రవీంద్రతో కలిసి సాహితీ సంస్థలను ఏర్పాటు చేశారు. సాహితీ మిత్రులతో కలిసి 'లయ' సంకలనాన్ని వెలువరించారు. డాక్టర్. సి.నారాయణరెడ్డి సాహిత్యోత్సవం సందర్భంగా వేములవాడలో 1976లో జరిగిన కవి సమ్మేళనంలో బాలకవిగా తన కవితను వినిపించి, సినారేతోపాటు మహాకవి దాశరథి ఆశీస్సులను అందుకున్నారు.

శివకుమార్ రాసిన 'గోగుప్పవ్వు', 'పాలకంకుల కల', 'దాఖలా', 'కలలసాగు' సంకలనాలు వెలువడ్డాయి. గోగుప్పవ్వుకు కుందుర్తి ప్రీవర్స్ ఫ్రంట్ అవార్డు లభించింది. 'పాలకంకుల కల' కు సినారే పురస్కారం, ఇతర పురస్కారాలు లభించాయి. తెలంగాణ రచయితల వేదికతో కదిలి హైదరాబాద్ కేంద్రంగా శివకుమార్ తన మిత్రులతో

కలిసి తెలంగాణ సాహిత్య సమాఖ్యను ఏర్పాటు చేశారు. ఆయన కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయంలో లైబ్రేరియన్ గా పనిచేసి పదవీ విరమణ పొందారు.

రచనలతో తనకంటూ ఓ ప్రత్యేకతను సంపాదించుకున్న వజ్రల శివకుమార్ ను... జులై 22న దాశరథి జయంతి సందర్భంగా... రవీంద్రభారతిలో ఘనంగా నన్యానించి దాశరథి కృష్ణమాచార్య పురస్కారంతో సత్కరించారు. ప్రభుత్వ సాంస్కృతిక సలహాదారు కె.వి. రమణాచారి అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో మండలి చైర్మన్ స్వామి గౌడ్, ఉపముఖ్య మంత్రి మహమూద్ అలీ, హోం

మంత్రి నాయిని, తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ చైర్మన్ నందిని సిధారెడ్డి, గ్రంథాలయ సంస్థ చైర్మన్ ఆయాచితం శ్రీధర్, సీఎం ఓఎస్ డి దేశపతి శ్రీనివాస్, భాషా సాంస్కృతికశాఖ డైరెక్టర్ మామిడి హరికృష్ణ తదితరులు పాల్గొన్నారు. శివకుమార్ కు అవార్డుతోపాటు రూ 1,01,116 నగదు, జ్ఞాపికను అందజేశారు. ప్రపంచ సాహిత్య పటంపై తెలంగాణ అస్థిత్వ పతాకాన్ని ఎగరవేసిన ప్రజాకవి దాశరథి కృష్ణమాచార్యులని వక్రలు కొనియాడారు. దాశరథి పద్యంలో ఉన్న గాఢతను, విలక్షణతను పద్యకవులు అందుకోలేకపోయారన్నారు. 2017లో ఆచార్య ఎన్.గోపికి, 2016లో ప్రముఖ కవి బాపురెడ్డికి దాశరథి అవార్డును ప్రదానం చేశారు.

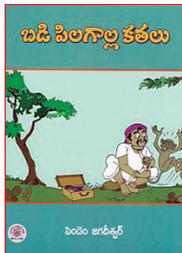
-దక్కన్ న్యూస్

49వ పేజీ తరువాయి

ఆయన సేవలకు తెలుగు యూనివర్సిటీ ఇటీవల 'కీర్తి పురస్కారం' ఇచ్చి గౌరవించింది.

బాల సాహితీవేత్త పెండెం జగదీశ్వర్ బలవర్ణనం :

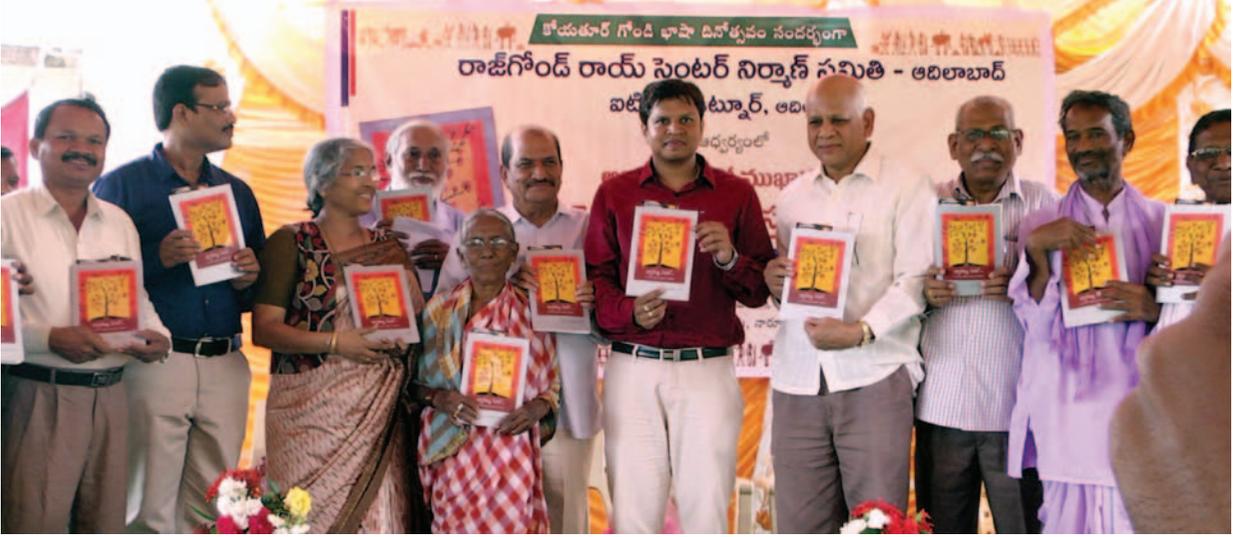
బాల సాహిత్యంలో తనకంటూ ఒక ముద్ర వేసుకున్న సాహిత్యవేత్త పెండెం జగదీశ్వర్ ఇకలేరు. నల్గొండ జిల్లా చిట్యాల శివారులో ఆయన బలవర్ణనానికి పాల్పడటంతో సాహితీలోకం దిగ్భ్రాంతికి గురైంది. బాల సాహిత్యలోకం చిన్నబోయింది. చిట్యాల శివారులో జులై 17 న ఆయన మృతదేహం దెబ్బతిని ఉండటంతో పోలీసులు వెంటనే గుర్తు పట్టలేకపోయారు. ఘటనాస్థలికి కొద్దిదూరంలో పట్టలపై దెబ్బతిన్న చరవాణి, సమీపంలోని కంచెల్ల మధ్య బైకెను గుర్తించారు. దీంతో ఆత్మహత్యకు పాల్పడింది జగదీశ్వర్ గా పోలీసులు గుర్తించారు. రైలు

కింద వడి ఆత్మహత్యకు పాల్పడడంతో ఉపాధ్యాయులు, సాహితీమిత్రులు, బంధువులు విషాదంలో మునిగిపోయారు. జగదీశ్వర్ మృతిపట్ల సాహితీవేత్తలు తీవ్ర దిగ్భ్రాంతి వ్యక్తం చేశారు.

కూరెళ్ల విరలాచార్యకు (మధుర కవి, వెల్లంకి) జగదీశ్వర్ ప్రియశిష్యుడు. అనతికాలంలోనే బాల సాహిత్యంలో రాణించాడు. అర్ధాంతరంగా తనువు చాలించడం బాధాకరం. బాల సాహిత్యంలో అనేక రచనలు రూపమివ్వడం, పాఠ్యపుస్తకాలుగా రావడం ఆయనకు, జిల్లాకు పేరుతెచ్చాయి. త్వరలో వెలువడనున్న పిల్లల పత్రిక 'బాల చెలిమి' తో జగదీశ్వర్ కు ప్రత్యేక అనుబంధం ఉంది. బాలసాహిత్యంలో జగదీశ్వర్ లేని లోటు తీరనిది.

-దక్కన్ న్యూస్

ఆదివాసీల మధ్య 'ఇప్పచెట్టు నీడలో' పుస్తకావిష్కరణ

ప్రజాకర్తవ్యాలు విస్తరిస్తున్న కార్యనిర్వాహక వ్యవస్థ.... వివాదాస్పదమై రోడ్డునపడుతున్న తాజా అనుభవాల ప్రపంచమిది. వ్యక్తిగత క్రమశిక్షణ విస్తరించిన శుష్క ప్రకటనల ప్రపంచమిది. ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీగా ఇటీవలే పదవీ విరమణ పొందిన డాక్టర్ దాసరి శ్రీనివాసులు వ్యక్తిత్వం దీనికి భిన్నం. 100 మంది ట్రైని ఐఎస్ఎలు వెళ్ళేందుకు తిరస్కరించిన నక్కల్ ప్రభావిత ప్రాంతాలనే కార్యక్షేత్రంగా ఎంచుకున్నారాయన. నాలుగుసార్లు నక్కలెళ్ళి కిడ్నాప్లకు గురైనప్పటికీ, మొక్కవోని దీక్షతో ఆయన చేసిన సేవల్ని గిరిజనులు నేటికీ కథలుగా చెప్పుకుంటారు. “సంవేదన” పేరిట నవ్య వీక్షితో 36 వారాలు ప్రచురితమైన ఆ అనుభవాలన్నీ ఇప్పుడు “ఇప్పచెట్టు నీడలో...” సంకలనంగా వెలువడింది. కొండకోనల్లో పేదల కష్టనష్టాల్లో పాలుపంచుకుని గిరిజన, గోండు, ఆదివాసీల జీవన విలువల ఎదుగుదలకు కృషిచేసిన ఆదర్శప్రాయ అధికారి దాసరి శ్రీనివాసులు.

సీనియర్ ఐఎస్ఎ అధికారిగా, ఆదిలాబాద్ నుంచి విశాఖపట్నం వరకు గిరిజన ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో ప్రిన్సిపాల్ కార్యదర్శిగా పనిచేసిన అనుభవం ఆయన పుస్తకంలో సాహిత్య విశిష్టతను మెరుగుపర్చడానికి సంగ్రహించారు. విద్యార్థిగా ఉన్నప్పుడే స్వజనాత్మక రచనలో తన చేతిని ప్రయత్నించారు. వివిధ గిరిజన ప్రాంతాలను సందర్శించి వారి సమస్యలను అడిగితెలుసుకున్నారు. అనేక దినప్రతికల్లో ఆయన రచనలు ప్రచురితమయ్యాయి. తన రచనలు ఆదివాసీల ఆలోచనా విధానాన్ని ప్రతిబింబించాలనే ఉద్దేశంతో, వారి జీవనశైలిని తన రచనల్లో తీసుకున్నారు. 1970లో గిరిజన, ఆదివాసీ ప్రాంతాల్లో పనిచేయడానికి ఏ ప్రభుత్వ అధికారులూ ఆసక్తి చూపనప్పుడు శ్రీనివాసులు అక్కడికి వెళ్లారు. ఆయన రచనలలో వివాదాస్పదమైన సామాజిక - ఆర్థిక, రాజకీయ మరియు సాంస్కృతిక ఆలోచనలు చాలా సహజంగా ఉంటాయి.

గోండులతో వారి భాష గోండ్ లో మాట్లాడడం... వారి పరిస్థితుల గురించి తెలుసుకోవడం.. వారి సమస్యలపై అధికారులతో మాట్లాడి... వారికి సహాయం చేయడం లాంటి అనేక పనులను చేపట్టారు. ఎల్లప్పుడూ ఆదివాసీల దృక్పథం నుంచి సమస్యలను పరిశీలించడానికే ప్రయత్నించారు. ఆదిలాబాద్ జిల్లాలోని ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనార్టీలు ఎక్కువగా ఉన్నందున వెనుకబాటుతనం కూడా ఎక్కువగా ఉందని

గుర్తించి తన బ్లాగ్ సంవేదన ద్వారా వివరించేవారు. అలాగే ఇప్పుడు కూడా సంవేదన 2 కోసం ఫ్లాస్ చేస్తున్నట్లు తెలిసింది.

గోండ్ లిపి భాషా దినోత్సవం సందర్భంగా... రాజ్ గోండ్ రాయ్ సెంటర్ నిర్మాణ సమితి ఆధ్వర్యంలో జూలై 21 న తేదీన ఆదిలాబాద్ జిల్లా నార్కూర్ మండలం గుంజాల గ్రామంలో ప్రొఫెసర్ జయధీర్ తిరుమలరావు, మనోజ ఆధ్వర్యంలో ఐటీ డీఎపీవో కృష్ణ ఆదిత్య, ఆర్డీవో జగదీశ్వర్ రెడ్డి, ఏటీడబ్ల్యుఎస్ చైర్మన్ లక్ష్మారావు ద్వారా ఆదివాసీల కోటలో పాతికేళ్ల క్రితం పనిచేసిన రిటైర్డ్ ఐఎస్ఎ అధికారి దాసరి శ్రీనివాసులు రాసిన “ఇప్పచెట్టు నీడలో” పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించారు. ఈ కార్యక్రమానికి జిల్లా కలెక్టర్ దివ్య ముఖ్య అతిథిగా హాజరయ్యారు.

1989 నుంచి 1992 వరకు ఉట్నూరు సబ్ కలెక్టర్ గా, ఐటీడీఏ పీవోగా పనిచేసిన శ్రీనివాసులు.. పుస్తకావిష్కరణ సందర్భంగా ఆదివాసీలు, గిరిజనులతో తనకున్న సంబంధాలను గుర్తు చేసుకున్నారు. ఆ అనుభవాలను దాచిపెట్టి “ఇప్పచెట్టు నీడలో” పేరుతో పుస్తకాన్ని రాశారు. ఆదివాసులతో మమేకమై ఎలా విధులు నిర్వహించారో వారి జ్ఞాపకాలను పుస్తక రూపంలో విడుదల చేశారు. అంతకుముందు కొమురం భీం విగ్రహానికి పూలమాలవేసి ఘనంగా నివాళులర్పించి ఆదివాసీలతో కలిసి మొక్కలు నాటారు. వారి సంస్కృతి, సంప్రదాయాలకు సంబంధించిన వాయిద్యాలను పరిశీలించారు. గుంజాలలోని గోండ్ అధ్యయన కేంద్రాన్ని సందర్శించారు. గతంలో అక్కడ లభ్యమైన గోండ్ భాషా రాతప్రతులను చూసి వివరాలను అడిగి తెలుసుకున్నారు.

ఈ సందర్భంగా జిల్లా కలెక్టర్ దివ్య మాట్లాడుతూ... ఆదివాసీలు ఆచరించే సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు చాలా గొప్పవి అన్నారు. తమ ఆచార వ్యవహారాలను పాటిస్తూనే తమ పిల్లలు బాగా చదువుకునేలా వెన్నుతట్టి ప్రోత్సహించాలన్నారు. ఈ ప్రాంతంలో అనాడు ఎటువంటి పరిస్థితులు ఉన్నాయో ఆయన వాటిని ఎలా పరిష్కరించారో క్లుప్తంగా వివరిస్తూ పుస్తకం రాయడం గొప్ప విషయమని ఆమె తెలిపారు. గోండ్ లిపి మాతృభాషను ప్రతీ ఒక్కరూ నేర్చుకోవాలని ఈ సందర్భంగా సూచించారు. ఏళ్ల క్రితం కనుమరుగైన గోండ్ లిపి రాతప్రతులను వెలుగులోకి తీసుకొచ్చి అధ్యయనం చేసి పుస్తకాలను ప్రచురించిన గోండ్ లిపి అధ్యయన వేదిక బృందాన్ని ఆభినందించారు. ఇప్పచెట్టు

నీడలో.. ఆదివాసీ సంస్కృతి, సంప్రదాయాలను పొందుపర్చడం హర్షణీయమన్నారు. పుస్తకాన్ని ఆదర్శంగా తీసుకుని ఆదివాసీలు అభివృద్ధిలో ముందుకు సాగాలన్నారు. గోండుల అభివృద్ధికి తనవంతుగా కృషి చేస్తానని తెలిపారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మకంగా చేపట్టిన హరితహారం కార్యక్రమంలో భాగంగా ప్రతి గ్రామంలో వెయ్యి ఇప్ప చెట్లు నాటాలని కలెక్టర్ దివ్య దేవరాజన్ సూచించారు.

ఐటీడీఎ పీవో కృష్ణ ఆదిత్య మాట్లాడుతూ.. ఆదివాసీలు తమ పిల్లలను ఉన్నత చదువులు చదివిస్తేనే బంగారు భవిష్యత్ ఉంటుందన్నారు. ప్రాచీన కాలంలో ఆదివాసీలు వినియోగించిన వురాతన సామాగ్రిలను ఆయన పరిశీలించారు. ప్రాచీన కాలంలోని గోండి లిపి రాతప్రతుల గురించి వివరించారు. ఇప్పటికే కోయాతుర్ గుంజాల గోండి లిపిలో వాచకాలను తయారుచేశామని, 15 మంది ఇన్స్ట్రక్టర్లతో బోధనలు కూడా జరుగుతున్నట్లు తెలంగాణ రచయితల వేదిక రాష్ట్ర అధ్యక్షులు ఆచార్య జయధీర్ తిరుమల్ రావు ఆయనకు వివరించారు. ఇప్పచెట్టు నీడలో అనే పుస్తకంలో ఆదివాసీల సంస్కృతి, సంప్రదాయాలను తెలియజేయడం ఆనందంగా ఉందన్నారు. మంచి చదువులతోనే మనిషికి గుర్తింపు లభిస్తుందన్నారు. ఈ రోజు ఆదివాసీలు గతంలో ఇక్కడ పనిచేసిన ఐఎఎస్ అధికారులను గుర్తు చేసుకుంటున్నారంటే అందుకు వారు చదువుకున్న చదువులు, వారు చేసిన మంచి పనులేనన్నారు. ఆదివాసీ ఉద్యమ నేత సిదాం శంబు మరణం తీరని లోటని అన్నారు. ఆయన ఆత్మకు శాంతి చేకూరాలని రెండు నిమిషాలు మౌనం పాటించారు. సంక్షేమ ఫలాలను ఆదివాసులకు అందే విధంగా చర్యలు తీసుకుంటామన్నారు.

భాషా లిపి పరిశోధకులు ఆచార్య జయధీర్ తిరుమల్ రావు మాట్లాడుతూ.. ఆదివాసీ సంస్కృతి, సాంప్రదాయాలకు మూలం ఇప్పచెట్టే అన్నారు. గోండులతో ఉన్న అనుబంధాన్ని ఓ పదవీ విరమణ పొందిన ఐఎఎస్ అధికారి ఇలా పుస్తక రూపంలో ఆవిష్కరించడం చరిత్రలోనే లేదన్నారు. గుంజాల గ్రామం గోండు లిపి ఉద్యమానికి నాందిగా ఉందని, పురాతన లిపికి సంబంధించిన జ్ఞాపకాలు ఇక్కడ దొరికాయని ఆయన వివరించారు. సామాజిక శాస్త్రవేత్త హైమన్ డార్న్, ఎలిజబెత్ అనంతరం గోండులపై తన అనూహ్య బంధాన్ని పంచిన మేథావి శ్రీనివాసులు అని తెలిపారు. ఆయన తలచుకుంటే ఒక పెద్ద కంపెనీలకు సీఈవో గా చేరి... ఎంతో సంపాదించుకోవచ్చు... కానీ, సంపాదన ముఖ్యం కాదని, తన జ్ఞాపకాలను రాయడంతో పాటు దీనిని నవ్య అనే పత్రికలో సీరియల్ గా వేస్తూ తన పాత మిత్రులను సందర్శించుకున్నాడని తెలిపారు. శ్రీనివాసులు దాసరి తన అనుభవాలను, అనుభూతులను, 16 రచనలను చేసి ఈ పుస్తకాన్ని తీసుకో రావడం గొప్ప విషయమన్నారు. ఈ పుస్తకాన్ని పెద్ద హోటల్ లో ఏర్పాటు చేసి హైకోర్టు జస్టిస్ ను, పెద్దలను పిలిచి విడుదల చేద్దామని

సూచిస్తే... అలా వద్దని... తాను పనిచేసిన ఆది వాసీల గ్రామంలో వారితో ముఖా ముఖీ నిర్వహించి అక్కడే పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించాలనడం చాలా సంతోషాన్ని ఇచ్చిందన్నారు. ఎవరైనా పనిచేసిన 30 ఏళ్ల తర్వాత ఆ జిల్లాకో, ఏరియాకో రావడం చాలా తక్కువ... అలాంటిది గుంజాల గ్రామంలో ఈ పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించడం జరిగిందన్నారు. ఈ పుస్తకం చరిత్రలో నిలిచిపోవాలని ఆశిస్తున్నట్లు పేర్కొన్నారు.

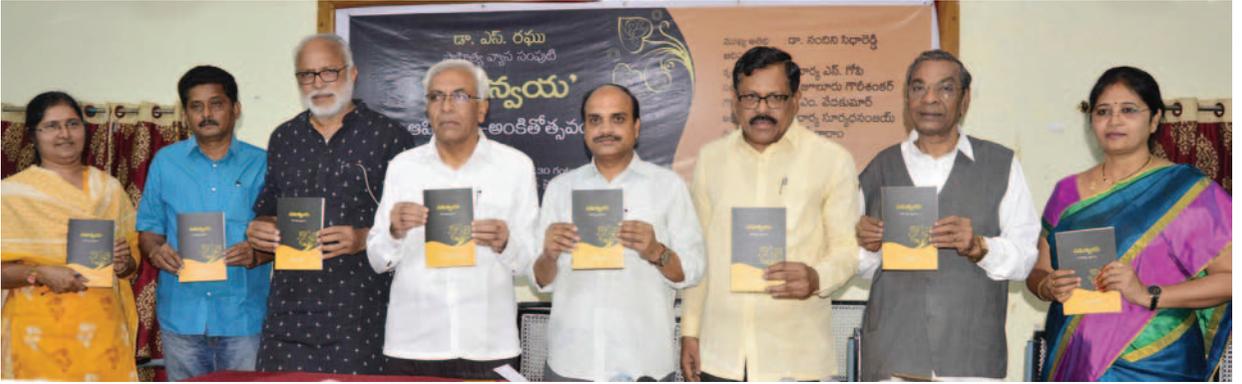

రిటైర్డ్ ఐఎఎస్ అధికారి, పుస్తక రచయిత శ్రీనివాసులు దాసరి మాట్లాడుతూ... గుంజాలతో లభ్యమైన గోండి భాషాను బయటి ప్రపంచానికి తెలియజేయడానికి ఆచార్య జయధీర్ తిరుమల్ రావు విశేషంగా కృషి చేశారన్నారు.

దేవుడి మీద నమ్మకం పెట్టి.. మన సమస్యలపై పోరాడమన్నారు. జిల్లా కలెక్టర్ తో కూడా మాట్లాడి గ్రామ సమస్యలపై చర్చిస్తా మన్నారు. ఈ పుస్తకావిష్కరణకు వచ్చిన అందరికీ శ్రీనివాసులు కృతజ్ఞతలు తెలిపారు. ఈ సందర్భంగా పురాతన గోండి రాతప్రతులను భద్రపర్చిన గోండి పండితులు కుమ్రు లచ్చు, కుడ్డెత గోపాల్ రావు, కోట్నాక్ జంగు, ఆర్జైవెంత్ రావు, పెందూర్ గంగుబాయిలను శాలువతో ఘనంగా సత్కరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో... ఆచార్య వినాయక్ రెడ్డి, చెల్లప్ప కమిటీ సభ్యుడు హెచ్ కే నాగు, ఆర్డీఓ జగదీశ్వర్ రెడ్డి, అఖిల భారత గోండ్వానా పరిషత్ జాతీయ నాయకుడు సిదాం అర్జున్, విశ్రాంత ఎన్టీసీ గట్టయ్య, ఆర్ఎం జంగు, మానవ హక్కుల వేదిక రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షుడు ఆత్రం భుజంగ్ రావు తదితరులు కూడా పాల్గొన్నారు.

- దక్కన్ న్యూస్

పుస్తక పరిచయం
 పుస్తక పరిచయం శీర్షిక ద్వారా వివిధ పుస్తకాలను పాఠకులకు పరిచయం చేసే ప్రయత్నం ఇది. ఈ వేదిక ద్వారా పాఠకులకు తమ పుస్తకాలను పరిచయం చేయాలనుకునే రచయితలు, ప్రచురణ సంస్థలు తమ పుస్తకాలు రెండు కాపీలను దిగువ చిరునామాకు పంపించవచ్చు. వీలు వెంట వాటిని ప్రచురిస్తాం. సమకాలీన సామాజిక అంశాలతో కూడిన కొత్త పుస్తకాలకు ప్రాధాన్యం.
 పుస్తకాలు పంపించాల్సిన చిరునామా:
DECCAN LAND :
 "CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029, Telangana
Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
 E-mail: desk.deccan@gmail.com
 www.deccanland.com

భావోద్వేగం కానరాని 'సమన్వయం' దృష్టి ఎంతో అవసరం

డా. ఎస్.రఘు పుస్తకావిష్కరణోత్సవంలో... తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ చైర్మన్ డా. నందిని సిఠారెడ్డి

భావోద్వేగానికి లోనుకాని సమన్వయ దృష్టితో విమర్శను కొనసాగించడం చాలా కష్టమని తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ చైర్మన్ డా॥నందిని సిఠారెడ్డి అన్నారు. బాగ్లింగంపల్లి సుందరయ్య విజ్ఞానకేంద్రం మినీహాల్లో ప్రముఖ కవి, విమర్శకులు డా॥ఎస్.రఘు రచించిన 'సమన్వయం' వ్యాస సంకలనాన్ని జూలై 30న సిఠారెడ్డి ఆవిష్కరించి ప్రసంగించారు. స్వభావంలోనే సమన్వయ దృక్పథం ఉండడంవల్ల అనేక అంశాలను సునిశిత దృష్టితో రఘు విశ్లేషించ గలిగారని అభిప్రాయపడ్డారు. జాగ్రత్తగా వ్యాసాలను కూర్చి చేర్చిన తీరు సంకలనంలో కనిపిస్తున్నదని చెప్పారు. రచయితలు, కవులు, కథకుల సాహిత్యాంశాల మీద విమర్శ రాస్తూనే తనదైన విమర్శనా ప్రణాళికను రఘు పాటించారని తెలిపారు. మారుతున్న సామాజిక సందర్భాలను గమనిస్తూ అన్ని అంశాలను సమన్వయపరచిన సద్విమర్శకునిగా రఘు ఈ సంకలనంలోని 16 విమర్శనా వ్యాసాలలో కనిపించారన్నారు. వట్టికోట ఆళ్వారుస్వామి నుండి కొత్తతరంలోని కోట్ల వనజాత కథల వరకు విమర్శ సాధికారికంగా సాగిందని చెప్పారు. వదులైన వాక్య రచనకు నిదర్శనంగా సమన్వయ సంకలనంలోని ప్రతి వ్యాసం ఉందని తెలిపారు. 'జైలు లోపల కథలో వట్టికోట హృదయం' వ్యాసంతో స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం తెలంగాణలో నెలకొన్న సామాజిక వాతావరణం రాజకీయ చైతన్యం, వ్యక్తుల ఆలోచనా ధోరణులను వెలుగులోకి తెచ్చే ప్రయత్నాన్ని రఘు చేశారని అన్నారు. శేఖర్ కార్కూన్ల పుస్తకంపై రాసిన నిబద్ధ ఉద్యమగీత 'గిడి తెలంగాణ' లో ఇక్కడి ఘటన సాంస్కృతిక పరిమళం వెల్లడివిరిసిందని చెప్పారు. కోట్ల వనజాత కథల్ని విశ్లేషిస్తూ చీకటిని తరిమేసి వెలుగునిచ్చే కథలని నిరూపిస్తూ వ్యాఖ్యానించడం ఎంతో సముచితమైన దృష్టికోణానికి నిదర్శనమన్నారు. మొత్తం 16 వ్యాసాలను ఆలోచనాత్మకంగా సాగేలా రఘు ఈ సంకలనంలో పొందుపరచారని తెలిపారు. విమర్శా రంగంలో నిలిచిపోయే రచనలతో భవిష్యత్తులో ముందుకు సాగాలని సిఠారెడ్డి ఆకాంక్షించారు.

కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు గ్రహీత, ప్రముఖ కవి

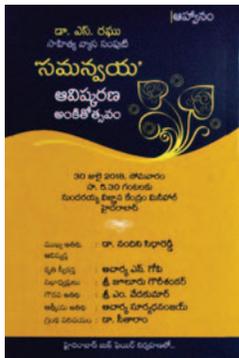
'సమన్వయం' వ్యాస సంకలనం కృతి స్వీకర్త ఆచార్య ఎన్.గోపి మాట్లాడుతూ తనకు రఘుతో ఉన్న శిష్యానుబంధాన్ని వివరించారు. రఘు ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో పరిశోధక విద్యార్థిగా అస్తిత్వవాదంపై ఎంఫిల్, అంతర్ముఖీన కవిత్వంపై పిహెచ్డి చేసి పరిశోధనలో ఎన్నో మెళకువలను ఆకళింపు చేసుకున్నారని, కవిగా అనుభవాన్ని గడించారని తెలిపారు. మంచి కవిత్వం కన్నా మంచి వచనం రాయడం కష్టమని చెప్పారు. సమన్వయ లోని అన్ని వ్యాసాలలో మంచి వచనం ఉందని అన్నారు. విషయగత విమర్శ ముఖ్యమన్న విషయాన్ని శైలి పట్ల శ్రద్ధను విమర్శకులు తెలుసు కోవాలని, ఉత్తమ విమర్శకు అధ్యయనశీలత్వం ఎంతో తోడ్పడు తుందని తెలిపారు. రఘు తన రచనలతో ఇంకా విరివిగా పుస్తకాలను వెలుగులోకి తేవాలని గోపి సూచించారు.

సభకు అధ్యక్షత వహించిన ప్రముఖ కవి, తెలంగాణ రాష్ట్ర బిసి కమిషన్ సభ్యులు జూలూరు గౌరీశంకర్ మాట్లాడుతూ చైతన్య పూరితంగా, ఉద్యమభరితంగా సాగే రఘు ఆలోచనా స్రవంతిలోంచి సునిశితమైన, సున్నితత్వాన్ని ఆపాదించుకుని అర్థగర్భితంగా, భావస్ఫూరకంగా వెలువడినవే సమన్వయ వ్యాసాలని చెప్పారు. ప్రాంత, ప్రాంతేతర భావాలను వ్యక్తంచేసిన ఈ వ్యాసాలలో విమర్శనాత్మక దృష్టి ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించదగిందని తెలిపారు. సాహిత్య విమర్శలో రఘు పురోగమించాలని గౌరీశంకర్ కోరారు.

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక సంపాదకులు, సామాజికవేత్త యం.వేదకుమార్ గౌరవ అతిథిగా పాల్గొని మాట్లాడుతూ గురువు ఎంతో గొప్పవారైతేనే శిష్యునిలో ఆ ప్రామాణికత, విలువలు ప్రతిఫలిస్తాయని అంటూ తమ గురువైన ఆచార్య గోపికి సమన్వయ సంకలనాన్ని రఘు అంకితమివ్వడం ముదావహమని చెప్పారు. ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల అనంతరం కవులు, సాహిత్య అకాడమీ కృషి బహుముఖంగా విస్తరించిందని, ఆలాంటి క్రమంలోనే రఘు ప్రచురించిన సమన్వయ ఉత్తమ విమర్శా గ్రంథంగా నిలుస్తుందన్న ఆశాభావాన్ని వ్యక్తంచేశారు. తెలంగాణ ఉద్యమకాలం నుండి రఘుతో

తమకున్న అనుబంధాన్ని గుర్తుచేసుకుంటూ వేదకుమార్ శుభాకాంక్షలందించారు.

ప్రముఖ కవి, విమర్శకులు డా॥సీతారాం సమన్వయ సంకలనాన్ని విపులంగా సమీక్షించారు. ఉన్ముఖీకరణతో విషయాన్ని పాఠకులకు చెప్పగలిగిన నిపుణత కలిగిన విమర్శకుడు రఘు అని ఆయన చెప్పారు. అవగాహనా స్పష్టత, భావప్రకటనా నిర్భరతతో రఘు వ్యాసాలను ఈ సంకలనం ద్వారా అందించారని తెలిపారు. కవిత్వపు ఛాయలు వ్యాసరచనలో కనిపిస్తాయని చెప్పారు. కనిపించి కనిపించని ఎత్తిపొడుపులూ ఉన్నాయంటూ సహృదయత విమర్శ లక్షణమని, అది స్పష్టంగా తెలిసి రాసిన విమర్శకుడు రఘు అని అన్నారు. 16 విమర్శా వ్యాసాలతో వెలువడిన ఈ సంపుటిలో ఎనిమిది వ్యాసాలు కవిత్వంమీద, నాలుగు వ్యాసాలు కథానిక మీద, నాటకం, విమర్శ, యాత్రాచరిత్ర, చిత్రకళ మీద ఒక్కో వ్యాసం ఉందని, తెలంగాణ, ఉత్తరాంధ్ర రచయితల రచనలపై విశ్లేషణ విమర్శనా ప్రణాళిక, మెధదాలజీతో కొనసాగిందని తెలిపారు. ఆచార్య రాచపాళెం చంద్రశేఖర్ రెడ్డి సమన్వయకు 'నేటితరం విమర్శకుడు రఘు' పేరుతో

అందించిన ముందుమాట ఎంతో ప్రామాణికమైందని చెప్పారు. 'సమన్వయ' రచయిత డా॥ఎన్.రఘు మాట్లాడుతూ విభిన్న సందర్భాలలో రాసిన వ్యాసాలు సంకలనంగా అందించడం జరిగిందని తెలిపారు. సాహిత్య విమర్శలో ఆసక్తి, స్ఫూర్తితో తనవంతుగా చేసిన కృషికి తోడ్పాటునందిస్తూ వచ్చిన ప్రతి ఒక్కరికీ కృతజ్ఞతలు తెలిపారు. ఆత్మీయ అతిథిగా హాజరైన ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం తెలుగుశాఖ అధ్యక్షులు ప్రొ. సూర్యాధనంజయ్ సమన్వయాన్ని మేలిమి అంశాల సమాహారంగా అభివర్ణిస్తూ శుభాకాంక్షలు తెలిపారు. ఆచార్య గోపికి డా॥రఘు సంకలనాన్ని అంకితమిచ్చారు. తొలుత డా. జె.నీరజ కార్యక్రమానికి స్వాగతం పలికారు. విశేష సంఖ్యలో ప్రముఖ కవులు, రచయితలు, సాహిత్యాభిమానులు, పరిశోధకులు, పిజి విద్యార్థులు ఈ కార్యక్రమానికి హాజరయ్యారు.

-తిరునగరి శ్రీనివాస్,

m : 9441464764

e : thirunagarisrinivas12@gmail.com

అర్ధరాత్రి సూర్యుడు

అక్షరాలకు పదును పెడుతున్న వేళ
ఆకాశం వొంగి నేలను ముద్దాడుతుంది
అల వెనుక అల ఉవ్వెత్తున ఎగసి
సముద్ర గర్భంలో తలదాచుకుంటుంది

పదాలు పరుగులు పెడతున్న వేళ
పచ్చటి చేను వొడ్డు షెహనాయి రాగం తీస్తుంది
తీతువు పిట్టలు వాలిన చేలపై
తీరొక్క పంటతో ఆకలి కడుపును నింపుతుంది

వాక్యాలు ఊపిరి తీసుకుంటున్న వేళ
వాన చినుకులు కురుస్తూ వాగు పోటెత్తుతుంది
మత్తడి దుంకుతున్న మానేరు
మాట పెగలని గొంతును తడిపి మనసు చెలిమెను చేస్తుంది

కవిత్యం తీరని దాహమైతే
గేయం గాయానికి మలాం పూస్తుంది
చుక్కల్లా రాలుతున్న కథలు
వెండిగిన్నెలోని పాలబువ్వు రుచిని పంచుతుంది
నవలంతా నాగిని భంగిమై
రామప్ప గుడి గోపుర శిఖరమవుతుంది

కవినో గాయకుడినో
కథకుడినో నవలాకారుడినో
ఏమైతేనేం
సమాజపు బివలి అంచున నిలబడి
సూర్యోదయాన్ని దోసిలితో వొడిసిపడుతున్నాను
అర్ధరాత్రి ఉదయించడానికి

- కోడం పవన్ కుమార్, m : 9848992825

e : kodams@gmail.com

వైభవంగా 'తెలంగాణ కవితా సప్తాహం'

భావయుక్తమైన కవితాగానాలు, ప్రసంగాలతో తెలంగాణ కవితా సప్తాహం మహాకవులు డా. దాశరథి కృష్ణమాచార్య, డా. సి.నారాయణరెడ్డిల జయంతి వేడుకలను పురస్కరించుకుని తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ ఆధ్వర్యంలో జూలై 22 నుండి 29 వరకూ హైదరాబాదు రవీంద్రభారతి సమావేశ మందిరంలో వైభవంగా జరిగింది. ప్రసిద్ధ పండితులు, విశిష్ట నవయువ కవులు, సాహితీ వేత్తలతో ఏడురోజులపాటు ప్రతి సాయంత్రం ప్రసంగాలు, కవి సమ్మేళనాలు కొనసాగాయి. సప్తాహం ప్రారంభోత్సవ కార్యక్రమానికి సాహిత్య అకాడమీ కార్యదర్శి డా. ఏనుగు నరసింహారెడ్డి స్వాగతం పలికారు. తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ చైర్మన్ డా. నందిని సిఠారెడ్డి సప్తాహం కార్యక్రమ విశిష్టత, లక్ష్యాలను వివరించారు. తెలంగాణ ప్రభుత్వ నలహాదారు డా. కె.వి. రమణా చారి దాశరథి, సి నారెల కవితా జైత్ర యాత్రను విశ్లేషించారు. డా. పోరెడ్డి రంగయ్య వ్యాఖ్యాతగా వ్యవహరించారు. తొలిరోజు 11మంది కవులు తమ కవితలను వినిపించారు.

రెండవరోజు తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ కార్యదర్శి డా. ఏనుగు నరసింహారెడ్డి అధ్యక్షతన జరిగిన సదస్సులో తెలంగాణ వచన కవితా వికాసంపై ప్రముఖ సాహితీవేత్త డా. సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి విశ్లేషణాత్మక ప్రసంగం చేశారు. తెలంగాణలోని సామాజిక జీవన కోణాలు కవిత్యంలో ఎలా ఆవిష్కృతమయ్యాయో ఆయన వివరించారు. అనంతరం ఆలోచనాత్మకమైన కవితలతో కవి సమ్మేళనం జరిగింది.

మూడవరోజు సాంస్కృతిక భాషా శాఖ సంచాలకులు మామిడి హరికృష్ణ అధ్యక్షతన జరిగిన సదస్సులో ప్రముఖ సాహితీవేత్త డా. అనుమాండ్ల భూమయ్య 'తెలంగాణ పద్య కవితా వైభవం' అన్న అంశంపై ప్రసంగించారు. తెలంగాణ కవుల పద్యధార విశిష్టతను, మాధుర్యాన్ని ఆయన విశ్లేషించి సభికులను అలరింపజేశారు. ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న ముఖ్యమంత్రి కార్యాలయ ప్రత్యేకాధికారి దేశపతి శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ తెలంగాణ పద్యం అజరామరమైనదని చెప్పారు. ప్రాచీన, ఆధునిక కవుల పద్యాలలో దాగిన అంతర్దీనతను విశ్లేషిస్తూ ఆయన మాట్లాడారు. అనంతరం సాహిత్య గరిమతో కూడిన కవితలను కవులు కవినమ్మేళనంలో వినిపించి రంజింపజేశారు.

నాలుగవరోజు ప్రసిద్ధకవి డా. నాళేశ్వరం శంకరం అధ్యక్షతన సదస్సు జరిగింది. 'తెలంగాణ కవిత్యం-పాట ప్రస్థానం' అన్న అంశంపై కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ యువ పురస్కార గ్రహీత డా.

పసునూరి రవీందర్ ప్రసంగించారు. పాట బలాన్ని తన ప్రసంగంలో విశ్లేషిస్తూ కవిత్యం కలగలిసిన పాట ప్రజా హృదయ ప్రస్థానాన్ని ఆవిష్కరించారు. ముఖ్య అతిథిగా డా. వెలిచాల కొండలరావు హాజరుకాగా అనంతరం జరిగిన కవి సమ్మేళనంలో కవులు తమ కవితలు వినిపించి అలరించారు.

ఐదవరోజు సుప్రసిద్ధ సాహితీవేత్త డా. గండ్ర లక్ష్మణరావు అధ్యక్షతన జరిగిన సదస్సులో 'తెలంగాణ కవిత్యం-జీవితం' అన్న అంశంపై ప్రముఖ కవి, విశ్లేషకులు డా. ఎస్.రఘు ప్రసంగించారు. కవుల కవిత్యంలో తెలంగాణ జనజీవన ముద్రలను సోదాహరణంగా రఘు ఆవిష్కరించి సమగ్ర ప్రసంగం చేశారు. ముఖ్య అతిథిగా అధికార

భాషా సంఘం అధ్యక్షులు దేవులపల్లి ప్రభాకరరావు హాజరై తెలంగాణ సాహితీమూర్తుల విశిష్టతను కొనియాడుతూ మాట్లాడారు. అనంతరం జరిగిన కవినమ్మేళనంలో కవులు తమ కవితలను చదివి వినిపించారు.

ఆరవరోజు సదస్సు ప్రఖ్యాత సాహితీవేత్త డా. అమ్మంగి వేణుగోపాల్ అధ్యక్షతన జరిగింది. తెలంగాణ సాహిత్య మూలాలను విశ్లేషిస్తూ వేణుగోపాల్ తమ అధ్యక్షోపన్యాసం చేశారు. 'తెలంగాణ కవిత్యం- అలంకారికత' అన్న అంశంపై డా. లక్ష్మణ చక్రవర్తి ప్రసంగిస్తూ తెలంగాణ కవుల అలంకార వైచిత్ర్యం, రచనా వైశిష్ట్యాన్ని కొనియాడారు. ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న రాష్ట్ర గ్రంథాలయ పరిషత్ చైర్మన్ డా. అయాచితం శ్రీధర్ మాట్లాడుతూ తెలంగాణ పోరాటానికి కలాలు, గళాలు ఆయుధాలై రాష్ట్ర ఆవిర్భావానికి కీలకమయ్యాయని చెప్పారు. తదనంతరం కవి సమ్మేళనం జరిగింది.

ఏడవరోజు ప్రముఖ కవి, బి.సి.కమీషన్ సభ్యులు జూలూరి గౌరీశంకర్ అధ్యక్షతన సదస్సు జరిగింది. తెలంగాణ సాహిత్య విశిష్టతపై గౌరీశంకర్ అధ్యక్షోపన్యాసం చేశారు. 'తెలంగాణ కవిత్య విమర్శ' అన్న అంశంపై ప్రసిద్ధ విమర్శకులు డా.గుమ్మన్నగారి బాలశ్రీనివాసమూర్తి ప్రసంగించారు. తెలంగాణ కవిత్యపు లోతుల్ని విమర్శనాత్మకంగా ఆయన విశ్లేషించి చూపారు. ముఖ్య అతిథిగా ప్రఖ్యాత కవి, కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు గ్రహీత డా. ఎన్.గోపి హాజరయ్యారు. తెలంగాణ కవితాత్వను ఎత్తిచూపుతూ ఆయన ప్రసంగించారు. అనంతరం కవినమ్మేళనంలో కవులు తమ కవితలు వినిపించారు.

ముగింపు రోజున జరిగిన సదస్సుకు ఆచార్య టి.గౌరీశంకర్

అధ్యక్షత వహించారు. మహాకవి సినారె కవితా ప్రస్థానం అన్న అంశంపై డా.కాంచనపల్లి ప్రసంగించారు. వివిధ ప్రక్రియలలో విశ్వపరివ్యాప్తంగా సాగిన సినారె కవితా యాత్రను ఆయన వివరించారు.

తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తు అధ్యక్షులు డా.ఎల్లారి శివారెడ్డి ముఖ్య అతిథిగా హాజరై సినారె సాహిత్య ప్రత్యేకతను వివరిస్తూ ప్రసంగించారు. ఘనపురం దేవేందర్ వ్యాఖ్యాతగా వ్యవహరించారు. కవితా సప్తాహంలో భాగంగా జరిగిన కవి సమ్మేళనాలలో సాహితీవేత్తలు ఆశారాజు, రావికంటి వసునందన్, డా.తిరునగరి, డా.పత్తిపాక మోహన్, జింబో, మెర్సీమార్గరెట్, ఒద్దిరాజు ప్రవీణ్ కుమార్, మౌనశ్రీ మల్లిక్, సుంకర రమేష్, మండల స్వామి, తైదల అంజయ్య, పొన్నాల బాలయ్య, సిద్దెంకి గిరి, ఎస్.హరగోపాల్, దేవులపల్లి వాణి, పోతన జ్యోతి, చెమన్, పొట్లపల్లి శ్రీనివాసరావు, డా.రామా చంద్రమౌళి, కొల్లూరుం విమల, జూపాక సుభద్ర, వేముగంటి మురళి, వర్ణుల శివకుమార్, యాకూబ్, షాజహాన్,

స్రైబాబ, జగన్ రెడ్డి, చిత్తలూరి సత్యనారాయణ, డా.దామెర రాములు, కందుకూరి శ్రీరాములు, అయాచితం నటేశ్వరశర్మ, మలుగ అంజయ్య, దొరవేటి, కోట్ల వెంకటేశ్వరరెడ్డి, ఆచార్య ఫణింద్ర, వనపట్ల సుబ్బయ్య, దాస్యం సేనాధిపతి, మునాస వెంకట్, కోడూరి విజయ్ కుమార్, డా.తిరుమల శ్రీనివాసాచార్య, డా. సుద్దాల అశోక్ తేజ, గోరటి వెంకన్న, భీంపల్లి శ్రీకాంత్, దేవనపల్లి వీణావాణి, జ్యులిత, ఉదారి నారాయణ, పొద్దుటూరి మాధవీలత, బెల్లంకొండ సంపత్ కుమార్, గుడిపల్లి నిరంజన్, రమణ వెలమకన్న, పగడాల నాగేందర్, అనిశెట్టి రజిత, కందాళై రాఘవాచార్య, సోమశిల తిరుపాల్, తోకల రాజేశం, వడిచెర్ల సత్యం, అన్నవరం దేవేందర్, కోటం చంద్రశేఖర్, రూప్ కుమార్ దబ్బీకర్ వంటి ఎందరందరూ కవులు కవితాగానం చేశారు. ఇద్దరు మహాకవులను జయంతుల వేళ సంస్మరిస్తూ వారి సాహిత్య మార్గల్ని మననం చేసుకుని భిన్న కవిత్య రీతులను కూడా స్ఫులిస్తూ విజయవంతంగా జరిగింది 'తెలంగాణ కవితా సప్తాహం'.

- దక్కన్ న్యూస్

ప్రాచీన గ్రంథాల పరిచయ వేదిక

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడ్డాక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నూతనంగా చేపట్టిన అనేకానేక కార్యక్రమాలలో భాగంగా సాహిత్యాన్ని ప్రచారం చేయడం కోసం 2017, మే-2న 'తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ'ని ఏర్పాటు చేసింది. ఇది సాహిత్య రంగానికే గర్వకారణం. ఇన్నేళ్లు వివక్షకు గురైన తెలంగాణ చరిత్ర, సాహిత్య చరిత్రను వెలుగులోని తీసుకు రావాలని సంకల్పించింది. అందుకోసం పరిశోధన, ప్రచురణ, ప్రచారం, శిక్షణ వంటి వివిధ కార్యక్రమాలను నిర్వహించాడానికి శ్రీకారం చుట్టింది తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి. ఇందులో భాగంగానే నేటి తరం పాఠకులకు మరుగునపడిన ప్రాచీన గ్రంథాలను పరిచయం చేయాలని సంకల్పించింది. దానికి అనుగుణంగా ప్రతినెల రెండవ శుక్రవారం సా||6.గంటలకు రవీంద్రభారతి సభామందిరంలో 'కావ్య పరిమళం' పేరుతో ప్రశస్తి పొందిన ఓ ప్రాచీన గ్రంథంపై ప్రముఖ కవి పండితులచే పరిచయ ప్రసంగం ఏర్పాటుకు శ్రీకారం చుట్టింది.

నేటి సమాజం మరిచిపోతున్న సాహిత్య విలువలను, ముఖ్యంగా విశిష్టమైన ఆనాటి తెలంగాణ సాహిత్యాన్ని నేటి సమాజానికి తెలియజేయాలనే సత్సంకల్పమే సాహిత్య అకాడమి నిర్వహించే 'కావ్యపరిమళం' సభా కార్యక్రమం. మొదటగా 13.04.2018న పాల్గురికి సోమన 'బసవ పురాణం'తో ఈ కావ్య

పరిమళ పరిచయ కార్యక్రమం ప్రారంభమైంది. మే, నెలలో రెండవ కావ్య పరిమళం జరిగింది. ఇందులో - గోనబుద్ధారెడ్డి 'రంగనాథ రామాయణం' పైన, జూన్ నెలలో మూడవ కావ్య పరిమళం - పోతనామాత్యుని 'శ్రీమద్భాగవతం'పైన, జూలైలో నెలలో నాల్గవ కావ్య పరిమళం - కొరవి గోపరాజు 'సింహాసన ద్వాత్తింశిక' గ్రంథాలపైన పరిచయ కార్యక్రమం జరిగింది. ప్రాచీన గ్రంథాల గురించి తెలుసు కోవాలన్న ఉత్సాహం ఉన్న అనేక మంది సాహితీ ప్రియులు ఈ కార్యక్రమానికి పెద్ద సంఖ్యలో పాల్గొనడం జరిగింది. సెల్ ఫోన్స్, టీవీ లకు బందీలవుతున్న నేటి యువ

తరాన్ని కావ్యపరిమళంలాంటి కార్యక్రమాలతో పుస్తక పఠనంవైపుకు మళ్లించే ప్రయత్నం చేస్తుంది. కనుమరుగైన ఇంతటి గొప్ప ప్రాచీన గ్రంథాలను ఇప్పటికైనా వెలుగులోకి తీసుకువస్తున్న తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీకి పాఠకులకోసం కొండంత అండనిచ్చింది. ఈ సభా కార్యక్రమంలో ప్రత్యేకంగా ప్రాచీన కావ్యాలపై మక్కువ కలిగిన వర్తమాన తరానికి చెందిన యువకవులు, కళాకారులు, సాహితీవేత్తలు ఎక్కువగా పాల్గొనడం కొత్త ఉత్సాహాన్నిచ్చింది. వక్తలు తమకు ఇచ్చిన కావ్యాన్ని గురించి సుమారు రెండు గంటల పాటు ఓ పాఠంగా, వీలైనంత విపులంగా సందర్భోచిత ఉదాహరణలతో వివరించారు.

- సోమశిల తిరుపాల్, m : 99892 60336

అనువాదం - ఆధునిక పోకడలు

(గత సంచిక తరువాయి)

భాషా సంబంధమైవ:

అనువాదం చేసే వ్యక్తికి రెండు భాషలపైన సంపూర్ణ అధికారం ఉండాలి. సంపూర్ణ అధికారమంటే ఇటు మూల భాషలోనూ, అటు లక్ష్య భాషలోనూ పదాలు, నుడికారాలు, అర్థాలు, అర్థచ్ఛాయలు తెలిసి ఉండి భాషల నిర్మాణం గురించి కూలంకషమైన పరిజ్ఞానం ఉండాలి. అనువాదం అంటే ప్రతి పదానికి అర్థం చెప్పడమే కదా! అనుకోవచ్చు. ఏదైనా ఒక తెలుగు పదాన్ని నిఘంటువులో చూడండి ఎన్ని అర్థాలుంటాయో, సందర్భాన్ని బట్టి ఒక పదం ఎన్నో అర్థాలనిస్తుంది కదా! కాబట్టి అనువాదం అంటే ముక్కకు ముక్క అర్థం చెప్పడం కాదని మూల భాషలోని నిర్మాణాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని, లక్ష్య భాషలోని నిర్మాణానికి అనుగుణంగా, మూల భాషలోని ఆలోచనలనూ, భావాలనూ వెల్లడించడం. ఇలా వెల్లడించే సందర్భంలో ఎదురయ్యే సమస్యలు, ఉదాహరణకు తెలుగులోని 'గోడ మీది పిల్లి' అనే జాతీయాన్ని తీసుకున్నట్లయితే తెలుగు మాతృభాష వారికి దాని భావం అర్థమై ఉంటుంది. అంటే ఏ వ్యక్తినైతే 'గోడ మీది పిల్లి' అంటున్నామో అతన్ని, అతని మాటను నమ్మకూడదనే సంకేతం ఉంది. ఆ పదాన్ని ఇంగ్లీష్ లోనికి ముక్కకు ముక్క అనువాదం చేస్తే 'Cat on the wall' అవుతుంది. కాని తెలుగులో వచ్చిన భావం స్ఫురించదు ఇలాంటి సమస్యలు మొదలగునవి.

అనువాదం - తెలుగు సాహిత్యం:

తెలుగు సాహిత్యమే అనువాదంతో మొదలైందని చెప్పవచ్చు. సంస్కృత వ్యాస మహాభారతాన్ని నన్నయ, తిక్కన, ఎర్రనలు తెలుగులోకి అనువదించారు. ఆనాటి నుండి నేటివరకు అనువాదాలు దినదినాభివృద్ధి చెందుతూ భాషలు సుసంపన్నం కావడానికి దోహదపడుతున్నాయి. పొత్తురి వెంకటేశ్వరరావు అనువాదాన్ని 'విశ్వవారధి'గా అభివర్తించాడు. వారన్నట్లు "వేలాది భాషలు మాట్లాడుతున్న సమస్త మానవాళిని ఏకం చేసి వసుదైక కుటుంబాన్ని సాధించగల శక్తి అనువాద విద్యకు ఉన్నది... అనువాదం మనుషుల మధ్య భాషా సంబంధమైన అడ్డుగోడల్ని కూలుస్తుంది విజ్ఞానాన్ని పెంచుతుంది. అలా మానవుడి సర్వతోముఖ వికాసానికి దోహదం చేస్తుంది" (చక్రధర్, పుట:7-12) అని చక్రధర్ అంటాడు.

తెలుగులో అనువాదమనేది నన్నయతో మొదలైంది. ఆ తరువాత నన్నెచోడు స్వీకరించినా శివ కవులలో ఎక్కువగా కొత్త ప్రక్రియలు చేపట్టినట్లుగా కనిపిస్తుంది. ఆ తరువాత కాలం వాడైన

గోన బుద్ధారెడ్డి రంగనాథ రామాయణాన్ని సంస్కృతం నుండి తెలుగులోకి అనువదించాడు. తిక్కన యుగంలోనూ తిక్కనతోపాటు అతని సమకాలీనులైన కేతన, మారన, మంచన అందరూ అనువాద గ్రంథాల్ని రాశారు. ఎర్రన యుగంలోనూ, శ్రీనాథుని యుగంలోనూ అనువాదాలు వచ్చాయి. రాయల యుగంలోనూ అనువాదాలు వచ్చాయి కానీ ఆ కాలం నాటి ప్రబంధ కవుల అనువాదాలు పూర్వపు అనువాదాలకంటే భిన్నంగా ఉన్నాయి. దక్షిణాంధ్ర యుగంలో, ఆ తరువాత క్షీణ యుగంలో కూడా అనువాదాలు వచ్చాయి. ఈ యుగం వరకు ఎంతో కొంత సంస్కృత కావ్యాలకి అనువాదాలై ఉంటాయి. కనీసం కథా వస్తువునైనా, భావనైనా సంస్కృత కావ్యాల నుండి గ్రహించమని చెప్పవచ్చు.

తెలుగు సాహిత్యమే అనువాదంతో మొదలైందని చెప్పవచ్చు. సంస్కృత వ్యాస మహాభారతాన్ని నన్నయ, తిక్కన, ఎర్రనలు తెలుగులోకి అనువదించారు. ఆనాటి నుండి నేటివరకు అనువాదాలు దినదినాభివృద్ధి చెందుతూ భాషలు సుసంపన్నం కావడానికి దోహదపడుతున్నాయి. పొత్తురి వెంకటేశ్వరరావు అనువాదాన్ని 'విశ్వవారధి'గా అభివర్తించాడు. వారన్నట్లు "వేలాది భాషలు మాట్లాడుతున్న సమస్త మానవాళిని ఏకం చేసి వసుదైక కుటుంబాన్ని సాధించగల శక్తి అనువాద విద్యకు ఉన్నది.

ఆధునిక యుగంలో చూసినట్లయితే కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు తన స్వీయ చరిత్రలో నేనే మొదట నవల, ప్రహసనం, విమర్శ, స్వీయ చరిత్ర, కవుల చరిత్రలను ప్రవేశ పెట్టానని చెప్పుకున్నాడు. ఇవన్నీ కూడా ఆంగ్ల భాష ప్రభావంతో వచ్చినవే. ఆయన రాసిన 'రాజశేఖర చరిత్ర' అనే నవల 'వికార్ ఆఫ్ వేక్ ఫిల్డ్' అనే నవలకి అనువాదమని విమర్శకుల అభిప్రాయం. వీరేశలింగం పంతులు ఇంగ్లీష్ భాష నుండి అనేక కథల్ని అనువాదం చేశారు. గురజాడ కూడా ఇంగ్లీష్ నుండి కవితల్ని అనువాదం చేశారు. ఇలా ఇంగ్లీషు నుండి విరివిగా అనువాదాలు వస్తున్నా సంస్కృతం నుండి కూడా అనువాద నాటకాలు వచ్చాయి.

తిరుపతి వేంకట కవుల మృచ్ఛకటికం, మల్లాది సూర్యనారాయణ శాస్త్రి ఉత్తర రామచరిత్ర, వీరేశలింగం పంతులు శకుంతల వంటి నాటకాలు మొదలైనవి. రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ కావ్యాలు, పార్సీ భాష నుండి ఉమర్ ఖాయ్యాం రుబాయిలు తెలుగులోకి అనువాదమైనాయి. ఇలా ఆధునిక యుగంలో సాహిత్యమే కాకుండా గణిత శాస్త్రం, చరిత్ర, మనస్తత్వ శాస్త్రం, వైద్య శాస్త్రం వంటి సాంకేతిక శాస్త్రాలు వంటి అనువాదాలు తెలుగు భాషలోకి వస్తూనే ఉన్నాయి.

ఆంగ్ల భాషనుండే కాక తమిళం, కన్నడం, మలయాళం, మరాఠీ, బెంగాలీ, హిందీ వంటి భారతీయ భాషల నుండి కూడా తెలుగులోకి, తెలుగు నుండి ఇతర సోదర భాషల్లోకి అనేక వచన కావ్యాలు, కథలు, నవలలు అనువదించ బడుతున్నాయి. చందమామ వత్రికలలోని కథలు నుమారు 10 భాషలకి పైగా అనువదించబడుతున్నాయి. అలాగే విప్లవ పత్రికలో అన్ని భాషల కథల్ని తెలుగులోకి అనువదిస్తున్నారు. ఈ విధంగా తెలుగు భాష సుసంపన్నం కావటానికి అనువాదాలు దోహదం చేస్తూనే ఉన్నాయి.

అనువాదం - ఆధునిక పోకడలు:

అనువాదం అనేది అతి పురాతనమైనది. ఈ అనువాదం దుబాసీలతో ప్రారంభమైనదని చెప్పాలి. మొదట భాషకు లిపి లేదని, భాషకు లిపి ఏర్పడిన నాటి నుండి పరిణామ క్రమంలో దుబాసీల వల్ల అనువాదం అభివృద్ధి చెందినదని చెప్పవచ్చు. ఈ అనువాద కళకు గ్రీకు దేశంలో పునాదులు వేయబడ్డాయి. “అందువల్ల ప్రాచీన గ్రీకు దేశంలోని తర్జుమా కళకు సంబంధించిన చరిత్రను అధ్యయనం చేయాల్సిన అవసరం వుంది. గ్రీకు చరిత్ర పరిశీలన వలన పాశ్చాత్య దేశాల నాగరికతకు నాడు గ్రీకు దేశం నడి బొడ్డుగా పరిగణించ బడిందని తెలుస్తుంది. గ్రీకు అనువాద ప్రక్రియాభివృద్ధికి రెండు ఉ ద్యమాలు ప్రారంభించబడ్డాయి. అందులో ఒకటి గ్రీకు భాషలో నుండి లాటిన్ భాషలోకి చేయడం అంటే హెరామర్ ఒడిస్సిని, లాటిన్ భాషలోకి తివిస్ ఆండ్రోనియస్ 25 B.C.లో అనువాదం చేయబడింది. లాటిన్ పండితులు కోటలస్సో, కేరూ, గ్రీకు భాషలో ఉన్న గ్రంథాల్ని తరచుగా లాటిన్ భాషలోకి తర్జుమా చేస్తూ వచ్చారు.” (అక్విరెడ్డి, నిర్మలాదేవి, నళిని, పుట:10).

ఇలా మొదలైన అనువాదం ప్రపంచ వ్యాప్తంగా దాదాపు అన్ని భాషలలో ప్రవేశించి సమస్త మానవాళిని, మానవాళి మేధస్సును ఏకం చేసి ఆధునిక యుగాన్ని అనువాద యుగంగా చెప్పే స్థాయికి అనువాదం వెళ్ళిందంటే అతిశయోక్తి కాదు.

సాంకేతిక విజ్ఞానం అభివృద్ధి చెందటంతో మానవుడు మాత్రమే అనువాదం చేసే క్రమంలో కంప్యూటర్ చేత అనువాదం చేయించాలని

1933 సంవత్సరం నుండే ప్రయత్నాలు మొదలైనవి, “మొట్ట మొదట కంప్యూటర్ చేత లిప్యంతరీకరణం (Transliteration) చేయించారు. ఒక లిపిలోని రచనను యథాతథంగా మరో లిపిలో రాసే పద్ధతిని కంప్యూటర్ ద్వారా చేయించారు. కంప్యూటర్ మెంటేనెన్స్ కార్పొరేషన్ (Computer Maintenance Corporation) వారు. అనేక భాషలకు ఉపయోగపడే వర్డ్ ప్రాసెసర్ (Word Processor)ను రూపొందించి దాని చేత లిప్యంతరీకరణం చేయించారు. ఈ వర్డ్ ప్రాసెసర్ ద్వారా హిందీ - ఇంగ్లీషు తదితర భాషల్లోకి లిప్యంతరీకరణ కార్యాక్రమం చేపట్టవచ్చు.” (భీంసేన్ నిర్మల్, పుట:51).

1954 సంవత్సరం జనవరిలో యాంత్రిక అనువాదం చేసే కంప్యూటర్ ని ప్రదర్శించారు. ఈ కంప్యూటర్ గణిత శాస్త్రానికి సంబంధించిన 60 రష్యన్ భాషా వాక్యాలను ఇంగ్లీష్ లోనికి అనువదించ కలిగింది. ఆ తరువాత (Technical Mathematical) టెక్నికల్ మ్యాథమేటికల్ విషయాలను అనువదించే యంత్రాలను 1958 సంవత్సరంలో రూపొందించారు. 1963 సంవత్సరంలో రష్యన్ - ఇంగ్లీష్ భాషలకు అనువాదం చేసే కంప్యూటర్ ను తయారు చేశారు. 1972లో రష్యాతో ఇంగ్లీష్ నుంచి రష్యన్ భాషలో

మనదేశంలో కూడా కంప్యూటర్ ద్వారా అనువాదాలు చేయడానికి ప్రయత్నాలు, పరిశోధనలు జరుగుతున్నాయి. తంజావూరులోని తమిళ విశ్వవిద్యాలయం, మైసూరులోని భారతీయ భాషల కేంద్ర సంస్థ, హైదరాబాద్ లోని హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయాలలో విశిష్టమైన పరిశోధనలు జరుగుతున్నాయి.

అనువాదాలు చేయించడానికి ఒక కేంద్రం ఏర్పాటు చేశారు. ఆ తరువాత ఇంగ్లీష్ నుండి జపాను భాషలోకి అనువదించ కలిగే కంప్యూటర్ ను Toshiba Corporation వారు నిర్మించారు. ఇవి మనిషి చేసే అనువాదంకంటే మూడు రేట్లు వేగంగా అనువాదం చేయగలవట. ఇలా పరిణామం పొందుతూ అనువాదకుడి కంఠ స్వరం ఆధారంగా అనువాదం చేసే కంప్యూటర్ ను కనిపెట్టారు.

మనదేశంలో కూడా కంప్యూటర్ ద్వారా అనువాదాలు చేయడానికి ప్రయత్నాలు, పరిశోధనలు జరుగుతున్నాయి. తంజావూరులోని తమిళ విశ్వవిద్యాలయం, మైసూరులోని భారతీయ భాషల కేంద్ర సంస్థ, హైదరాబాద్ లోని హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయాలలో విశిష్టమైన పరిశోధనలు జరుగుతున్నాయి.

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం సహకారంతో 20 వేల ఇంగ్లీషు - తెలుగు పదాల నిఘంటువుగా తయారు చేయబడ్డాయి. దక్షిణ భారత హిందీ ప్రచార సభ, ఉచ్చాచిక్షా జాన్ శోధ్ సంస్థాన్ లో ద్విభాషా నిఘంటువును (హిందీ-తెలుగు, తెలుగు-హిందీ) తయారు చేశారు. కాన్పూర్ లోని I.I.T.లో కూడా ఇటువంటి ప్రయత్నాలే జరుగుతున్నాయి. ఇలా ఎన్ని పరిశోధనలు జరిగినా చివరికి మానవ ప్రయత్నం లేకుండా యంత్రానువాదం పని చేయదు. అయితే కంప్యూటర్ సహాయంతో చక్కటి నిఘంటువులు తయారు చేసుకోవచ్చు.

ఇలా పరిణామ క్రమంలో అనువాదం దినదినాభివృద్ధి చెందుతూ భాషలు వేరైనా మానవ హృదయ స్పందనలు ఒకటే. మానవుల హృదయాలలో ఉండే భావాలు ఒకటే. ఈ సమైక్యతా భావాన్ని స్పష్టంగా తెలుసుకోవడానికి అనువాదమే ఏకైక సాధనం.

ఉపయుక్త గ్రంథ సూచిక:

1. అక్విరెడ్డి ఎస్. నిర్మలాదేవి, పి. నళిని, జి. 1989. అనువాద సిద్ధాంతాలు. మద్రాస్. సమత పబ్లికేషన్స్.
2. భీంసేన్ నిర్మల్. 2000. అనువాద శాస్త్రం. హైదరాబాదు. తెలుగు అకాడమీ.
3. చక్రధర్ గోవిందరాజు. 1998. అనువదించడం ఎలా? హైదరాబాదు. విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్.
4. రామకృష్ణారావు గోవిందరాజు. 2007. అనువాదం. కుప్పం. ద్రావిడ విశ్వవిద్యాలయం.
5. రామచంద్రారెడ్డి రాచమల్లు. 1987. అనువాద సమస్యలు. హైదరాబాదు. విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్.
6. రామారావు వి.వి.బి. 2005. అనువాద దర్శిని. మైసూర్. సెంట్రల్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇండియన్ లాంగ్వేజెస్.

- డా. భట్టు సుధాకర్
m : 9441695938

e : sudhakarbhattu9@gmail.com

అభావం అంచుమీద

(గత సంచిక తరువాయి)

పేవ్ మెంట్ పై పెద్ద పెద్ద అంగలు వేస్తూ బస్ స్టాప్ వేపు నడిచాడు లోకనాథం. దాహంతో నాలుక పిడుచకట్టుకు పోయింది. బాటిల్లోంచి మళ్లా రెండు గుక్కలు నీళ్లు తాగాడు. ఇక చాలు. బాటిల్ అడుగున కొన్ని మాత్రమే నీళ్లు మిగిలున్నాయి. తను ఇల్లు చేరేసరికి ఎంత టయమవుతుందో? కడుపులో చిన్నగా ఆకలి మొదలయింది. రెండు బిల్డింగులు దాటాక రోడ్డు మలుపు వద్ద గానుగచెట్టు అరకొర నీడలో ఒక ఫుట్ పాత్ జ్యూస్ స్టాల్. మిక్సర్ గిరగిరా తిరిగాక జ్యూస్ లోంచి రసాన్ని గ్లాసులో వడగట్టుతోన్నాడు జ్యూస్ వాలా. సమయం మధ్యాహ్నం ఒకటిన్నర దాటింది. మరుగుతున్న ఆరెంజ్ జ్యూస్ ఆకాశం నుండి ధారాళంగా కురుస్తున్నట్టుగా తీక్షణంగా వుంది ఎండ. చౌరస్తా అవతల ప్రభుత్వసుపత్రి బస్టాపు వద్ద రెండు రూట్లనుండి వచ్చే బస్సులు దొరికే అవకాశముంది. దాదాపు మూడు ఫర్లాంగుల దూరం ఉండొచ్చు. తప్పదు, నడవాలి. అడుగుల వేగం పెంచాడు లోకనాథం.

ఆస్పత్రి బస్టాపు వద్ద ఎక్కువ జనం లేరు. పేరుకే బస్ షెల్టర్ కానీ అక్కడ నీడే లేదు. వంగి విరిగిపోయి, పెయింటు వూడిపోయిన నల్లని పాత ఇసుప కుర్చీలు ముట్టుకుంటే కాలుతున్నాయి. వాటిపై కూర్చునేటట్టు లేదు. సమీపంలో నాలాపై వంతెన. ఉచ్చల కంపుకొట్టే దాని గోడకు ఆసుకుని మట్టిపని చేసే కూలీల తాత్కాలిక నివాసాలు. పై కొమ్మలు వాడిపోతున్న పెద్ద వేపచెట్టు నీడన కొంచెం శుభ్రంగా వున్నచోట భోజనాలకు కూర్చున్నారు కూలీలు. అందేంత ఎత్తులో వున్న ఒక కొమ్మకు పెద్ద చిక్కం వేలాడుతోంది. అందులోంచి, అన్నం, కూరలు వున్న పెద్ద పెద్ద గిన్నెలను నిక్కర్ తొడుక్కున్ను ఒక పదిహేనేళ్ల కుర్రాడు ఒక్కొక్కటిగా తీస్తూ తండ్రికి అందిస్తున్నాడు. బొంతలు పరిచిన చెట్టు మొదలు దగ్గర నిలబడి ఒక మహిళాకూలీ- కుర్రవాడి తల్లి - రోడ్డు మీదుగా దృష్టి సారించి రెండు ఫర్లాంగుల దూరాన అవతలి వీధిలో ఆగివున్న వాటర్ టాంకర్ వైపు ఆందోళనగా చూస్తోంది. చెట్టు అవతలివైపున అయిదుగురు సభ్యులున్న మరో కుటుంబం సద్ది మూటలు విప్పి భోజనాలు తినడానికుపక్రమించారు. బాగా కిందికి వాలిన ఒక బలిష్టమైన కొమ్మకు వేలాడుతూన్న చీరమడతల వుయ్యాలలో రెండేళ్ల పాప హాయిగా నిద్రపోతోంది. వుయ్యాల తాడుకు వైరుతో కట్టిన సెల్ ఫోన్ లో ఎఫ్ ఎం రేడియోలో పాత తెలుగు సినిమా పాటలు చక్కగా వినివస్తున్నాయి.

పైకి తేలివ వేర్లు, వంకర్లు తిరిగిన కణుపులతో, దాదాపు రెండున్నర మీటర్లు మెయిన్ రోడ్డు వైపుకు విస్తరించుకుపోయిన వేపచెట్టు మొదలు సరీస్రవం పాదంలా వుంది. అక్కడ నిలబడి,

ఆస్పత్రి బస్టాపు వద్ద ఎక్కువ జనం లేరు. పేరుకే బస్ షెల్టర్ కానీ అక్కడ నీడే లేదు. వంగి విరిగిపోయి, పెయింటు వూడిపోయిన నల్లని పాత ఇసుప కుర్చీలు ముట్టుకుంటే కాలుతున్నాయి. వాటిపై కూర్చునేటట్టు లేదు. సమీపంలో నాలాపై వంతెన. ఉచ్చల కంపుకొట్టే దాని గోడకు ఆసుకుని మట్టిపని చేసే కూలీల తాత్కాలిక నివాసాలు. పై కొమ్మలు వాడిపోతున్న పెద్ద వేపచెట్టు నీడన కొంచెం శుభ్రంగా వున్నచోట భోజనాలకు కూర్చున్నారు కూలీలు.

రావాల్సిన వ్యక్తి కోసం ఎదురు చూస్తోన్న మహిళా కూలీ తన దృష్టి మరింత దూరం, స్పష్టంగా ఆనేందుకు ట్రెంచి తవ్విన మట్టి దిబ్బ పైకి ఎక్కింది. జామూన్ రంగు నేత చీర కట్టుకున్న ఆమెకు నలభై ఏళ్లు ంటాయేమో. తగినంత కండపుష్టిలేని వొళ్లు, ఎందుకుపోయిన ఛాతీ. అలా చూస్తూనే ఆమె తన చీర చెంగులు సవరించుకుంది. ఒకసారి కురులు గట్టిగా దులుపుకుని వేళ్లతోనే చిక్కులు దువ్వుకుని సిగ ముడుచుకుంది. ఆమె ధరించిన ఎర్రజాకెట్టు వీపు మీదా, మెడచుట్టూ ఉప్పు పేరుకుపోయిన తెల్ల చారికలు. అప్పటికే చెంబెడు నీళ్లతో ఆదరాబాదరాగా కడుక్కొన్న ముఖాన్ని భుజమ్మీది పాతతువాలతో తుడుచుకుంది. మట్టి పని చేసేటప్పుడు సౌకర్యం కోసం గోచీ బిగించిన చీరపై ఆచ్ఛాదనగా చుట్టిన తువ్వలు అది.

“మంచినీళ్ల కోసం పోయిన పిల్ల ఇంకా రాకపాయె..” ఆదుర్దా నిండిన స్వరంతో అందామె.

అన్నం, కూరలగిన్నెల చుట్టూ కంచాలు పెడుతున్న కొడుకు, బొంత మడతలు సాపు చేస్తున్న పెనిమిటి - ఆమె ఆందోళనలో పాలుపంచుకుంటూ తల్లిత్తి చూశారు. రెండు నిమిషాలు పోయాక సంతృప్తిగా నిట్టూర్చింది మహిళ. మెయిన్ రోడ్డు అవతల బస్ స్టాల్ వాటర్ టాంకర్ దగ్గర తోపులాటలో, అరుపులు కేకల రణగాణధ్వనుల్లో ఎలాగో నెగ్గుకుని వాళ్ల కూతురు మంచినీళ్లు తీసుకువస్తోంది. నెత్తిమీద ఆకుపచ్చరంగు ప్లాస్టిక్ బిందె, ఒక చేతిలో నిండు బకెట్ మోస్తూ ట్రాఫిక్ తప్పించుకుంటూ జాగ్రత్తగా రోడ్డు దాటి వచ్చేసిందా అమ్మాయి. ఎర్రపూల లంగా, పసుపుచ్చవోణీ, క్షేజాకెట్టు ధరించిన ఆ పద్దెనిమిది లేక ఇరవై ఏళ్ల వయసున్న పల్లెటూరి పిల్లలో అద్భుతమైన ఆకర్షణ వుంది.

వంగి, ప్లాస్టిక్ బిందె కింద పెట్టి, నిటారుగా నిలబడి వోణీ అంచుతో ముఖం, మెడల మీద చెమట తుడుచుకుంటున్న ఆ పిల్ల వైపు పరీక్షగా చూశాడు లోకనాథం. ఎత్తుకు తగ్గ లావు, చూడచక్కని అవయవ పొందికతో, ఆకట్టుకునే శరీర సౌష్ఠవం ఆమెది. వొంటిరంగు తెలుపే అయినా రోజుల తరబడి ఎండస్పర్శకు గురవడంవల్ల కందిపోయినట్టయి పోతపోసిన రాగి ప్రతిమను తలపింపజేస్తోంది. ఆమెలోని అందం లేదా ఆకర్షణ-నిజంగా ఎక్కడున్నాయో పరిశీలించాడు లోకనాథం. విశాలమైన తెల్లని కళ్లు, నిండైన బుగ్గలు, తీర్చిదిద్దినట్టున్న ముక్కు, మెరుస్తున్న తెల్లరాయి ముక్కుపుడక, తెలసంస్కారం కొరవడినా, చింపిరిగా లేచివున్నా, నల్లగా నిగనిగ లాడుతున్న వొత్తయిన జుట్టు, ఎర్రరిబ్బనుతో మలిచికట్టిన చిక్కని పాయల జడ... నిసర్గసౌందర్యం అంటే ఇదేనేమో. పెళ్లీడుకొచ్చిన

పడుచు పిల్ల కూడా తన కుటుంబంతో కల్పి ఎర్రటి ఎండలో వొళ్లు వంచి పనిచేయాల్సిరావడం, దారినపోయే లక్షలాదిమంది చెడు చూపుల తాకిడికి ఆమె మేని వంపుసొంపులు గురవాల్సిరావడం - ఎంతో బాధ కలిగించే సన్నివేశంలా తోచింది లోకనాథానికి. సభ్యతకాదని అటువైపు నించి దృష్టి మరల్చి తన బస్సు వస్తున్న దేమోనని చూసేందుకు దూరంగా రోడ్డు మలుపు వేపు చూపులు సారించాడు.

మే నెల మధ్యాహ్నపుటెండ భగభగమండుతోంది. సమయం రెండు కావస్తోంది. ఎర్రటి ఎండలో బయటికి రావడానికి జనం భయపడుతున్నారు కాబోలు, రోడ్డు మీద ట్రాఫిక్ బాగా పలచబడింది. కొమ్మ ఊగదు, గాలి ఆడదు. రెండు బస్సులు బుర్రుమంటూ వచ్చి వెళ్లిపోయినై. కానీ అవి తను ఎక్కాల్సినవి కావు. వేపచెట్టు నీడన విశ్రమించిన కూలీలు- మూడు కుటుంబాల వాళ్లు గబగబా భోజనాలు కానిచ్చేస్తున్నారు. ఉన్నట్టుండి వుయ్యాలలోని పాప గుక్కపట్టి ఏడ్చింది, చెట్టు అవతలివైపు కొంచెం ఎడంగా కూర్చున్న వాళ్లలోంచి ఒక మహిళ పరుగున వచ్చి అయిదు నిమిషాలపాటు పాలు కుడిపి జోకొట్టింది.

భోంచేస్తున్నవారి కంచాల్లోని ఆహార పదార్థాల వాసన కమ్మగా గాల్లో తేలివచ్చి లోకనాథం నోట్లో నీరూరింది. ఆకలితో పేగులు గుర్రుమన్నాయి. తను యిల్లు చేరేసరికి ఇంకో గంటైనా పడుతుంది. బాటిల్లో వున్న నీళ్లన్నీ గడగడా తాగేశాడు. వేళకు తిండి, వేళకు నిద్ర... సమకూరితే అదృష్టమే. ఆట, పాట, ఆకలి, దప్పిక, అలసట... జీవితంలో ఎన్ని మలుపులెదురైనా ఆ బయలాజికల్ డ్రెస్ ప్రకృతి సహజం. మరో ముఖ్యమైన బయలాజికల్ డ్రెస్... అణచుకోవాల్సిందేనా?

భోంచేస్తున్నవారి కంచాల్లోని ఆహార పదార్థాల వాసన కమ్మగా గాల్లో తేలివచ్చి లోకనాథం నోట్లో నీరూరింది. ఆకలితో పేగులు గుర్రుమన్నాయి. తను యిల్లు చేరేసరికి ఇంకో గంటైనా పడుతుంది. బాటిల్లో వున్న నీళ్లన్నీ గడగడా తాగేశాడు. వేళకు తిండి, వేళకు నిద్ర... సమకూరితే అదృష్టమే. ఆట, పాట, ఆకలి, దప్పిక, అలసట... జీవితంలో ఎన్ని మలుపులెదురైనా ఆ బయలాజికల్ డ్రెస్ ప్రకృతి సహజం.

రాత్రి సమయమెంతో, కరెంటు

ఎప్పుడు పోయిందో తెలియదు. మెలకువ వచ్చి లేచి కూర్చున్నాడు లోకనాథం. అర్ధరాత్రి దాటి వుంటుంది. వక్షంతా చెమట. పక్కబట్టలూ తడిసి ముద్దయిపోయినై. తెరిచివున్న కిటికీ లోంచి ఉన్నట్టుండి ఒక గాలి తెమ్మెర సున్నితంగా గదిలోకి ప్రవేశించి చల్లగా శరీరాల్ని తాకింది. ఏసీని మించినహాయితో నిమిషంపాటు తనువు పులకరించిపోయింది. కిటికీలోంచి కనపడుతూన్న ఆకాశం వైపు చూస్తే అనూహ్యమైన రీతిలో సన్నని వెలుతురు గదిలోకి ప్రసరిస్తోంది. ఆకాశంలో నిండు చందమామని, వెన్నెల వెలుగులలో స్నానమాడుతూన్న బయటి పరిసరాలను చాలా రోజుల తర్వాత చూడగలిగిన తృప్తి ఆనందంగా మారి లోకనాథం మనసుస్పొంగింది. అతని నిద్రమత్తు పూర్తిగా ఎగిరిపోయింది.

పక్కన తన భార్య వసుమతి ఆదమరిచి నిద్రపోతున్నది. నేల మీద పరిచిన చాప,మెత్తని మూడు చద్దర్లు, తలగడలు, ఇరువురి నడుమ అడ్డుగోడలా గుండ్రటి దిండు... నవ్వాచ్చింది లోకనాథానికి.

పక్కలో ఆ చివర, గోడ దిక్కుగా పడుకున్న వసుమతి గాధమైన నిద్రమత్తులో ఒత్తిగిల్లింది. మళ్లా దొర్లి దిండును కాళ్లకట్టవైపు తన్ని పెనిమిటికి దగ్గరగా వచ్చింది. తన ఎడమచేతిని అతని పొట్టమీద

వేసి కుడిచేయిని తలగడమీదుగా వెనక్కి వేసి నేలపై ఆనించింది. దీర్ఘంగా ఉచ్ఛ్వాస, నిశ్వాసలు తీస్తూంటే ఆమె ఛాతి లయబద్ధంగా కదలసాగింది. పైట కొంగు ఎటో జారిపోయింది. వొంటికి గాలి తగలడంకోసమని ఒకే హుక్కు పెట్టి వున్న జాకెట్లోంచి వక్షోజాలు దాదాపు పూర్తిగా బయటపడ్డాయి. చీర మోకాళ్లపైకి లేచింది. ఆమెకు నిద్రాభంగం కలగని రీతిలో మెల్లగా పక్కకు ఒత్తిగిల్లి, జాగ్రత్తగా ఆమె చేయిని తలగడ మీదనుంచి కిందికి దించి, తన కుడిమోచేతి మీద శరీర బరువును మోపి ఒక కొత్త వ్యక్తిని మొదటిసారి చూస్తున్నట్టుగా భార్యను తదేకంగా చూశాడు లోకనాథం. చెమటతో తడిసిన సున్నటి మెడ, వెన్నెల వెలుగులు పడి మెరుస్తున్న నిండు బుగ్గలు, బోర్లించిన బంగారు గిన్నెల్లా అగుపడుతోన్న వక్షోజాలు...

గదిలోని కాసంత చల్లదనమంతాఆవిరైపోయినట్టు, తన వూపిరి వేడెక్కినట్టు తోచింది లోకనాథానికి. ఆ స్థితిలో తన భార్య భంగిమ, రూపం, ఆమె శరీరం నుండి వచ్చే ఒకరకమైన మత్తు పరిమళం- సబ్బు, టాల్కం పౌడర్, హేరాయిల్, సిగలోనిమల్లెపూలు... అవన్నీ చెమటలో కరిగినప్పుడు వెలువడే చక్కని వింత వాసన... అతనిపై ప్రభావం చూపి సెక్స్ కోరికను వేల్కొలిపాయి. ఉండటబట్టలేక ఆమె ఎడమీద చేయివేసి పెదాలు అందుకునేందుకు ముఖం పైకి వంగాడు.

వసుమతి ఉలిక్కిపడి కళ్లు తెరిచింది. పెనిమిటి ఉద్దేశం పసిగట్టి అతణ్ణి మోచేత్తో పొడి చిదూరంనెట్టింది. “ఛట్. ఇప్పుడిదేంపని?”

“ఉవ్. అరవక. ఎన్నాళ్లయింది ఈ సుఖం లేక...? ఈ అనుభవమూ లేకపోతే జీవితం నిస్సారమే...”

“అయితే ఇప్పుడా..? ఇక్కడా? బుద్ధిలేకపోతేసరి. అవతలి గదిలో అమ్మాయి నిద్రపోయిందో లేదో..అగో.. సన్నగా వెలుతురుందంటే ఇంకా చదువుకుంటున్నదన్నమాట...” అంటూ లేచి గట్టిగా ఆవులించింది వసుమతి.

పాలసొంగుమీద నీళ్లు జల్లినట్టుయింది.లోకనాథం మూడ్. “ఇంకో గది వుండే ఇల్లయినా తీసుకోవాల్సింది. ప్లై..”

“చాలు. ఎన్ని ఇండ్లు మార్చుకుంటూ తిరుగుతం? ఎంత చెట్టుకు అంత గాలి. సిటీలో మన కిరాయి ఇల్లు ఇదే ఆఖరుది కావాలని నా కోరిక..” జాకెట్ హుక్కులు పెట్టుకుని చీర కాళ్లనిండుగా సవరించుకుంటూ లోగొంతుకతో అంది వసుమతి. కూర్చుని ఇంకా ఏదో ఆలోచిస్తూన్న పెనిమిటిని సున్నితంగా అదిలించింది. “పడుచుపిల్లగానివనుకుంటున్నావా ఇంకా. ఈ వయసులో ఈ ఆలోచనలేదయ్యో.. అటు తిరిగి గమ్మున పండుకో. రేపు ఏదో ఆఫీసుకి వెళ్లేదున్నదేమో..అగో..రాత్రి రెండయింది. ఇంకో గంట గడిస్తే కాలే సెంటర్ ద్యూటీ నుండి అబ్బాయి వస్తాడు.మాట్లాడకంక. పిల్ల లేస్తుంది.”

పక్కగది తలుపులు తెరుచుకున్నాయి.కూతురు సౌమ్య హాల్లోకి

వచ్చింది. గ్రూప్స్ కి సీరియస్ గా ప్రిపేరవుతోందా అమ్మాయి. స్టూలు మీది కూజాలోంచి నీళ్లు వంపుకుని తాగింది. “మంచినీళ్లు కావాలా నాన్నా?”

కావాలన్నట్టుగా తలాడించాడు లోకనాథం. మళ్లా గ్లాసు నిండా నీళ్లు వొంపింది సౌమ్య.

రేడియోలో పాటలాగిపోయినై. వార్తలు వస్తున్నాయ్. పొద్దు కొద్దిగా అటు వాలింది. వేపచెట్టు చిల్లులు పడ్డనీడ ఇప్పుడేమంత సౌకర్యంగాలేదు. చిన్నగా గాలి వీచి నాలాకంపును మోసుకొచ్చింది. దేనికీ చలించని ప్రాణుల్లా మట్టి పని కూలీలు మౌనంగా గిన్నెలు ఖాళీ చేస్తున్నారు.

“ఇంకా కూర వుందిరా మా తాన... తమ్మీ, ఇంద తీసుకో. అందరూ ఏనుకోండి..” అంటూ, జుట్టు బాగా నెరసి అందరికన్నా పెద్దావిడలా కనపడుతున్న మహిళా కూలి ఒకావిడ చెట్టు అవతలినుండి వచ్చి ఇవతలి కుటుంబానికి ఓ పెద్ద గిన్నె అందించింది. జామూన్ రంగు చీరావిడ ఆ కూరను పెనిమిటికి, కొడుక్కు వడ్డించి తన కంచంలోనూ వేసుకుంది. కూతురుకు వడ్డించబోతే వద్దన్నది. పప్పు, ఏదో ఆకుకూర వాసనతోపాటు మరో ఘాటు మసాలాకూర వాసన గాలిలో లేచి వచ్చింది. మట్టిపనిచేసుకునే ఆ వల్లెటూరి వాళ్లు తింటూన్న ఆహారపదార్థాలు ఏమిటా అని కుతూహలంగా గమనించాడు లోకనాథం.

దొడ్డు బియ్యపన్నం, పుప్పు, గోంగూర, ఏదో ఊరగాయ పచ్చడి.. వాళ్ల కంచాల్లో ఇప్పుడు ఎర్రగా నూనె తేలి యాడుతూన్న చిక్కని శోరువలో నల్లటి ముక్కలు కనపడుతున్న కూర కలిసింది. ఉప్పు, కారం, దట్టంగా వేసి మసాలాలు కలిపి వండిన మాంసంకూర అది అని తెలుస్తున్నది. అది ఏం మాంసమో అనేది కూడా చూచాయగా అర్థమైంది. ఎర్రటి ఎండలో కండలు కరిగేలా చెమటలు పారించి, బండలు పిండిచేసి కాయకష్టం చేసేటోళ్లు సాధారణంగా తీసుకునే ఆహార పదార్థమిది.

మాంసం కూరని వొత్తుగా అన్నంలో కలుపుకుని ఆ ఎర్రని ముద్దను చక్కగా నమిలిమింగాడు జామూన్ రంగు చీరావిడ పెనిమిటి. కారం ఘాటుదెబ్బకు ముక్కు కారుతూంటే ఎడమ చేత్తో లుంగీ అంచుతో తుడుచుకున్నాడు. గ్లాసెత్తి గడ గడా నీళ్లు తాగుతూ, అన్నాలుతింటూన్న తమ కుటుంబాలవేపే కుతూహలగా చూస్తూ నిలబడ్డ కళ్లద్దాల పెద్ద మనిషిని గమనించాడు. ఏదో స్ఫూరించినట్టుగా కలుపుగోలుగా నవ్వుతూ- “సార్, శానాసేవయింది ఎదురుసూడబట్టి- ఇంగో అర్ధగంట దాకా బస్సులు నడవవ్. ద్రెవర్లకూ, కండక్టర్లకూ అన్నాలు తినే టయిం కదా యిది! ఇట్లు చీ నీడకు ఈ వేరు మీద కూసో...” అన్నాడు. అతని వంటిపై రంగువెలిసిన లుంగీ, మాసిన బనీను వున్నాయి.

జెన్నట్టుగా తల పంకించి చిన్నగా నవ్వాడు లోకనాథం. ఒకచోట నిల్చుంటే వంటికి గాలి తాకడం లేదు. మెడమీదా, చంకల్లోపలా ధారగా కారుతూన్న చెమట. లోపలి బనీను, పై చొక్కా

వీపుకు అంటుకుపోయినై. రెండు నిమిషాలు అంటూ ఇటూ పచార్లు చేసి చెట్టు అవతలివైపు కూర్చున్న కుటుంబాలను సమీపించాడు. ఇందాక, కూర గిన్నెను ఇవతలివాళ్లకు అందించిన పెద్దావిడ భర్త కాబోలు-గళ్లలుంగీ, పైన కాటన్ బుష్షర్టు వేసుకుని తువ్వాలు తలపాగాలా చుట్టుకున్నాడు- అప్పుడే భోజనం ముగించేసి గోడవారగా పేవ్ మెంట్ బండల దొంతర మీద కూర్చున్నాడు. బీడీ అంటించుకుని గాధంగా రెండు దమ్ములు లాగాడు. లోకనాథాన్ని చూస్తూనే గౌరవసూచకంగా బీడీ ఆర్పేసి, ఆ ముక్కను తలపాగాలో పెట్టుకుని లేచి నిలబడ్డాడు. అతన్ని లేవవద్దని వారిస్తూ లోకనాథం తనూ, ఎత్తుగా పైకి తేలిన ఒక వేరుపై కూర్చున్నాడు. మెల్లగా సంభాషణ ఆరంభించాడు.

“ఎప్పట్నుంచి, ఎప్పటిదాకా చేస్తరు ఈ గుంతలు తవ్వేపని?”

“పొద్దుగాల ఏడున్నరకొస్తం, సాయంత్రం ఆరుగంటలదాక తవ్వతం. ఇంకా శానా దూరం వుంది తవ్వేపని..” చెప్పాడా కూలీ. యాభైనేళ్లు పైనే వుంటుందతని వయస్సు. బక్కచిక్కినట్టు ఉన్న ముఖంలో

ఎర్రనికళ్లు, కండలు దేలి ధృఢంగా కనపడుతున్న వొళ్లు, చేతులు కాయలు కాసి వున్నాయి. దవడల మీద తెల్లగా కనపడుతున్న అయిదారు రోజుల గడ్డం.

“ఈ కందకం తవ్వతున్నది కేబుల్ కోసమా, నీళ్ల పైపులకోసమా... మీ రోజు కూలీ ఎంతెంత వుంటుందో...”

“టేబుల్ డ్రైనేజి కోసం తవ్వతున్నాం. అగో- అక్కడి చౌరస్తా చెమన్ కాణ్ణుంచి రైలు వంతెన వరకు తవ్వాలే. వేం మొత్తం పన్నెండుమందిమి. గుత్తకు మాట్లాడుకున్నాం. కంట్రాక్టరు మేస్త్రీ మా వూరోడే. పసంతా అయినంక కూలీ గిట్టుబాటయితడనే నమ్మకంతో

వున్నాం. అగో... అక్కడ కూర్చున్న నిక్కరు పిల్లగాడు- మా బామ్మర్ది కొడుకు- సదువుకున్నోడు. రోజూ పని కూళ్ల లెక్కలు వాడే రాసి పెద్దడు..”

“మీ బామ్మర్ది అంటే... ఆ పూల లంగా తొడుక్కొనున్న పిల్ల తండ్రా?”

“ఔను. వాడే. వానికి ఇద్దరు ఆడపిల్లలు, ఒక కొడుకు. ఈడు నా చిన్నాయన కొడుకు. అక్కడ కూర్చున్న వాళ్లు నా కొడుకు, కోడలు. మేమంతా ఒక్కటే. బందుగులమే. పాలమూరు మాది..”

“ఓకా. పాలమూరు గురించి తరచూ వింటూంటం. మీరు యవసాయం వదిలేసి నగరంలో కూలీవనులకు రావడం సరే, కానీ ఎదిగిన ఆడపిల్లలనూ వెంట తీసుకురావడమెందుకయ్యా... ఇది బాగలేదు..”

“ఏం చేస్తమయ్యా... మూడెకరాల పొలం, అయిదెకరాల చెల్లె వుంది. కానీ పంటలేవు. ఎందుకంటేనీళ్లు లేవు. వరుసగా మూడేళ్ల నుంచీ కరువే. ముసలోళ్లను ఇంటికాడనే ఉంచి, కాయకష్టం చేయగలిగిన వాళ్లమంతా ఇట్లా వలసొస్తం. మళ్లా వానకాలం

మాంసం కూరని వొత్తుగా అన్నంలో కలుపుకుని ఆ ఎర్రని ముద్దను చక్కగా నమిలిమింగాడు జామూన్ రంగు చీరావిడ పెనిమిటి. కారం ఘాటుదెబ్బకు ముక్కు కారుతూంటే ఎడమ చేత్తో లుంగీ అంచుతో తుడుచుకున్నాడు. గ్లాసెత్తి గడ గడా నీళ్లు తాగుతూ, అన్నాలుతింటూన్న తమ కుటుంబాలవేపే కుతూహలగా చూస్తూ నిలబడ్డ కళ్లద్దాల పెద్ద మనిషిని గమనించాడు.

ఊరెల్లిపోతం. ఈడ ఇలాంటి కూలీ పనులుచేసుకుంటేనే నాలుగుపైసులు చేతుల మిగులుతయ్.”

“ఎంత సంపాదిస్తారు.. ఇరవై వేలా, ముప్పయి వేలా?”

“అంత వుండది.కానీ ఎంతో కొంత పైకం మిగుల్చుకంటం. ఇంటి కర్వులు, అప్పులు వెళ్లదీసుకుంటం. ఏమన్నా మిగిలితే ఎరువులకు, మందులకు పెడతం. అగో..మా బామ్మరికి శానా పెద్ద కష్టం. మూడేండ్ల నుంచి ఆ పిల్ల పెండ్లి వాయిదా వేసుకొస్తున్నడు.”

“ఉయ్యల్లోని చంటిది?..”

“నా మనుమరాలు. మూడేళ్ల కిందట పెండ్లి అయిన కొడుక్కు, కోడలుకు ఏం సుకం లేదు. కర్వు ఊళ్లో ఉండలేం. నగరంలో ఎల్లకాలం కూలీ బతుకు బతుకలేము. ఏం జేస్తం, ఇక్కడ మాకు అలకగా దొరికే పని ఈ మట్టి పనే..”

వుయ్యల్లోని పాపవైపూ, బొంతపై నడుంవాల్చిన పూల లంగా పిల్లవైపూ జాలిగా చూశాడు లోకనాథం. చూపుల్ని అలాగే పైకి, ఇంకా పైకి, అప్రయత్నంగా చెట్టుకొమ్ముల మీదకు పోనిచ్చాడు. వుయ్యాల కట్టిన వేపచెట్టు చిటారుకొమ్ములు, రెమ్ములు వాడి ఎండిపోతునట్టుగా అగువడ్డాయి. “అరరే.. ఆ కొమ్మ ఎప్పుడైనా విరిగి కింద పడుతుంది. జాగ్రత్త..”

“ఔను. సూశిన. ఇంకొన్ని రోజులకు పూర్తిగా ఎండిపోతుంది. విరిగిపోతుంది. ఈ కాండంలో రెండు చెట్లున్నాయ్ చూసిండ్లా సార్.. ఊడుగు చెట్టు, వేపచెట్టు. రెండూ పెనవేసుకుపోయి ఏవుగా పెరిగినయ్. కందకం తవ్వకుంటే కొన్ని వేర్లు తెగినయ్. బహుశ వేప చెట్టు తల్లివేరుమీద బలమైన దెబ్బ పడి వుంటది..”

“తల్లివేరు దెబ్బతింటే ఎంత పెద్ద చెట్టయినా...?”

“అంతే. మూలాలు తెగితే ఏ చెట్టయినా ఎండిపోతుంది. మనుషులైనా అంతేకద సార్..” అని వేదాంతిలా నవ్వాడు బుష్ పర్లు వేసుకున్న కూలీ. ఏదో ఆలోచించి నిస్సంకోచంగా బీడీ తీసి వెలిగించాడు. ఎటో శూన్యంలోకి చూస్తూ గాధంగా దమ్ములు లాగాడు.

డుగ్ డుగ్ మంటూ నల్లని రాయల్ ఎన్ ఫీల్డ్ మోటార్ బైక్ మీద తెల్లని ఖద్దరు బట్టలు ధరించిన గుత్తేదారు మేస్త్రీ, తన అసిస్టెంటుతో సహా రానే వచ్చాడు. మోటార్ బైక్ స్టాండు వేసి, రేబాన్ కళ్లడాలు తీసి నెత్తిమీది క్యాపు సవరించుకున్నాడు. మగకూలీ జనమంతా బిలబిలమని అతణ్ణి సమీపించి వినయంగా నిలబడ్డారు. అసిస్టెంటు తేవు అందించగా మేస్త్రీ, బేబుల్ డ్రెస్ జే బ్రెంచి వెడల్పు, లోతు కొలిచాడు. మెయిన్ రోడ్డు అంచున సుమారు మైలున్నర పొడవున మోకాలిలోతు తవ్విని బ్రెంచిన ఆ చివరి నుండి ఈ చివరివరకూ పరికించి చూసి అసంతృప్తితో ముఖం చిట్టించాడు. ఎండదెబ్బకు కందిన మొఖం కోపంతో మరింత ఎర్రబడింది. అతను సెల్ ఫోన్ లోని కాలిక్యులేటర్ లో ఏవో లెక్కలు వేసి చెబుతుంటే నిక్కరు తోడుక్కున్న కూలీకుర్రాడు చిన్న నోటు వున్నకంలో అంకెలన్నీ శ్రద్ధగా నోటు చేసుకున్నాడు.

కూలీలు ఒకరి ముఖాలొకరు చూసుకున్నారు. ఎవరికివారే లోలోపల ఏదో గొణుక్కున్నారు. నడుంవాల్చినవాళ్లు, ఒరిగి కూర్చున్నవాళ్లు అందరూ లేచారు. స్త్రీలు చీరలు, మగవాళ్లు లుంగీలు ఎగలాగి బిగించారు. పలుగులు, పారలు, తట్టలు, బుట్టలు అందుకున్నారు. “పిల్లా! కంచాలు, గిన్నెలు కడిగేసి గంపలో పెట్టెయ్యి జల్లిన. పెద్ద తట్ట నాకిచ్చి, చిన్నది అందుకుని ఇహ నడువ్..” అంది జామూన్ రంగుచీరకట్టినావిడ.

మేస్త్రీ కూలీజనం వేపు చూస్తూ కుక్కలా మొరిగాడు. “బుద్ధి లేదు మీకు. డబుల్ పని పెట్టుకోవద్దని నూటొక్కసార్లు చెప్పిన. లోతు అరడుగు, వెడల్పు నాలుగుగుణాలు తక్కువగా ఉన్నాయ్. అగో.. అక్కడి ట్రాఫిక్ ఐలాండ్ దాకా బ్రెంచి తవ్వకం ఇట్లనే ముందుకుపోనిచ్చి- ఆ తర్వాత, ముందు తవ్విందంతా సరిచేసుకునిరాండి. ఈ స్ట్రెచ్ ఇవాళ అయిపోవాలి అర్థమైందా?..”

లోకనాథం వైపొకసారి అనుమానంగా చూసిన మేస్త్రీ మళ్ల కూలీల వైపు తిరిగి, “మందితో ముచ్చటైందుకు మీకు? పనిమీద ధ్యాసపెట్టుండి. నగరంలో ఎవరెటువంటోళ్లోమీకు తెలవది జాగ్రత్త..” అనేసి బైక్ స్టార్ట్ చేసి వేగంగా వెళ్లిపోయాడు.

కూలీలు ఒకరి ముఖాలొకరు చూసుకున్నారు. ఎవరికివారే లోలోపల ఏదో గొణుక్కున్నారు. నడుంవాల్చినవాళ్లు, ఒరిగి కూర్చున్నవాళ్లు అందరూ లేచారు. స్త్రీలు చీరలు, మగవాళ్లు లుంగీలు ఎగలాగి బిగించారు. పలుగులు, పారలు, తట్టలు, బుట్టలు అందుకున్నారు.

“పిల్లా! కంచాలు, గిన్నెలు కడిగేసి గంపలో పెట్టెయ్యి జల్లిన. పెద్ద తట్ట నాకిచ్చి, చిన్నది అందుకుని ఇహ నడువ్..” అంది జామూన్ రంగుచీరకట్టినావిడ.

దురాన్నించి ఒక బస్సు రావడం కనిపించడంతో లోకనాథం వెంటనే లేచి నిలబడ్డాడు. చాలా సేపు బస్ కోసం చూసిన కొందరు అప్పటికే ఆటోల్లో వెళ్లిపోయారని గమనించాడు. బస్ షెల్టర్ వైపు అడుగులు వేస్తూ, హడావుడిగా లేచి గిన్నెలను, కంచాలను నర్పుతున్న మూలలంగా పడుచుపిల్ల మీదకు చూపులు పోనిచ్చాడు.

లంగా పిక్కల పైకి లాగి గోచీలాగా బిగించిందామె. ఛాతీనిండుగా వోణీ చుట్టుకుని, దాని అంచులు నడుముకు చెక్కుకుంది. మోకాళ్ల మీద కూర్చుని కంచాలను, అన్నం కూరల గిన్నెలను ఒక్కడగ్గరికి చేర్చింది. బిందెలోంచి చెంబెడు నీళ్లు తీసి, వాటిని పొడుపుగా వాడుతూ ఒక్కొక్క పాత్రను, కంచాన్ని కడిగి, చివరికి మిగిలిన అంట్లు నీళ్లను ఒక గిన్నెలోకి తీసుకుంది. లేచినిలబడి రోడ్డు అంచువద్దకు వెళ్లి గిన్నెలోని నీళ్లను మెల్లగా మట్టి కుప్పలో పారబోసింది. అంట్లు మట్టిలో ఆగిపోగా నీళ్లు తాగ్రోడ్డుమీదకు కారి పల్లంలో చిన్న చెలమ లాంటిది ఏర్పడింది. కావు కావుమంటూ చెట్టుమీదనుంచి నాలుగైదు కాకులు ఆ నీళ్ల కోసం వాలాయి. అవి ఆబగా తాగే లోపలే కావు నిమిషంలో నీళ్లు ఆవిరైపోయాయి. నిరాశగా దిక్కులు చూసిన కాకులు మళ్ల అరుస్తూ తడిమట్టిలో కెలికాయి. గట్టిగా హారన్ మోగిస్తూ రయ్యమంటూ బస్సు రాగానే కాకులు బెదిరి రివ్వున ఎగిరిపోయాయి.

(తరువాయి వచ్చే సంచికలో)

ఆడెపు లక్ష్మీపతి,

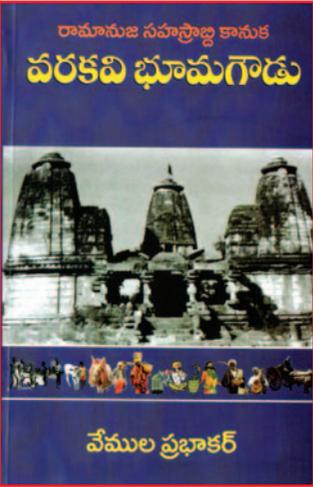
m : 9701227207

e: adepulaxmipathi@gmail.com

వరకవి భూమగౌడ్ ఆధ్యాత్మిక, సామాజిక, సాహిత్య జీవితం

గజమునగు మోక్షమిచ్చిన ఖగవతీంద్ర-రాజరాజేంద్ర రావికల్ రామచంద్ర అనే తేటగీతి మకుటంపై రావికంటి రామచంద్ర దైవతంపై శతక పద్యాలు, సంకీర్తనలు, కృతులు రాసిన తాత్విక యోగి, వైష్ణవదాస్, వరకవి కైరం భూమగౌడ్ ఆధ్యాత్మిక, సామాజిక, సాహిత్య, గృహస్థ, యాత్రా, నిర్వాణ జీవితాన్ని శోధించి, కళ్ళకు కట్టినట్లుగా నవలగా అక్షీకరించి, తెలుగు సాహిత్యానికి బహుజన తాత్విక వన్నెలద్దారు, ప్రముఖ సాహిత్యకారులు వేముల ప్రభాకర్. వరకవి అంటే స్వతహాగానే పెద్దగా అక్షర జ్ఞానం లేకున్నా పద్యకవిగా ఎదిగి ఆధ్యాత్మిక చింతనతో, జ్ఞాన మార్గంలో సమాజ హితానికి కృషి చేసిన సాధువర్తనుడు. తెలంగాణాలో చాలామంది వర కవులు, సంతలు, నన్యాసులు కనిపిస్తారు. ఆచార్య బిరుదురాజు రామరాజుగారితే ఆంధ్ర యోగులనెడి పేర వారి జీవిత చరిత్రలపై నాలుగు వ్యాస సంపుటాలు రాసి చరిత్ర సృష్టించారు. కోపాడ మండలంలో సిద్ధప్పవరకవి పద్యాలు చెప్పడంలో ప్రసిద్ధుడు. ధర్మపురి శేషప్పకవి ఇటీవలే వెలుగులోకి వచ్చిన యాదగిరిగుట్ట ఈగ బుచ్చిరాస్ నరసింహ దైవతంపై శతక పద్యాలు, పాటలు, సంకీర్తనలు రాశారు. అన్నమాచార్య, రామదాస్, కబీర్, వేమన, రామానందతీర్థ, తుకారాం, సక్కుబాయి, తరిగొండ వెంగమాంబ, మీరా, ఎల్లారెడ్డిపేట హజ్రత్ అలీ ఇమామలీబాబా, మళయాళస్వామి, నాదయోగి త్యాగరాజు, మొల్ల, అనీబీసెంట్, రాజారాం మోహనరాయి, స్వామి దయానంద సరస్వతి, పోతులూరి వీర బ్రహ్మంగారు, సద్గురు శివానంద మూర్తి వంటి వదూతలందరో ఆధ్యాత్మిక మార్గంలో నడిచారు. భగవంతునికి దాసాను దాసుడిగా దాస, వేదాంత, సంకీర్తన, తత్వ సాహిత్యాన్ని సృష్టించారు. సంకీర్తనలు, అభంగాలు, దోహాలు రాసి ఇలలో చిరస్మరణీయులై పోయారు.

ప్రస్తుతం వరకవి కైరం భూమగౌడ్ జీవిత చరిత్రను రచయిత నవలగా మలిచారు. వరకవి భూమగౌడ్ రచయితకి మాతామహులవుతారు. 1875-1950 మధ్యన వీరు జీవించారు. పదవ శతాబ్దంలో జీవించిన భగవత్ రామానుజులు శ్రీ వైష్ణవాన్ని సంస్కరించి, అట్టడుగు వర్గాల వారికి చేరడానికి నాటి నిబంధనలను, కట్టుబాట్లను ఛేదించి, అష్టాక్షరి మంత్రాన్ని ఉపదేశించి, తమిళనాడులోని శ్రీరంగం క్షేత్రం నుండి ఎంతో కృషి చేశారు. శ్రీవైష్ణవాన్ని సార్వజనికం చేసి ఇలలో మహనీయుడుగా, భగవద్రామా నుజులుగా మిగిలిపోయారు. రామానుజుల బోధనలకు ప్రభావితమై, వారి భక్తిమార్గంలో నడిచి, నిరాడంబరంగా తన ఆధ్యాత్మిక, సామాజిక, సాహిత్య జీవితాన్ని తాత్విక కోణంలో మలుచుకొని, పరిపూర్ణం చేసుకొన్న ఒక నిరుపేద బహుజనుడి సాధారణ జీవిత యదార్థ చరిత్రను అద్వితీయంగా, నవలా రూపంలో అందించిన వేముల ప్రభాకర్ ధన్యజీవులు. సదా ఆధ్యాత్మిక చింతనతో, తన సంసారిక జీవితాన్ని పరిమితం చేసుకొని, జనహితం కోసం పాపనం చేసుకున్న పూర్వ కరీంనగర్ జిల్లా రావికంటి నివాసి, గౌడ వృత్తి

కార్యకుడైన భూమగౌడ్ వరకవుల పరంపరలో అగ్రగణ్యుడిగా ఎదిగిపోయిన రీతిని, నవలలో చూస్తాం. వరకవి భూమగౌడ్ జీవిత ఘట్టాలను ఈ నవలలో వివిధ సన్నివేశాలలో మనం ఒక దృశ్యమానంగా చూడవచ్చును. ఈ నవలలో అవసరమైనచోట్ల, సందర్భాల్లో వివరంగా భూమగౌడ్ రాసిన శతక పద్యాలు, భగవత్ రామానుజుడి విశిష్టాద్వైత దివ్యతాల్లు, బోధనలు, ఇత విశిష్ట సాహితీమూర్తల హితవచనాలు చొప్పించి, నవలావాసిని పెంచారు. అంతేకాక తెలంగాణా సాహిత్యంలోని పాత సామెతలు, పలుకుబడులు, అపురూపమైన నాటి పదాల ప్రయోగాలు, ఉర్దూ సామెతలు, పదాల వినియోగాన్ని, వెరసి ముఖ్యంగా తెలుగు, ఉర్దూ సామెతలు, తెలుగు-ఉర్దూ భాషా పరిమళం ఈ నవలలో నిండుగా, కొట్టొచ్చినట్లు కనబడుతుంది.

నైజాం కాలనాటి రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక జన జీవిత చిత్రణను, మనం ఈ నవలలో గమనిస్తాం. నవలా నాయకుడు కైరం భూమగౌడ్ పుష్కర కాలపు తీర్థయాత్రా జీవితాన్ని ఉన్నతంగా ఈ నవలలో రచయిత చర్చించారు. కాలినడకనే ఆయన వేలాది కిలోమీటర్లు నడిచారు. అప్పటి నైజాం కాలపు పాలనా రీతులను, లోతుగా పరిశోధించి, భగవత్ శ్రీరామానుజ తత్వాన్ని జీర్ణించుకొని, కథా వస్తువు కలగాపులగం కాకుండా, ప్రభాకర్ ఈ నవలను కోహినూర్ వజ్రంలా తీర్చిదిద్దారు. 1875-1950 మధ్యన వరకవి కైరం భూమగౌడ్ జీవితం సాగింది. ఒక పక్కన జాతీయ స్వాతంత్ర్య సాధనా ఉద్యమం, మరోపక్కన నైజాం రాజు నిరంకుశ పాలనకు వ్యతిరేకంగా సాగుతున్న వ్యతిరేక ఉద్యమ పోరాటాలు ఈ నవలలో వస్తుపోతుంటాయి. బ్రిటిష్ పాలన, బ్రిటిష్ సార్వభౌమత్వంలో నైజాం రాజరికం విషమించి, ప్రజాస్వామ్యం అవిచ్ఛిన్నమౌతున్న సంధికాలాన్ని రచయిత ఈ నవలలో చక్కగా చిత్రించాడు. నైజాం తొత్తులైన రజాకార్ల దౌర్జన్యాలు, నైజాంపై పోలీస్ యాక్షన్ జరిగి, నైజాం రాజు భారత ప్రభుత్వానికి లొంగిపోయిన తెలంగాణా విముక్తి ఉద్యమ ఘట్టం ఈ నవలలో చూస్తాం. రచయిత ఆనాటి నడుస్తున్న చరిత్రను అవలోకించి, ఇన్ని కోణాలలో నవలను ఎంతో శ్రమకోర్చి రసవత్తరంగా అక్షరీకరించారు. ఆనాటి తెలంగాణా గ్రామీణ రాజకీయ, సాంస్కృతిక పునర్నివన దశ చిత్రణ ఈ నవలలో కొంతపరకైనా సాక్షాత్కరిస్తుంది. పొరుగు రాష్ట్రమైన మహారాష్ట్రలోని నాటి సాంఘిక జీవితం ఈ నవలలో చర్చకు వస్తుంది. ఒక మహనీయుడైన నిరాడంబర ఆదర్శమూర్తి తాత్విక జీవితాన్ని ఈ నవల 36 భాగాలతో అవసరమైన సన్నివేశాల రూపకల్పనతో, భగవత్ రామానుజులార్యుడి సహస్రార్థి కాసుకగా (1017-2017) రచయిత అందించిన సమయ-సందర్భం విశేషమైనదే. వేముల సోదరులు ఉదాత్తమైన సాహిత్య సృష్టికర్తలే. వీరి అన్నగారైన ప్రముఖ తెలంగాణవాద రచయిత స్వర్ణీయ వేముల పెరుమాళ్ళు (1943-2005) తన తాతగారైన ఈ నవలా నాయకుడైన వరకవి

భూమాదాస్ కృతులను 2002లో అనగా 16 ఏళ్ళకిందట అచ్చువేసి, తనవంతు రుణం తీర్చుకున్నారు. ఈ కృతులకు పొడిగింపుగా ప్రభాకర్ తాత ఆధ్యాత్మిక జీవిత చరిత్రను పరిశోధించి నవల చేశారు. పెరుమాళ్ళుగారు తన బాల్యంలో తన తాత భూమాగౌడ్ను చూశారు. పెరుమాళ్ళు అనే వైష్ణవ పేరును భూమాగౌడ్ సూచించారని తెలుస్తున్నది. భూమగౌడ్ రాసుకున్న కృతులు, శతక పద్యాల రాతప్రతులను ఈ పుస్తకంలో ఫోటోల రూపంలో రచయిత అందించారు. కైరం భూమగౌడ్ సంతానాన్ని, బంధువుల ఫోటోలను నవల చివరి పుటలలో అందించారు. భూమగౌడ్ తమ్ముడైన కైరం ఇస్టారి కుమారుడు, కైరం నారాయణ ఇంకా బతికే వున్నాడని, ఆయన నుండే ఎంతో మెరుగైన సమాచారం రాబట్టినట్లు రచయిత చెప్పాడు.

ఇహ నవలలోకి వెడితే మెట్పల్లి తాలూకాలోని బండ లింగాపూర్ వెలమ దొరల సంస్థానంలో భాగమై, పావన గోదావరి తీరంలోని రాయిల్ గ్రామం. దీన్నే రావికంటి అని కూడా పిలుస్తారు.

కైరం భూమగౌడ్ 75 సం॥ల జీవనయానాన్ని ఈ నవలలో రచయిత చక్కగా రికార్డు చేశారు. నవలా నాయకుడైన ఆయుర్వేద వైద్యుడు కల్లు అమ్మకునే కైరం భూమగౌడ్ పాత్ర పరిచయం, నటుడిగా, లకుమాదేవి నాటక సమాజం సారథిగా భూమగౌడ్ ఆధ్వర్యంలో జరిగే నాటకాల ప్రదర్శన, ఇతర పాత్రల పరిచయాలు మొదటి అధ్యాయంలో చర్చకు వస్తాయి. రెండవ భాగంలో గ్రామంలోని చాత్రాడ వైష్ణవుడు తిరునగరి నరసింహదాస్ రాసిన మాధవ చరితం ప్రదర్శిస్తున్న సందర్భంగా గ్రామప్రతినిధి లక్ష్మారెడ్డి అనుచరులు ఎదురుతిరిగి ప్రదర్శనకు దొరల ముందస్తు అనుమతి తీసుకోలేదని, నాయకుడు భూమగౌడ్ను ముసనబు హుకుంతో తీసుకెడతారు. అగ్ని ప్రవాదంతో వేదికపైని తెరలు కాలిపోతాయి. నాటకం రనాభాసై నష్టం జరుగుతుంది. భూమగౌడ్ను తీసుకెళ్ళి గడిలో బంధించినపుడు ఈ పద్యం చెబుతాడు. రామానుజ నిన్నే నమ్మితి నోయతిపతి, రామానుజ నీ దాసునియందు రాదా నీ కరుణ యేమేనందూ/తిరుమంత్రం కొరకు పన్నెండేండ్లు-తిరిగి మాధవుడు మీవెంటనూ- అని ప్రార్థిస్తే పరమ భాగవతోత్తముడైన బోర్నగిరి దొరవారు రాజయ్య అక్కడికి వచ్చి, భూమగౌడ్ను విడిపిస్తాడు. బోర్నగిరిలో జరిగే భాగవత సప్తాహాలకు రమ్మని ఆహ్వానిస్తాడు. రామానుజ మతం తీసుకున్న భూమాదాస్ వైష్ణవ హరిదాస్లా మారిపోయాడు. నుదుట తిరునామాలు, భుజకీర్తలు, చంకలో జోలె సంచి, అందులో నిత్య పూజా సామగ్రి, దుస్తులు, సాహిత్యం, మందులు, గోల్కొండ పత్రికలు వుంటాయి. ఈ జోలెతోనే ఆయన సంచారం మొదలవుతుంది. రామచంద్ర శతకంతోసహా కృష్ణచెలియలు, ఆధ్యాత్మలు, తిర్నామాలు, మంగళారతులు మొదలగువాటిని రచించారు.

నవలను పరిశీలిస్తే, భూమాదాస్ 56వ ఏట తీర్థయాత్రలకు వెళ్ళి, పుష్కరం తర్వాత వచ్చియుంటాడు. ఏడెనిమిదేళ్ళు గ్రామంలో గడిపి అనారోగ్యంతో నిర్యాణం చెందియుంటాడని భావించవచ్చును.

భూమగౌడ్కు ఐదుగురు అమ్మాయిల తర్వాత ఒక కుమారుడు సంతానంగా కలిగారు.

గ్రామంలో కల్లు అమ్మకునే గొళ్ళ జీవనం, ఆమ్మకాల తీరు, అబ్బారోళ్ళు, మాయావారు పన్ను కట్టడానికి గీతకార్మికులను పీడించే విషయాలు, గౌడ సంఘ సమావేశాలు, గొళ్ళు అంగడి బజారులో కోలలు వేయడం, ఇదే సమయంలో దొర లక్ష్మారెడ్డి వచ్చి, కప్రంపై నుండి పడిపోవడం, దాసి రాజేశ్వరిపై విష ప్రయోగం, గోదావరి పుష్కరాలు కథ ముందుకు నడవడానికి దోహదపడతాయి. కేశవపట్నం శేషమఠవాసి పురుషోత్తమార్యుడు అనే గురువు వద్ద భూమగౌడ్ రామానుజ మతం స్వీకరించడం, గురువులు రాయికల్ పర్వతన రావటం, పరోపకారం, రైతు హితం కోసం వేంకటరావుపేట వద్ద గోదావరికి మాటు (డ్యాం) కట్టే పనికోసం నార్నగౌడ్తో కలిసి భూమాగౌడ్ బోర్నవెల్లి దొరవద్దకి వెళ్ళడం, అక్కడి భాగవత సప్తాహాల్లో

భూమగౌడ్ నాటకాల మోజులో చదువు నేర్చుకొని, శ్రీవైష్ణవం స్వీకరించి, భూమాదాసై మత ప్రచారం కోసం కవిత్వం నేర్చుకొని, అట్టడుగు వర్గాల ఆత్మబంధువై తన పాటలు, పద్యాలను దుర్మార్గులైన పాలకులపై ఎక్కుపెట్టి ఎన్ని కష్టా లొచ్చినా ప్రజాపక్షం వదలకుండా నిరుపేదలను, నిర్బాగ్యులను ఆదు కుంటూ, అడుగడుగునా ఛాంద సులను ఎదుర్కొంటూ, సంఘ సంస్కర్తగా సమాజంలోని కుళ్ళును కడిగేస్తూ, వివక్షను ఎత్తిచూపుతూ, పన్నెండు సంవత్సరాలు దేశాటన చేసి, ఎందరెందరికో జ్ఞానభిక్ష పెట్టి బతుకు తొప్ప చూపారు.

పాల్గొనడం, మాధవ చరిత్రము నాటక ప్రదర్శనం, అగ్గిబుగ్గయిన దొర లక్ష్మారెడ్డి భూమాగౌడ్ నాయకునిగా ఎదుగుతున్న తీరును సహించలేక మాయవారు పన్ను చెల్లించమనే విషయమై కుట్రతో పిలిపించి మాలదాసర్లు పాడిన పద్యాలు విని ఉరిమి, గౌడ్పై లేనిపోని అభియోగాల్ని మోపుతూ వీవుపై బండపెట్టి కొట్టి శిక్షించడం తదుపరి విడుదలై పుష్కర కాలం సంచార జీవితం చేయడం, తిరిగి ఇంటికి చేరాక రామచంద్ర శతకం రాములవారికి సమర్పితం, అనారోగ్యంతో నిర్యాణం వంటివి నవలలో రచయిత తగిన సన్నివేశాలు ఏర్పాటుచేసి చర్చించారు.

నిరుపేద, నిరక్షరాస్యుడైన భూమగౌడ్ సామాన్య గీత కార్మికుడు. నాటకాల మోజులో చదువు నేర్చుకొని, శ్రీవైష్ణవం స్వీకరించి, భూమాదాస్ మత ప్రచారం కోసం కవిత్వం నేర్చుకొని, అట్టడుగు వర్గాల ఆత్మబంధువై తన పాటలు, పద్యాలను దుర్మార్గులైన పాలకులపై ఎక్కుపెట్టి ఎన్ని కష్టా లొచ్చినా ప్రజాపక్షం వదలకుండా నిరుపేదలను, నిర్బాగ్యులను ఆదుకుంటూ, అడుగడుగునా ఛాందసులను ఎదుర్కొంటూ, సంఘ సంస్కర్తగా సమాజంలోని కుళ్ళును కడిగేస్తూ, వివక్షను ఎత్తిచూపుతూ, పన్నెండు సంవత్సరాలు దేశాటన చేసి, ఎందరెందరికో జ్ఞానభిక్ష పెట్టి బతుకు తొప్ప చూపారు. అనుకున్నట్లుగా రావికల్లో రామస్వామి ప్రతిష్ఠాపన చేసి, రామశతకం రాములవారికి అంకితం చేసి, ఆసామాన్యుడనిపించుకున్న పురుషోత్తమ కవి జన్మ ధన్యం.

రామానుజ సహస్రాబ్ది కాసుక, వరకవి భూమగౌడ్
 రచయిత: వేముల ప్రభాకర్, సెల్: 9398661025
 పేజీలు: 230, వెల: 200/-,
 ప్రతులు: అన్ని ముఖ్య పుస్తక విక్రయ కేంద్రాలలో

-సంకేపల్లి నాంగేంద్రశర్మ

m : 9441797650,

e : s.nagendrasharma@gmail.com

ప్రజాస్వామ్య ఉద్యమకవి కబీర్ దాస్

“కబీర్ గీత” పుస్తకావిష్కరణ సభలో కె.శివారెడ్డి

భారతదేశపు మొట్టమొదటి ప్రజాస్వామ్య ఉద్యమకవి కబీర్ దాస్ అని కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ తెలుగు విభాగం కన్వీనర్ కె.శివారెడ్డి అన్నారు. లుంబిని పాఠశాల, పాలమూరు సాహితీ సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో మహబూబ్ నగర్ జిల్లా కేంద్రంలో గల లుంబిని పాఠశాలలో ప్రముఖ కవి , అనువాదకులు జలజం సత్యనారాయణ అనుసృజన “కబీర్ గీత”ను ఆవిష్కరణ సభకు ఆయన ముఖ్యఅతిథిగా విచ్చేసి మాట్లాడారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ ప్రస్తుత సమాజానికి కబీర్ దాస్ దోహాలు చాలా అవసరమన్నారు. 14 వ శతాబ్దానికి చెందిన కబీర్ దాస్ కులమతాలకు అతీతంగా దోబీలను రవించారన్నారు. సామాజికత, తాత్వికతలతో కూడిన కబీర్ దాస్ దోహాలను అందరూ చదవలన్నారు. విశిష్ట అతిథిగా పాల్గొన్న ప్రముఖ కవి, కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ తెలుగు సలహా మండలి సభ్యులు డాక్టర్ యాకూబ్ మాట్లాడుతూ కబీర్ దాస్ సాహిత్యానికి ఇప్పటికీ ప్రాసంగికత ఉందన్నారు. కబీర్ దాస్ తన దోహాలను మానవీయ కోణంలో ఆవిష్కరించారన్నారు. అలాంటి కబీర్ దాస్ దోహాలను జలజం సత్యనారాయణ చక్కగా తెలుగు లోకి అనువదించారన్నారు. సభకు అధ్యక్షత వహించిన కె.లక్ష్మణ్ గౌడ్ మాట్లాడుతూ జలజం సత్యనారాయణ కవిగా, అనువాదకుడిగా ప్రతిభావంతుడన్నారు. ఇంకా ఈ సభలో వి.మనోహర్ రెడ్డి, రమాకాంతరావు, డాక్టర్ కళ్యాణి నరసింహారావు, కోట్ల వెంకటేశ్వరరెడ్డి, డాక్టర్ భీంపల్లి శ్రీకాంత్ తదితరులు మాట్లాడారు. అనంతరం జలజం సత్యనారాయణను లుంబిని పాఠశాల, పాలమూరు సాహితీ, స్వరలహరి కల్చరల్ అకాడమీ తదితర సంస్థలు ఘనంగా సన్మానించాయి.

పాతనగర రచయితల సంఘం సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో దేశ రాజధానిలో నిర్వహించిన బోనాల కవిసమ్మేళనంలో మహబూబ్ నగర్ జిల్లాకు చెందిన ప్రముఖ కవి డాక్టర్ భీంపల్లి శ్రీకాంత్ పాల్గొన్నారు. ఢిల్లీలోని తెలంగాణ భవన్ లో జూలై 17న బోనాల

జాతరను పురస్కరించు కుని నిర్వహించిన కవి సమ్మేళనంలో భీంపల్లి శ్రీకాంత్ “తెలంగాణ ముత్తైదువ” అనే కవితను చదివి వినిపించారు. అనంతరం భీంపల్లిని తెలంగాణ ప్రభుత్వ ఢిల్లీ ప్రత్యేక ప్రతినిధి రామచంద్రు తేజావత్, రాజ్యసభ సభ్యులు బండి ప్రకాష్ ముదిరాజ్ లు శాలువా, మెమెం టోలతో ఘనంగా సన్మానించారు. ఈ కార్యక్రమంలో లాల్ దర్వాజా సింహవాహిని శ్రీ మహంకాళి దేవాలయం చైర్మన్ పి.వై.కైలాష్, మాజీ చైర్మన్ జి.మహేష్ గౌడ్, సభాధ్యక్షులు కన్నోజు లక్ష్మీకాంతం, కో ఆర్డినేటర్ కె.హరనాథ్, కవులు పాల్గొన్నారు.

‘మొగ్గులు’ పుస్తకావిష్కరణ ఆహ్వానం

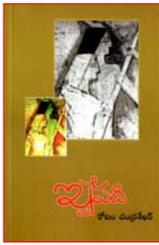
ఆధునిక నూతన కవితా ప్రక్రియ డా. భీంపల్లి శ్రీకాంత్ నూతన సృష్టి “మొగ్గులు” పుస్తకావిష్కరణ ఆగస్టు 9న సాయంత్రం 5 గంటలకు కాళోజీ హాల్, లిటిల్ స్కూల్స్ హైస్కూల్, మహబూబ్ నగర్ లో జరుగుతుంది. ఈ కార్యక్రమానికి ముఖ్య అతిథిగా యం.వేదకుమార్ (సంపాదకులు, దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక), పుస్తకావిష్కరణ ప్రముఖ కవి, అనువాదకులు జలజం సత్యనారాయణ, సభాధ్యక్షులుగా బైన దేవదాసు (సంపాదకులు, ‘నేటి నిజం’ దినపత్రిక), కృతి స్వీకరణ ఆచార్య మనస చెన్నప్ప (పూర్వాధ్యక్షులు, తెలుగుశాఖ, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం), విశిష్ట అతిథులుగా వి. మనోహర్ రెడ్డి (ప్రముఖ న్యాయవాది), బుర్రి వెంకట్రామారెడ్డి (ప్రముఖ న్యాయవాది), సమీక్షకులుగా ప్రముఖ కవి, వక్త డా. పి. భాస్కరయోగి, సమన్వయ కర్తగా ప్రముఖ కవి కోట్ల వెంకటేశ్వరరెడ్డి హాజరవుతారు. సాహితీ ప్రియులందరూ ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొనవలసిందిగా మనవి. - ధ్వని ప్రచురణలు, పాలమూరు సాహితీ, మహబూబ్ నగర్

ఢిల్లీలో బోనాల కవిసమ్మేళనం

తెలంగాణ ప్రభుత్వం, తెలంగాణ భాషా సాంస్కృతిక శాఖ, లాల్ దర్వాజా సింహవాహిని శ్రీ మహంకాళి దేవాలయం , హైదరాబాద్

పత్రికలు - పరిచయం: గమనిక: ఈ శీర్షికలను ప్రచురించేందుకు ఆయా పత్రికలు, ప్రత్యేక సంచికల వివరాలను మాకు తెలియ జేయగలరు.

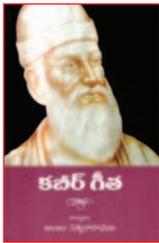
<p>మొలక సంపాదకులు : టి. వేదాంతసూరి</p> <p>ఫోన్: 9848992841</p>	<p>మోదుగుపూలు సంపాదకులు: భూపతి వెంకటేశ్వర్లు</p> <p>ఫోన్: 040-27668027</p>	<p>భౌతికవాది (ద్వైమాసిక పత్రిక) సంపాదకులు : ముదుగంటి పాపిరెడ్డి</p> <p>ఫోన్: 9866546220</p>	<p>గోల్కొండ దర్పణ (హిందీ) సంపాదకులు : గోవింద్ అక్షయ్</p> <p>ఫోన్: 9246521546</p>
---	---	--	---

ఇష్టపది
రచన: కోటం చంద్రశేఖర్
వెల: రూ.40
ప్రచురణ: పాట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్
ప్రతులకు: 4-2-120, విజ్ఞాపురి కాలనీ, తాండూరు, వికారాబాద్ జిల్లా. సెల్: 9492043348

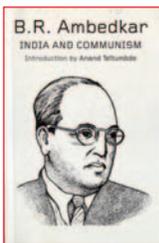
కరదీపికలు
రచన: కన్నెగంటి అనసూయ
వెల: రూ.150
ప్రచురణ: శ్రీ రవిపవన్ పబ్లికేషన్స్, హైదరాబాద్
ప్రతులకు: 406, వింధ్యా-4, కూకట్‌పల్లి వై జంక్షన్, హైదరాబాద్. ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో.

కవర్ గీత
అనుసృజన: జలజం సత్యనారాయణ
వెల : రూ.250
ప్రచురణ : ధ్వని ప్రచురణలు
ప్రతులకు : 7-5-297, లక్ష్మీనగర్ కాలనీ, మహబూబ్ నగర్. సెల్: 9849 444 944

అమ్మ అలిగింది
(సీనియర్ సిటిజన్స్ కథలు-2)
రచన: వాణీశ్రీ
వెల: రూ.150/-
ప్రచురణ: తెలుగు కథ - రచయితల వేదిక
ప్రతులకు: స్వగృహ అపార్ట్ మెంట్, 'సి' బ్లాక్, ప్లాట్ నెం.2, భాగ్యనగర్ కాలనీ, కూకట్‌పల్లి, హైదరాబాద్, ఫోన్: 9390085292

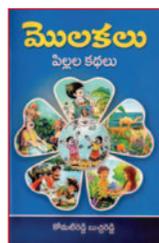
బి.ఆర్. అంబేద్కర్ - ఇండియా అండ్ కమ్యూనిజమ్ (ఇంగ్లీష్)
రచన: ఆనంద్ తెల్తంబ్డే
వెల: రూ.225
ప్రచురణ: లెప్ట వర్డ్ బుక్స్
ప్రతులకు: 225/2ఎ, పాటికపూర్, న్యూ రంజితనగర్, న్యూఢిల్లీ-11008

టు బిలియన్ హార్ట్ బీట్స్ (ఇంగ్లీష్)
రచన: ఎం.ఎన్.రాజు
వెల: రూ.199
ప్రచురణ: జైకో పబ్లిషింగ్ హౌస్
ప్రతులకు: ఎంఎన్ఆర్ ఎడ్యుకేషనల్ ట్రస్ట్, 2-23బ/350, భాగ్యనగర్ (ఫేజ్-3), హెచ్ఎంటి హిల్స్ దగ్గర, కూకట్‌పల్లి, హైదరాబాద్. ఫోన్: 040-23890835

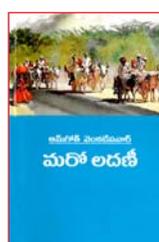
లోహియా (కుల వ్యతిరేక పోరాట యోధులు)
రచన: రమణమూర్తి
వెల: రూ.25
ప్రచురణ: జనహర్ష పబ్లిషర్స్ ప్రై.లి.
ప్రతులకు: రచయిత ఫోన్: 9848019076
ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

మొలకలు
రచన: కోమటిరెడ్డి బుచ్చిరెడ్డి
వెల: రూ.75
ప్రచురణ: అరుణ పబ్లికేషన్స్
ప్రతులకు: 5-11-236/2, సిరిసాయి నిలయం, మూసంపల్లి రోడ్, శాంతినగర్, నల్గొండ. ఫోన్: 9441561655, ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

ఎవరి దుఃఖమో అది! (కవిత్యం)
రచన: డా. ఎన్.గోపి
వెల: రూ.150/-
ప్రచురణ: అభివ్ ప్రచురణలు
ప్రతులకు: 13-1/5బి, శ్రీనివాసపురం, రామంతపూర్, హైదరాబాద్. ఫోన్: 040-27037585, సెల్: 09391028496

మరో లదణీ
రచయిత: ఆమ్ గోత్ వెంకట్‌పవార్
వెల : రూ.100
ప్రచురణ : గోర్ పరివార్, సాహిత్య పరిశోధక సంస్థ
ప్రతులకు : తెలంగాణ, ఆంధ్రలోని ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో లభించును. సెల్: 9440422020, 9989161912

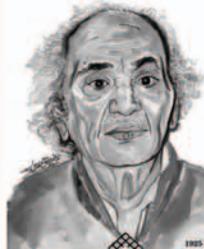

ఒక సందర్భం (కవితా సంకలనం)
సంపాదకవర్గం: పెరుమాళ్ళ ఆనంద్, దాసాజి జ్ఞానేశ్వర్, సాగర్ల సత్తయ్య, పెండె జగదీశ్వర్
వెల: రూ.50
ప్రతులకు: 9985389506, 9912138152, 9966549991

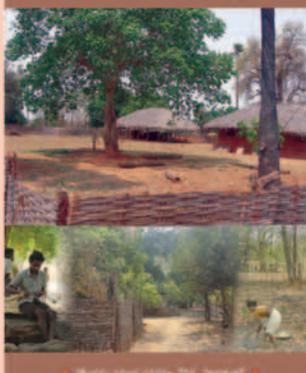
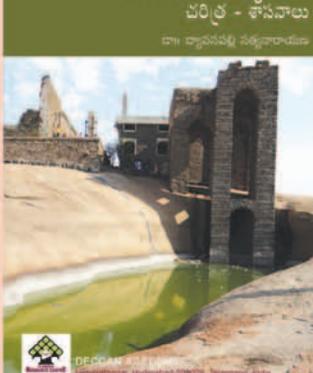
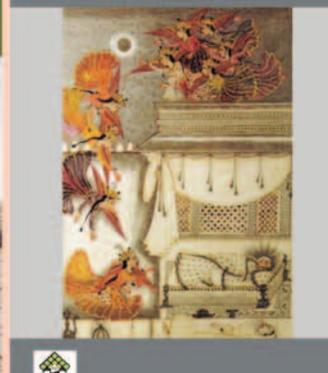

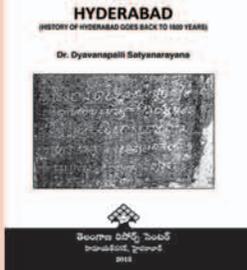
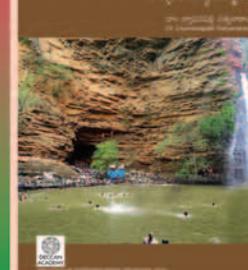
చరితరుతులు
రచన: సంపటం దుర్గాప్రసాదరావు
వెల: రూ.35/-
ప్రతులకు: ఇం.నెం.15-7-194, కలెక్టరేట్ (పా), రోటరీ నగర్, ఖమ్మం. సెల్: 8466965401

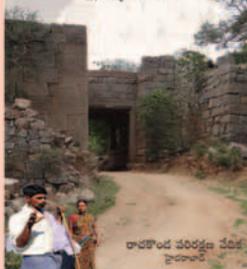
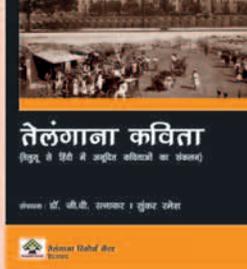
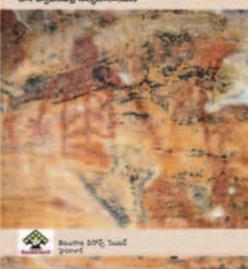
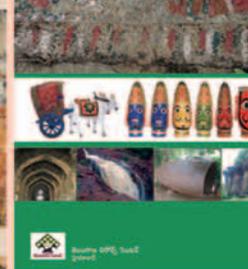
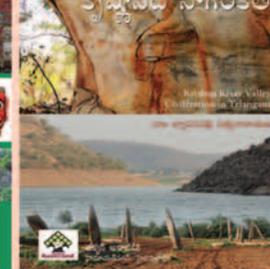
రకరకాల కారణాలతో తెలంగాణ ప్రముఖుల చరిత్రలు అంతగా వెలుగులోకి రాకుండా పోయాయి. ఆయా ప్రముఖులపై ప్రజలకు ఒక అవగాహన కల్పించేలా వివిధ వ్యాసాల సంకలనంతో మనస్ఫూర్తి పేరిట తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ కొన్ని పుస్తకాలను ప్రచురించింది.

<p>1 జానపద గీళ్ళు రం డా. గోపి రింగారెడ్డి మనస్ఫూర్తి</p> <p>తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ హైదరాబాద్, ప్రధానాంశ్ 2011</p>	<p>2 హక్కుల గొంతుక ప్రొ. బుర్రా రామలక్ష్మణం మనస్ఫూర్తి</p> <p>తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ హైదరాబాద్, ప్రధానాంశ్ 2012</p>	<p>3 ప్రజల మనస్ఫూర్తి కె.జి. కర్పూరిచాన్ మనస్ఫూర్తి</p> <p>తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ హైదరాబాద్, ప్రధానాంశ్ 2011</p>	<p>4 తెలంగాణ కళాశాస్త్రపూర్వం డాక్టర్. కాపర్ రాజయ్య మనస్ఫూర్తి</p> <p>తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ హైదరాబాద్, ప్రధానాంశ్ 2011</p>	<p>5 కళామూర్తి కొండపల్లి శేషగిరిరావు మనస్ఫూర్తి</p> <p>తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ హైదరాబాద్, ప్రధానాంశ్ 2012</p>
--	---	--	--	--

చరిత్ర, సాహిత్యం, వారసత్వం, పర్యాటకం, కళలు, సంస్కృతి, సామాజిక అంశాలు, తెలంగాణ ఉద్యమం.. ఇలా ఎన్నో అంశాలపై తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ కొన్ని పుస్తకాలను ప్రచురించింది. ప్రచురించిన ప్రతి పుస్తకం కూడా ఆ రంగంలో లేదా విభాగంలో ఒక ఆశీర్వాదంలా నిలిచింది.

<p>అక్షర ప్రతిఘటన తెలంగాణ వ్యవహారాల పుస్తకాలను శ్రీశ్రీ వ్యాసం వేదం</p> 	<p>భూదేవి</p> 	<p>భువనైక సౌందర్యం భువనగిరి పర్యాటకం చరిత్ర - శాసనాలు డా. బాబునమ్మి నర్సారావు</p> 	<p>DECCANI MINIATURES by D. Bhaskara Rao</p>
--	---	--	--

<p>FIRST INSCRIPTION OF HYDERABAD (HISTORY OF HYDERABAD GOES BACK TO 1600 YEARS) Dr. Dyavanagalli Satyanarayana</p> 	<p>CULTURAL HERITAGE OF TELANGANA RECENT EXPLORATIONS - 2015 Dr. Dyavanagalli Satyanarayana</p> 	<p>Kumram Bheem History, Culture & Tourism Dr. Dyavanagalli Satyanarayana</p> 	<p>చెంచు జాతరలు చారిత్రక వివరాల సేకరణ డా. బాబునమ్మి నర్సారావు</p> 	<p>ఒక్కొక్క పాటేసే... తెలంగాణ వాణిజ్య వేదం</p>
---	--	--	---	---

<p>రాచకొండను కాపాడుకొందాం శ్రీశ్రీ వ్యాసం వేదం</p> 	<p>నేలగానా కవితా (గిల్లూరి కి రెడ్డి కి ఇద్దరి కవితా అంశం) అంబా. జి. జి.సి. రాజారావు గుర్రా శరీర</p> 	<p>తెలంగాణలో కొత్త చారిత్రక స్థలాలు డా. బాబునమ్మి నర్సారావు</p> 	<p>తెలంగాణలో కొత్త చారిత్రక స్థలాలు డా. బాబునమ్మి నర్సారావు</p> 	<p>తెలంగాణలో కృష్ణానది నాగరికత Krishna River Valley Civilization in Telangana డా. బాబునమ్మి నర్సారావు</p>
--	---	--	---	--

సర్వజనుల ఆరోగ్య పరిరక్షణ ధ్యేయం ! అన్నదాతల ఆనందమే అంతిమ లక్ష్యం !!

స్వానంద్యుః దేవోపేక్షం సంవర్షంకా...

తెలంగాణ ప్రభుత్వం అందిస్తున్న రెండు చారిత్రాత్మక పథకాలు

తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రివర్గము
శ్రీ కె. చంద్రశేఖర్ రావు గారు

కంటేవెలుగు

రైతు జీవనం

3.7 కోట్ల మందికి
ఉచితంగా కంటి పరీక్షలు

40 లక్షల కంటి కార్డులు, 4 లక్షల శస్త్రచికిత్సలు, మందులు
ఉచితంగా అందించటం.

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 828 వైద్యశాలల
ఏర్పాటు

114 కలెక్షనల్లో
శస్త్రచికిత్సలకు ఏర్పాటు పూర్తి

గ్రామాల వారీగా మంచు పట్టణ ప్రాంతాల్లో వార్డుల వారీగా కంటి శిక్షణల నిర్వహణ
తాగ్చు 15 నుండి ప్రారంభం

ఒక్కొక్కరైతుకు
రూ. 2271.50
చొప్పున ప్రీమియం చెల్లించిన ప్రభుత్వం.

18 నుండి 59 ఏండ్ల వయసున్న
రైతులకు వర్తించు

ఏ కారణంతో చనిపోయినా, నామినీకి **రూ. 5 లక్షల** జీమా మొత్తం చెల్లింపు

రూ. 636 కోట్లు ఎల్.ఐ.సీ.కి జమ. గ్రామాలకు చేరుతున్న జీమా పత్రాలు

తాగ్చు 15 నుండి అనులోకి రానున్న **రైతు జీమా**

